

ספר מלחמות ה'

הרב יחיא קאפח

מהדורה דיגיטלית
מבוססת על המהדורה המודפסת (ירושלים תרצ"א)
בתוספת מראי מקום ותיקונים

©

מהדורה ראשונה, רמת גן, תשע"ד
מהדורה שניה, רמת גן, תשע"ה

דוא"ל: odot.hazohar@gmail.com
אתר: www.yahadut.org.il/zohar/mainpage.htm
כתובת הספר באתר: www.yahadut.org.il/zohar/milhamot-hashem.pdf

קוראים יקרים, במידה ונתקלתם בטעויות במהדורה, אודה לכם אם תיידעו אותי באמצעות הדוא"ל
הנ"ל, לתועלת הקוראים הבאים. בתודה ובברכה, המו"ל



אודות המחבר

הרב מארי יחיא קאפח בן רבי שלמה (סלימאן) אלקאפח זצ"ל (Yahya Alkafeh. תר"י - תרצ"ב; 1850 - 1931), הנקרא בפי תלמידיו "הרב הישיש" או "מארי הישיש", היה מגדולי חכמי תימן בדורו. שליטתו המופלאה בכל הש"ס והפוסקים וספרי המחשבה והקבלה הקנתה לו מעמד של גדול הדור בקרב מוקיריו.

הרב קאפח לחם למען חזרתה של יהדות תימן למקורותיה העתיקים: פסיקת ההלכה על פי הרמב"ם והרס"ג ומנהג תימן הקדום. בדומה לגישתו של הגאון מוילנה, דחה הרב קאפח כמעט לחלוטין מנהגים שנהגו אחרי חתימת התלמוד.

בבית מדרשו לימד תלמוד בבלי וירושלמי בהעמקה וכן את ספרי המחשבה העיקריים: מורה נבוכים, אמונות ודעות, תורת חובות הלכות והכוזרי. לצד לימודים אלה, הוא עודד לימודי חול כמו אסטרונומיה, ביולוגיה, אנטומיה ושפות. כמו כן עודד איסוף ושימור כתבי יד עתיקים לצורך לימוד והשוואה.

הרב קאפח דחה בתוקף אמונות תפלות שרווחו בקרב יהדות תימן, כגון האמונה בשדים, לחשים וקמיעות, וראה בהם עבודה זרה.

כמו כן ניהל הרב קאפח מלחמה עיקשת נגד ספר הזוהר והקבלה, ובבקיאותו המופלאה הראה שספר הזוהר והקבלה מנוגדים לגמרי לתורת חז"ל ולראשי המדברים בהלכות אמונה. ספרו העיקרי בנושא זה מוגש בזאת לקורא.

בעקבות משנתו, קמה תנועת "דור דעה" אשר מטרתה חזרה למנהגים שקדמו למנהגים המבוססים על ספר הזוהר. חסידי התנועה כונו על ידי מתנגדיהם "דרדעים". תנועה זו נרדפה בתימן על ידי מתנגדיה, והרב קאפח אף זכה לשבת במאסר בעקבות הלשנות שקר של מתנגדיו. המאבקים בין המחנות שככו עם העליה ארצה.

אודות החיבור

בספר מלחמות ה' מברר הרב המחבר בצורה מקיפה ומלאה את אמונת הייחוד, כפי שהיא נמסרה לנו מחז"ל, בעלי המשנה והגמרא והמדרשים, ומראשי המדברים בענייני האמונה, הלא הם הרב סעדיה גאון, רבינו בחיי אבן פקודה בעל חובות הלבבות, רבי יהודה הלוי בעל ספר הכוזרי, הרמב"ם, רבי יוסף אלבו בעל העיקרים ועוד. שליטתו המופלאה בכל מכמני ספרות חז"ל - שני התלמודים וספרות המדרש, כמו גם בספרות המחשבה של רבותינו הגאונים והראשונים - חוברת לשליטה שאינה פחותה מזו בספרות הזוהר והקבלה, כפי שניבט מכל עמוד מעמודי הספר הזה.

בספר, העמוס לעייפה בציטוטים מספרות חז"ל והראשונים ומספרות הזוהר והקבלה, מציב המחבר זה לעומת זה את גישתם של חז"ל ורבותינו הפוסקים לעומת גישתם של מחבר הזוהר והמקובלים, באופן שאינו מותיר ספק בפני הקורא על התהום הפרושה בין שני העולמות הללו.

מן העיון במקורות שמביא המחבר, עולה באופן שאינו משתמע לשתי פנים, שבעיני חז"ל ורבותינו הגאונים והראשונים (ובפרט בעיני רבי שמעון בן יוחאי עצמו!) - הדעות המובעות בספר הזוהר והמקובלים הן בגדר "שיתוף" ועבודה זרה, וכי דעות אלה מקבילות לדעות של עובדי האלילים הקדומים ודעותיהם של הנוצרים, דעות אשר חז"ל עמלו רבות לשרשן ולעקרן.

יתר על כן, המחבר מראה כי מחבר הזוהר מרומם בלי הרף את חיבורו הוא, ובד בבד מטיל דופי במשנה ובתלמוד ומבזה ומחרף את לומדיה. מחבר הזוהר מפתה את שומעיו בחלקת לשונו כשהוא מבטיח לקוראיו ש"זכאה חולקיהון" - אשריהם ואשרי חלקם אם יקראו את חיבורו, ספר הזוהר, גם אם לא יבינו את אשר יאמרו, וכי בקריאת ספרו זה הם מקרבים את הגאולה, בו בזמן שהוא שופך בוז על חכמי המשנה והתלמוד.

נוסף על כך, מסב הרב המחבר את תשומת לבנו לדימויים המבישים הגדושים בספר הזוהר ובספרות הקבלה, דימויים אשר אינם ראויים לעלות על הכתב ואילו ספר הזוהר מלא וגדוש בהם ומייחס אותם לקב"ה. הכוונה לתיאורים הרווחים בספרות זו על מבושי האלוקות, ועל הגיד האלוקי והביצים האלוקיות ועל הפירוט וההרחבה הרבים הניתנים לתיאורי ההזדווגות השונים של האלוקות הזכרית עם האלוקות הנקבית. צר לי שהארכתי בכך, על שום שהם דברי נבלות פה וכל שכן שחס להעלותם על הספר כאשר הם מתייחסים כביכול לאלוקות, אלא שיש להדגיש עניין זה על מנת להסב תשומת לבם של הקוראים לידע כנגד מה הם עומדים. הרב המחבר מביא את דברי הקדמונים שמציינים את העובדה שהתורה ייחסה לקב"ה ראייה ושמיעה, בלשון מושאלת, אך לא ייחסה לקב"ה את חוש המישוש, שהוא נחות ונמוך מדי, ובוודאי שבאף מקום בתורה ובחז"ל לא ייחסו לקב"ה את הביטויים הנמוכים הללו, שאפילו בעלמא אין ראוי להזכירם ולהתבטא בהם.

הרב המחבר מסב את תשומת לבנו לנקודה החשובה הבאה: בעוד אשר תורת חז"ל ותורת רבותינו הגאונים והראשונים נתונה לנו איש מפי איש, וידוע לנו מפי מי יצאו ובאיזו דרך הם הגיעו אלינו, הרי שספר הזוהר, שהוא אב ופינה לתורת הקבלה, התגלה רק לפני שבע מאות שנה וקצת, שהם אלף ומאה שנה אחרי תקופתו של רשב"י. ספר זה לא הגיע אלינו במסורת איש מפי איש, וגם על הבנתו לא היתה כל מסורת, שהרי חלפו אלף ומאה שנה מאז פטירת רשב"י ועד שהתגלה הספר המיוחס לו. יש לזכור שלגבי התגלותו של ספר הזוהר יש שתי גירסאות: האחת, בה תופסים חכמי הקבלה ומאמיני הזוהר, לפיה רשב"י חיבר את הזוהר וכי הספר היה טמון ומוסתר עד

שהתגלה. והאחרת, שספר הזוהר חובר באותן השנים בהן הוא "התגלה" והופץ על ידי המפיץ בעצמו או אנשי חוגו, היינו משה די ליאון וחבריו. חשוב לשים לב, כאמור, שגם לפי גירסתם של חסידי הזוהר, הספר התגלה אלף ומאה שנה אחרי חייו של רשב"י. גם לפי חסידי הזוהר, אין שום עדות מי באמת חיבר את הספר ומי מצא את הספר, והרי הוא כבשר שנתעלם מן העין. הרב המחבר מסב תשומת לבנו לכך שחסידי הזוהר מקבלים ללא עוררין את הדברים שכתובים בספר הזה, מבלי לקבל כל עדות על מקורו, ולמרות שהוא חולק בצורה מפורשת על מה שקיבלנו מחז"ל (כולל רשב"י עצמו) ורבותינו הגאונים והראשונים, בעניינים החמורים ביותר, הם ענייני האמונה. חסידי הזוהר דוחים את תורת חז"ל ואת האמונה הצרופה ומקבלים אמונה אלילית וזרה בגלל שמצאו ספר שבו כתובים דברים אלה, ומשום שספר זה נכתב בשמו של אחד התנאים.

הרב המחבר כותב זאת לדעה שהספר הוא אכן ספר ישן שנמצא, אלא שבאמת אין לנו עדות מי כתבו, זולתי הספר עצמו שטוען על עצמו שחובר על ידי רשב"י, למרות שעדות זו נסתרת מדברי רשב"י עצמו המובאים בתלמודים.

יש לזכור את הגירסא השניה שקיימת מאז ראשית התגלותו של ספר הזוהר, והיא, שהספר חובר על ידי מפיץ הספר או אנשי חוגו, הלא הוא משה די ליאון ו/או חבריו. טענה זו הוכחה לפני כמה עשרות שנים, בעיקר בזכות ניתוח לשוני של לשונו הארמית המלאכותית של הספר, לשון שמנסה לחקות את לשונם של חכמי המשנה והתלמוד הירושלמי אך לא מצליחה להסוות את מקורה הימי-ביניימי.

מחבר הזוהר, בין אם זה משה די ליאון ובין אם זה חכם אחר בן דורו, היתל בקוראיו בכך שייחס את הדברים לתנא הקדום והמוסמך, ובכך זכה לאמון הכול. תחבולה זו (פסאודואפיגרפיה) אינה ייחודית למחבר הזוהר, והיא נפוצה בעיקר בחיבורים של ספרות הסוד. וראה את דברי רס"ג המצוטטים על ידי המחבר בסימן י"ב: "ספר שיעור קומה אין בידינו קבלה עליו מחכמי אמונתינו, לפי שאינו לא במשנה ולא בתלמוד, וגם אין ראיה לתלמוד ממנה אם אמרו ר' ישמעאל באמת, או אחרים זולתו אמרו וייחסו לרבי ישמעאל כמו שמייחסים הרבה מן הספרים העשויים לקצת מן החכמים המפורסמים", ודון ולמד לענייננו.

למרבה הצער, בני עמנו הסחופים והדוויים נוחים להתפתות ולהאמין, ויעידו על כך התנועות השונות שיצרו משיחי השקר השונים במהלך תולדות עמנו, ו"שבשתא - כיון דעל - על", כדברי ר' דימי מנהרדעא.

וכך, המסורת הארוכה של עמנו של העיסוק בתלמודים ובהלכה נזנחה לטובת העיסוק בתורת סוד אלילית שמקורה לא ידוע ולא מאושר, ואשר מתריסה כנגד האמונה הצרופה שהיתה נחלתנו מאז ומעולם ועד ש"התגלה" חיבור זה, וכנגד חז"ל. ומכיוון שהתקבע שיבוש זה בעם, כל המתנגד לו והחותר להשבת תורתם של חז"ל ורבותינו הראשונים למקומם הראוי להם, מסתכן בנפשו, וכפי שאירע לרב המחבר, שנאסר כמה פעמים בגלל דיבה ומלשינות של מתנגדיו, ואשר ההולכים בדרכו נרדפו על ידי מתנגדיהם.

ייתן השי"ת ויעיל חיבורו זה של הרב המחבר להשיב עטרה ליושנה ולבער את האמונה האלילית מקרבנו.

[העתק מהשער המקורי של הספר:]

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד

ספר מלחמות השם

אשר פעל ועשה נר ישראל הפטיש החזק וכו'

הרה"ג והישיש כמוהר"ר

יחיה בן שלמה אלקאפח הי"ו

אב"ד ור"מ ומו"ץ בעוב"י צנעא בירת תימן וכל אגפיה יע"א

יצא לאור בפעם ראשונה פעיה"ק ירושלם ת"ו שנת תרצ"א

דפוס פ. עניו שכו' גאולה ירושלים.

[העתק מעברו השני של עמוד השער:]

הכתובת של המחבר: בירת תימן צנעא

יחיה בן שלמה אלקאפח י"ש"ל

Address: YAHYA SHELOMO ALKAFEH

הקדמת המוציא לאור (בשנת תרצ"א)

ספר מלחמת ה' המודיע דרך אמתות יחודו יתברך על פי התורה ומפרשיה רז"ל במשנה ובתלמוד בבלי וירושלמי ומדרשי רז"ל, וכדעת הגאונים רס"ג ורבינו בחיי בחובת הלבבות ור' יהודה הלוי בשיריו ובכוזרי הרמב"ם וסמ"ג ובעל העיקרים ז"ל וכמקובל אצל כל איש ישראל, ובו אזהרה חמורה שלא לעבוד שום נברא כפי קבלת כל נביאינו וכל חכמינו התנאים והאמוראים והגאונים והפוסקים הראשונים מפי משה ואהרן וזקנים, לא לזוז מהם ולא להוסיף עליהם.

ודע לך קורא נכבד כי לא תשיג כוונת הספר הזה אלא אחרי שתקרא ותשנה את כולו כי מחברו עשה לילות כימים ויגע ודקדק בכמה ספרים ודלה מימים ונהרים ראיות כראי מוצק חזקים, ולא מדעתו יצאו הדברים. ולכן אבקשך קורא נכבד שלא תבוא באגרוננו של עשו בהיתולים אלא בקולו של יעקב ולהתבונן בדברים, ומי שהוא חסר אונים יאלם מדברים ויידום. ואל שדי ייתן לכם רחמים וזכות המחבר תגן עלינו ועל כל עמו ישראל.

המו"ל

פתיחה

[הספר פותח בשאלה שהפנה "אחד התלמידים" למתנגדו של הרב המחבר. בעקבות התשובה, מתפתחים חילופי דברים בין הרב המחבר ובין מתנגדו, ובסופם, פורס הרב המחבר את משנתו בקמ"ד סימני הספר. (החל מעמוד 23 במהדורה זו). דברי בן שיחו של הרב המחבר מודפסים בגופן דק יותר, על מנת להקל על ההבחנה בין דברי הרב המחבר ובין דברי בר הפלוגתא שלו. בסוף קמ"ד הסימנים ימצא הקורא מפתחות לספר, כפי שנדפסו במהדורה הראשונה. (המו"ל)]

שאלה ראשונה

שאל שאל אחד מן התלמידים וזה לשונו: יודיענו מ"ו העבודה והתפלה שאנו מתפללים למי שייכא. לעילת העילות ב"ו או לנאצל אשר נאצל ממנו (זעיר אנפין) כאשר פירש לנו באוזניכם מ"ו סאלם ן' דוד שנסע מכאן לארץ הקדש ע"פ האמונה האמתית כמפורש בספר מצרף האמונה ובספר עה"ת שהעובד לאין סוף עובד ללא אלהי אמת וללא אלהי משפט כדי שנדע את מי נעבוד ותשובתך מהרה אדוני. ע"כ.

תשובה ראשונה

תשובתך מבוארת בספר כסא אליהו מדף י"ג עד דף י"ח ישמע חכם ויוסף לקח. והמקובל בידינו שהעבודה לאל אדון אחד להמשיך השפע ממנו אל עשר ספירות כמו שכתב לחם שלמה. עכ"ל המשיב.

שאלה שניה

חזר השואל והשיב:

תשובתך ידידי באה סתומה וחתומה ואין בה אלא מורה מקום, "לעיין בכסא אליהו מדף י"ג עד דף י"ח ישמע חכם ויוסף לקח והמקובל בידינו שהעבודה לאל אדון אחד" וכו'. ולא הבנתי דעתך וכוונתך בזה, אם זה המקובל בידך הוא כדברי כסא אליהו או היפך דבריו. כי כאשר עיינתי בכסא אליהו מקום שרשמת לי, לא מצאתי מבוקשי, אדרבא שם בדף ג' מדמה אחדות הבורא לשאר מיני האחדים, ששם כתב: כמו שזה הבית בכללותו נקרא בשם בית אחד, ואם תכנס בו תמצא כמה וכמה חדרים גדולים וקטנים וכמה מקומות זולתם, וכל אחד ואחד מתארים לו תואר שם אחד. גם הבנין של עצים שיש בתוכו כמה תארים יש בו. גם תמצא עוד שזה הכותל קודם שנבנה היה חלקים, כל אבן ואבן היא חלוקה מצרורות, העפר לעצמו והסיד לעצמו כו'. ואחר שבא הבנאי וחיבר כל חלקים אלו בחכמתו זה בתוך זה וזה אצל זה ונעשו כותל אחד וכו', נמצא אז הכול חתיכה אחת וחלק אחד. וכן הענין אצלנו וכו'. ושם בדף כ"ה וכ"ט מדמה אותו לגוף האדם המחובר מעצמות וגידיים ובשר וראש ועין ואזן וחוטם ופה וידיים ורגלים והכל נקרא בשם אדם ראובן או שמעון. ובדף כ"ה וכ"ו וכ"ז כתב: הכלל העולה כי הסיבה הראשונה הנקרא בפי כל המקובלים אין סוף, הוא אשר האציל וברא ויצר ועשה והוא מסתתר תוך זעיר אנפין ואזי זעיר אנפין הוא השולט על כל הברואים ומנהיגם וזנם ומפרנסם בכח אין סוף שבו, ולכן הוא אלהינו

ואנחנו עמו כי נשמותינו הם חלקו ואותו נעבוד והוא אלהי אבותינו שבידו הנהגת העולמות בשכר ועונש אבל האין סוף עם שאר הפרצופים שלמעלה מזעיר ונוקביה אם יסדרו בני אדם תפלתם להם בפרטות מבלי שיתפללו לזעיר אנפין, גם אם יכוונו לנשמה המסתתרת בהם, יהיו צועקים ואינם נענים. ואדרבה יהיו המתפללים אליהם נענשים כי זהו רצון הסיבה הראשונה שיהיה הוא המוציא והמביא שפעו לתחתונים ואין עוד מלבדו, ע"ש היטב. ודברי הרב כסא אליהו עומדים נגד דברי הרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה ובחיבור ובמורה נבוכים ונגד דברי החסיד בעל חובת הלבבות בשער היחוד והרס"ג בספר האמונות והדעות והרוקח, שכתבו שאחדותו יתברך איננו כאחד הסוג ולא כאחד המין ולא כאיש האחד שנחלק לאחדים רבים, ולא אחד כמו הגוף הפשוט וכו' שמקבל החילוק לאין סוף. אבל השי"ת הוא אחד באחדות שאין כמותה. ג"כ כתב כסא אליהו שהאין סוף הוא נשמת עתיק, ואריך אנפין, ואבא ואימא, וזעיר ונוקביה, ורבותי ז"ל הנזכרים לעיל כתבו שאינו גוף ולא כח בגוף! ולפי דבריו הוא כח בגוף. ג"כ כתב שאריך אנפין אבא ואימא קדמו לזעיר אנפין שהוא אלהינו (לפי דבריו) והוא נקרא בן לאבא ואימא וכו'. ורז"ל אמרו שהוא קדמון לכל הנמצאים ושכל נמצא זולתו בלתי קדמון וכו'. ג"כ כתב שאין סוף ב"ה לא שייכא שום עבודה בו ולא שום קריאה כלל. ולא שייך בו שום שם לא הוי"ה ולא אדנות וכו' רק לזעיר אנפין ונוקביה שבעולם האצילות בלבד ולא לאריך אנפין ואבא ואימא וזעיר ונוקביה שיש בעולמות הנאצלים למעלה מעולם דאצילות כמבואר שם ד' מ"ט סוף עמוד א' ובדף נ"ג. ואיך נניח כל האלוהות אשר למעלה מעולם דאצילות ונעבוד דוקא לזעיר ונוקביה שבעולם האצילות שכבר קדמו לו כמה עתיקין ואריכי אנפין ואבא ואימא וזעיר ונוקביה בעולמות העליונים אין מספר הקרובים לאין סוף יותר?

ורבותינו הראשונים אמרו שאין ראוי לעבוד ולהודות ולגדל ולפאר רק לאלוה הראשון לכל הנמצאים מבלעדיו! ולמה נניח האין סוף העיקרי המצטמצם למעלה מכולם עם כל הפרצופים הקרובים אליו, ונעבוד לזה הרחוק ממנו מאוד שהוא פרצוף אחרון שבעולם האצילות? את כל אלה הבינו אדונינו נלכה נרדפה את ה' יוצרנו יוצר בראשית. ואל תצוק בנו דבר בליעל ח"ו. כי מי אסף חן ושכל טוב בחופניו, השכל וידוע את ה' בחקירת העניינים האלהיים בעיקרי האמונה כמון. מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו כמון, כי בער אנכי מאיש ולא בית אדם לי. וצור יודע תעלומות לב בוחן לבבות כי לא נתתי שינה לעיני ונגזלה שנתי מעיני עד אמצא פתרונים, והבא לטהר מסייעין אותו להמציא לו מורה דרך הקדש בשכל ומדע ככלכל ודרדע, ובין חכמי האמת חכם ואומן, כאיתן והימן, שאולי הרבנים החסרים מן החכמה הזאת לנו משאות שוא ומדוחים ח"ו. ואתה אדני לך נגלו תעלומותיה וצפונך תמלא בטנם של תלמידיך, ישבעו ויתענגו מטובך, ועלינו לשלם שכר פעולתך. ואתה אל תמנע טוב מבעליו. והנני משביעך באלהי השמים האר פניך אלינו לעות את יעף דבר דבור על אפניו והיינו עבדים לאדוני. ושכר רב טובך תבענה שפתינו, ואז לא נבוש לא בעה"ז ולא בעה"ב ונשובה נרעה בשושנים מסוד חכמים ונבונים.

תשובה שניה

ראיתי את כל הרשום בכתב האלוף, אילן שענפיו מרובים, רומו כגובה ארזים, אחר המחילה על השהייה כי טרדת הזמן נטויה, וכל עכבה לטובה. בהשקיפי על המכתב והנה פערת פוך בהזכירך אלוהות בחשבך שהוא כנגדנו. ונחנו מה כי תלינו עלינו ובזיונך אינו מגיע אלינו כי אם אל חכמי ישראל אשר בטנם עבה ממתניך וכל ישראל נחים אליהם ובזכותם העולם עומד.

אי עליך כי הוצאת עליהם דברים אשר לא כדת, בתומה ותחתיה ערמה. אבל כבר נתבאר דינך בפי כל בעלי חכמה. ומה שכתבת על כסא אליהו כי בדף ג' מדמה אחדותו יתברך לשאר אחדים, כבר אתה הולך חשכים, הלא תחילת דבריו דף עשרים שכל דמיונות אלו על אורות קדושים אשר אין להם תפיסה וצורה ודמיון, לא בשכל ולא בדעת כלל ועיקר, אלא כדי שיוכל השכל לקבל אותם הורשינו לדמות. ובדף ד' ע"ב כתב שכל הכינויים והתארים הם בדרך דמיון בספירות ואורות קדושים הנאצלים, אבל בו יתברך אין בו שום דמיון וצורה ותפיסה במחשבה כלל ועיקר. ומה שכתבת איך נניח שאר הפרצופים ונעבוד לזעיר אנפין עם כח שבו אין סוף ברוך הוא. כבר ביאר הרב כסא אליהו בדף כ"ה ע"ב שבקוראינו לזעיר אנפין אנחנו קורין לכל הפרצופים כאחד עם נשמה המסתתרת בהם. ומה שכתבת למה נניח הפרצופים הקרובים לא"ס ונקרא לזעיר אנפין. לפי שידוע שהמידות הפנימיות יש מהם דין ויש מהם רחמים, וזה כלול מכולם, ולזה רצה המאציל לפעול פעולותיו על ידי כלי זה. ועד שאתה מקשה על דמיונות אודות עליונים שאין לך רשות להרהר בהן במכל שכן ללגלג, תקשה על ידך הגופנית שהיא עושה כל המלאכות, והראש שלמעלה אינו עושה כלום. ג"כ כח הדיבור שהוא פארך על כל בעל חי למה לא ניתן למעלה מעיניך. אלא כך גזרה חכמתו יתברך. ואם יש לך עצה הוגנת תלך אצל בוראך ותיעצנו. ומה שכתבת שדברי כסא אליהו נגד הרמב"ם וכו' שכתבו שאינו כח בגוף, ולפי דברי כסא אליהו הוא כח בגוף. הלא כל המקובלים פה אחד עונים ואומרים שכל המגשים בספירות כמוך הרי זה כופר ואין לו חלק באלהי ישראל. ומה שכינו אותם אורות דקים אינו אלא לשכך את האזן! יש לנו לשאול על מה שכתב הרמב"ם: יכווין לבו כנגד השכינה ויתפלל. ובמורה כתב שהשכינה אור נברא. ויותר מזה מה שכתב על כבוד ה' שהוא נברא. אם כן כיצד היו ישראל יוצאים פתח אהליהם ומשתחוים לנברא. ויותר על זה מה שכתב שכל צורה שהיו רואים הנביאים ומדברים עמה היא אור נברא. א"כ אין לנו שום נבואה ע"י הבורא, אלא כולם מצד הנבראים. ואם נאמר שהיה הנברא דבק בבורא, א"כ לדעתך הוא כח בגוף! ותשובתך מהרה תצמח, סדר מאנו דעת אותי נאם ה'.

תשובה מהשואל

איותה נפשי לשמוע אמרות מוזקקות כראי מוצקות, משמי מרום בוערות. כי אני מכל דעה אביון, שושף לצל הקיקיון. ותחת אשר ענותך תרבני וממים רבים כמר מר לי תשקני. עשיתני כמלונה במקשה, ונפשי אנושה בתהלות מרמה (כברכת בלעם הרשע) דחלות. ובדברי נרגן סיימת ולאיש פרוע מוסר ודוב שכול דמית. ובאמת לא זוהי דרכה של תורה. תורתנו הקדושה דרכיה דרכי נועם. ואהבת לרעך כמוך. מה דעלך סני לחברך לא תעביד. כן אמר הלל נשיא ישראל! ריש מלין אמה, מה שאני פערתי פי לבזות חכמי ישראל והוצאתי עליהם מלין אשר לא כדת. חלילה לי לבזות שום אדם אפילו גוי, כל שכן ישראל. ולא ידעתי מקום בדברי לזה שאתה טוען שיש בהם ביזיון. ואם להקשות עליהם מדברי רז"ל ולגלות מקום הסתירה, אין בזה שום איסור. וגם בתלמוד מקשים אפילו על גדולים מהם ומביאים ראיה לסתור דבריהם ואומרים תיובתא דר' פלוני, הא דר' פלוני בדותא היא (גרסת הערוך ברותא) ובברכות (נ"ט ע"א) אמרינן: הרואה את הקשת צריך לכרוע, דכתיב כמראה הקשת אשר יהיה בענן וכו' ואראה ואפול על פני. לייטי עלה במערבא וכו' מגדף בה ר' אבהו וכו'. והנה במכתבך זה תרעומת מצאתי, תשובה לא מצאתי. וכי אני הוא שקראתים לאלו הפרצופים אלוהות? הלא המקובלים הם עצמם שאמרו כן. וצא למד מכוונת הברכות והתפלה מי הוא אלהינו ומי הוא אלהי אבותינו. ובזהר שואל מאן אלהים דא כך וכך. ועוד שהרי המקובלים

ביארו שכמה עולמות אלפי אלפים ורבי רבבות נאצלו ונבראו ונוצרו ונעשו, רק שלא שלחו בהם יד לבארם לרוב העלמם. כי הם אורות דקים ביותר. וכל עולם ועולם כלול מעשר ספירות. וכל ספירה וספירה כלולה כל אחת מעשר פרטי פרטות כמו שאמרנו בעולם דאצילות. וכולן בבחינת עיגולים, זה בתוך זה וזה לפניו מזה. וכן בבחינת ספירות דיושר שהם בציור אדם בעל קומה זקופה ברמ"ח איברים וכו' כל אלו העולמות כל אחד מהם כולל שתי בחינות עיגולים ויושר בכלל ובפרט. וכל דברי המקובלים וביאוריהם, אינם רק בעולם דאצילות שכבר נתעבה ונתגלה יותר, ובו ביארו כל ענייני הפרצופים הכוללים שהם חמשה: אריך אנפין, ואבא ואימא, וזעיר ונוקביה. ואחר שכבר נתברר לך מדבריהם שאומרים שנתעבו ונתגלו שהם קורים את הפרצופים הנזכרים אלוהות באמרם אלהינו ואלהי אבותינו, בתפלה ובברכות, ומכוונים למידה ידועה בכל תיבה. לא נשאר עלי תלונתך לא בטענת גשמות ולא טענת אלוהות, כי אם עליהם, כי הם אמרו והם אמרו. וקושיא חזרה למקומה, איך נניח האין סוף עם כל הספירות אשר בעולמות העליונים עם אריך אנפין ואבא ואימא, ונעבוד לזעיר אנפין ונאמר שהוא אלהינו ואנחנו עמו ועבדיו הוא עשנו ולו אנחנו. ובמכתבך זה (שאמרת לפי שידוע שהמידות הפנימיות מהם דין ומהם רחמים וכו') כבר הודית הודאה גמורה שכן היא דעתכם שאין שום עבודה ולא תפילה שייכא בעילת כל העילות, כי אם לזעיר אנפין, וכמו שכתב הרב מקדש מלך וכסא אליהו ומהר"י לופיס בשער האמונה האמתית. ולכן צריכים אנחנו ממך ליישב ולתקן לנו איך תסכים דעת המקובלים הלזו שכל עבודתנו ותפילותינו לזעיר אנפין ונשמתו, עם תורתנו הקדושה שבכתב ושבכל פה. ואשר חרה אפך עלי ואמרת שאני מגשים בספירות, גם זה לא ידעתי לו מקום בדברי, לפי שלא אמרתי דבר שלא מצאתי בספריהם. והם אמרו שעולם האצילות יש בו גוף ונשמה ומלבוש. ולא נעלם ממך כי האור והאוויר והאש גופים דקים הם וקלים. ועוד שהרי ביארו דבריהם הם עצמם ואמרו כי העולמות העליונים והפרצופים שלמעלה מאריך אנפין לא דיברו בהם, רק מאריך אנפין ולמטה שכבר נתעבו ונתגלו יותר. הרי לך בהדיא מדבריהם שהספירות שמדברים בהם נתעבו ונתגלו יותר משל מעלה מהם ומודים הם בעצמם שהספירות שמדברים בהם נתעבו.

אחלי אדוני הודיעני גם כן מי מנהיג כל העולמות הנעלמים אשר לא דיברו בהם המקובלים ומי זנם ומפרנסם. אם זעיר אנפין זה באצילות הוא הזנם ומפרנסם, ולו הם עובדים ומשתחוים, או האין סוף הוא אלהיהם ולו לבדו עובדים, ואנחנו לזעיר אנפין עובדים, כי הוא הזן אותנו והוא אלהינו כמו שאמרו המקובלים. ונמצא לפי זה, כי אין סוף הוא אלהי העליונים, וזעיר אנפין אלהי התחתונים, והרי כאן שתי רשויות ח"ו. ובהדיא אמרו מקצתן: את כל מעשה ה' הגדול מכלל דאיכא קטן. ורבותינו האמתיים אמרו, הובא במנורת המאור פ' קמ"ג, שבשעת מתן תורה קרע להם שבעה רקיעים ופתח ז' ארצות ואמר להם לישראל: בינו בעליונים ובינו בתחתונים ודעו שאין אלוה מבלעדי לא בעליונים ולא בתחתונים, אנכי ה' אלהיך. ובמדרש רבה פרשת יתרו אמרו: "אנכי ה' אלהיך. אמר ר' אבהו: משל למלך בשר ודם מולך, יש לו אב או אח או בן. אמר הקב"ה: אני איני כן, אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. אני ראשון שאין לי אב. ואני אחרון שאין לי בן. ומבלעדי אין אלהים שאין לי אח" עכ"ל המדרש וכתב הרב עץ יוסף זה לשונו: "ר"ל שמלך בשר ודם אין מלכותו שלימה לפי שיש לו אב וצריך לנהוג בו כבוד ומשתתף עמו במלכות. או יש לו אח שיש לו חלק בכבוד מלכות. או יש לו בן שנוהג שררה עמו, ואחריו יורש עצר. ופירוש אין לו אב שהוא הסיבה הראשונה. ואין לו אח כי הוא אחד ואין שני לו. ואין לו בן שלא נמשכו העלולים ממנו בטבע כבן מן האב, כמו שחשבו קצת (היא דעת המקובלים שאמרו שזעיר אנפין בן לאבא ואימא והוא אב לעלולים שאחריו וכו' ויש לו אחות או אחיות נוקבין דיליה) כי לפי הדעת ההיא

אין היכולת בידו לשנות שום דבר מן הדברים ואין מלכותו שלימה. אבל הקב"ה אמר: אנכי ה' אלהיך, כי זה כוחו להוציאם מארץ מצרים לפי שמלכותו שלימה ולית דימחי בידיה" עכ"ל:

ובירושלמי שבת פ' במה אשה (פ"ו ה"ט, ח' ע"ד) אמרו חז"ל: "וריויה די רביעאה דמי לבר אלהין. אמר ר' ראובן: באותה שעה ירד מלאך וסטרו לההוא רשיעא על פיו ואמר ליה תקין מילך, ובר אית ליה? חזר ואמר ברוך אלההון די שדרך מישך ועביד נגו די שלח מלאכיה ושיזיב לעבדוהי, בריה אין כתיב כאן אלא מלאכיה" ע"כ. ור"ל שנבוכדנאצר הרשע חשב שהמלאכים הם עלולים ומשתלשלים ממנו בטבע כבן מן האב כדברי המקובלים בספירות של כל העולמות, וכן הנשמות, ולזה סטרו המלאך. וחזר ואמר די שלח מלאכיה וכו'. הרי לך מפורש יוצא מדברי מדרש רבה והירושלמי היפך דברי המקובלים. ושכל הנמצאים המציאים הקב"ה בחסדו יש מאין מהצורה ראשונה עד יתוש קטן. ולא שהם נמשכים מעצמותו כמו שהבן מתהווה מכוח הזרע הנמשך מאביו.

המורם מכל זה שאין לעבוד שום פרצוף וצורה מכל הנבראים הנמצאים בעולם העליון והשפל שהמציאים השי"ת בחסדו. כי לו לבדו ראוי לעבוד ולהתפלל, ועל זה באה המצוה והאזהרה בסיני: "אנכי ה' אלהיך, לא יהיה לך אלהים אחרים", כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בפ' שני מה"ל ע"ז. ובפ' ג' מה"ל תשובה כתב וז"ל: "ואלו שאין להם חלק לעולם הבא אלא נכרתין ואובדין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: המינין והאפיקורסין" וכו'. ובדין שאחריו כתב: "חמשה הן הנקראין מינים. האומר שאין שם אלוה ואין לעולם מנהיג, והאומר שיש שם מנהיג אבל הם שנים או יותר, והאומר שיש שם ריבון אחד אלא שהוא גוף ובעל תמונה, והאומר שאינו לבדו הראשון וצור לכל, וכן העובד לזולתו כדי להיות מליץ בינו ובין ריבון העולמים. כל אחד מחמשה אלו מין" ע"כ. וכתב הרב לחם משנה על חלוקה ד' שכתב רבינו והאומר שאינו לבדו הראשון וכו', "כתב הראב"ד, כאותו שאמר אלהיכם צייר גדול הוא אלא שמצא לו סמנים גדולים תהו ובהו וחשך ומים ורוח ובהם עשה מה שעשה", עכ"ל הראב"ד. ופירש הרב לחם משנה שכוונתו להוסיף על דברי רבינו שאעפ"י שמודה שלא קדמה שום סיבה לאלהינו שבשבילה נהיה, אלא שאומר שברא העולם יש מיש, הרי זה מין ע"ש. ובנידון דידן אמונת הקבלה החדשה כפי המבואר בספריהם לפי הבנתנו והבנת רבים וגדולים חכמי לב מרבתינו הפורשים ממנה ראשונים ואחרונים כהריב"ש וחוות יאיר המובא בפתחי תשובה ושאר אחרונים נקבצו באו בה תלת וארבע מלי מהני דאמור רבנן, דהמאמין כן אין לו חלק לעולם הבא. חדא ריבוי האלוהות, אין סוף ואדם קדמאה ואדם קדמון ועתיק ואריך אנפין ואבא ואימא וזעיר ונוקביה! שנית, שהם בעלי גוף דק, דהיינו אור, והאין סוף נשמה לגופות הללו. שלישית, שהעבודה אינה לסיבה הראשונה שהוא נקרא אצלם אין סוף, רק לזעיר אנפין שהוא סיבה אחרונה שבאלו הסיבות. רביעית, שהוא אמצעי הממשיך השפע מאלו המידות העליונות שהם עתיק ואריך אנפין ואבא ואימא, וקורין אותו בן לאבא ואמא, והוא גם כן אב לכתר דבריאה כפי השתלשלות העולמות לפי דעתם רחמנא ליצלן.

ואת זה חזיתי בתשובתך. ואספרה הני מילי דמרפסן איגרא כי השבת על דברי שאמרתי לך אין נניח האין סוף ושאר הפרצופים הקרובים אל האין סוף ונעבוד לזעיר אנפין? והיתה תשובתך, לפי ששאר המידות מהם דין ומהם רחמים וזה כלול מכולם. ולזה רצה המאציל לפעול פעולותיו ע"י כלי זה וכו'. והבאת לי דמיון מן היד הגופנית שהיא עושה כל המלאכות, והראש שהוא למעלה אינו עושה כלום. גם כח הדיבור שהוא פאר וכו', כל דבריק אלה אינן אלא דברי תימה! אני

שאלתיך על אמרם שזעיר אנפין הוא אלהינו ואותו נעבוד, ואתה משיבני מן הפועלים בנו ברצון פועלם. וכי כל הפועלים בנו ברצון פועלם אותם נעבוד? ונאמר שהם אלהינו? הלא השמש פועלת לנו כמה פעולות טובות להאיר לנו לחמם האוויר והארץ ולהצמיח דשאים ולבשל הפירות. האם אותה נעבוד? הירח והכוכבים גם המה פועלים בתחתונים ברצון הבורא ית' שנאמר: "וממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים", הנעבוד אותם? הארץ והמים והאש גם הם פועלים להצמיח דשא ואילנות ולגדלם. ובאש אנו עושים כל חפצינו לאפות ולבשל כל מאכלינו. וברוב המלאכות נופח באש פחם ומוציא כלי למעשיהו. הנעבוד את אחד מהם? ורצונו ית' לפעול פעולותיו על ידי שלוחים אמצעיים פשוט ומבואר בכתובים. "ישרצו המים, תוצא הארץ נפש חיה, תדשא הארץ דשא", ונאמר "עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לטה", ועוד ועוד, בכול עושה שליחותו. ועם כל זה ציוונו השי"ת לעבדו לבדו, והזהיר אותנו שלא נעבוד אחר מבלעדיו. ובמעמד הנבחר בהגלותו על הר סיני נתן קולו לפני חילו, "אנכי ה' אלהיך, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". ונאמר: "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן!" ואני ואתה עמדנו לפני אומן שעשאנו ולא רצה הוא שנעבוד אל אחר קצר אפים (זעיר אנפין) מבלעדיו אעפ"י ששלוחו הוא לפעול איזה פעולה. ולמה לא נשמע בקולו לעבדו, ונלך ונעבוד לזעיר אנפין אשר לא ציוונו?

ועל שאלותיך שכתבת שיש לשאול על מה שכתב הרמב"ם ז"ל: יכווין לבו כנגד השכינה ויתפלל, ובמורה נבוכים כתב שהשכינה אור נברא וכו' הן בשאלתך גילית שאתה חכם בעיניך ולא למדת מוסר. וכי דרך הנשאל לשאול את שואלו? מכל מקום לא אחשוך קולמוסי מלהשיב אעפ"י שעשית לא כהוגן! ואומר כי פשוט הוא וידוע לכל משכיל בקי בספרי ישראל ששם שכינה נאמר על ג' דברים: או אל השי"ת, כמו שכתב רבינו בהל' תשובה פ"ז: גדולה תשובה שמקרבת האדם לשכינה שנאמר: שובה ישראל עד ה' אלהיך וכו', ונאמר: ולא שבתם עדי נאם ה', ונאמר: אם תשוב ישראל אלי תשוב. כלומר, אם תחזור בתשובה, בי תדבק וכו'. עוד שם על מעלת התשובה: אמש היה זה מובדל מה' אלהי ישראל וכו', והיום הוא מודבק בשכינה, שנאמר: ואתם הדבקים בה' אלהיכם, צועק ונענה מיד, שנאמר: והיה טרם יקראו ואני אענה. וכן ענין דבריו בהל' תפלה, שאם היה במקום שאינו יכול לכוון את הרוחות וכו'. וכן העתיקו קדמונינו: "ואן כאן פי מוצע ולא יחסן יערף אלגהת יהי"י קלבה אלי כאלקה ויצלי".

והשני במקום שנזכר שם "גילוי שכינה", כגון גבי אברהם אבינו כשהלך לעקוד את יצחק שנאמר בו וירא את המקום מרחוק. ואמרו רז"ל שראה אור מרחוק בהר המוריה, וכמו שאמר הפייטן: וירא דמות כבוד והוד ויקר, ושאל עוד את נערי, אור הראיתם צץ בראש הר המור וכו'. זהו אור נברא שכתב רבינו. וכן בסנה, וירא והנה הסנה בוער באש, ובהדיא נאמר שם "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה", וזהו אור נברא. וכן כל מקום שנזכר שם "גילוי שכינה" הוא אור נברא.

והשלישי, השגחת השי"ת עלינו נקרא ג"כ שכינה, כמו שאמרו רז"ל (מגילה כ"ט ע"א): "גלו לבבל שכינה עמהם". כלומר, השגחתו יתברך דבקה בנו כמו שהבטיחנו בתורה (ויקרא כ"ו מ"ד): "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלהיהם". וכן כל כיוצא בזה. כל מקום יובן לפי עניינו באחד משלשה פנים הללו הנזכרים.

ומה שכתבת: ויותר מזה מה שכתבת על כבוד ה' שהוא אור נברא אם כן כיצד היו ישראל יוצאים פתח אהליהם ומשתחוים לנברא? לא לכבוד הנראה משתחוים, רק למי שהשרה כבודו שם. והכבוד הנראה שם לאות וסימן להם, כי השי"ת איווה לאוהל מועד למושב לו, כמו שאנחנו

משתחוים ומתפללים לשי"ת נכח המקדש וירושלם, כי בחר ה' בציון איווה למושב לו. וכבר ביאר הרמב"ם בפ' ס"ד מראשון, כי כבוד ה', פעמים רוצים בו האור הנברא אשר ישכינהו הק' במקום, כמו: "וישכון כבוד ה' על הר סיני וכסהו" וכו', ופעמים רוצים בו עצמותו ית' ואמיתתו, כמו "הראיני נא את כבודך", ובא המענה: "כי לא יראני האדם וחי", מורה כי הכבוד הנאמר פה עצמו יתברך, ואמר "כבודך" להגדיל וכו'. וכיוצא בזה מצינו בדברי רז"ל ששם "אלהים" משותף לדיינים ולמלאכים ולשי"ת, גם שם "שכינה" משותף למה שהזכרתי למעלה. וראיתי להעריך פה שאין איסור להשתחוות לאדם כל שאין דעתו לקבלו באלוה וגם אינו נעבד, רק נכנע לו ומשפיל עצמו לפניו, או דרך ההודאה על טובה שעשה לו. שהרי אברהם אבינו השתחוה לבני חת על החסד שעשו עמו ליתן לו אחוזת קבר. וכן תרגם רבי סעדיה גאון (בראשית כ"ג ז'): "וישתחו לעם הארץ לבני חת, וסגד לאהל אלבלד שכרא". [הרב יוסף קאפח במהדורתו תרגם: "וישתחו לאות תודה לאנשי הארץ" (המו"ל)], ויהושוע השתחוה למלאך. ונתן הנביא ובת שבע השתחוה לדוד. והרבה מצינו בכתובים שהשתחוה לנברא. וגרסינן בסנהדרין פ' ארבע מיתות (ס"א ע"ב), "אתמר: העובד ע"ז מאהבה ומיראה, אביי אמר חייב, דהא פלחה. רבא אמר פטור, אי קבליה עליה באלוה אין, אי לא לא. ואמר אביי מנא אמינא לה, דתנן העובד ע"ז אחד העובד ואחד המזבח ואחד המקטיר ואחד המנסך ואחד המשתחוה ואחד המקבלו עליו באלוה והאומר לו אלי אתה. מאי לאו אחד העובד מאהבה או מיראה? ורבא אמר לך, לא, אלא כדמתרץ ר' ירמיה (פירש רש"י: אחד העובד כל עבודה שהיא דרכה בכך, ואחד המזבח וכו' שלא כדרכה, ולעולם רישא וסיפא לשם אלהות). אמר אביי: מנא אמינא לה? דתניא: לא תשתחוה להם, להם אי אתה משתחוה, אבל אתה משתחוה לאדם כמותך. יכול אפי' לעבד כהמן? ת"ל ולא תעבדם. והא המן מיראה הוא נעבד! ורבא? כהמן ולא כהמן. דאיהו גופיה ע"ז; ולא כהמן, דאלו המן מיראה, והכא לאו מיראה. ואמר אביי: מנא אמינא לה? דתניא: כהן משיח בע"ז. רבי אומר בשגגת מעשה, וחכמים אומרים בהעלם דבר, ושווין דבשעירה כיחיד, ושווין שאין מביא אשם תלוי. האי שגגת מעשה היכי דמי? אי קסבר ביהכנ"ס והשתחוה לו, הרי לבו לשמים. אלא דחזא אנדרטא והשתחוה לו (פירוש, שראה דמות המלך שהיו רגילים לעשות כדמות המלך והרואה אותו משתחוה לו לכבוד המלך, ופעמים שעובדין אותו, וזה ראה אחד שנעבד והשתחוה לו), אי קבליה עליה באלוה מזיד הוא, ואי לא קבליה עליה באלוה לאו כלום הוא (פירש רש"י: אלא לכבוד המלך השתחוה לו, לאו כלום הוא דהא לא איכוון לע"ז). אלא לאו מאהבה ומיראה? ורבא אמר לך: באומר מותר. אומר מותר היינו העלם דבר? באומר מותר לגמרי, העלם דבר קיום מקצת וביטול מקצת, "עכ"ל הגמ' עם קצת פירוש רש"י. ודבר נלמד, דלכל נברא אסור להשתחוות, זולת האדם, והוא שלא נעבד כהמן שעשה עצמו ע"ז, כדאמרן במגלה (י"ט ע"א), דאי לאו הכי לא היה מרדכי נמנע מלהשתחוות לו, כדקתני בברייתא (סנהדרין ס"א ע"ב): "לא תשתחוה להם, להם אי אתה משתחוה, אבל אתה משתחוה לאדם כמותך", והוא שלא יהא נעבד כהמן שעשה עצמו אלוה, רק משתחוה לו לאות הכבוד ולא לאלהות (שם), ולכך השתחוה יהושע למלאך הואיל ונגלה לו בדמות אדם, כמ"ש: "והנה איש עומד לנגדו", ולכן השתחוה לו לאות הכבוד ולא לעבדו. ועיין בס' העיקרים מאמר ב' פ' כ"ח שהאריך בביאור הכתובים שקורין לכבוד הנראה לנביאים בשם הוי"ה, וגם לארון, כמו שנאמר: "ויהי בנסע הארון וכו' קומה ה', ובנחה יאמר שובה ה'", ויהושע קרא לארון "אדון כל הארץ" ע"ש. ולדעתו שמה שהשתחוה יהושע למלאך, לפי שהשתחויה היא היתה לכבוד השי"ת, ולהיות זה שלוחו וכו' ע"ש. ורז"ל אמרו (מגילה ט"ז ע"ב): "תעלא בעידניה סגיד ליה", ר"ל: אדם פחות ובזוי כשועל, והשעה עומדת לו באיזה משרה שבידו, סגיד ליה. וכן הוא נהוג אצלנו ואצל הערביים

להשתחוות ולנשק אדם גדול המעלה, ואין בזה שום איסור, שאינו מקבלו עליו באלוה, רק לאות כבוד הוא משתחוה לו ומנשק את רגליו.

וגדולה מזו שעושים גם כן לזבוח לפני מלך או שר צאן ובקר והיא מעבירות שבפנים שהעושה לאחד ממנייני ע"ז אף שאין עבודתה בכך חייב כדתנן בסנהדרין פ' ד' מיתות (פ"ז מ"ו): "העובד ע"ז אחד העובד, ואחד המזבח, ואחד המקטר ואחד המנסך, ואחד המשתחוה" וכו' ואמרינן בגמ' עלה (סנהדרין ס' ע"ב): "מאי אחד העובד? אמר ר' ירמיה הכי קאמר אחד העובד כדרכה, ואחד המזבח ואחד המקטר ואחד המנסך ואחד המשתחוה, ואפי' שלא כדרכה". וכן פסקו כל הפוסקים דארבע עבודות חייב עליהן אפי' שלא כדרכה. ודבר זה נהוג עד היום אצל אחינו בני הכפרים והעיירות שאם היה לאחד מהם אויב שהוא מבקש רעתו הוא מביא כבש ושוחטו לפני השר שלו להושיעו מאויבו. וקרא נמי כתיב (מלאכי א' ח'): "הקריבהו נא לפחתך" וכו'. קדמונינו היה עליהם ג"כ החוק הזה בבוא המלך אל המדינה לזבוח לפניו שור ונוטלים את דמי השור מקופה של צבור, ולא שמעו שום מפקפק בזה משום ע"ז, לפי שאין מכווין לעבדו בזה ולקבלו עליו באלוה, רק אות כבוד הוא עושה לו. ויעקב אבינו ע"ה אמר לבניו (בראשית מ"ג י"א): "קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה", ונאמר (שם כ"ו): "ויביאו לו את המנחה אשר בידם הביתה וישתחו לו אפים" וכו'. ובשאל בחיר ה' נאמר (שמואל א, י' כ"ז): "ובני בליעל אמרו מה יושיענו זה ולא הביאו לו מנחה". ובנדרים שנינו (פ"ב מ"ה): "נדר בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות מלכים". אלמא שהשתחויה וזיבוח והגשת מנחה וכל ארבע עבודות פנים מותר לעשותן לאדם שאינו נעבד כהמן, שאם הוא נעבד כהמן אסור, שכן נמנע מרדכי להשתחוות להמן מפני שעשה עצמו ע"ז.

ובספר תשועת ישראל לר' מנשה בן ישראל כתב וזה לשונו: "נדרשתי להודיע מנהגי הכבוד והכניעות אשר יכבדו בם היהודים את ספר התורה, כי צרינו אשר אינם יודעים מה זאת מכעיסים אותנו לאמר כי עובדי אלילים אנחנו, וכי נשתחוה לארון עץ וליריעות עור אשר בתוכה, לכן אערוך תשובתי בסדר הניאות כיד ה' הטובה עלי והוא כל איש ישראל יראה את עצמו מחוייב לקום ולעמוד בהוצאת ספר תורה מארון הקודש עדי תונח על התיבה להראותה לכל העם ולקרות בה. ומצינו כי כן עשו בימי נחמיה ככתוב: וכפתחו עמדו כל העם. וזאת יעשו מפני היראה והכבוד אשר יכבדו דברי אלהים חיים הכתובים בה, ומאותו טעם יכופו ראשם בנשואם אותה מהארון עד התיבה, ולא משום דבר אחר מן הטעמים אשר נזכיר.

האחד הפרש גדול בין העובד ומתפלל לאיזה דבר, ובין המכבד איזה דבר לבד. להתפלל ולעבוד עבודה לאיזה דבר אסור לנו, יהיה אדם או מלאך, גשם או רוחני אבל לחלוק כבוד כמו שיכבד הנער את הזקן, העבד את אדוניו, והנקלה לנכבד מותר. וכן מצאנו באברהם אבינו אשר האמין בה' רצץ ושבר מצבות אלילים וכיחש בם, השתחוה ארצה לפני שלשה מלאכים הנצבים עליו אף כי נדמו לו לאנשים. וכן עשה יהושע ביריחו בראותו איש עומד לנגדו ויחשבהו למלאך נפל לפניו ארצה ואם אנשי לבב כמוהם אשר בדרכיהם נלך וממצות שפתותיהם לא נבוש עשו זאת ולא נחשב להם לעון ע"ז ברור הוא כי לכבד ספר תורה אינה עבודת גילולים.

שנית היהודים נוהרים מאד בענייני עבודה אחרת, ואף להראות כמכבדה אסור להם. כמו שאמרו בתלמוד וברמב"ם אם לפת איש ארחות דרכו אצל בית ע"ז וישב לו קוץ ברגלו לא ישב אף לא יכרע וישתחוה להוציאו שם למען לא יתראה בעיני העוברים כמשתחוה ומכבד לע"ז, ואם היתה

ההשתחוויה לפני הארון בעבודה אחרת לא היו היהודים מחזיקים במנהג זה, וכיון שהחזיקו בו מימי אבותיהם אות אמת הוא כי אינה משובשת.

שלישית אחד ממנהגי הכבוד אשר כבדו לפני את הע"ז היה הנשיקה וכן מצינו במקרא והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו, ונאמר זובחי אדם עגלים ישקון. ואם כן הוא יהיו כל המנשקים את ספר התורה עובדי ע"ז? אבל לא כן הדבר, כי אין זה רק כבוד שיכבדו את תורתם ולא עבודה, ולכן ההשתחוויה מול הארון הוא ג"כ רק כבוד ולא עבודה.

רביעית הניסיון הורה אותנו כי בכל לשונות הגוים נמצאו מנהגי הכבוד יכבדו במ אש את רעהו בהיפגשם וכן יכופו ראשיהם זה לעומת זה, והיה גם זה לנו לאות שאינה עבודת גלולים כי אם מנהגי כבוד.

חמישית העם היושבים באזיא אם יבוא אליהם מכתב פקודה מהמלך בכפם יתפשוהו, בפיהם ישקוהו, ועל ראשם יניחוהו, אף כי אנו נכבד את דברי אלהים חיים מלך על כל הארץ.

ששית כשהביאו שבעים ושנים זקנים את התורה לתלמי מלך מצרים, קם מכסאו והשתחוה ז' פעמים לקראתה, ואם עובד אלילים אשר לא הביא צוארו בעול תורתנו כבדה כל כך, אף כי אנחנו הבאים בבריתה ואשר ניתנה לנו למורשה.

שביעית יסודי ועיקרי דתנו הם מציאות בורא אחד יחיד קדמון אשר איננו גשם ולא כח בגשם, נותן התורה לעמו ישראל על ידי המחוקק הנאמן משה עבד ה' אדון כל הנביאים. הוא יתברך המציץ ומשגיח בעולמות שברא. ועיניו משוטטות בכל, וחוקר ובוחר לבות בני אדם ושופט בצדק על עלילות מצעדי גבר. ממנו לבד נבקש עזרה בצר לנו, והוא יפרה נצר מגזע ישי אשר יקבץ נדחי ישראל מארבע כנפות הארץ, ומכל קצוצי פאה אשר זרו אותם שמה, עצמות מתייהם היבשות תחינה ונבלתם יקומו. הן כל אלה עקרי ושרשי דתנו. ומה שמץ ע"ז נמצא במ? אף לדעת אותם אשר דעותיהם ואמונותיהם נבדלו מדעותינו ומאמונתנו" עכ"ל.

ולפי דרכינו דרך רז"ל בברייתא הנזכרת לעיל אין צורך לכל זה שאין כוונתנו שאנו משתחווים מול הס"ת אלא למי שבחר בתורה, ובהדיא אנו אומרים "בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו". והשתחווית אברהם אבינו למלאכים וכן יהושע, איבעית אימא כיוון שנדמו להם כאנשים קרינא בהו מאי דאמור רבנן בברייתא "לא תשתחוה להם, להם אי אתה משתחוה. אבל אתה משתחוה לאדם שכמותך" כיון שנגלו להם בדמות אנשים, ואיבעית אימא שכוונת אברהם ויהושע להשתחוות למי ששלחם וכמו שכתב בעל העיקרים.

ושאלתך מענין הנבואה אף על פי שאינו שייך לענייננו ולא שאלת רק להטעותנו ולהשיאנו לדבר אחר. הנה זה מבואר מדרגות הנבואה ברמב"ם הלכות יסודי התורה, ובחלק שני מספר המורה, ובספר האמונות והדעות להרס"ג. ולפי שמצאתיך חכם בעיניך אחזור לבקש ממך להשיב לי תשובה ניצחת מדברי רז"ל בתלמוד, כי רק אתה לבדך (לפי דעתך) לך נגלו כל תעלומות, ובינה יתירה ורוח חדש ניתן בקרבך. הורינו אני וחברי איך הדברים יעלו בקנה אחד מלאות וטובות. כי נפשנו חשקה לשמוע לימודיך, ולהשתעשע בתורתך התמימה, ולך תהיה צדקה, וגם כבוד גדול תנחל מאיתנו.

תגובה לדברי השואל

לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון. ויהי בראותי את מכתבך ישבתי משתומם ומתבהל. איך מלאך לבך לדרוש ולחקור אחר חבל גאונים, אשר הם בתורה נאמנים גדולי היחס כזרע האיתנים, ואחר כמה פסקנים וגם דרשנים ראשונים עם אחרונים חכמי מערב ואשכנז וספרד ותימנים, ושאר קהלות זרע קדש בני אמונים, זאת היא חמדתם מפז ורב פנינים. וכי תבוא תקלה מיד צדיקים נאמנים יודעי מדע חכמים ונבונים יראי אלהים וסרים מרע באונים. בחכמתם הפילו כמה צרים ומונים העומדים עליהם בכל זמנים. וכי קבלתם מרוקחת בחבל ושגיונים אשר לרוב חכמתם אושרו בפי שרים ורוזנים התייצבו לפני מלכים ושלטונים וכי ילכו בדרך לא טוב אבות ובנים? זה כמה מאות שנים? וכמה הם מופלגים בכל חכמה וספרנים מקובלים עם פילוסופיא והגיונים, רפואה ותשבורת ותוכנים. הוגים יומם ולילה שקטים ושאננים, אוכלים פרי מעשיהם הטוב דשנים ורעננים. חלילה! זה לא יאמן ולא יעלה על לב כי אם לפתיים, לכל דבר מאמינים, אשר על שכלם נשענים. ומן הראוי אין עלי להשיבך. כי מה אני להיכנס לפני ולפנים מה שלא הורשתי להרהר כל שכן להשיב שואלים. אבל משום עת לעשות לה' אני משיבך ממה שמצאתי כתוב בדברי חז"ל. וזכותם יעמד לי שלא יארע שום תקלה על ידי. הנה מה שכתבת שאינך מבזה חכמי ישראל כבר יש עליך כמה עדים, לא תוכל להכחיש. ומה שהביא אותך לידי כך שאתה מיחס להם טעות ומינות. אלא מפני שהם בזויים בעיניך. אבל האדם יחוש לעצמו פן יכזה בגחלתן כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן כמו שאמרו בתלמוד. ומה שכתבת שאם לגלות מקום הסתירה וגם התלמוד מביאים ראיה לסתור דברי גדולים מהם, אין הנדון דומה לראיה, דהיכן מצינו שמביאים ראיה לסתור הלכה למשה מסיני? וחכמי הקבלה אומרים כך קיבלו מפי משה, ומי הוא זה ואיפה הוא שנתן לך רשות לחקור ולדרוש אחר דבריהם? ומה שכתבת שהם קורים לפרצופים אלוהות ח"ו שהם אומרים כך. ומה שכתבת צא ולמד מכוונת הברכות והתפילות. כבר ביארו שעילת כל העילות נתכנה בספירה פלונית בשם כן. ובספירה פלונית בשם כך. ומה שכתבת שביארו המקובלים שכמה עולמות יש אלפי אלפים וכו' אפילו יהיו מיליוני מיליונים כיון שהם אומרים שבוראם אחד והוא מחיה את כולם מה יש הפסד מזה? ומה שכתבת שהם בציור אדם בעל קומה, כבר אמרו גדול כחן של נביאים שמדמין דמות גבורה של מעלה לצורת אדם. ומה שכתבת ברמ"ח איברים כבר ביארו מה הן האיברים. כי הם ר"ו אותיות של שם בן ע"ב ול"ב נתיבות שהם רומזים לכוחות אלהיים. ומה שכתבת שכבר הודיתי שדעתי שאין שום תפילה שייכא בעילת כל העילות שקר אתה דובר. והלא מתחילת שאלתך אותי על דברי המשרף הישבתך עיין בכסא אליהו. אבל קבלתינו שהתפלה לא"ס ולהשפיע אל עשר ספירות כמו שכתב לחם שלמה. ומה שאמרתי לך לעיין בכסא אליהו כדי שתדע שדברי המשרף דברי כפירה באמת וראוי לבערו. וח"ו שנמצא בשום ספר כדבריו, אבל דברי כסא אליהו אינם כדבריו ח"ו. כי דברי כסא אליהו אין הזעיר אנפין כי אם כלי לפעולת הבורא. ומה שכתב בדף כ"ה שבקוראנו לזעיר אנפין אנחנו קורין אל כל הפרצופים עם נשמה המסתתרת בהם שהוא אין סוף ב"ה. אין רוצה לומר שאין התפילה לא"ס חלילה, אלא רוצה לומר שעליית התפלה אל הא"ס ב"ה דרך זאת המידה. והראיה על זה מה שכתב בדף י"ז ע"ב וזה לשונו: "ומה שכתוב בכוונת התפלה והברכות לכוון בכל ברכה כוונה מיוחדת לספירה מיוחדת לא ח"ו לעצמות הספירה. כי הוא קיצוץ ח"ו, וחלילה לכוון לשום כח פרטי וספירה מיוחדת. אלא הכל לעצמות יחיד א"ס ב"ה כלל כל הכחות כולם". ועוד כתב בדף כ"ה ע"א "וכל תפלותינו הם לאין סוף יתברך. אך שאין

אנחנו יכולים לכנותו בשום כינוי ושם. לזה אנחנו מתפללים על ידי הספירות. כי שם שייכות כל הכינויים והשמות. כי כל הכינויים והשמות הם שמות עצמות המתפשט בספירות". וג"כ כתב בדף כ"ו: "ואם לא יעשו כן ולא ייחדו תפלתם אלא לזעיר אנפין לא יהיו נענים". וכל המקובלים כילי כללא דא וז"ל ומה שתמצא באיזה ספר מהם התפלה לשום ספירה חלילה שיהיה כן. אלא הכוונה שיכוין להעלותם אל הא"ס דרך אותה ספירה.

והארכת כל זה לישב לך דברי כסא אליהו, אבל קבלתי כבר זכרתי למעלה. ויש הוכחה מכאן, שמה שאתה שואלני אינו מטעם בקשתך האמת כמו שאמרת, כי אם לבקש איזה עלילה. ומה אני שאתה מחזיק אותי למקובל, כי אני בער ולא אדע. וכל תפלותי אפילו כצפוף העופות אינם, כי העופות ניזונים שלא בצער ואין עליהם לא עול מלכות ולא עול דרך ארץ, ואפשר צפוף בכוונה אבל אני כמה עול הזמן וטרדת המזונות מבלבלים דעתי ומחשבותי. ועוד שלא קיבלתי מחכם מקובל מפה אל פה. ומי יתן ויניח לי ה' מטרדות הזמן והמזונות ויזמין לי רב מקובל יחני במעגלי יושר, ואזכה להיות מבני עליה. ומה שהשבתי לך פעם שניה הוא דברי כסא אליהו שהעלמת עין מהם, ומה שכתבת שאיך מגשים בספירות, והלא כתבת א"כ יהיה כח בגוף. ובפעם הזאת אתה אומר כי האור גוף דק. וכבר כתבתי לך כי מה שכינו אותן בשם אור אינו אלא כדי לשבר את האזן פעם תגשים ופעם תתנצל ולמה עולים בדעתך כל אלו הספקות אלא מפני שאתה מגשים. ומה שכתבת מי הוא המנהיג כל אלו העולמות הנעלמים, הממציאם הוא מחיה אותם. ומה שכתבת שנמצא הזעיר אנפין אלהי התחתונים. הלא כתבתי לך שאינו אלא כלי לפעולות הבורא. ומה שכתבת שמקצתם אמרו את כל מעשה ה' הגדול מכלל דאיכא קטן? האומרים כן כבר ביארו הם שכוונתם על מטטרון ששמו כשם רבו, כמו שאמרו בתלמוד (סנהדרין ל"ח ע"ב): "ואל משה אמר עלה אל ה', אלי מבעי ליה אלא זה מטטרון ששמו כשם רבו" וכ"ה בילקוט. ומה שכתבת שרבותינו האמתיים אמרו, הובא במנורת המאור, שבשעת מתן תורה קרע הקב"ה ז' רקיעים וכו'. ובמדרש רבה אמרו "אנכי ה' אלהיך, אני ראשון ואני אחרון. אני ראשון שאין לי אב ואני אחרון שאין לי בן ומבלעדי אין אלהים שאין לי אח". מי הוא האומר שיש לו אב או בן או אח? אלא אתה מוציא דיבה על החכמים שהם אומרים כן, והם כבר ביארו דבריהם ז"ל, שכל הכינויים והתארים הם בספירות לשבר את האזן. לך נא וראה מה שכתב מהר"י גיקטליא בהקדמת שערי אורה, והאלהי ר"מ ריקנטי, ור"י חיים ז"ל, סוף דבר כל מקום שתראה דברים שאין ראוי לאמרם בבורא יתברך כגון שיעור קומה והדומים להם הכל נאמר על הספירות וכשתראה שידברו דרך שבח והודיה, הכל נאמר על הבורא יתברך שבתוכן ובחוצה להן כי אין דבר שיגבילו ועל כן אין לומר בבורא יתברך לא ימין ולא שמאל לא פנים ולא אחור וכו' ע"ש. ומה שכתבת שדעת המקובלים שהספירות משתלשלים בטבע כבן מן האב, חלילה שהם אמרו כן, אדרבה אמרו חלילה להאמין ולהעלות על לב שהספירות הם חלק מהאין סוף שיצאו ממנו ונשתלשל מעילה לעלול כי הוא עוון פלילי, שהאין סוף אינו מתחלק לחלקים ח"ו, ואינו מקבל תוספת ולא מגרעת אלא מציאותו קיים תמיד בלי שום שינוי כלל, והוא חידוש חידוש גמור.

ומה שכתבת שזעיר אנפין בן לאבא ואימא והוא אב לעלולים שאחריו, ויש לו אחות נוקבא דיליה, הכל משל וכינוי בספירות. ומה שכתבת שאין לעבוד שום פרצוף, זה ידוע בפי כל המקובלים, ואין צריכים לאזהרתך. ומה שכתבת בשם הרמב"ם חמשה הן הנקראים מינים וכו' מי הוא האומר שאין שם אלוה, או שהם שנים, או שהוא בעל גוף, או שאינו לבדו האחד או

שעובד זולתו כדי להיות מליץ, או האומר שמצא סמנים או האומר שנברא העולם יש מיש ח"ו. אלא שכבר עלתה טינא בלבך, ואתה מעיין הספרים הקדושים ולוקח לך הדברים כפשוטן וסומך על הבנתך. ושכחת מה שאמר חכם החכמים, ואל בנתך אל תשען. ומפני שכבר הודעת לי שאתה מבין תתיר לי ספקותי אשר שלחתי אליך ואשר אני עתיד לשלוח. ומה שכתבת והבנת רבים וגדולים חכמי לב הפורשים ממנה ראשונים ואחרונים, ח"ו שיש שום חכם פורש ממנה. ואם יש פורש ממנה הוא עצמו מודה בפה מלא שהוא מחסרון ידיעה בה. ומה שכתבת כמו שכתבו הריב"ש וחוות יאיר, שקר אתה דובר עליהם. והם שני עדים כשרים להעיד עליך שאתה דובר שקרים. וז"ל הריב"ש בקיצור כי ר' פרץ הכהן לא היה מדבר ולא מחשיב באותן הספירות. גם שמע מפיו שר' שמשון מקינון היה אומר אני מתפלל לדעת זה התינוק כלומר להוציא מלב המקובלים שהם מתפללים פעם לספירה אחת ופעם לספירה אחרת. גם בתפלת י"ח יש להם בכל אחת ואחת כוונה לספירה ידועה. וכל זה הוא דבר זר מאוד בעיני מי שאינו מקובל כמותם. וחושבים שזה אמונת שניות. וששמע אחד מן המתפלסים מספר בגנות המקובלים והיה אומר הנוצרים מאמיני השלוש והמקובלים מאמיני העשיריות. ושאל להחכם הישיש דון יוסף ן' שושן והוא היה חכם בתלמוד. וראה פילוסופיא והיה מקובל וחסיד וגדול ומדקדק במצוות. ואמר לו איך אתם המקובלים מכוונים בברכה אחת לספירה ידועה ובברכה אחת לספירה אחרת. ועוד הכי יש אלוהות לספירות? שיתפלל אדם להם? וענו לו חלילה שתהיה התפלה כי אם לשי"ת עילת העילות אלא שמכוין המחשבה להמשיך השפע לאותה ספירה המתיחסת לאותו דבר שהוא מבקש עליו כמו שתאמר שבברכת על הצדיקים יכוין לספירה הנקראת חסד שהיא מדת רחמים וכו'. והביא לו משל על זה. ענה ואמר והנה טוב מאד. ואמר איני תוקע עצמי באותה חכמה אחר שלא קיבלתיה מפי חכם מקובל. ואם ראיתי ביאורים על סודות הרמב"ן, הם מגלים טפח ומכסים טפחיים. ואמר שחכם אחד פירש הקבלה שלא כדעת הרמב"ן, ולכן אמר שדברי החכם ההוא יהיו לו לבדו. וחתם דבריו "ולזה אני אומר שאין לסמוך בדברים כאלו אלא מפי חכם מקובל".

הראית לדעת מה שלא נתקע הריב"ש בה הוא מחמת שלא קיבלה מפה אל פה, לא מחמת שום נדנוד כמו שאתה אומר. והא לך לשון העד השני הגאון בעל חוות יאיר ז"ל בקיצור גדול מאד ששאלו חכם אחד שבילה ימיו בגמרא ופוסקים, והנה רוח עלתה בקרבו ועוררה אותו ללמוד הקבלה להפלט מעלותיה שהיא נשמת התורה, וראה כמה מאמרים מהזהר דאי אפשר ליעול קמי מלכא קדישא זולתה, וחכמי התלמוד לא ציוו עליה רק הזהירו שלא לדרוש בה, במופלא ממך אל תדרוש וכו' ויבקש מהרב להוציא ממבוכה, ויען ויאמר לו, אוי לי אם איעצך על הפרישה ולגרום רפיון ידים ומניעה מחכמה זו שהיא בלי ספק נשמת התורה ושורש האמונה כחכמה ודעת ותבונה, ובלי ספק דזכי לה הוא מבני עליה, אשרי לו, מה טוב חלקו, ומה נעים גורלו, אהוב למעלה וכו'. העלה דברי יש"ר מקנדי"א שהאריך מאד וקבץ כעמיר גורנה רוב דעות שקדמוהו לקרב ולא לרחק, נגד ספר בחינת הדת שביקש להדיח רבים! ואמר שמצא יתד תקוע בעמוד ברזל במקום נאמן ליתלות בו להסכים לקבל שכר על הפרישה יותר מעל הדרישה בס' שמן למאור לאביו של הרב (וז"ל בקיצור והאי מלתא שכתב, בשם ר"מ גבאי דכל מי שלא קבל סתרי תורה מרבו וחושב לשקלן בדעתו עובר על לא תעשה לך פסל, אמרתי עם לבי לעורר על דרכי בני אדם בדורינו, ראיתי עוללים לא ראו אור יאמרו חמותי ראיתי אור, בקרבם טמון כשאור אפרוחים שלא נתפתחו עיניהם וכו'. ואפילו הגדולים אשר בארץ מי שהוא חריף וחרוף בקי בחדרי תורה. אין כח בשכלו להשיג בחדרי אורה, כי אם מפי

זקן ומורה. וז"ל הרמב"ן בהקדמתו לפירוש התורה: ואני הנני מביא בברית נאמנת והיא הנותנת עצה הוגנת לכל מסתכל בספר הזה, לבל יסבור סברא, ולא יחשוב מחשבות בדבר מכל הרמזים אשר אני כותב בסתרי התורה כי אני מודיע נאמנה שלא יושגו דברי בשום שכל ובינה, זולתי מפי חכם מקובל לאזן מקבל מבין. והסברא בהם איוולת רבת הנזקים, מונעת התועלת וכו' ואם תאמר שאני פירוש הרמב"ן, שכל דבריו בקיצור ברמיזה, מה שאין כן שאר ספרי קבלה שביארו דבריהם. הלא תראה בשערי אורה כתב בכל דף לשון "הנני רומז". וכן בס' בחיי קיצר מאד ורגיל על לשונו לומר "והמשכיל יבין", כל שכן ספר הזהר שהוא סגור ומסוגר, וז"ל עץ חיים בהקדמתו: עם היות שבודאי בדורות האחרונים מתפרנסין מהאי חיבורא, אין ספק כי מי החכמה לא יתגלו לכל אדם בכח עיון כפי שכלם האנושי אלא ע"י שפע אלהי המושפע עליו. ואם האחרון שבמקובלים הפליג לומר שלא יושגו דבריו איך יעלה בדעת שכל אנושי בפרט באנשי דורנו זה להבין ולהשכיל דברי אלהים חיים הרשב"י אשר קול דברותיו מלהבי אש, והם חתומים באלף עזקן וכו'. לכן אנשי לבב שמעו לי ואל תהרסון לראות ספרים אחרונים הבנויים על פי שכלם האנושי ע"ש. ולדעתי כי כשאדם חוטא בהרהור המחשבה בעולם האצילות גדול עונו מנשוא. אע"פ שרבים וכן שלמים ממקובלים אחרונים עוררו לבות בני אדם מאד על לימוד הקבלה וכתבו שהחושך עצמו מללמוד קבלה הוא נדחה ממחיצתו ומפסיד עולמו, נראה לי שלא פליגי, ובודאי מי שיכול ללמוד מפי מקובל אלהי אשר יסביר לו העניינים כאשר עשה האר"י לתלמידיו אשרי חלקו. ואע"ג דהאחרונים התירו ללמוד מן הספרים ולהבין מדעתו, טוב ציפורנם של ראשונים וכו' ואל תעשה עדיף דחמירא סכנתא דגופא וכל שכן דנפש וכו' ואין לנו לחקור בנסתרות כי אם לשמוע בלימודי פשטי המקראות ותוכחת מוסר להתנהג בדרכי ישרים כי ידיעתנו קצרה ע"כ לשון שמן המאור אשר הראיה ממנו להסכים על הפרישה וכו'. ועם כל זה גיליתי לך דעתי ולא תסמוך עלי לא אתה ולא אחר כי איני כדאי להכריע והנה אני מדמה לימוד קדש קדשים הזה לנסיעה לארץ הקדש כי ידוע מעלתה כמו שאמרו בתלמוד שהרי בזולתה דומה כמי שאין לו אלוה ובעובד ע"ז והמהלך ד' אמות בא"י הוא בן העוה"ב וכמה שבחים. ואפילו הכי כתבו התוס' בשם רבי חיים דעכשיו אינו מצוה לדור בארץ, כי יש כמה מצוות התלויות בארץ שאין אנו יכולים לעמוד עליהם. ועוד מפני סכנת דרכים, ומפני העוני שם יעבירונו על דעתו ועל דעת קונו שם. ובאם אין לפניו בקי ושמירה מעולה מכל נזקים טוב למנוע מזה! הלא נמי מי יכחיש מעלת חכמה זו הגבוהה למעלה בלי ערך. בתנאי לדזכי לה ללמדה מפי מקובל שקיבלה ג"כ מרבו. והן אמת שאני תמיה על ספרים שחוברו מאחרונים שהביאו מאמרים מהזהר. והמה מקשים בהם ומבארים כפי שיקול דעתם. מי נתן רשות לשכל אנושי להמציא משיקול דעתו במציאות שלש ראשונות ושלש צחצחות, כי מבואר בזהר דאית מקום דלא קימא לשאלה וכו' ואין ראיה ממאמר הזהר וס' יצירה ור"מ שקיבלו מפי סבא דסבין ואליהו ומקדישין עילאין וכל הנך ינוקי דבזהר רוח ה' דיבר בם ומלתו על לשונם, וגם האר"י וגוריו שקיבלו ממנו פה אל פה מפי עליונים יצאו הדברים ואנן בלימודנו באותן לא יעלה בדעתנו זולת קריאת המלות, מה שאין כן אלו האחרונים והמבארים משיקול הדעת.

והנה אהובי כאחי ז"ל ממשל ארץ ישראל הנמשל, כי המהלך הרב אל מקום השם בהסגת הסוד הוא קוצר המשיג ועומק המושג, וריבוי ההצעות שהם סבות מונעות בכל השגת חכמה, ובפרט בחכמת הקבלה מכמה פנים, ועל כולם החטא שהוא מוסך ומבדיל בין השכל והמושכל וכו' והנה אף כי בעל פרדס רמונים לגודל קדושתו וחסידותו נזהר מאד בכמה

מקומות ומזהיר מאד על מחשבה זרה של פירוד וגבול וממשל משלים וכו' ואף אנו נאמר מי יתן ויערה עלינו רוח ממרום שנשכיל ונבין הדברים בלי נטייה מן האמת ומשרשי הדת וכו'. ובאלו נקוט האי כללא בידך שכל דברים האסורים בספרי המקובלים שזכרו בלי מחלוקת בדבר ובלי חקירה, ויובנו פשטן של דברים וחיבור הדברים קשרם על לוח לבן ויהיו לטטפות בין עיניך. ואף כי יקרא לפניך דברים הנראים תמוהים מצד עצמן או מצד שנראה חלילה שיש פירוד ומספר וגשמות ושינוי, תקבלם באמונת אומן, ותאמר בלבבך כי קצרה דעתך וידיעתך בעומק הבנה מבלי שתסתפק ח"ו באחד משרשי הדת האמורים ביגדל ובכמה דוכתי, שהרי גם אותם העיקרים אי אפשר לירד לשרשם מצד שכל אנושי וכו'. ומעתה צא ולמד שאסור לחדש ולהבין דבר מתוך הנכתב בספר פן לא יכוין אל האמת, אמנם לבאר פסוקים על פי מה שאמרו המקובלים שהקדמה מוסכמת רק שעל זה מבאר הפסוק או אומר שנרמז בו על פי הגימטריא או ראשי וסופי תיבות. טוב ויפה הוא שרק יאמרנו בדרך אפשר לא להחליט הדבר וכו' רק לא יכלה זמנו בהם, ואשר נתן ה' בלבבו והוא מוטעם נכון בלי דוחק אל ישליך אחרי גיוו רק יכתבנו לזכרון ויהיה בעיניו כמוצא שלל רב, כי הוא סימן לנשמתו חלק אלוה ממעל שיש לו יניקה ומבוא במקום גבוה, וקדוש יאמר לו, ועתה הנה גיליתי לך מצפוני לבי. ואתה המלך בעיוןך ודעתך הקדושה והרחבה הודיעני נא את דרכיך, ואבטל דעתי מפני דעתך. יאיר חיים בכרך.

הראית לדעת דברי הגאון חוות יאיר כמה הוא ירא וחרד מלהורות על הפרישה ומסתייע בדברי הגאון בעל שמן למאור הובאו דבריו למעלה, ועדין הוא ירא לאמר בהדיא פן יגרום רפיון ידיים מעסק החכמה הקדושה הזאת, וכמה הוא משבח החכמה הזאת לדזכי לה ללמדה מפי מקובל, ומודה שכל החושך עצמו מללמוד בה אחר שקיבלה הוא נדחה ממחיצתו, וגם כן הוא מתיר לעסוק בדברי קבלה ואם יראה לפניו דברים תמוהים שיקבלם באמונת אומן, ויתלה בקצר דעתו. א"כ שני עדיך הריב"ש וחוות יאיר יעידון ויגידון כך שאתה בודה דברים מלבך, והיכן היא פרישתו שפירש כמו שאמרת? והלא הוא עצמו אמר מי יתן ויערה עלינו רוח ממרום וכו'. ואני מביא לך ראיה שזכה לחכמת הקבלה, שהרי בסי' קע"ב כתב וז"ל שאפשר שיש עוד דברי סוד וסתר בשני פסוקים דאלפים בת יכיל וג' אלפים בת, כי בחטא אדם הראשון נתקלקלו שלשה אלפין מאמת ומאדנות ומאדם, ונשאר מת-דין-דם נגד ע"ז, גילוי עריות ושפיכות דמים. ודוד המלך תיקן אמת, לכן לא טעם שינה בלילה, ולא הספיק לתקן דין גם דם, כמו שאמר הקב"ה לא תבנה הבית כי דמים רבים שפכת, רק בנך שלמה כי שלום וכו'. ותיקן שלמה שני אלפין ועם האלף דאביו נתקנו ג' אלפין, וענין בת ידוע ל"ח כי עיקר הפגם שם, ועוד האריך בסוד הענין שם. וסי' קע"ו לענין הזן סומא באחת מעיניו, ועם כל זה קראתי תיגר כי נראה לי דבתרווייהו איכא למיחד מיהו, היכא דאיכא אחר הגון וראוי כיוצא בו כי ידוע שרמ"ח איברים הם כסא ודמות לרמ"ח אורות עליונים ורמ"ח איברים של נשמה. ואם כן כל כי האי גוונא הכיסא פגום, כי על פי הנסתר יש תלי תלים סודות נסתרים באיברי הגוף, ויש חסרון שפע בכוס של ברכה העליון, ג"כ בחתימת הספר כתב שעשה תרל"ה תשובות וליקט מהן רל"ב מספר יהי אור והוא בגימטריא ד' מילוי הויה ע"ב ס"ג מ"ה בן שבאבא ואימא וזעיר ונוקביה. ועוד יהי אור יה יאיר. שהם מקורי תפארת ומלכות שבבינה שהוא אור הנאצל ביום ראשון ועוד האריך בדברי סוד וסתר הרבה. ג"כ אביו בעל שמן למאור היה מקובל אלהי שהרי נדפסו חרוזיו בסוף הספר. והן על פי שם בן מ"ב וי"ב צירופי הויה וכו"ד צירופי אדנות ושם בן כ"ב, גם החכם האמתי בעל מנורת המאור היה מקובל אלהי שהרי כתב בפ' צ"ג על ברוך

שאמר דרכו בה מספר העשרה וכו'. ובפ' צ"ה כתב אין אומרים קדיש בפחות מעשרה, והטעם לפי שבעשרה נשלמה הקדושה שהיא למעלה מעשר ספירות, ובפ' קל"ג כתב וכשהיה יעקב יורד למצרים ראה כי הגלות התחיל בו ובזרעו ופחד ממנו זבח זבחים לפחד אביו יצחק שלא תהא מדת הדין מתוחה כנגדו, ועשה זה בבאר שבע שהיא בית תפילה לאבותיו, והקריב שלמים להשלים אליו כל המידות כמו שדרשו שלמים שמטילים שלום להשלים אליו מדת הגבורה, ובפ' קמ"ז כתב נמצא כי שלמות הקדושה היא בעשר הרומזים לעשר היות והם עשרה מאמרות שבהם נברא העולם. ובפ' קנ"ג כתב ועל דרך האמת כי ששת ימים עשה ה' וכו' וביום השביעי הוא שבת ואין לו בן זוג, וכנסת ישראל היא בת זוגו שנאמר ואת הארץ והנה הוא שמיני עצרת, כי שם נעצר הכל. וזהו מאמרם שמיני - רגל בפני עצמו ותשלומי ראשון הוא כי הוא אצילות הראשונים ואינו באחדות שלהם, ומי שיבין בהויות ישכיל וימצא האמת, ובחתימת הספר כתב והחמישי עזבתי הדברים החמורים שהם נסתרים וגבוהים ואין מי ששיג אותם אלא יחיד בדור, הרי שהיה רוצה לכתוב דברי סתר בחיבורו. אלא מפני שאינן ראויים לכל אדם. הראית לדעת שאין מי שיחלוק על הקבלה, לא הראשונים ולא מאחרונים לא רבים ולא יחידים, לא גדולים ולא קטנים. אדרבה הכול מסכימים שמי שיזכה לקבלה מפה לאזן אין לך מידה טובה ממנה, ושאסור לדרוש ולחקור עליה, אלא אם ירצה יקבלה באמונה שלימה ולא יפרשה בשכלו האנושי. כי יתלה מה שהקשה עליו בקוצר דעתו ולא יהרוס לחשוב שום הגשמה. ובזה נשלמו כל דברי שפל השפלים. סדר ואתה תשוב ושמעת בקול ה'.

תשובה מהרב המחבר

אשאלה מאלהי ינחני במעגלי יושר ויצילנו משפת שקר, מלשון רמיה. הורני ה' דרכיך אהלך באמתך. יחד לבבי ליראה שמך ושלח אורך ואמתך המה ינחוני להשיב דבר דבור על אפניו. גל מעלי הרפה ובוז כי עדותיך נצרתי. גם כי ישבו שרים בי נדברו, עבדך ישיח בחוקיך. אז לא אבוש כאשר לא אסור מן הדרך אשר לימדונו רז"ל בעלי המשנה והתלמוד והמדרשים האמתיים והפוסקים ההולכים בעקבותיהם. אשר כל בית ישראל נשענים עליהם. כי המה בעלי הקבלה האמתית אשר קבלו ממשה רבינו עליו השלום כללותיה ופרטותיה של תורה אשר עליהם עמד בסיני ארבעים יום וארבעים לילה ומסרן ליהושע ויהושע לזקנים וכו' כדאיתא במס' אבות.

א) וחוב קדוש מוטל עלינו ללכת בעקבותיהם בכל מידי דנפקא מינה לדינא בכל ענייני איסור והתר וטמא וטהור ופסול וכשר. וכ"ש בענייני יחוד השי"ת שהוא העיקר הגדול ואחריו קבלת כל המצוות וכיצד עשייתן כמאמר התנא ע"ה (ברכות פ"ב מ"ב): "למה קדמה פרשת שמע לוויה אם שמוע" וכו', וכל מחבר ספר אשר יבוא להוסיף או לגרוע מדבריהם וכ"ש להטותנו מאמונת תורתנו הקדושה כפי קבלת רבותינו בעלי המשנה והתלמוד לא נשמע לו. ואף אם יעש אותות ומופתים בשמים ובארץ לא נסור מאחרי ה' אלהינו על פי קבלת רז"ל בעלי המשנה והתלמוד והפוסקים הבאים אחריהם ההולכים בעקבותיהם, וגם אם מן השמים תקרא בת קול שמעו אליו לסור מקבלתם לא משגחינן בה כמאמר ר' יהושע (ברכות נ"ב ע"א, ב"מ נ"ט ע"ב): "אין משגיחין בבת קול" כי "לא בשמים היא".

ב) וכ"ש שלא נאמין לו באמרו שנגלה אליו אליהו או סבא דסבין, שהוא עתיקא קדישא הנקרא כתר עליון, דודאי נביא שקר הוא ומיתתו בחנק. כמבואר בדברי הרמב"ם בפירוש המשנה בהקדמתו לסדר זרעים. ובגמ' פסחים (ל"ד ע"א) גרסינן: "דאתמר הסח הדעת ר' יוחנן אמר פסול טומאה הוי, שאם יבוא אליהו ויטהרנה ויאמר שלא נגעה טומאה בהן שומעין לו, וריש לקיש אמר פסול הגוף הוי, שאם יבוא אליהו ויטהרנה אין שומעין לו" עכ"ל, ופי' רש"י זה לשונו: "פסול הגוף מעלה היא בקדשים היא שנפסלין בכך, ושם פסול הוא לעצמו, ואפילו אם יבוא אליהו ויאמר שלא נטמאו כל אותן הימים שהסיח דעתו מהן אין שומעין לו" ע"כ, אלמא כל הבא לשנות ולהתיר את האסור, אפילו איסור דרבנן אין שומעין לו.

ג) ובאמת שתחלת דברי פיך סכלות והוללות רעה שאמרת איך מלאני לבי לדרוש ולחקור וכו' ולמה לא? אדרבא איפכא מסתברא (כיון שאומרים לעבוד לזעיר אנפין שהוא נברא יושר לבב דף ג' ע"ב ועוז לאלוהים). חוב גמור עלינו ועל כל אחד ואחד בישראל לדעת את ה' שהוא בורא ולא נברא ולעבדו ככתוב (דברים ד' ל"ט): "וידעת היום והשבות אל לבבך. וידעת כי ה' אלהיך הוא האלהים" וכו' ואומר (דברי הימים א, כ"ח ט'): "דע את אלהי אביך ועבדהו". והתירו חכמים לאפרושי מאיסורא אפילו בבית הכסא ובבית המרחץ שאסור להרהר בהם בדברי תורה, ולאפרושי מאיסורא שרי. ועל תמיהתך איך יטעו? אין זה פלא. ולא עדיפי כת המקובלים האחרונים אשר הלכו לתומם אחרי צו של הפילוסוף מחבר הזהר שתלאו ברשב"י ור' אלעזר בנו וחביריו מסנהדרין גדולה היושבים בלשכת הגזית שעליהם אמר הכתוב (דברים י"ז ח'-י'): "כי יפלא ממך דבר למשפט וכו' וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלוהיך וכו' ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך" וכו'. ועם כל זה אמרה תורה שאם שגגו ב"ד הגדול בהוראה ועשו העם על פיהם מביאים קרבן על שגגם. אם בעבודה זרה שגגו והורו מביאים פר לעולה ושעיר לחטאת מכל שבט ושבט. והוא האמור בפרשת שלח (במדבר ט"ו כ"ד): "והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה", ואם בשאר

כריתות שגגו והורו מביא כל שבט ושבט פר לחטאת והוא האמור בפרשת ויקרא (ד' י"ג): "ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל".

ד) ולא יהא כוח רבותינו בעלי הקבלה החדשה גדול מכוח ב"ד הגדול היושבים בלשכת הגזית ולא השגתם יתירה מהשגת סנהדרין גדולה! ועם כל זה אמרה תורה שאם טעו והורו להתיר את האסור, או שגגו בע"ז וכו'. למדנו מן התורה ומרבתינו במסכת הוריות, שאפשר לבית דין הגדול לטעות ולהורות התר באיזה פרט בעבודה זרה. כי האדם קורץ מחומר בין גדול בין קטן, ועלול הוא לטעות, ולכן ציוותה תורה "כי יפלא ממך דבר למשפט וכו' וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך" כדי למעט הטעות. אך אינו נמנע שלא יטעו אפילו ב"ד הגדול. שהרי נאמר בתורה (ויקרא ד' י"ג) "ונעלם דבר מעיני הקהל", (במדבר ט"ו כ"ד) "והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה". ולפי קוצר דעתינו בראותנו ההפרש הגדול שיש בין רבותינו הראשונים ואיך היתה אמונתם בענין האלוהות ויחוד השי"ת על פי תוה"ק כמבואר בר' בחיי בעל חובת הלבבות ור' יהודה הלוי בספר הכוזרי ובתפלותיו ור' סעדיה גאון בס' האמונות והדעות והרמב"ם בחיבורו ובפי' המשנה ובס' מורה הנבוכים. והרוקח בשער הייחוד, וס' מצות הגדול ורבי יוסף אלבו בספר העיקרים, ור' מאיר אלדבי בספר שבילי אמונה וזולתם רבים וכן שלמים, ואיך הוא עתה בספרי רבותינו האחרונים ע"פ הקבלה החדשה הנמשכת מתחלת אלף השישי בחבלי השוא עד שנעשית בזמנינו כעבות העגלה והאמינו באלהים רבים. ושהעיקר בהם אשר אליו כל עבודתינו וברכותינו הוא הפרצוף האחרון שבאצילות הנקרא (קצר אפים) זעיר אנפין.

ה) ואמונה זו החדשה רחוקה מאד מדרך תורתנו הקדושה שבכתב ושבעל פה. ולכן פירשנו עצמנו ממנה ודבקנו בדברי רבותינו ז"ל בעלי המשנה והתלמוד בבלי וירושלמי והפוסקים ומדרשי רבותינו המפורסמים, מדרש רבה ותנחומא וילקוט שמעוני ומדרש הגדול המצוי בתימן בכת"י, ונור אלצלאם וכיוצא בהם. גם שארית חברי קדמונינו חכמי תימן מצינו וראינו שהם אדוקים בדברי הגדולים הנזכרים לעיל ובדעותיהם. וכראותכם שפירשנו מן הקבלה החדשה חרה אפכם בנו, וברמות רוחא טפלתם עלינו שקר זדים. ושאלנו אתכם להורותנו הדרך איך יסכימו דברי רבותינו המקובלים החדשים עם דברי רבותינו הראשונים הנזכרים לעיל, ועם דברי התנאים והאמוראים. והיתה תשובתכם אלינו בדרך הטעאה וקינטורים.

ובפעם השלישית היתה תשובתכם כשאלת אחד מארבעה בנים מה העבודה הזאת לכם, לכם ולא לו, כאילו לא נצטוינו בתורה וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וכו' וכמה מקראות באו בתורה ובנביאים ובכתובים על זה וכל שכן בדברי רז"ל. גם חזרת להיות מכת מספרי לשון הרע וממקבליו באמרך שכבר יש עלינו כמה עדים שאנחנו מבזים את החכמים ולא נוכל להכחיש עוד וכו'. והן ידוע ומפורסם שאין מקבלין עדות אלא בפני בעל דין. ומן התורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה כמו שכ' הרמב"ם ז"ל בפרק ג' מהלכות עדות אבל אמרו חכמים כדי שלא תנעול דלת בפני לויין אין עדי ממון צריכים דרישה וחקירה וכו'. במה דברים אמורים בהודאות והלואות, מתנות ומכירות, אבל בדיני קנסות צריכים דרישה וחקירה, ואין צריך לומר במלקיות ובגלות, ובדין מרומה אף בדיני ממונות צריך דרישה וחקירה.

ו) ובנדון דידן כולו איתנהו ביה, ואיך מלאך לבך לקבל לשון הרע מאנשים סכלים ההולכים יחפים כמנודים לשמים, ולחשוב אותה לעדות גמורה, להחזיק את עמיתך בתורה ובמצות דאורייתא ודרבנן לאפיקורסים ומינים שהם מכלל אותם שמורידין ולא מעלין? וידוע הוא ומפורסם, כי זה הדור, דור שוא ושקר, והיא בנשיאי ישראל, וכל אחד מתכבד בקלון חברו ורבו

אשר העמידו בקרן אורה זו תורה. ובמשימי לילות כימים ועבדי לתורה שלא תשתכח מישראל כפי יכולתם שפכתם בוז, ותשימו את לומדי התורה ומחזיקים בה נבזים ושפלים ככלי אין חפץ בו. וכל עושי רע טוב בעיניכם, ומכובד יותר מהם, ועל ידי דבות שקר שמתם לומדי תורה לשמצה בעיני כל רואיהם עד שבאו למדרגה פחותה מאד, שעמי הארץ משתבחים בעצמם לומר אשרינו מה טוב חלקנו וערבה שנתינו עד עלות השמש וכבוד ננחל יותר מאלה העומדים בבית ה' בלילות, לקיים מה שנאמר ואם בחקותי תמאסו, אם במלמדי חקותי תמאסו, כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בהל' תלמוד תורה.

ז) וז"ל המקובל בעל היכל הברכה, מצות עשה על הבית דין לדרוש ולחקור את העדים בשבע חקירות וכו' עוד יש בדיקות שהוא שאלות מה היה לבוש, עפר הארץ שהיה עומד עליה שחור או חול, או חמר, ואם כחשו זה לזה בטל העדות. משרשי המצוה הזאת הכלה הכלולה עולימתא שפירתא דלית בה עינין, הנהגת העולם הזה שיהא בחירה חפשית עיניו כיונים אונאה לבני נשא. ועינין דילה בהיכל זכות, עיני העדה, שדנין בידיעה על פי שנים עדים, תרין עטרין, והדעת הוא סוד עינים כנודע, ואור זה מתפשט בשבע בחינות וכו' ע"ש. ובמצות לא תלך רכיל כתב וז"ל, שלא להגיד לחברו, שכנגדו דבר עליו רע, שנאמר, לא תלך רכיל. ומדיני המצוה אף שמדבר אמת, ויש עוון גדול בזה. וגם בכלל לאו זה שלא ידבר בגנות חברו אף אמת והוא כאילו כפר בעיקר וכו'. והאריך עוד בעונש המספר לשון הרע ובשכר הנשמר ממנו, יעו"ש.

ח) ובאזהרת לא תעמוד על דם רעך, כתב אפילו עמידה כל דהו. לא תראה בצערו של חברך שאחד מלבין פניו ואתה שותק עמדו ולא ענו עזר, אלא תהיה מוחה בכל יכלתך במי שמבזה חברך, או מדבר עליו רכילות ולשון הרע, אתה לא תהיה שומע ושותק, אלא תאמר לו רשע עוכר ישראל, למה תדבר סרה על דמות יוצרנו ועל שכינת עוזנו שהיא היו"ד שבעמיק, ומסתלקת בעוון זה. ולכך נסמכה זה לזה, לא תלך רכיל ותאמר כיון שאיני מדבר אשמע ואשתוק ונהנה במה שחברו רשע מדבר, גם זה השומע רשע גמור. ועובר על לא תעמוד על דם רעך. ואין לו חלק באלהי ישראל כששומע רשע מדבר סרה על צדיק, או לוחש מלחש בשקרים על חברו רק תכף תדחה אותו ותאמר לו רשע לך מעלי, איני שומע לך, כי אם הוא שומע ושותק, וכל שכן אם נהנה, סופו נידון באש לא נופת, ולא יזכה לעמוד במחיצת הצדיקים, כשומע, כעונה, כמדבר, כולם יספו מן העולם בזה ובבא עכ"ל.

ט) ואתה ידידנו לא דייך שלא עשית אחת מכל אלה, אלא שהאמנת לדבריהם וקבלת שקריהם, בעד אחד ודיין אחד, ושלא בפני בעל דין, ובלא חקירה ובלא דרישה, ובלא בדיקה, ונהנית בדבריהם, וגם סייעת לחזק שקריהם ונרשם בדעתך כאמת לאמתו, עד שכתבת שאיני יכול להכחיש עוד וכו'. ולא שמת אל לבך שאין מקבלין עדות אלא בפני בעל דין, ושאתה מחויב לדרוש ולחקור אותם בשבע חקירות ובדרישות ובדיקות כמצווה עליך. כל שכן שעשו במחשך מעשיהם, והחליקו לשונם אליך בסתר דבריהם, למצוא עוון לשנוא והיית מחויב לשתקם בנוזיפה. אין זה כי אם רוע לב שאתה נהנה ומשתוקק ברכילותם ומלשינותם. רחמנא ליצלן מהאי דעתא! ואפשר שגם אתה מוסיף משלך מלשינות שקר כדי להתכבד בקלון חבריך. ובפרק ערבי פסחים (ק"ח ע"א) גרסינן אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה: כל המספר לשון הרע והמעיד עדות שקר בחברו ראוי להשליכו לכלבים שנאמר לכלב תשליכון אותו, וכתוב בהדיא לא תשא שמע שוא וקרי ביה לא תשיא, ועוד כמה דרשות מצינו לרז"ל בעונש המספר לשון הרע. ובמחזור ויטרי מסכת אבות על הא דתנן אל תדון את חבריך עד שתגיע למקומו כתב: עד שתבא לידיך אותה עבירה ותנצל ותשמט ממנה כמו שמצינו בירבעם בן נבט, שבשעה שנשא שלמה את בת פרעה הכניסה לו

כל מיני זמר שבעולם ואמרה לו כך עושין לעבודה זרה פלונית פעם אחת הלך לישן והעריב היום הלכה וקראה לחרשי העץ ולבונים, העושים במלאכת חרש וחושב, ועשו על מטתו כעין רקיע ובו חמה ולבנה וכוכבים ומזלות. ובבקר העיר משנתו לפתוח דלתות ההיכל, שהיו מפתחות ההיכל תחת מראשותיו ראה שהרקיע בהיר בכוכבים וצבא, כסבור עדיין לא פנה לילה, חזר לישן. וישן עוד ארבע שעות, עד שהבין והכיר מעצמו שאין הלילה ארוך כל כך. ועל אותה שעה שנינו עדות על תמיד של שחר שקרב בארבע שעות, בבחירתא (= עדויות ו, א). ובטרם הקיץ משנתו הלך ירבעם בן נבט על פתח ביתו, ויעבר קול, רשע, עד מתי תישן ותבטל תמיד של שחר, מה לך נרדם, קום קרא אל אלהיך! יצתה בת קול ואמרה לו רשע בן רשע עתיד אתה לבטל מישראל כמה וכמה קרבנות במזיד. ואתה מחייבו על השוגג כמזיד. ועל האונס כרצון! והיינו דכתיב "כדבר אפרים רתת, נשא הוא בישראל, ויאשם בבעל וימות", בדבר ירבעם שהוא משבט אפרים, רתת קטיגורין על שלמה, הוא ירבעם נשיא בישראל ומלך, ובת קול השיבתו שישאם בבעל וימות עכ"ל. ואתה הגדלת והוספת לעשות רע יותר מירבעם בן נבט. כי אחרי אשר הבאתם אותנו אל בית הכלא במלשינות שקר אצל ממשלתנו הרוממה! הזעקת את כל העם לצאת אל בית עלמין, וציווית להם לעפר בעפר על ראשיהם על לא דבר. לא על מצוה קלה שביטלנו ולא על מצוה חמורה ח"ו כי אם על אשר הלכנו כדמונינו וקבענו לימודינו במשנה ובתלמוד ורמב"ם וש"ע ללמוד וללמד, לשמור ולעשות. ולא למדנו עוד בספר מזויף ספר הזהר כמנהג שלכם.

י) ומעתה בעזר השי"ת נשוב לעיקר שאילתנו ששאלנו לך להודיענו על פי שיטת המקובלים, למי אנו קורין בתפלותנו ומברכים כל ברכותינו ועבודתנו וממי אנו מבקשים סליחה וכפרה. והיתה תשובתך בדברי נרגן כמתלהמים טענו חטים והודה לו בשעורים והכחשת את הידוע ומפורסם בספריהם לכל, כנשבע על האיש שהוא אשה, ועל האשה שהיא איש, ועל עמוד של שיש שהוא זהב. וחרה אפך על ספר מצרף האמונה, והלעגת עליו ובזית אותו, וקראת אותו ספר המשרף וכו' ובזה גלית לכל שאתה הוא המבזה את החכמים, ועל שאלותינו כיון שזעיר אנפין לפי דבריהם הוא אלוהינו, והוא הזן אותנו ומפרנסנו, ואותו נעבוד, אם כן כל העולמות שלמעלה מעולם האצילות, מי זן אותם ומפרנסם? אם זורק הוא שיפעם ופרנסתם מלמטה למעלה, והם עובדים ומשתחוים לו, או שמא אלהיהם הזנם ומפרנסם, הוא עילה הראשונה, ולו הם עובדים, ואנחנו עובדים לזעיר אנפין הזננו ומפרנסנו? ואם כן אלהי העליונים אינו אלהי התחתונים ח"ו? וזהו מקום הסתירה אשר בקשנו ממך להודיענו ולהורותנו, ועל זה באה תשובתך שאין הנדון דומה לראיה וכי מביאין ראיה לסתור הלכה למשה מסיני? ושחכמי הקבלה אומרים כך קיבלו ממשה.

יא) מאד אנו תמהים ומתפלאים על דבריך ועל תשובתך זאת, וכי הלכה למשה מסיני להאמין באלוהות רבים? ולעבוד אלהים אחרים מבלעדי ה' אלהינו הראשון וצור לכול? והוא סיבת כל הסבות כולם, ובמרמה אתה בא בתשובותיך אלה לאנשים עזי לב אשר התפארת עליהם והראית להם דבריך אלה לאמר. ראו כי סתרת את דבריהם, ודחית את ראיותיהם בקש, וחוזר קונדריסך על כל המסובין, ואחר אשר קילסוך ושבחוך שאתה חריף ושנון הבאת אותה לנו. והנה כולה הטעאות כאלו לא ידעת על מה תסוב שאלתינו, ועל טעותך הכוזבת הלזו נשוב עוד, כי ידוע ומפורסם בכללי הפוסקים (כנה"ג ורדב"ז ושה"ז) שכל מקום שהקבלה חולקת על הפסק הלך אחרי הפסק, והכלל הזה מפורסם בישראל. ואם דבריך שהקבלה הלזו היא הלכה למשה מסיני, וכי תידחה הלכה למשה מפני סברת איזה תנא או אמורא, וכל שכן פוסק אחרון (עיין לקמן סי' ט"ו) ועליך להביא ראיה ולהודיענו היכן מצינו זה ששום תנא או אמורא יעיז פניו לחלוק ולהורות היפך הלכה המקובלת ממה רבינו ע"ה. הלא שוטה או רשע וגס רוח ייקרא? ובכמה מקומות בתלמוד מרגלא בפומיהו דרבנן לומר אם הלכה נקבל, ואם לדין יש תשובה.

יב) הנה כי כן בודאי שכל דבריך הפלגות וגיזומים להבהיל את השוטים והמשוגעים אוהבי הנפלאות והנמנעות ולא בדעת תדבר. וכל דבריך לא בהשכל. ובמרמה אתה ממאן לדעת את ה' כמאמר הנביא ירמיה ע"ה בשם ה' שבתך בתוך מרמה במרמה מאנו דעת אותי נאם ה'. וכבר אמר אחד מן הרמאים שבכם ידענו שהאמת אתכם. אך מה לכם לגלות דבר זה ולפרסם לקצת התלמידים. טוב לכם להניחם בטעותם ממש כדברי הרשע שבארבעה בנים האומר מה העבודה הזאת לכם וכו'. והראיה שאתה טח תפל שהרי פרסמת במכתבך זה שהרב בעל מצרף האמונה הוא ח"ו מין וכופר. וקראת את ספרו משרף האמונה. והוא בתומו הולך לא סר מדברי הזהר ומקדש מלך, וכסא אליהו, והרש"ב, ויושר לבב, וספר הברית ור' האר"י ומהרח"ו בס' עץ חיים ונחלת יוסף וזולתם ימין ושמאל. וכמו שיתבאר לקמן, ותחלה אביא לך כמה ראיות. שאין הקבלה הזאת הלכה למשה מסיני שהרי אמרו רז"ל בחולין (קמ"א ע"א) דכל מתניתא דלא מיתניא בי רבי אושעיא לאו מתניתא היא ולא תתיבון מינה, דמשבשתא היא. הרי דכל מתניתא שלא נכנסה לבית מדרשו של רבי חייא או של ר' אושעיא לא מיבעיא דלא היא הלכה למשה מסיני. אלא דאפילו לאותובי מינה על אמורא לא מותבין. ובירושלמי עירובין פרק קמא בפסקא דלחיים. וז"ל אמר ליה אחא כן אמר ר' שמעון בן לקיש כל משנה שלא נכנסה לחבורה אין סומכין עליה ע"כ, ועיין לקמן סי' מ"ב. ובקונדרים קדום מחיבורי קדמונינו מצאתי כתוב משם ר' סעדיה גאון וז"ל: "כתאב שיעור קומה לם יקע עליה נקל אמתנא. אד לים הוא פי אל משנה ולא פי אל תלמוד. ולא דליל נסתדל בה הל קאלה רבי ישמעאל עלי' אלחקיקה או גירה קאלה פנסבה אליה כמא תנסב כתיר מן אלכתב אלמפתעלה אלי' בעץ אלעלמא אלמשהורין", עכ"ל. [תרגום מאת הרב המחבר: "ספר שיעור קומה אין בידינו קבלה עליו מחכמי אמונתנו, לפי שאינו לא במשנה ולא בתלמוד, וגם אין ראיה לתלמוד ממנה אם אמרו ר' ישמעאל באמת, או אחרים זולתו אמרו וייחסו לרבי ישמעאל כמו שמייחסים הרבה מן הספרים העשויים לקצת מן החכמים המפורסמים"].

יג) למדנו מדברי הגאון כי הרבה ספרים יש שמייחסין אותם על שם גדולי חכמי ישראל (בשקר) בשביל איזה תועלת המגיע להם, ולמדנו ג"כ שכל שאינו מפורש במשנה ובגמרא וראינו שהוא היפך משמעות התלמוד לאו קבלה הוא ולא סומכין עליה. ומטעם זה אין פוסקים מן המדרשות במקום שהם חולקים על התלמוד, ואפילו תלמוד ירושלמי אין חוששין לו במקום שהוא חולק על הבבלי אשר כל בית ישראל נשענים עליו בין להקל בין להחמיר כמבואר כל זה בדברי רבותינו הפוסקים בכמה מקומות ועיין לקמן (סימן מ"ב). מה שכתבתי שם בשם הרא"ש, צא ולמד ממה שכתב ר"ת נ' יחיא הובא בס' רביד הזהב בהל' פסח וזה לשונו: ובזמנינו זה אפס המדע וסתרי תורה נעלמו מעיני כל חי, לא ידע אנוש סדר החכמה הזאת, וכל המחזיק זה יקרה לו מהחזק והסכנה חלק רב (ר"ל חזק וסכנת מינות שאין לו חלק באלהי ישראל). ועל כיוצא בזה הזהירונו רז"ל במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור. ודי לנו במה שהורונו חכמי הקבלה האמתית והמוסכמת מכל צד בפ' התורה ומצותיה. ע"פ המסורה איש מפי איש עד ימות משה והיא הנקראת תורה שבע"פ אשר בגללה עלה משה למרום ועמד שם ארבעים יום לתלמוד כללותיה ופרטיה במידות הנמסרות לו מפי הגבורה. ובדברים אלו אנו מחוייבים להתעסק בהם כי הם חיינו ואורך ימינו ואחת מהם לא נשנה. אחת דתו להמית אשר ימרה את פיהם וכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה. אך יתר הרמזים אשר בהם לא כלו ימיהם חכמי הקבלה עם היותם מסתרי תורה ומענייני המושכלות לא נצטוו עליהם. כי אלו נשארו להתעסק בהם יחידי סגולה בזמנים אשר היו לפנינו וכו'. ולא כל הרוצה ליטול את השם יטול. כי דברים שהם כשוננו שלעולם הם. ובזמנינו זה תמה זכות אבות, ואין מחזיק בצדק זאת החכמה: אדרבה שהם הורסים פינות התורה ועמודיה יתפלצון מקול מחצצים העברים העיוורים לא ידעו דרך ישכן אור, ימשו כעורים, וילאו

למצוא הפתח. ובמקום שחשבו להרוויח פתע ישברו ואין מרפא. ורבים מעמי הארץ מתייהרים באמרם סוד ה' לנו, מורשה לנו המים העליונים, לא לכם בעלי התלמוד ההולכים בחשך. ולבם בל עמם, טח מראות עיניהם, והדבר אין בהם, חכמים להרע לנפשם. כי החזיקו במה שקצרה יד שכלם. ורוצים לעלות במעלות אין ספק בידם להגיע אל התכלית. ויעלו חרס בידם להתגרד בו. ויהיו להם למוקש וכו' כי תצא מהם תקלה לפרוץ גדר התורה ולהרוס חומותיה. יתפאר במה שלא יבין. ויטעה בהתחלות התורה ושרשיה ויבוא לידי מינות. ויתרחק ממחוז חפצו והיא קרבת אלהים, נוח לו שלא נברא, כל שכן לשנות מדרש ולבטל הלכה עכ"ל.

יד) ראה והבן ידידנו קורא נעלם איך כמה"ר תם הנז"ל צוח ככרוכיא על העוסקים בקבלה החדשה, כי פרצו גדריה של תורה, וערו ערו יסודותיה ושרשיה ביחוד השי"ת כמו שיתבאר להלן, ותחת אשר חשבו להתקרב לשי"ת תעו מן הדרך ובאו והאמין באלהים רבים אחרים ולעבדם! וכדברי ר' תם ן' יחיא כתב גם כן מהר"י אלבו בס' העיקרים פרק כ"ח משני. ועוד האריך בספר רביד הזהב והביא גם כן דברי הרב הגדול מהרש"ל בתשובותיו ובחבור ים של שלמה על המתיהרים בחידושים שלומדים בקבלה, וכתב דמאחר שנחתם התלמוד אין לנו להחמיר נגד הגמרא והוי כמו מינות כמבואר בחק יעקב סי' תפ"ט ס"ק י"א באורך.

וכל זה הוא לפי ההנחה והיחוס שייחסו הזהר לרשב"י התנא, אך אחרי הביקורת שביקרו וחקרו חכמי לב אחריו מבטן מי יצאו הדברים הנזכרים בו ואימתי יצא החבור הנזכר ומיד מי יצא. ונתבאר באר היטב כי הוא חיבור אחד האחרונים ולא יצאו אותן הרעיונים מרשב"י התנא ע"ה כלל, כי נמצא בו כמה דברים בעיקרי אמונת תורתנו הקדושה היפך דברי רשב"י בתלמוד ובמדרשי רז"ל המפורסמים בישראל, ודאי שאין לסמוך עליו בשום דבר הנוגע למנהגי ישראל שנהגו בהם קדמוננו. ולא יפה עשו חכמי ימי הביניים ששינו עלינו כמה דברים בסידורי התפילות על פי הזהר והמקובלים, כי שינויים ההם יש מהם מביאים לידי מינות להאמין ברשויות הרבה ולעבוד אלהים אחרים כמו שיתבאר להלן.

טו) גם הביא עוד הרב רביד הזהב דברי מרן בב"י דחייש לדברי הזהר במקום שלא נזכר בגמרא היפך מדבריו, וכתב עליו הרמ"א ז"ל שאע"פ שלא נזכר בגמרא היך דבריו, אין לזוז מדברי הפוסקים, ואין לחוש לדברי הזהר ע"ש. עוד הביא דברי הרדב"ז ז"ל שכתב שכל דבר שנזכר בגמרא או באחד מן הפוסקים, או בעלי ההלכות אפילו שיהיה היפך ממה שכתוב בספרי הקבלה אני מורה בו בין להקל בין להחמיר, ולא אחוש למה שכתוב באותן הספרים. ולעצמי אם הוא חומרא אני נוהג אותו ואם קולא לא אחוש לה. ועוד כתב בשם הרא"ם ושאר פוסקים שאין לחוש לדברי המקובלים נגד שום פוסק ע"ש. אמור מעתה שמדברי הפוסקים הנזכרים בתשובת הרב רביד הזהב והם: מרן ז"ל ומור"ם והרדב"ז וכנסת הגדולה ומהר"י הלוי ומהר"ש הלוי ור' אליהו הלוי, והר"מ אלקבולי ור"ת בן יחיא והר' חק יעקב ומהרש"ל ומהר"ם אלשקר שאומרים שאין לחוש לדברי הזהר והמקובלים שהוא נגד המשנה והתלמוד ואפילו נגד פוסק יחידי. הנה מזה הוכיח לעצמך שכתבת שהם הלכה למשה מסיני, שדברך בדותא וסכלות גמורה.

טז) ואשר טענת עלי ואמרת מי נתן לך רשות לדרוש ולחקור אחר דבריהם, תמה אני מאד על דברך אלה? וכי ניתנה תורה לקרות בה כעוף המצפצף או כבהמה גועה ואינו יודע מה מדבר? והלא העושה כן נקרא רשע ערום כדגרסינן בסוטה דף כ"ב עולא אמר זה שקרא ושנה ולא שימש ת"ת, ר' אליעזר אמר הרי זה עם הארץ, ר' שמואל בר נחמני אמר הרי זה בור, ר' ינאי אמר הרי זה כותי, ר' אחא בר יעקב אמר הרי זה אמגוש, אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא כרב אחא בר יעקב

דאמרי אינשי רטין מגושא ולא ידע מה רטין, תני תנא ולא ידע מה תני ע"כ. ולפי דבריך עסקי הגוף ומכתבי מסחר שהם מעסקי חיי הגופות עדיפי מעסק התורה שהם חיי הנפש, אשר בהם נזכה לחיי העולם הבא ונקביל בהם פני אלהינו מלכנו? שהרי אם יביאו לך שני מכתבים מעסקי מסחר שהם סותרים זה את זה, אתה נותן לב בהם להבין כדי שלא תפסיד ואיך מקבלם באמונת אומן! ובתורה שהיא חיי הנפש תקבל את הסותר אמונתך שאמונת אומן אם טוב ואם רע בלי הבנה? הלא עיקר עסק התורה לדעת ולהבין מצוותיה וחוקותיה! ודוד המלך ע"ה התחנן לפני הקב"ה "הבינני ואלמדה מצותיך". ואמר עוד: "טוב טעם ודעת למדני כי במצוותיך האמנתי", וקל וחומר הוא, ומה בשאר מצות של תורה צריך לב להבין שלא יטעה להתיר את האסור, או אפילו לאסור את המותר וכמאמר רז"ל "הוי זהיר בתלמוד ששגגת תלמוד עולה זדון", במצוות ידיעת השי"ת ויחודו על פי האמת והצדק שציוונו השי"ת בתורה כמו שכתוב "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד". ודוד המלך ע"ה צוה את בנו לאמר "דע את אלהי אביך ועבדהו". והנביא ירמיהו מכריז ואומר "אל יתהלל חכם בחכמתו, ואל יתהלל הגבור בגבורתו, אל יתהלל עשיר בעשרו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני ה' עושה חסד" וכו'. על אחת כמה וכמה שאנחנו צריכים לידע את מי נעבוד.

יז) ומן התורה שבכתב ושבעל פה הנמסרת לנו איש מפי איש שמשנה רבינו ע"ה נביא ראיות חזקות ואמתיות שה' אלהינו הנקרא בשם הוי"ה ואדנות, ובדברי רז"ל בשם הקב"ה הוא הסיבה הראשונה, והוא לבדו מחויב המציאות וכמו שיתבאר להלן שלא כמו שכתב בעל ספר הברית בשם יושר לבב ובשם האר"י שנמשכו אחרי דברי הפילוסוף מחבר הזהר ואמרו שהוא זעיר אנפין! מן התורה דכתיב "מעונה אלהי קדם" ענינו כי ה' אלהינו הוא הסיבה הראשונה לכל ברואי מעלה ומטה והוא אשר לו לבדו נעבוד, כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה ובחיבור הרב סעדיה גאון ור' יהודה הלוי וזולתם. ונאמר "אני ה' ראשון ומבלעדי אין אלהים". ודוד המלך ע"ה אמר "כי מי אל מבלעדי ה' ומי צור מבלעדי אלהינו", כי הוא יתברך הסיבה וההתחלה הפועלת לכל אשר זולתו כמו שביאר הרב המורה בפרק ט"ז מראשון ע"ש, אין סיבה אחרת קודמת לו. וז"ל הר' החסיד בעל חובת הלבבות בשער היחוד "מן הדין שיהיה לעולם תחלה. אין תחלה לפניו, וראשון שאין לו ראשון, והוא אשר יצרו וחדשו מאין דבר, לא בדבר ולא על דבר כמו שנאמר אני ה' עשה כל נוטה שמים לבדי רוקע הארץ מי אתי. ואמר איוב נטה צפן על תהו תולה ארץ על בלי מה וכו'. הוא הקדמון הראשון אשר אין ראשית לראשיתו. ואין תכלית לקדמותו כמו שאמר הכתוב אני ראשון ואני אחרון ואומר אני ה' ראשון ואת אחרונים אני הוא" עכ"ל. גם בתיקוני התפילות שתיקנו אנשי כנסת הגדולה נאמר "אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון" וכו'.

יח) ועוד ראיה שאינה קבלה ממש שהרי מצינו מחלוקת בין המקובלים באיכותה ועצמותה זה אומר בכה וזה אומר בכה, וזו ראיה גמורה שאינה הלכה למשה מסיני כמו שעלה על דעתך, שהרי כתב הרמב"ם ז"ל בהל' ממרים פ"א שדברי קבלה אין בהם מחלוקת כלל. וכל דבר שתמצא בו מחלוקת בידוע שאינו קבלה ממש רבינו ע"כ, וכיון שכל ראיות שאנו מביאים הם מדברי רז"ל בעלי המשנה והתלמוד והמדרשים האמתיים והגאונים והפוסקים שהם בודאי בעלי הקבלה האמתית ממש רבינו ע"ה, וכל האומר היפך דבריהם הוא מין ואפיקורוס, ואם כן איך תוכל לומר מי נתן לך לדרוש ולחקור אחר דבריהם של בעלי הקבלה החדשה? וכבר העיד אחד מיוחד מחכמי ימי הביניים בארץ התימן הוא מהר"י צאהרי בדרשות בפרשת לך לך, וזה לשונו: "ואני באתי להגיד לך מעט מזער דברי הקבלה חדשים מקרוב באו" ע"כ. ועדותו זאת מועלת לנו לחזק דברינו, כי חדשות המה לא שערום רבותינו קדמונינו. ופליטת ספריהם יעידון יגידון האמת הלא המה מצויים בידינו במדרש הגדול לר' דוד בן עמרם איש עדן כמו שכתב מהר"י בשירי בפרשת בראשית

ובתחלת אלה הדברים. וכ"כ בספר סגולת ישראל, וספר נור אל צאלם לר' נתנאל בן ישע ומדרש החפץ לר' יחיא הרופא זלה"ה.

יט) וכח זה לחקור ולדרוש בתורה על פי קבלת רבותינו בעלי המשנה והתלמוד מסור לנו מרבותינו כמו שאמר התנא (אבות ה, כב) "הפוך בה והפוך בה דכלא בה ובה תחזי וסיב ובלי בה!" כי אם ילמוד האדם ולא יבין לא יתגלה לו הסוד ולא ישיג דבר. כדגרסינן בברכות (ו' ע"ב) "לעולם ירוץ אדם לדבר מצוה ואפילו בשבת, שנאמר אחרי ה' ילכו כאריה ישאג וכו'. אמר ר' זירא אגרא דפרקא רהטא". פירש רש"י: "אגרא דפרקא עיקר קיבול שכר הבריות הרצים לשמוע דרשה מפי חכם הוא שכר המרוצה שהרי רובם אינם מבינים להעמיד גרסא ולמי השמועה לאחר זמן שיקבלו שכר לימוד. אגרא דכלה דוחקא - שבת שלפני הרגל שהכל נאספים לשמוע הלכות הרגל. אגרא דשמעתא סברא - פירוש שהוא יגע וטורח ומחשב להבין טעמו של דבר" ע"כ. ובסנהדרין (מ"ב ע"א) גרסינן: "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה - אמר ר' אחא בר' חנינא אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה" וכו' ופירש רש"י: "מלחמתה של תורה - הוראותיה ולעמוד על בוריה ועל עיקרה, לא כאדם המפולפל ומחודד ובעל סברא ולא למד משניות וברייתות הרבה. כי מהיכן יתגלה לו הסוד? אלא בבעל משניות הרבה שאם יצטרך לו טעם בכאן ילמדנו מתוך משנה אחרת. או אם יקשה לו דבר יבין מתוך משניות שבידו. הא מני ר' פלוני היא ששמענוהו במקום אחר אומר כן" עכ"ל הגמ' ורש"י ז"ל. וגרסינן נמי בפ"ק דחגיגה (ג' ע"ב) "ואף הוא פתח ודרש דברי חכמים כדברונות וכמסמרות נטועים בעלי אסופות כולם ניתנו מרועה אחד. למה נמשלו דברי תורה לדרבן? לומר לך: מה דרבן זה מכווין את הפרה לתלמיה להוציא חיים לעולם, אף דברי תורה מכוונים לב לומדיהן מדרכי מיתה לדרכי חיים. אי מה דרבן זה וכו' בעלי אסופות אלו תלמידי חכמים שיושבין אסופות אסופות ועוסקין בתורה. הללו מטמאין והללו מטהרין. הללו אוסרין, והללו מתירין, הללו פוסלין והללו מכשירין שמא יאמר היאך אני למד תורה מעתה תלמוד לומר כולם ניתנו מרועה אחד, כולן אל אחד נתנו. ופרנס אחד אמרו, מפי אדון כל המעשים ברוך הוא שנאמר וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר, אף אתה עשה אונך כאפרכסת וקנה לך לב מבין לשמוע דברי המטהרין ודברי המטמאין, דברי האוסרין ודברי המתירין, דברי הפוסלין ודברי המכשירין" ע"כ ופי' רש"י ז"ל "אל אחד אמרו, אין לך אחד בבני המחלוקת מביא ראיה מתורת אל אחר אלא מתורתו של הקב"ה, ופרנס אחד אמרו אין לך מביא ראיה מדברי נביא הבא לחלוק על משה רבינו ע"ה, עשה אונך כאפרכסת, מאחר שכולן לבן לשמים עשה און שומעת ולמוד ודע דברי כולן, וכשתדע להבחין איזה יכשר קבע הלכה כמותו", עכ"ל, וכן כתב המהרש"א שזה משל לעניינו, שיכניס לאזנו לשמוע הרבה דברי כולן בין המטמאין בין המטהרין אבל יקנה לו לב מבין להבחין מדעות החלוקות איזה יכשר ויקבע לו הלכה כמותו וכפי' רש"י ז"ל עכ"ל.

כ) ומעתה הט אונך ושמע תשובות תורת משה אמת. לכבוד ה' אלהים אמת. מה שכתבת והשבת על דברי להכחיש שהים קורים לחמשה פרצופים אלוהות ואמרת ח"ו שהם אומרים כן כסות עינים היה לך שלא ראית דברי הזהר בראשית כ"ב וז"ל "ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמינו כדמותינו. סוד ה' ליריאיו. פתח ההוא סבא דסבין ואמר: שמעון שמעון מאן הוא דאמר ויאמר אלהים. מאי ניהו האי אלהים? אדהכי פרח ההוא סבא דסבין ולא חמא ליה. וכמא דשמע ר' שמעון דהוה קרי ליה שמעון שמעון ולא רבי שמעון. אמר לחברוי ודאי האי הוא קב"ה דאתאמר ביה ועתיק יומין יתיב (פירש הרב דרך אמת: זקן הזקנים והוא כתר עליון. והמקדש מלך כתב: סבא דסבין הוא עתיק כמו שאמר רשב"י לקמן כי אבא ואימא נקראו זקנים ועתיק ואריך נקראין סבא דסבין וקיימא ליה לרשב"י שהוא עתיק ולא אריך) הא כען איהו שעתא למפתח בהאי רזא דודאי הכא

אית רזא דלא אתיהיב רשו לאתגליא. פתח ואמר למלכא דהוה ליה כמה בניינין למבני. וההוא אומנא לא הוה עבד מדעם אלא מרשו דמלכא כמה דאתאמר ואהיה אצלו אמון. מלכא ודאי איהו חכמה עילאה לעילא. ועמודא דאמצעייתא מלכא לתתא, אלהים אומנא לעילא, ודא אימא עלאה אלהים אומנא לתתא ודא שכנתא ואתתא לית לה רשו למעבד מדעם בלא רשו בעלה, וכל בניינין דהוה באורח אצילותה הוה אמר אבא באמירה לגבי אימא יהא כדין וכדין ומיד הוה, כמא דאתמר ויאמר אלהים יהי אור, ויהי אור, ויאמר הוה אמר יהי רקיע, יהי מארת, וכלא אתעביד מיד, כד מטא לעלמא דפירודא דאיהו עולם הנבדלים, אמר אומנא למארי בניינא, נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, אמר מארי בניינא ודאי טב הוא למעבד ליה אבל עתיד הוא למחטי קמך בנין דאיהו בן כסיל הה"ד בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו, איהי אמרה, כיון דחוביה תליא באימא ולא באבא, אנא בעינא למברי ליה בדיוקנא דילי, הה"ד ויברא אלהים את האדם בצלמו, ולא בעא לאשתתפא ביה אבא, בזמנא דחב מה כתיב ובפשעיקם שולחה אמכם. אמר מלכא לאימא, ולא אמרית לך דעתיד למחטי, בההוא זמנא תריך ליה ותריך אימא עמיה, ובגין דא כתיב בן חכם ישמח אב דא אדם דאיהו באורח אצילותא, ובן כסיל דא אדם דבריא"ה" עכ"ל. ופירש הרב שביבי נגה דמהכא משמע שהקב"ה בעצמו כביכול לא הסכים בבריא"ת אדם רק השכינה התחננה להיות אדם בגורלה ע"כ, ופירש הרב מקדש מלך: "בן חכם דא אדם דאצילות, הוא זעיר דאצילות, אדם דבריא"ה הוא אדם הראשון" וע"כ. ולעיל מזה כתב הרב מקדש מלך בדבור המתחיל אמא אומנא: "פירוש אימא אמרה לאבא נעשה אדם, וזהו יאמר אלהים שהיא אימא אמרה לאבא נעשה אדם מה שאין כן כל ויאמר דמעשה בראשית, רוצה לומר ויאמר אבא לאלהים שהיא אימא (בינה) כי אבא אומר ובינה עושה" ועכ"ל.

מבואר מזה, כי הקב"ה הנקרא עתיק נגלה לר' שמעון בבית מדרשו ובדמות זקן מופלג, ולכך קרא לו ר' שמעון סבא דסבין רוצה לומר זקן הזקנים כדלעיל בשם דרך אמת ומקדש מלך, והקב"ה זה הנקרא עתיק הוא שהרשה לר' שמעון לגלות פנים בתורה, שהקב"ה הנקרא אמא היא שאמרה להקב"ה הנקרא אבא נעשה אדם בצלמינו בדמותינו וכו'. הרי נתבאר לך שהוא קורא לעתיק קב"ה וכן לאבא, וקורא לאמא אלהים, וגם קורא לאבא אלהים וגם קב"ה, ובכל מעשה בראשית אבא אומר לאמא יהי כך וכך והיא עושה, ובמאמר נעשה אדם, אימא אמרה לאבא נעשה אדם ולא הסכים אבא בבריא"ת אדם. ואמרה לו אמא, מאי נפקא לך מניה, אם יחטא לי וחסא ולא לך שנאמר ובין כסיל תוגת אמו, וכשחטא אדם בעץ הדעת גירש אותו ואותה שנאמר ובפשעיקם שולחה אמכם.

ובעץ חיים להרח"ו שער הנקודים פ"ו כתב שכאשר נאצלו שבע תחתונות עדין לא היה אדם הראשון התחתון נברא בעולם ויצאו זעיר ונוקביה אחור באחור מפני פחד החיצונים שלא יינקו, כי אם היו עומדים פנים בפנים היה מקום לקליפות להתאחוז במקום אחיזתן וכאשר נברא אדם הראשון ועשה מצוות מעשיות החזירן פנים בפנים על ידי מצוות ומעשים טובים וכו' עיין שם שכל דבריו הם היפך דברי הזהר פה, שאדרבה אדם הראשון קלקל בחטאו ונתגרשה אימא בעבורו, ומזה תבין שכל אחד מהמקובלים בודה לו דברים מלבו כחפצו.

כא עוד שם בזהר ד' כ"ב ע"ב: "פתח עוד ר' שמעון ואמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, אמר, חבריא, שמעון מלין עתיקין דבעינא לגלאה בתר דאתיהיב רשו עלאה למימר, מאן ניהו דאמר ראו עתה כי אני אני הוא, אלא דא הוא עילת על כל עילאין ההוא דאתקרי עילת העילות, עילת מאלין עילות דלא יעביד חד מאלין עילות שום עובדא עד דנטיל רשות מההוא דעילוה. כמא דאוקימנא לעילא בנעשה אדם, נעשה ודאי על תרין אתמר, דאמר דא לההוא דלעילא מניה נעשה,

ולא עביד מדעם עד דנטיל רשותא ואמירה מההוא דלעילא מניה וההוא דלעילא מניה לא עביד מדעם עד דנטיל עצה מחבריה, אבל ההוא דאתקרי עילת כל עילות דלית לעילא מניה, ולא לתתא שוה ליה, כמא דאתמר ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש, אמר ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי דנטיל עצה מניה כגוונא דההוא דאמר ויאמר אלהים נעשה אדם", ועיין עץ חיים שער עתיק פ' שני, ופי' הרב מקדש מלך בשם האר"י בספר הלקוטים, עילת על כל עילאין - אדם קדמון נקרא עילת על כל עילות, ההוא דאתקרי עילת העילות, עילת מאלין עילות, פי' כשאנו אומרים עילת העילות שייך בכל פרצוף שנקרא כך לפי שהוא עילה לעילות שתחתיו, אבל כשאנו אומרים עילת כל העילות הוא אדם קדמון, שהוא עילה ראשונה לכל הפרצופים כולם ע"ש. הרי נתבאר לך מדברי הפילוסוף מחבר הזהר ומפרשיו מקדש מלך בשם האר"י ודרך אמת ושביבי נגה שהאלוה שנתן רשות לרשב"י לדרוש בדברים שאסור להעלותן על לב לחשוב ריבוי באלהות, הוא הקב"ה הנקרא עתיק, ולא זה הוא שאמר לישראל ראו עתה כי אני הוא וכו'. כי הקב"ה שאמר ראו עתה כי אני הוא, הוא אדם קדמון שהוא עלה לראשונה לכל הפרצופים, ואין לו ממי ליטול רשות. והקב"ה שאמר יהי אור, ויהי רקיע, ויקוו המים וכו' הוא אבא, וזה שאמר נעשה אדם בצלמינו היא אמא שאמרה לאבא נעשה אדם, ולא הסכים הקב"ה שהוא אבא בבריאתו, ואמרה לו אימא מאי איכפת לך, אם יחטא לי יחטא לך שנאמר וכן כסיל תוגת אמו ולא תוגת אביו, ואז נברא שלא לרצון אבא כמו שפי' שביבי נגה, שאילו הסכים אבא בבריאתו לא גירשה עמו כשחטא, אלא ודאי לא הסכים אבא לזה כמו שאמר בזהר ולא בעא לאשתתפא וכו' ולכך גירשו מגן עדן וגירשה עמו.

כב חרדה גדולה עד מאד יחרד האיש הישראלי באמת מדברי הפילוסוף הנזכר על הדברים האלה חילוף האלוהות הנזכר פה, וחילוק עשרה מאמרות שבהם נברא העולם לאלוהות שונים זה מזה; ובסנהדרין פרק אחד דיני ממונות (לז ע"א) תנן: "לפיכך נברא אדם יחידי וכו' ושלא יהיו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים" וכו' פי' רש"י: "וכל אחד ברא את שלו" ע"כ, ובברייתא (לח ע"א): "ת"ר אדם נברא יחידי מפני מה שלא יהיו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים", עוד שם (ל"ח ע"ב): "אמר רב יהודה א"ר בשעה שבקש הקב"ה לבראת את האדם ברא את אחת של מלאכי השרת אמר להם רצונכם נעשה אדם בצלמינו, אמרו לפניו ריבונו של עולם מה מעשיו אמר להם מעשיו כך וכך אמרו לפניו ריבונו של עולם מה אנוש כי תזכרנו, הושיט אצבעו הקטנה ושרפם, וכן כת שנייה. כת שלישית אמרה לפניו רבש"ע ראשונים שאמרו לפניך מה הועילו? כל העולם כולו שלך הוא, כל מה שאתה רוצה לעשות בעולמך עשה, כיון שהגיע לאנשי דור המבול ואנשי דור הפלגה. אמרו לפני רבש"ע לא יפה אמרו הראשונים לפניך? אמר להם ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול". ועיין מתרש"א ועיין לקמן סי' כ"ה.

כג ועוד גרסינן שם "אמר ר' יוחנן כל מקום שפקרו המינים תשובתן בצדן. נעשה אדם בצלמינו כדמותינו - ויברא אלהים את האדם בצלמו, הבה נרדה ונבלה שם שפתם - וירד ה' לראות את העיר" וכו' ופי' רש"י: "כל מקום שפקרו המינים שמביאין ראיה להפקירן מן התורה (ר"ל שמביאין ראיה לריבוי אלוהות) תשובתן בצדן, ששם באותו ענין מפורש בתורה שהוא אחד", וכמ"ש הסמ"ג משם ר' סעדיה גאון יובא לקמן סי' ס"א. ובזהר שהבאתי דבריו לעיל אמר נעשה ודאי על תרין אתמר ומפרש שאמא אמרה לאבא נעשה אדם. ועשתה כחפצה ובראה את אדם שלא בהסכמתו כמו שכתבתי לעיל בשם שביבי נגה. וכי לא זו היא דעת הפוקרים ומביאים ראיה להפקירן שאלוהות הרבה הם וכל אחד עושה כחפצו?

כד) עוד איתא בזהר בראשית ט"ו "בראשית ברא אלהים את השמים, בהאי בראשית ברא ההוא סתימא דלא אתידע להאי היכלא" וכו', ופירש הרב מקדש מלך בהאי ראשית שהוא אבא, ברא ההוא סתימא, הוא אריך דלא אתידע, הוא עתיק, להיכלא דא היא אימא הנקראת אלהים ע"כ. ועוד פירש שם פירוש אחר: "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, ר"ל בכח אבא ברא אלהים שהיא בינה את השמים ואת הארץ שהוא זעיר אנפין ונוקביה" ע"כ. הרי מבואר מזה דבין לפירוש קמא בין לפירוש בתרא הוא קורא לאבא בראשית, אלא דלפירוש קמא קראו אריך ועתיק את אלהים שהיא בינה דהיינו אמא. ולפירוש בתרא בכח אבא ברא אלהים שהיא בינה את השמים ואת הארץ שהם זעיר ונוקביה (מקדש מלך ד"ה אי בהאי). ובפרשת בא דף ל"ז: "את השמים - דא ימינא דקב"ה, ואת הארץ - דא שמאלא, דסטא קב"ה ימיניה וברא את שמיא, וסטא שמאליה וברא ית ארעה". ופי' בגליון הרח"ו: "החסדים בונים זעור, והגבורות בונים הנוקבא, הדא הוא דכתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם יעמדו יחדיו, מהו יעמדו יחדיו, סלקא דעתך שמיא וארעא? לאו הכי אלא ימינא ושמאלא דאיהו את ואת" וכו'. ופי' המקדש מלך: "אף ידי יסדה ארץ, הבינה אומרת כן, סלקא דעתך שמיא וארעא, פי' דאי אפשר לאמר עליהם יעמדו יחדו דמשמע תמיד הם עומדים יחדיו, ואי אפשר לומר כן, שהרי הנוקבא פעמים נפרדת ממנו בגלות" ע"כ, ועיין לקמן ס"י כ"ז היפך זה דלא מתפרשין לעלמין. הרוואה יראה ויכיר ויבין איך הפילוסוף מחבר הזהר מעקם עלינו את הדרך בדרשת הכתובים שלא כרצון חכמים כמבואר להלן בס"י דלקמן.

כה) ולפי דברי הזהר ומקדש מלך למה שינו השבעים ושנים זקנים לתלמי המלך כשהעתיקו לו את התורה כדגרסינן בפרק קמא דמגלה (ט' ע"א) "מעשה בתלמי המלך שכינס ע"ב זקנים והושיבם בע"ב בתים ולא גילה להם על מה כינסם. ונכנס אצל כל אחד ואחד מהם. ואמר להם כתבו לי תורת משה רבכם. ונתן הקב"ה עצה בלב כל אחד ואחד והסכימה דעתם לדעת אחת, וכתבו לו אלהים ברא בראשית את השמים ואת הארץ" ופירש רש"י ז"ל: "שלא יאמר בראשית שם הוא, ושתי רשויות הן, האחד ברא את השני", וכן כתבו אעשה אדם בצלם ובדמות. וכן כתב הרב מהרש"א בפירוש רש"י שלא יאמר שתי רשויות הן והוא לא יקבל מה שאמרו בסנהדרין כל מקום שפקדו המינים תשובתן בצדן. נעשה אדם, ויברא אלהים, הבה נרדה, וירד ה', ונכתבו מעיקרא בלשון רבים דאמר ר' יוחנן אין הקב"ה עושה דבר עד שנמלך בפמיליא שלמעלה וכו' וענינו כמו שכתב רש"י בחומש שהוא ממידת הענווה שיהא הגדול נמלך בקטן והוא על פי בראשית רבה וכו'.

ועיין במורה נבוכים פ"ו משני שהביא שתי נוסחאות. האחת שאין הקב"ה עושה דבר עד שמסתכל בפמיליא שלמעלה והוא כמאמר אפלטון שהשי"ת יעיין בעולם השכלים וישפיע ממנו המציאות. והנוסחא השנית היא שאמרו במקום אחר אין הקב"ה עושה דבר עד שנמלך בפמיליא שלמעלה. ופמיליא הוא החיל בלשון יון. ובבראשית רבה ובמדרש קהלת: "את אשר כבר עשוהו. עשהו לא נאמר אלא עשוהו. כביכול הוא ובית דינו נמנו על כל אבר ואבר שבך והושיבוהו על כנו שנאמר הוא עשך ויכוננך", ובבראשית רבה אמרו גם כן: "כל מקום שנאמר וה' - הוא ובית דינו", ואין הכוונה באלו המאמרים מה שחשבוהו הפתאים שיש לו ית' דברים או מחשבה או שאלת עצה או התבוננות, והעזר בדעת אחרים, ואיך יעזר הבורא במה שברא, אבל זה כולו עניינו שאפילו חלקי המציאות עד בריאת האברים מבעלי חיים כפי מה שהם עליו. כל זה באמצעות מלאכים, כי הכוחות כולם מלאכים. ומה מאד רע עיוורון הסכלות, ומה מאד מזיק, שאלו תאמר לאחד מאשר יחשבו שהם חכמי ישראל וכו' ע"ש.

עיניך הרואות איך רז"ל הרחיקו ליחס לשי"ת שהוא צריך לברואיו ונעזר בהם, או ליחס למלאכים העושים שליחותו שום בריאה, אלא הכול שב אל השי"ת, לא כמו שעשה הפילוסוף מחבר הזהר שקרא לאבא בורא, ולא ימא שם אותה לאומן העושה רצון בעל הבית. כמו שנתבאר לעיל, ולא ייחס הבריאה לסיבה הראשונה רק לאבא, או לחד פירוש לאריך בכוח אבא, כאלו הבורא חלש והם מסתייעים זה בזה בבריאה. ולפי דברך שהמקובלים קיבלו כן ממש רבינו ע"ה היה להם לע"ב זקנים להעתיק לתלמי המלך את הכתובים כמה שהם ולפרש לו כי בראשית שהוא אמר אבא ברא את אלהים שהיא בינה, וכן נעשה אדם היה להם לבאר שעל שנים נאמר, ולמה קלקלו את הכתובים בחנם, והחשיכו עצה במלין בלי דעת תורה שהיא הלכה למשה מסיני? ראוי היה להם להניח את הכתובים כמו שהם, ולפרש לו משמעות הכתובים בצורתן שהיא הלכה למשה לפי דברך, והיו דבריהם נכונים ומתקבלים אצלו כפי דעתו באמונת אלוהות רבים? ולפרש לו ג"כ כי בראשית - שם הוא, כמו שפירש בזהר שהוא אבא והוא אלהים שאמר יהי אור ויהי רקיע, ויקוו המים, וגם יפרשו לו את השמים ואת הארץ - שמות אלוהות הן, כמו שפירש הפילוסוף בזהר שהם זעיר ונוקביה. ורז"ל הרחיקו הדעות האלה תכלית ההרחקה כדגרסינן בחגיגה פרק אין דורשין (יב ע"א): "שאל ר' ישמעאל את ר' עקיבה כשהיו מהלכין בדרך. אמר לו אתה ששימשת את נחום איש גם זו כ"ב שנה שהיה דורש כל אתין שבתורה, את השמים ואת הארץ מאי דרש בה? אמר לו: אילו נאמר שמים וארץ הייתי אומר שמותיהם של הקב"ה הן. עכשיו שנאמר את השמים ואת הארץ. שמים שמים ממש ארץ ארץ ממש". ובבראשית רבה הענין מתוקן יותר וזה לשונו (פרשה א): "ר' ישמעאל שאל את ר' עקיבה אמר לו בשביל ששימשת את נחום איש גם זו כ"ב שנה. אכין ורקין מעוטין. אתין וגמין ריבויין. הדין את דכתיב הכא מהו, אמר לו אילו נאמר בראשית ברא אלהים שמים וארץ היינו אומרים שמים וארץ אלוהות הן" ע"כ. ועיין מהרש"א וענף יוסף ותבין שזהו ממש דעת הזהר כי שמים וארץ הנזכרים כאן הם זעיר ונוקביה שהוא לפי דעתם ה' אלהינו וכמו שיתבאר לקמן.

כו) עוד בזהר בראשית דף ל"ד: "כתיב ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד. ה' מלך לעילא. ה' מלך באמצעיתא. ה' ימלוך לתתא" ע"כ. ופי' המקדש מלך בשם הכוונות: "ה' מלך הוא אריך אנפין. ה' מלך אבא ואימא. ה' ימלוך זעיר ונוקביה" ע"כ. ובפרשת בשלח דף ס"ד על פסוק היש ה' בקרבנו אם אין מקשה בזהר: "וכי טיפשי הווי ישראל וכו' אלא בעו למנדע בין עתיקא סתימא דאיקרי אין ובין זעיר אנפין דאיקרי ה', ועל דא לא כתיב היש ה' בקרבנו אם לא כמה דכתיב הילך בתורתך אם לא. אמרו ישראל אי האיי נשאל בגוונא חד. ואי הא"י נשאל בגוונא אחרינא. ועל דא מיד ויבא עמלק", ופי' מהר"י לופיס שכוונת הזהר היא שאבותינו בקשו לדעת מי הוא המנהיגם ועושה להם כל הנסים הללו אם הקב"ה הנקרא זעיר אנפין והויה או "אין" הנקרא עתיק, ועשו החקירה הזאת כדי לעבדו באופן הראוי לו, אם זעיר אנפין באופן אחר, ואם עתיק באופן אחר לפי שיש הפרש בין עבודה לעבודה, ובין כוונה לכוונה, והיו בספק זה עד ששמעו אנכי ה' אלהיך, ואז ידעו שהוא זעיר אנפין עכ"ל.

ובמנחות פרק הרי עלי עשרון (ק"י ע"א) גרסינן: "תנא אמר ר' שמעון בן עזאי: בא וראה מה כתיב בפרשת קרבנות שלא נאמר בהן לא אל ולא אלהים אלא לה' שלא ליתן פתחון פה לבעל הדין לחלוק", ופי' רש"י: "לבעל הדין לומר רשויות הן, והדבר מוכיח שזה ששמו כך צוה להקריב לו מנחה, וזה ששמו כך צוה להקריב לו פרים ואלים" ע"כ. הא למדת, שזוהי דעת מחבר הזהר שאלוהות מחולקים הם, ובקשו אבותינו (לפי דבריו) לידע בחקירתם איזה הוא האלוה המנהיגם, אם עתיק הנקרא אין עבודתו באופן אחר, ואם זעיר אנפין עבודתו אחרת, ולא נתברר להם ספק זה עד מתן תורה שאז ידעו (לפי שיטתו) שהוא זעיר אנפין. ויתבאר זה כמו שכ' הרמב"ם פרק ג'

מה"ל ע"ז וזה לשונו: "עבודות הרבה קבעו עובדי עבודה זרה לכל צלם וצלם עבודה מיוחדת לו. אבל אנחנו מאמיני האחדות שאין כמוה בכל שאר האחדים אין מקום לדברים אלו", כדברי רז"ל במנחות הנזכרים לעיל.

מכל מאמרי הזהר ומפרשיו הנזכרים לעיל נתבאר שהם קורין לכל אחד מן הפרצופים שבאצילות הו"ה ואדנות ואלהים והקב"ה. ובחרו לעבוד לפרצוף האחרון שהוא זעיר אנפין. ואמרו שהאין סוף עם כל הפרצופים הנאצלים ממנו לא שייכא בהו שום עבודה ולא קריאה, ושהמתפלל אליהם אינו נענה לרוב רוממותם, וכ"ש פרצופים שבעולמות שהם למעלה מעולם האצילות דלא שייכא בהו שום עבודה לרוב העלמם ורק בזעיר אנפין לבדו שייך עבודה ותפלה, וקריאה אליו בעת צרה, כי הוא כמו דהאמצעי המקשר כל הכחות שלמעלה ושלמטה, שכן גידלוהו אבא ואימא והשליטוהו על כל הברואים, וציוו לעבדו ולברכו, והוא לדעתם ה' אלהינו. והוא מבואר בזהר פרשת בלק דף קצ"א ע"ב וז"ל עם פי' מקדש מלך על פסוק מונע בר יקבוהו לאום: "ורזא דמלה כתיב ברזא דלעילא מה שמו ומה שם בנו כי תדע, ההוא שם ידיעה ה' צבאות שמו (פי' אבא) שם בנו ישראל שמו (פי' זעיר אנפין) דכתיב בני בכורי ישראל, והאי ישראל כל מפתחאן דמהימנותא ביה תליין. ואיהו משתבח ואמר ה' אמר אלי בני אתה (פי' זעיר אנפין) אומר שאבא הנקרא ה' צבאות אמר אלי בני אתה) והכי הוא ודאי. דהא אבא ואימא אעטרו ליה ובריו ליה בכמה ברכאן. ואמרו ופקידו לכלא נשקו בר פן יאנף. נשקו להאי בר. כביכול שולטנו יהב ליה על כלא דכלא יפלחון דוכי לרחמי לרחמי. כל ברכאן דעילא ותתא לההוא בר סלקין ומתעטרין. ומאי דמנע ברכן מהאי בר יפרשון חטאוי קמי מלכא קדישא (ס"א אימא קדישא) לאם ממש (פירוש בינה) ע"כ. הרי בהדיא שהזהר קרי לאבא ה' צבאות, ולזעיר אנפין קרי ליה בן לאבא ואימא. והוא הנקרא בשם הו"ה בכמה מקומות בזהר. ושאבא ואימא נתנו לו הכח והממשלה בכל הנבראים וציוו לעבדו, ושכל ברכותינו ותפלותינו אליו דוקא יעלו להיות עטרה לזעיר אנפין, ולא לאבא ואימא, ולא לאריך אנפין, ולא לעתיק, ולא לאדם קדמון אשר קראוהו עילת כל העילות (כדלעיל סי' כ"א) וגם לא לאדם קדמאה שכל העולמות שלמעלה מעולם האצילות נתהוו בתוך עיגולי (מקדש מלך בראשית קט"ו ד"ה ורמז) וכ"ש להאין סוף שהוא רחוק וגבוה מעל גבוה למעלה מן הכל. שעליו אמרו דלא שייך ביה שום עבודה ותפלה וברכה, כי רק בזעיר אנפין שייך ותלוי ההשגחה בתחתונים ובמעשיהם, ולא באלוהות העליונים. והוא זעיר אנפין לבדו המשלם שכר טוב לצדיקים ונפרע מן הרשעים. אבל כל הפרצופי שלמעלה עם האין סוף שהוא למעלה מן הכל אין משגיחים ומפקדין בכל מעשה התחתונים בין טוב לרע, וקצור קצרה ידם מפדות, ואין בהם כח להציל את הקורא אליהם בעת צרה, עזב ה' את השמים ואת הארץ ח"ו, והפקידם ביד קצר האפים זעיר אנפין. שהוא נברא ולא בורא כמו שיתבאר עוד לקמן מדברי הזהר והמקובלים. ורז"ל דרשוהו לפסוק מי עלה שמים וירד באופן נאות הובא בילקוט משלי רמז תתקס"ב ובמדרש הגדול ריש פרשת שמות וז"ל: "מי עלה שמים זה קב"ה עלה אלהים בתרועה וירד. וירד ה' על הר סיני, מי אסף רוח בחפניו, אשר בידו נפש כל חי. מי צרר מים בשמלה, צורר מים בעביו, מי הקים כל אפסי ארץ ה' ממית ומחיה, מה שמו. צור שמו, שדי שמו, ה' צבאות שמו, ומה שם בנו, בני בכורי ישראל", והענין פשוט, שהוא על ישראל שנקראו בנים למקום, לפי שעל ידי ישראל נתפרסם אלהותו ית' בעולם, לא שיהא שם לזעיר אנפין הנקרא אצל הפילוסוף בזהר בן. והנה עתה נשלים דבר שהתחלנו בו.

כז) והוא שדעת הזהר והמקובלים הנמשכים אחריו שכל עבודתנו ותפלותינו לזעיר אנפין דוקא, וז"ל הזהר וירא דף קי"ב: "תא חזי לה' אלהיך תירא לא כתיב אלא את ה' אלהיך תירא, מאי את דא דרגא קדמאה (פירש בגליון מלכות רמוזה בתיבת את ה' אלהיך תירא) אתר דחלא דקב"ה, ובגין כך כתיב תירא, דתמן בעי בר נש לדחלא קמי מריה בגין דאיהו בי דינא, ואותו תעבוד דא דרגא

עלאה דקימא על האי דרגא תתאה ולא מתפרשין לעלמין, את ואותו דא בדא דבקין ולא אתפרשן, מאי ואותו דא אתר ברית קדישא אות לעלמין, דהא פולחנא לא שריא באת ולא איהו למיפלח אלא למדחל, אבל פולחנא איהו לעילא, ובגין כך ואותו תעבוד (פי' אבל העבודה היא לזעיר אנפין כמו שנאמר ואותו תעבוד ותייחד עמיה שכנתיה ועיין בס' המצות בתפלת אליהו הנביא מפורש באורך) "ע"כ לשון הזהר עם פי' הרש"ב בגליון. וכוונת הזהר לדרוש מדלא כתיב לה' אלהיך תירא ותעבוד, וכתיב את לרבות, ריבה מדת המלכות שהיא נוקבא דזעיר אנפין ליראה, ומדכתיב ואותו תעבוד מיעט אותה מעבודה דדוקא אותו תעבוד ולא אותה (דהיינו מלכות) הרי ריבה אותה ליראה ומיעט אותה מעבודה שהעבודה לזעיר אנפין דוקא.

כח) ומכאן יש להוכיח שאינה קבלה ממשה רבינו כמו שעלה על דעתך. שאם כן שהיא קבלה ממשה, למה פירש שמעון העמסוני או נחמיה העמסוני מלדרוש האתין שבתורה כשהגיע לאת ה' אלהיך תירא כדגרסינן בפרק כל שעה (פסחים כ"ב ע"ב): "תניא שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה, כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא - פירש. אמרו לו תלמידיו: ר' כל אתין שדרשת מה תהא עליהן? אמר להם כשם שקיבלתי שכר על הדרישה כך מקבל אני שכר על הפרישה, עד שבא ר' עקיבה ודרש: את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים", ופי' רש"י ז"ל: "כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא, אמר מה ארבה עמו לירא? פירש מכולן וחזר בו מכל ריבויין שדרש, עד שבא ר' עקיבה ודרש את לרבות ת"ח שהיא מורא רבך כמורא שמים" ע"כ לשון הגמ' ורש"י ז"ל. ואם כדברך שהיא הלכה למשה מסיני. מה לו לשמעון העמסוני לפרוש? וכי לא ידע לומר לרבות אשתו של זעיר אנפין שהוא ה' אלהינו לפי דבריהם? וכמו שדרשו רז"ל בכתובות (ק"ג ע"א): "תניא כבד את אביך ואת אמך, את אביך זו אשת אביך, ואת אמך זו בעל אמך, וא"ו יתירה לרבות אחיך הגדול" ע"כ.

וגם על רבי עקיבה שהוא רבו של רשב"י וגם הוא הגדול מארבעה שנכנסו לפרדס והגיע למקום אבני שיש טהור ונכנס בשלום ויצא בשלום ייפלא למה ריבה תלמידי חכמים שהם בשר ודם והשווה מוראם למורא שמים, ורבינו גם כן קבעה במשנה מסכת אבות פ' ד' בשם ר"א, היה לו לרבות אשתו של זעיר אנפין שהוא ה' אלהינו לפי דבריהם? או יותר היה לו לרבות אבותיו של זעיר אנפין שהם אבא ואמא?

כט) ובספר הברית חלק א' מאמר כ' פרק ט"ו: "כתב בעל משנת חסידים בספר יושר לבב, כי שם הקב"ה המורגל בפניו, ושבשם הו"ה אנו קורין אותו, הוא פרצוף זעיר אנפין שהוא הקב"ה, שנשמתו המסתתרת בו על ידי הפרצופים שלפנים ממנו, הוא הסיבה הראשונה ממש, ולה אנו עובדים בעבודתו, הכלל העולה כי הסיבה הראשונה הנקראת בפי כל המקובלים אין סוף, הוא אשר ברא הכל יש מאין והוא מקיף את היש ההוא כולו מבחוץ, ובמובחר שבו והוא הבחור שבאבות הנקרא זעיר אנפין נסתר הדר לפנים מחדר כנשמה בתוך הגוף ומחייהו. ולכך המבחר הזה והוא הזעיר אנפין השולט על כל הברואים ומנהיגם וזנם ומפרנסם, והוא אלהינו ואנחנו עמו, כי נשמותינו הם חלקו, והוא הוא המהולל בכל התשבחות הנאמרים בתורתנו הקדושה אשר הנחילנו ועל ידה כל הנסתרות גילה לנו" עכ"ל. ועוד האריך בראיות מהזהר והתיקונים שהעבודה לזעיר אנפין שהוא אמצע המקשר את הכל. ועוד כתב בשם האר"י בלקוטי תנ"ך על הפסוק בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים וזה לשונו: "נמצא כשיכווין האדם בזעיר אנפין לבד מספיק, כי שם נמצא אריך אנפין ואבא ואימא מתלבשין זה תוך זה תוך זעיר אנפין" עכ"ל.

גם בספר עץ חיים להרח"ו שער הכללים פ' י"א כתב שמושה רבינו אמר לישראל בכניסתן לארץ ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום, כי ה' אלהיכם הוא זעיר אנפין ונוקביה, וישראל הנכנסים לארץ היו וכו' ע"ש. גם בספר הכוונות במנהגי האר"י כתב כי כל פעם שתוציא מפ"ך שם הו"ה תכווין לזעיר אנפין, ותכווין בו כך יה"ו זעיר אנפין וה"א אחרונה שבו היא מלכות. תכווין שנעשה שם שלם על אדני באופן וכו' ע"ש. וכן בספר מחברת הקודש בסדר מוסף שבת כתב כי מלאכים המוני מעלה יתנו כתר לזעיר אנפין שהוא ה' אלהינו עיין שם דף מ' ע"א. גם המקדש מלך ד' י"ב ד"ה אלהא רברבא מבואר דלא נקרא אלהא דברבא אלא בזעיר אנפין, ובחכמה נקרא חכם וכו' והמכוין לאין סוף מחמת רוממותו שאין לו שם ולא נקודה שתגבילהו אין תפלתו תפלה, רק יכוין אליו בהיותו מלובש במדותיו וכו' ועיין לקמן ס' ק' בשם נחלת יוסף.

ל) הנה מכל זה נתבאר לך באר היטב כי הזהר וכל מפרשיו מקדש מלך וכסא אליהו ור' עמנואל בעל משנה חסידים, ויושר לבב, והרש"ב, ומצרף האמונה וספר הכוונות, ומהרח"ו בעץ חיים, ומחברת הקדש, וספר הברית, והאר"י בספר הליקוטים ונחלת יוסף, וזולתם, כולם כאחד עונים ואומרים, דבאין סוף שהוא הסיבה הראשונה לא שייך שום עבודה וקריאה. רק לזעיר אנפין שהוא סיבה אחרונה שבכל הנאצלים שהוא לפי דעתם המקשר את כל הפרצופים, והוא הזן ומפרנס לכל הברואים ולו לבדו נעבוד ואליו נקרא בעת צרה, והוא יעננו ביום קוראינו. אך הרב כסא אליהו מצריך להזכיר עמו בהתפללו אליו גם שאר הפרצופים שלמעלה ממנו, שאם אינו משתפם עמו אינו נענה מהרה אלא א"כ מזכיר שאר פרצופים עמו. וז"ל בדף כ"ו: "אלא מיבעי ליה ליחדם על הדרך שאמרנו להתפלל לזעיר אנפין. ובתפלתם להזכיר שמות הפרצופים הגבוהים ממנו כי צריכים להם, ואם לא יעשו כן, ולא יחדו תפלתם אלא לזעיר אנפין לא יהיו נענים מהרה וכדאמרן וזהו צירוף מ"ה תצע"ק אל"י, שהם אותיות מאצל העתיק" וכו', ומסיים שם דגם אם לא היו מתפללים אלא לזעיר אנפין לא היו פוגמין אלא שלא היו נענים כל כך בקל ע"כ. וכן כתב הרב יושר לבב בית ב' חדר ג' פ' ז' ע"ש. הנה מה מאד ישתומם הקורא הנלבב הדבק בתורת משה רבינו ע"ה שבכתב ושבע"פ ובקי בה דהיינו במשנה ובתלמוד ומדרשי רז"ל, ועיניו יחזו דברי הגאונים, החסיד בעל חובת הלבבות, ורבי יהודה הלוי, ורבי סעדיה גאון, והרמב"ם בחיבוריו, ור' אליעזר מגרמיזא ברוקח וספר מצוות גדול, וספר מצוות קטן ובעל העיקרים וכיוצא המדברים בענין ייחוד השי"ת על אמיתתו כפי קבלת רז"ל מעתיקי השמועה.

מה מאד יחרד לבו יתר ממקומו בשמעו את מערכת האלהות הרבים, אשר פרו ורבו בישראל מתחלת אלף הששי אצל קצת המחברים, ומדור לדור מזמן הגז"ל הלכה האמונה הזאת הלך וגדול מאד להאמין בעילות רבות זו למעלה מזו, וברצות אחת מהעילות לברוא דבר הוא נמלך ונוטל רשות מן העילה שלמעלה ממנה כמבואר בזהר בהדיא (בראשית כ"ב) שכל אחת מן העילות נוטלת רשות מן העילה שעליה, מלכות מזעיר, וזעיר מאימא, ואימא מאבא, ואבא מאריך, ואריך מעתיק, ועתיק מאדם קדמון. כי הוא הראש לפרצופי האצילות והוא לבדו שאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שאינו צריך ליטול רשות מאדם קדמא שלמעלה ממנו. ובכל מעשה בראשית היה המלך הבורא אבא. וקורא לו בזהר מלכה עלאה, ואימא אומנא ובעת בריאת אדם הראשון לא חפץ אבא לבראתו, כיון שהוא עתיד לחטוא, ואימא אומנא השיבתו הואיל וחטאו תלוי בו, כדכתיב, ובן כסיל תוגת אמו, לא איכפת לך בזה כמבואר שם ובמקדש מלך.

לא) והדבר הזה קשה עד מאד למה אדם קדמון אין צריך ליטול רשות מאדם קדמא ולא מא"ס שהוא למעלה ממנו? וכבר הבאתי לעיל לשון ספר הברית משם יושר לבב שאמר ששם הקב"ה המורגל בפינו קאי על זעיר אנפין. וכן שם הו"ה, וכ"כ מצרף האמונה. רק שלא העתקתי דבריו,

כיון שאתה מחלל אותו וחושבו למין וכופר מחמת חסרון בקיאותך. ובודאי שטעית בזה כמו שכתבתי לעיל שכן סוברים כל המקובלים. ובבראשית רבה פרשה י"ב הובא ג"כ בילקוט רמז י"ח וז"ל: "לכל יש תולדות: שמים וארץ יש להן תולדות שנאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. הרים יש להם תולדות שנאמר בטרם הרים יולדו. מטר יש לו תולדות שנאמר היש למטר אב. טל יש לו תולדות שנאמר או מי הוליד אגלי טל. ר' שמעון בן לקיש אמר אלו מרגליות של טל. תני כל מי שיש לו תולדות מת ובלה ונברא ואינו בורא וכל מי שאין לו תולדות אינו לא מת ולא בלה ובורא ואינו נברא. ר' עזריה בשם רבי אמר כלפי מעלה הדבר אמור" ע"כ. וזה כלל אמיתי וברור. ופי' הר' עץ יוסף: "מת ובולה הם שני דברים האחד ההפסד והשני הבלייה בעודן קיימין. שכל הנמצאים תמיד חסרים והולכים בטבעם לולי שהקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית וכל מי שאין לו תולדות פי' אע"ג דליכא אלא הקב"ה קאמר כל אידי דתני נושא כל. וכמו שפי' ר' עזריה בשם רבי כלפי מעלה הדבר אמור" ע"כ. וממוצא דבר אתה למד שכיון שיש לפרצופים הנזכרים בדברי הזהר והמקובלים תולדות ועיבור ויניקה. שקר הוא ומן הנמנע לקרות לאבא או לזולתו מכל הפרצופים בורא. אי נמי אפשר לפרש מי שיש לו תולדות דהיינו שיש סיבה להייתו שהוא אפשרי המציאות. וכל אפשרי המציאות הוא אפשר בו ההפסד אבל אלהינו ברוך הוא אין סיבה אחרת קודמת לו והוא לבדו סיבה אחת לכל הברואים. כמו שכ' הרמב"ם ז"ל בהל' יסודי התורה ע"ש ובמפרש, וכן כתבו קדמונינו על מה שכתב רבינו בעיקר הרביעי שנאמין שזה האחד הוא קדמון בהחלט וכל נמצא זולתו בלתי קדמון וכו' כתבו הר' ר' חטר ורבי זכריה הרופא וז"ל: "הקדמון הוא אשר אין ראשית לו והמחדש הוא שבראו והמציאו זולתו. הרי נתברר שהאלוה הוא הראשון בהחלט" ע"ש. והכי מסתברא לפרש דברי המדרש רבה כנראה ממאי דקאמר בהרים ובמטר ובטל. וממילא שקר הוא לקרות שום אחד מן הפרצופים אלוה, או בורא, כיון שכל אחד יש סיבה אחרת קדמה לו. ובמשנת חסידים מס' ליל פסח פרק ז' משנה כ"ג בפ"י הגדת ליל פסח כ' וז"ל: "ויציאנו ה' אלהינו שהם אבא ואימא וכו' ואלו לא גאל הקב"ה, שהוא אריך אנפין את אבותינו שהם אבא ואימא ממצרים" וכו' ובס' הנדרים כ' בערך אדם כי המקובלים קורין להקב"ה אדם קדמון. ואם כן, כל אחד ואחד מן הפרצופים נקרא ה' צבאות והוי"ה ואדנות והקב"ה ושאר השמות והכינויים המיוחדים לשי"ת. כאשר תחזינה עיניך פה וכ"ש אם תלמוד בספריהם בשום שכל. וגם קורין לאבא ואבא אבותינו שנגאלו ממצרים על ידי אריך אנפין מיד פרעה (הוא הסטרא אחרא הנקרא אל אחד) שנאלם אריך אנפין מידו וזה נמשך לפי שטתם שהם מאמינים במציאות אל אחד היפך דברי רז"ל וגם האמינו שהאלהים האחרים המדומים שלטו בהאלוהים הקדושים שהם אבא ואימא וזעיר ונוקביה, וגאלם אריך אנפין מהם.

וביטול רעיונות אלו שבידי המקובלים האחרונים הנמשכים אחר רעיונות מחבר הזהר יתבאר ממה שאמרו רז"ל (שבת פ') "אמר ר' עקיבה כשעלה משה לקבל את התורה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה מה לילוד אשה בינינו? אמר להם לקבל תורה בא" וכו', עד "אמר לו הקב"ה למשה החזר להם תשובה, אמר לפניו מתירא אני שמא ישרפוני בהבל פיהם, אמר לו אחוז בכסא כבודי והחזר להם תשובה, ופירש הקב"ה מזיו שכנתו עליו ואמר לפניו רבוננו של עולם תורה שאתה נותן להם מה כתיב בה, אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אמר להם למצרים ירדתם? לפרעה נשתעבדתם? תורה למה לכם?" ולפי דברי המקובלים החדשים, הרי אפי' אבא ואימא וזעיר ונוקביה נשתעבדו לפרעה (שהוא הסטרא אחרא) כל שכן המלאכים? ומבואר ג"כ שם במשנת חסידים בהדיא שזעיר אנפין בצער בגלות גדול כוולד המעובר במעי אמו! ודבריהם סותרים זה את זה. שהרי אמרו שהזעיר אנפין הוא נותן התורה והוא שאמר אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. והכא קאמר שהקב"ה שהוא אריך אנפין הוציא את אבותינו שהם אבא ואימא וזעיר היה

בצער וגלות? ולא תקשי לך ממאי דאמור רבנן גלו למצרים שכינה עמהם. גלו לבבל שכינה עמהם שנאמר עמו אנכי בצרה. שכל זה הוא על דרך מאמר הכתוב כי לא אחפוץ במות המת כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה. ועוד שהרי כביכול מוכרח לקיים הבטחתו לנו בגלות. ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם וכו' והשגחתו ית' דבקה בנו בגלות שלא יעשו אויבינו אתנו כלה! ועוד יתברר לפנינו דעת רז"ל שאין מציאות אל אחר בעולם כלל. ולא דיברה תורה אלא לפי מחשבת עובדיהם.

לב) והנה ידוע ומפורסם כמה הקפידו רז"ל מעתיקי השמועה ממש רבינו ע"ה על האומר מודים מודים שתי פעמים או שמע שמע שתי פעמים שמשתקים אותנו כדתנן בברכות פ' אין עומדין (ל"ג ע"ב). ובמגלה פרק הקורא (כ"ה ע"א) האומר מודים מודים משתקים אותו. ובברכות (ל"ג ע"ב) גרסינן: "אמר רבי זירא כל האומר שמע שמע כאומר מודים מודים דמי". ופירשו כל המפרשים דטעמא משום דמחזי כשתי רשויות וכמקבל עליו שני אלוהות. ובברכות (י"ד ע"ב): "ההוא דנחית קמיה דרבא, שמעיה דקאמר אמת אמת תרי זמני. אמר רבא כל אמת אמת תפסיה להאי" ע"כ וכתב הכונה בעין יעקב: "כשם שאין לומר אחד אחד שהוא ריבוי ולא אחדות. כך אין לומר אמת אמת כי האמת אינו אלא אחד. והוא מאמר רבא רהטא של אמת תפסתו לזה. כלומר הוא סובר לחזק דבריו באמתות השי"ת בהיותו מוסיף ואינו אלא גורע" ע"כ. ובסוכה פרק החליל (נ"ג ע"ב) אהא דתנן אנו ליה וליה עינינו גרסינן: "איני והאמר ר' זירא כל האומר שמע שמע כאלו אומר מודים מודים?" (פי' רש"י כאומר מודים מודים דתנן משתקים אותו משום דמחזי כשתי רשויות) ומתרג' "אלא הכי אמרי אנו ליה מודים. ועינינו ליה מיחלות" ע"כ. אלמא דרבנן קפדי אכל מלתא דמשתמע מינה שיש שתי רשויות. וכן פסקו כל הפוסקים דהאומר שמע שמע או מודים מודים משתקים אותו משום דמחזי כשתי רשויות. ומזה תדון קל וחומר (כפי הכלל המסור בידינו אדם דן ק"ו מעצמו) לנדון הוזכר בזה (בראשית ל"ד ע"א) וזה לשונו: "כתיב ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד. ה' מלך לעילא. ה' מלך באמצעיתא. ה' ימלוך לתתא" ופירש המקדש מלך בשם הכוונות: "ה' מלך הוא אריך. ה' מלך הוא אבא ואימא. ה' ימלוך זעיר ונוקביה" ע"כ. אלמא דבאמרו ה' מלך הוא ממליך לאריך אנפין. ובאמרו ה' מלך הוא ממליך לאבא ואימא. ובאמרו ה' ימלוך לעולם ועד ממליך לזעיר ונוקביה. היש אמונת רשויות רבות ומינות גדולה מזו? שכיון שהמליך שלשה מלכים באמרו ה' מלך וכו' איך ישקר לומר אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה. והלא כבר המליך שלשה מלכים? ובאיזה מהם הוא בוחר עתה להמליכו ולהסיר עטרת מלוכה מהאחרים? ובוזה וכיוצא בו צדקו דברי הר' בעל העיקרים מאמר שני סוף פ' כ"ח ששם הזהיר מאד שלא ללמוד בספר הזהר ושאר ספרי קבלה וזה לשונו: "וכלל אומר לך: הישמר לך ושמור נפשך מאד פן תינקש אחריהם ותילכד במצודתם. כי הם עוזבים אורחות יושר ללכת בדרכי חשך כי לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו המתעסקים בקבלה מדעת עצמם מזולת קבלה מפי חכם מקובל" עכ"ל. ועל כן כל אוהב את השי"ת ודבק בתורתו שבכתב ושבעל פה אשר העתיקו רז"ל בעלי המשנה והתלמוד. ירחיק עצמו מהקבלה החדשה, ואל ידאג למטעמיה פן יפסיד אמונתו הטהורה המזוקקה שבעתים על פי תנאים, ואמוראים ופוסקים.

לג) כל משכיל מבין המעיין מעט בספרי הזהר והמקובלים, ידע ויכיר כי הספירות והפרצופים הנזכרים בדבריהם קדמו לבריאת שמים וארץ וכל צבאם כנראה מדברי מהרח"ו בספר עץ חיים שער הכללים ושער עיגולים ויושר. ומבואר עוד באר היטב שער שבירת הכלים פ"ג וז"ל: "ונבאר סדר יציאת מלכים ונתחיל מן הראשון שהוא הדעת אשר זה יצא ראשונה. וכאשר לא היה יכול הכלי לסבול כנזכר לעיל נשבר וירד למטה בעולם הבריאה. רצוני לומר במקום שיהיה עתיד להיות

עולם הבריאה אחר כך כי הרי עדיין לא היה נברא עולם הבריאה, ונפל הכלי הזה במקום שעתיד הדעת דבריאה להיות" עכ"ל.

והיוצא לנו מזה כי רבותינו המקובלים החדשים שגגו לשאול ולמצוא פתרונים במה שלמעלה ומה למטה מה לפנים מה לאחור. דבר שקיבלו חז"ל בעלי התלמוד בבלי וירושלמי ומדרש רבה ותנחומא וזולתם ממדרשי רז"ל לאסור. כדגרסינן בחגיגה פרק אין דורשין (י"א ע"ב): "כי שאל נא לימים ראשונים. יכול ישאל אדם קודם שנברא העולם ת"ל למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ. יכול לא ישאל אדם מששת ימי בראשית ת"ל לימים ראשונים (פי' רש"י מיום ראשון) יכול ישאל אדם מה למעלה מה למטה ומה לפנים ומה לאחור תלמוד לומר ולמקצה השמים ועד קצה השמים. מקצה השמים ועוד קצה השמים אתה שואל. ואי אתה שואל מה למעלה ומה למטה ומה לפנים ומה לאחור" עכ"ל הגמרא. ועיין במהרש"א בחידושי אגדות במעשה דר' אלעזר שאמר לר' יוחנן תא ואגמרך מעשה מרכבה ואמר ליה אכתי לא קשאי וכד קש אמר ליה ר' אסי תא ואגמרך מעשה מרכבה. אמר ליה אי זכאי הוה גמירנא מר' יוחנן רבך ונמנע ולא רצה ללמוד לא בילדותו ולא בזקנותו. ושם הרגיש הר' מהרש"א שדברי הקבלה החדשה היא מדברת למעלה ממעשה מרכבה וראוי יותר להסתירה ולא לדרוש בה ברבים ע"ש. ואני אומר דמדינא אסור לדרוש בה כלל לא ביחיד ולא ברבים. שהרי במעשה מרכבה לא התירו חכמים לדרוש בהם ולחכם ומבין ראשי פרקים אלא עד החשמל. ואיכא דאמרי עד וארא ולא יותר דמשם ולמעלה אסור לדבר כלל, כפי קבלת חכמים ואזהרתם. והעובר על דברי חכמים חייב מיתה. ומכל זה למדנו ששגגה גדולה שגגו רבותינו בעלי הקבלה החדשה והגיסו דעתם ומלאם לבם לדרוש במה שלא הותר והורשה להם כמו שיתבאר לקמן. ועלתה בלבם מחשבה זרה שבהתקרב זמן הגאולה תבטל הלכה זו ויהיה מותר לדרוש במה שלא הותר להם מוקדם. כמו שמבואר בפסק שעשה ר' יצחק דלטאש המודפס בתחלת ס' הזהר. וטעות הוא בידו לפסוק הלכה מדברי הזהר היפך המשנה והתלמוד והפוסקים ואין לסמוך עליו כלל. ולא שמו המקובלים החדשים אל לבם מאמר רז"ל שכל הלכות של תורה שבעל פה לא יבטלו כמו שכ' הרמב"ם ז"ל בסוף הלכות מגלה. ובעברם על דברי חז"ל אירע להם בשגגה זו להאמין ריבוי באלהות ולהאמין במציאות אלהים אחרים, ולשתף שם שמים ודבר אחר שעליו אמר ר' שמעון כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם. ובשלהי פסחים (ק"ט ע"א) גרסינן: "מאי למכסה עתיק, זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין, ומאי ניהו סתרי תורה (פ' רש"י מעשה מרכבה ומעשה בראשית) ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין, ומאי ניהו טעמי תורה" ע"כ, הרי לך שהמגלה מעשה מרכבה לא יזכה לטוב הצפון לצדיקים, כל שכן וקל וחומר דברים שהם למעלה ממעשה מרכבה שאסור לדבר בהם כלל, ולא ניתן רשות לגלות אלא מטעמי תורה בלבד, אבל סתרי תורה לא ניתן רשות לגלות, וכל שכן לדרשן ברבים בהדיא בבית המדרש אפי' לתלמידי חכמים, כל שכן בין ההמון אשר לא ידעו ולא יבינו, כי יביאם לידי מינות באמונת אלוהות רבים כאשר ראו עינינו, וחלילה לחשוב על ר' שמעון בן יוחאי התנא שיעבור על איסור זה לדבר במה שלמעלה ממעשה מרכבה ובמה שהיה לפנים קודם בריאת העולם, וגם לא לשום תנא או אמורא לעשות כן ולומר שנגלה הקב"ה והתיר לו את האסור לדרוש בו, כי זו נביאות שקר היא (ומיתתו בחנק כמו שכתב הרמב"ם בהקדמת סדר זרעים) שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה כי לא בשמים היא.

לד) הרח"ו בספר עץ חיים הורה היתר לעצמו לדבר ולדרוש במה לפנים ולבאר בה ראשי פרקים. וחשב ליתן טעם למה נברא העולם בזמן זה ולא קודם לכן, שבזמן הקדום נתעסק הקב"ה בבריאת עולמות של מעלה, ולא הספיק לגמורן אלא עד שהגיע זמן בריאת העה"ז. ולא מצא לו הבורא ח"ו

עת וזמן פנוי לברוא את העה"ז, כי כל משך הזמן הקדום היה ח"ו טרוד בהתעסקו בברית העולמות העליונים לפי שבהכרח צריך עידן ועידנין לבריאת העולם ע"ש.

ונעלם מעיני הרח"ו מה שכתב הרמב"ם ז"ל במורה סוף פרק ט"ו משני וז"ל: "כי אלו תאמר על דרך משל כי הבורא ברא עולמות רבות קודם זה העולם כפי מנין מלוא רוחב גלגל העליון חרדל, וכל עולם ועולם מהן עמד שנים רבות בלי מספר כמלוא רוחב גלגל העליון (חרדל), היה זה כשנעריכהו אל מציאותו יתברך שאין לו תכלית כמו אלו, אמרת כי האל ברא אתמול העולם, כי כשנקיים התחלת מציאות אחר העדר (ג"א דאפיסה) אין הפרש בין שתשים זה קודם מאות אלפים שנים או מזמן קרוב מאוד" ע"כ. ומזה תבין חסרון חכמה מהרח"ו שחשב להחכם מבלי חכמה. ובספר עון לאלהים בבית קדש הקדשים פ' כ"א ד' ס"ז ע"ד העיז פניו להשיב וז"ל: "ואם לא תתרצה בתשובת הבחירה נשיב לך שמעת שנתהוה מלכא קדישא ברא העולמות, ובזה לא תוכל להקשות למה בראם עכשו ולא קודם, כי מעת שנתהוה בראם" עכ"ל. ונמצא לפי דבריו שאין הבורא יתברך גדול מאדם הראשון אלא בחמשה ימים בלבד. ולדבריו ג"כ איך יצוייר מה שדרשו ז"ל על פסוק ואהיה אצלו אמון, שהתורה קדמה לבריאת העולם תתקע"ד דורות, כי לדבריו היתה התורה קודם התהוות הבורא, רחמנא לצלן ממחשבות זרות כאלה. וז"ל מהר"י צהרי בשם ר' סעדיה גאון פרשת בראשית: "הענין השביעי בא להודיענו שאף על פי שתראו השמים גדולי הערך במידתם כפי מה שנתבאר במופת לבעלי חכמת התשבורת בשמים ובארץ, אל תחשבו שהוצרכו זמן רב לבריאתם, אלא קורא אני להם יעמדו יחדו, ורוצה לומר בראשית בזמן קטן שבזמנים בלי עמל וכלי טורח וכלי יגיעה, וכן הוא אומר לא ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו" עכ"ל. ובבראשית רבה פ' א' וג' ובילקוט בראשית רמז ה' וישעיה שכ"ב, ותילים תתל"ו שאלו רז"ל אימתי נבראו המלאכים. "ר' יוחנן אמר בשני נבראו הדה הוא דכתיב המקרה במים עליותיו וכו' וכתבי בתריה עושה מלאכיו רוחות. ר' חנינה אמר בחמשי נבראו המלאכים הדה הא דכתיב ועוף יעופף על הארץ וכתבי ובשתים יעופף. ר' לוליאני בשם ר' יצחק אמר בין על דעתיה דר' יוחנן בין על דעתיה דר' חנינה, הכל מודים שלא נברא ביום א' כלום. שלא יאמרו מיכאל היה מותח בדרומה של רקיע וגבראל בצפונה והקב"ה ממדד באמצע אלא אנכי ה' עושה כל נוטה שמים לבדי רוקע הארץ מיאתי. מי אתי כתיב, מי היה שותף עמי בבריאתו של עולם" ע"כ. וכן כתב רש"י ז"ל בפרק יו"ט של ר"ה שלא נבראו המלאכים עד יום ב' וכדעת יוחנן. וכ"כ הסמ"ג בהקדמת עשין וז"ל: כשברא הקב"ה את העולם בראו ביום הראשון והמלאכים נבראו ביום השני שנאמר המקרה במים עליותיו וכתבי בתריה עושה מלאכיו רוחות ע"כ ואתיא כר' יוחנן.

ובילקוט תילים: "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד יום יחיו של עולם שלא היה בעולם אלא הוא, הוי אומר אתה הוא ה' האלהים לבדיך ע"כ. ד"א כי גדול אתה ועושה נפלאות בנוהג שבעולם מלך בשר ודם מתקלס במדינה וגדולי המדינה מתקלסין עמו לפי שנושאין עמו במשאו. אבל הקב"ה אינו כן אלא הוא לבדו ברא את העולם הוא לבדו מתקלס בעולם, הוא לבדו מתהדר בעולמו, אמר ר' תנחומא כי גדול אתה ועושה נפלאות למה? כי אתה אלהים לבדיך אתה לבדיך בראת את העולם ע"כ.

לה) ומזה יתבאר לך ידידי אמיתת אמונתנו הטהורה המזוקקה על פי רבותינו ז"ל מקבלי השמועה ממשה רבינו ע"ה שהשם יתברך שהוא הסיבה הראשונה לבדו ברא את הכל בלי סיוע שום נברא דלא כמו שדרש הפילוסוף מחבר הזהר שהבאתי לעיל סי' כ' וכ"א וכ"ד כי לפי דבריו העילות הרבות שהמציא מסייעות זו את זו. וכל אחת נוטלת רשות מסיבה שהיא למעלה ממנה. ויש מקום לבעל הדין לומר עתיק ממתח בדרום ואריך אנפין בצפון ואבא במזרח ואימא במערב וזעיר ואשתו

בזויות ואדם קדמון הגדול שבהם ממדד באמצע. ונגד מה שאמרו רז"ל בנוהג שבעולם מלך בשר ודם מתקלס במדינה וגדולי המדינה מתקלסין עמו לפי שהם נושאים עמו במשאו וכו'. כן עשה הפילוסוף נביא השקר מחבר הזהר ושאר מקובלים בכבוד אבינו מלכינו שכל הפרצופים שהמציאו ברעיוניהם הם מתקלסים עמו! אדם קדמון הגדול שבהם מתקלס במאמר ראו עתה כי אני אני הוא אני אמית ואחיה וכו' שאין עילה אחרת עליו שיטול רשות ממנה! ואבא מתקלס במאמר יהי אור ויקוו המים כדלעיל! ואימא מתקלסת במאמר נעשה אדם! ועתיק מתקלס במאמר ה' פעלך בקרב שנים וחייהו. דלעתיקא - קדישא אתמר כמבואר באדרת נשא! וזעיר מתקלס במאמר אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך וכו'. כמו שכתב ספר הברית (יובא לקמן סי' ט"ז) והרב נחלת יוסף דף ס"א וס"ב. ומלכות מתקלסת במאמר אלה הם האלוהים המכים את מצרים שהמלכות היתה מכה בהם בסיוע הבינה כמו שכתב הרב נחלת יוסף ע"ש.

ראה ידידי איך המקובלים מקלסים לכל גדולי הפרצופים בקילוסו של מלך מלכי המלכים כאילו הם נושאים במשאי עמו היפך דברי רז"ל שאמרו אתה הוא האלהים לבדך וכו' כדלעיל. רחמנא לישזבן מאמונות זרות כאלה! וראיתי להרב מלמד התלמידים בפרשת יתרו שכתב המלאכים נבראו קודם בריאת שמים וארץ והביא דבריו בעל מנורת המאור בפ' צ"ג, ומסברא דנפשיה כתב כן, ואומדנא בעלמא היא, ומסתייע לדייק לה מברכת ברוך שאמר, וראיתו דיוקו ליתיה דאנן מעיקרא לא גרסינן ברוך עושה בראשית כמו שכתב מהרי"ץ בס' עץ חיים, ואף לפי גרסתם אינו מוכרח דלא מצינו שהמלאכים נקראו ראשית, ולדברי רז"ל בבראשית רבה שומעין דמלתיהו מסתברא טפי, ועוד שדבריהם דברי קבלה, ואין להאריך במילי דאגדתא כ"כ במילי דלא נפקא מינה לדינא, כי כל מטרתנו פה לברר אמתת יחד הבורא ית' על פי תורתנו הקדושה ועל פי קבלת רבותינו ומעתיקי השמועה לדעת מה יעשה ישראל באומרו בכל יום ערב ובוקר שמע ישראל וכו' וה' אלהים יעזור לי וכו'.

לו כבר ידעת ידידי הקורא מאמר רז"ל בפרק קמא דשבת (י"ג ע"ב) ובחגיגה פרק אין דורשין (י"ג ע"א): "אמר רב יהודה אמר רב ברם זכור אותו האיש לטוב וחנניה בו חזקיה שמו שאלמלא הוא נגזו ספר יחזקאל שהיו דבריו סותרין דברי תורה, מה עשה העלו לו שלש מאות גרבי שמן וישב בעליה ודרשן" ע"כ, ופי' רש"י ז"ל: "סותרין דברי תורה - כגון נבלה וטרפה לא יאכלנו הכוהנים, הא ישראל יאכלו? וכגון וכן תעשה בשבעה בחדש, היכן נרמו קרבן זה בתורה? ודרשן כדדרשין להני קראי במנחות דמשום דאישתרי מליקה לכהנים בחטאת העוף הוצרך להזהירן על מליקת חולין שהוא נבלה" עכ"ל. ודון מינה ואוקי באתרין, ומה ספר יחזקאל שכבר הוחזק לנביא אמת והחיה מתים בבקעת דורא וספרו מכלל ספרי הקדש ומצילין אותו מן הדליקה בשבת, ועם כל זה בקשו חכמים לגנוז מפני שהיה נראה כסותר דברי תורה באיסור לאו, כל שכן קל וחומר ספר הזהר שנראה וניכר בו סתירה לתורה שבכתב ושבעל פה באיסור עבודה זרה שהיא בסקילה וכתר, והוא ככופר בכל התורה כולה, ולא עוד אלא שהוא מבזה את המשנה והתלמוד ומכנה אותם בשם קליפה וסלע אחרא וכו' כמו שיתבאר לפנינו סי' ס"ז וס"ח, על אחת כמה וכמה שאסור לקרות בו כלל וכלל. כיון שכבר נתברר ונתפרסם זיפו לחכמים ונבונים ושדבריו בענין האלוהות סותרים דברי תורה ודברי סופרים המסורים לנו מרבותינו מעתיקי השמועה והגאונים והפוסקים שקיבלו מהם. ועוד גרסינן בפרק במה מדליקין (שבת ל' ע"ב): "אמר רב יהודה בריה דרב יהודה בר שילת משמיה דרב: ביקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו סותרים זה את זה" וכו', ובאבות דרבי נתן (נו"א, א'): "בתחלה היו קורין משלי בלבד. ושיר השירים וקהלת היו גנוזים עד שבאו אנשי כנסת הגדולה ופירשום וקבעום בין הכתובים" ע"כ הנה גם מזה תדין קל וחומר. ומה אם שלמה המלך ע"ה שנאמר בו ויחכם מכל האדם, ובנה בית המקדש ושרתה בו שכינה ונראה אליו ה'

כמבואר בכתוב. ואמרינן נמי בעירובין (כ"א ע"ב): "בשעה שתיקן עירובין ונטילת ידים יצאה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני. ואומר חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דברי", ואמרינן נמי התם "ואזן וחקר תיקן משלים הרבה, אמר ר"א בהתחלה היתה תורה דומה לכפיפה שאין לה אזנים עד שבא שלמה ועשה לה אזנים." ועם כל השבח הזה לא נשאו לו חכמים פנים ובקשו לגנוז ספריו על שהיו דבריהם נראים סותרים זה את זה, עד שפירשום אנשי כנסת הגדולה. ספרים המבוארים שדבריהם סותרים זה את זה וגם סותרים דברי תורה ועוקרים יסודותיה, וגם לא נודע בבירור מי חברן ומבטן מי יצאו הדברים הנאמרים בהם, ומיד בן נכר באו לידינו, רק שאותם אנשים שבאו לידם ייחסו אותו לר' שמעון בן יוחאי התנא, ויש ידים מוכיחות דבשקר נתייחסו לרשב"י על אחת כמה וכמה שאסור לקרות בהן כלל.

לז) ומעתה תן דעתך והתבונן מאד בדברי ר"ת בן יחיא המובא בס' רביד הזהב והעתקתיו לעיל סי' י"ג שאמר שהמשנה והתלמוד היא הקבלה האמתית והמוסכמת מכל צד שרוצה לומר שאין בה שום ספק. מה שאין כן ספרי הקבלה החדשה יש לספק בהן כמה ספקות. וכבר יצאו עליהם עסיקין כידוע לכל מבין בקי בספרות ישראל, שאין לסמוך עליהם בשום דין מדיני התורה היפך התלמוד והפוסקים כמו שכתבו בעלי הכללים בדרכי הפוסקים. כל שכן וקל וחומר ביחוד השי"ת ועבודתו אשר על זה הוזהרנו בתורה ובנביאים ובכתובים וכדברי רז"ל בכמה אזהרות כמו שנתבאר לעיל. וכדתנן למה קדמה שמע לווהיה אם שמוע וכו' וכמו שכ' הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' קריאת שמע שמקדימין לקרות פרשת שמע מפני שיש בה ציווי על יחוד השם ואהבתו ותלמודו שהוא העיקר הגדול שהכל תלוי בו ע"כ. וכבר כתבתי לעיל סי' ל"ב שרז"ל הקפידו מאד על כל מלתא דנפיק מינה להאמין בשתי רשויות ואמרו שמשתיקין אותן. ומה יתן ומה יוסיף עוד אמרו וכלא חד, אחר שכבר אמר וחשב לנו כמה עילות שנוטלין רשות כל אחד מן העילה שלמעלה ממנו, כאלו נצטוונו לומר אחד בפינו, אבל בליבנו הם הרבה אלוהות. וזה לשון הרמב"ם במורה פרק נ' לראשון: "דע אתה המעיין במאמרי זה, כי האמונה אינה הענין הנאמר בפה אבל הוא הענין המצוייר בנפש, כשיאמינו בו שהוא כן כמו שצוייר, ואם יספיק לך מן הדעות האמתיות או הנחשבות אמתתם אצלך כשתספרם במאמר מבלתי שתציירם ותאמין בהם. כל שכן כשתבקש מהם האמת. הוא קל מאוד, כמו שתמצא הרבה מן הפתאים ישמרו אמונות לא יציירו להם ענין בשום פנים. אבל אם מלאך לבך לעלות לזאת המדרגה העליונה שהיא מדרגת העיון. ושיתאמת לך שהשם יתברך אחד האחדות האמתית עד שלא תמצא לו הרכבה כלל. ושאין לחשוב שום מחשבת חילוק בשום פנים. דע שאין לו יתברך תואר עצמי בשום פנים ולא בשום ענין. וכמו שנמנע היותו גשם כן נמנע היותו בעל תואר עצמי. אמנם מי שהאמין שהוא אחד בעל תארים רבים כבר אמר שהוא אחד במילתו והאמין שהוא רבים במחשבתו וזה כמאמר הנוצרים: הוא אחד אבל הוא שלשה והשלשה אחד. כן מאמר האומר הוא אחד, אבל הוא בעל תארים רבים, והוא ותארו אחד. עם הסתלק הגשמות, והאמנת הפשטות הגמורה כאלו כוונתנו וחיפושנו איך נאמר, לא איך נאמין, ואין האמונה אלא אחר הציור. כי האמונה היא האמונה במה שצוייר בשכל. ואם יהיה עם זאת האמונה שאי אפשר חילוף זאת האמונה בשום פנים. ולא ימצא בשכל מקום דחייה לאמונה ההיא ולא לשער אפשרות חלופה תהיה אמתית. וכשתפשוט מעליך התאוות והמנהגים, ותהיה בעל תבונה, ותתבונן מה שאומר אותו באלה הפרקים הבאים בהרחקת התארים יתאמת לך מה שאמרנו בהכרח. ותהיה אז ממי שצוייר יחוד השי"ת. לא ממי שיאמר אותו בפיו ולא יצייר לו ענין. ויהיה מכת הנאמר עליהם: קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם. אבל צריך שיהיה האדם מכת מי שצוייר האמת ושיגהו אע"פ שלא ידבר בו. כמו שציוו החשובים ונאמר להם אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה" עכ"ל הרב המורה ז"ל.

לח) הנה גם מזה נתבאר לך ידידי שגגת רבותינו המקובלים החדשים שציירו ותיארו את השי"ת בכמה ציורים ותארים שונים. עגולים ויושר בכמה פרצופים שונים זה מזה, זה בתוך זה, וזה למעלה מזה, למרות קבלת רז"ל שקיבלו שאסור לחשוב ולהרהר בדברים אלו שהם בכלל מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור. ואמרו עוד המקובלים החדשים שבתחלה היה השי"ת ממלא את חלל כל העולם. ואחר כך צמצם את עצמו ונצטמק אל הצדדים סביב, ונשתנה מכמות שהיה כדי להמציא מקום וחלל לכל העולם. וזה לשון מהרח"ו בספר עץ חיים שער עיגולים ויושר ענף ב': "והנה אחר הצמצום אשר אז נשאר מקום החלל ואויר פנוי וריקני באמצעות האור שלאין סוף ממש, הנה כבר היה מקום לשיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים, ואז המשיך מן אור אין סוף קו אחד ישר מן האור העגול שלו מלמעלה למטה ומשתלשל ויורד תוך החלל ההוא, וראש העליון שלהקו נמשך מן הא"ס עצמו ונוגע בו, אמנם סיום הקו ההוא למטה בסופו אינו נוגע באור האין סוף למטה, ובמקום החלל ההוא האציל וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם, וקו זה כעין צנור דק אחד אשר דרך בו מתפשט ונמשך מימי האור העליון של אין סוף אל כל העולמות אשר במקום האויר והחלל ההוא, ונבאר עתה ענין חקירת המקובלים לדעת איך יש ראש וסוף בספירות, אמנם בהיות הקו ההוא ראשו נוגע באור אין סוף מצד העליון, וסופו אינו נמשך למטה עד מקום אין סוף הסובב תחת העולמות ואינו דבוק בו, לכן אז יצדק בו ראש וסוף, כי אם היו דרך שני קצוות מקבלים שפע האין סוף היו שני הקצוות בחינת ראשים שווים זה לזה ולא היה אז בחינת מעלה ומטה, וכן אם היה האין סוף נמשך מכל צדי המקום החלל ההוא, לא היה לא מעלה ולא מטה לא פנים ולא אחור. לא מזרח ולא מערב לא צפון ולא דרום, אך בהיות אור האין סוף נמשך דרך קו אחד וצנור דק בלבד יצדק מעלה ומטה פנים ואחור מזרח ומערב (דבריו אלה לא בהשכל דבשלמא ראש וסוף שפיר אך פנים ואחור מזרח ומערב איך יצדק?) והנה בהיות אור האין סוף נמשך בבחינת קו ישר תוך החלל, לא נמשך ונתפשט למטה תיכף, אלא היה מתפשט לאט לאט. רצוני לומר כי בתחלה התחיל קו האור להתפשט שם, ותכף בתחלת התפשטותו בסוד קו נתפשט ונמשך ונעשה כעין גלגל עגול מסביב. והעגול הזה היה בלתי דבוק אל האין סוף הסובב עליו מכל צדדיו, שאם יתדבק בו יחזור הדבר לכמות שהיה, ויתבטל באור אין סוף ולא יתראה כחו כלל, ויהיה הכל אור אין סוף לבד כבראשונה, (מדבריו אלה יש להקשות על דבריו שיזכיר להלן כי דרך הקו הזה יורד אור פנימי שהוא נשמת הספירות ואור מקיף שהוא מלבוש לספירות. למה אינו מתערב ומתדבק בגוף הספירות ויחזור עצם הספירות עם מלבושן ונשמתן כולם גולם אחד ויתבטל הכלי ויתערב באור פנימי ואור חיצוני?) לכן העגול הזה סמוך אל האין סוף ובלתי מתדבק בו. וכל עיקר התקשרות ודביקות הנאצל ההוא עם אין סוף המאציל הוא ע"י הקו ההוא אשר דרך בו יורד ונמשך אור מן האין סוף המשפיע בעיגול ההוא. והאין סוף סובב ומקיף עליו מכל צדדיו ורחוק ממנו בהשואה אחת מכל צדדיו. כי גם הוא בבחינת עיגול סביב עליו. כי הוא מוכרח שהארת א"ס בנאצלים תהיה דרך הקו ההוא לבד. כי אם היה האור ההוא נמשך להם גם מכל סביבותיהם היו הנאצלים בבחינת המאציל עצמו בלתי גבול וקצבה, ולא עוד אלא אפילו הקו ההוא הוא דק מאד ולא עבה כדי שיהיה האור ההוא הנמשך אל הנאצלים במדה וקצבה אשר לסיבה זאת נקראים הנאצלים עשר מידות ועשר ספירות לפי שיש להם מדה וקצבה ומספר קצוב. והנה העיגול הראשון הזה היותר דבוק עם האין סוף הוא הנקרא כתר דאדם קדמון. ואחר כך נתפשט הקו הזה ונמשך מעט וחזר להתעגל ונעשה עיגול שני תוך עיגול ראשון. וזה נקרא עיגול החכמה דאדם קדמון, עוד נתפשט יותר למטה וחזר להתעגל ונעשה עיגול שלישי תוך עיגול שני הזה ונקרא עיגול בינה דאדם קדמון, ועל דרך זה היה הולך ומתעגל עד עיגול העשירי הנקרא עיגול מלכות דאדם קדמון וכו'. אמנם מבואר ופשוט הוא שכמה מיני עולמות נאצלו ונבראו ונוצרו ונעשו אלף אלפים ורבוא רבבות, וכולם כאחד תוך המקום החלל הנזכר לעיל ואין דבר חוצה לו.

וכל עולם ועולם יש בו עשר ספירות פרטיות. וכל ספירה וספירה שבכל עולם ועולם כלולה מעשר ספירות פרטי פרטות. ועתה נבאר בחינה שנית שיש בעשר ספירות, היא בחינת היושר בצורת אדם העליון. הנה דרך הקו הנזכר לעיל המתפשט מלמעלה למטה אשר ממנו מתפשטים העיגולים, גם הקו ההוא מתפשט ביושר ממעלה למטה מראש גג העליון שלעיוגול העליון עד למטה מתחתית סיום כל העיגולים ממש מלמעלה למטה כלול מעשר ספירות בסוד צלם אדם ישר בעל קומה זקופה כלול מרמ"ח איברים וכו'. והנה בחינה זו השנית נקראת צלם אלהים ועליה רמז הכתוב באמרו ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו וכו' ושכמעט רוב דברי הזהר והתיקונים מתעסקים בבחינה הזאת השנית שהיא בחינת היושר" עכ"ל. ובענף ג' וד' כפל עוד הדברים שאין העשר ספירות דעולם האצילות הם ראשונים וגבוהים מכל מה שנאצלו. כי כמה עולמות אבי"ע קדמו להם. ולרוב העלמים לא שלחו בהם יד להזכירם בזהר ובתיקונים אלא ברמז נפלא. ושם ביאר עוד עד היכן מגיעים רגלי אדם קדמון דיושר. ועד היכן מגיעים רגלי עתיק יומין, ורגלי אריך אנפין, ורגלי אבא ואימא, ורגלי נוקבא דיליה. ושאבא ואימא קצרי קומה, ואין שיעור קומתם רק מהגרונן דאריך אנפין עד הטבור שלאריך אנפין, וכדברים האלה מבואר ג"כ בשער ההקדמות ובספר כסא אליהו ומקדש מלך פרשת בראשית עיין שם ושם.

לט) הנה מכל זה מבואר באר היטב, כי גוף הספירות נמשכו ונשתלשלו דרך הקו הדק מעצמות האין סוף, גם העיגולים גם היושר, ונמצא לפי זה כי גוף הספירות עם האור הפנימי שלהן שהוא נשמתן של ספירות עם האור המקיף שהוא מלבושן הכול מעצם אחד מן האין סוף מתפשט ונמשך, וכבר בא דבר זה מפורש בהדיא בשושן סודות בסדר התפלה וגם בסדר שבעת ימי הפסח וז"ל: "דע לך כי עשר ספירות אינם דבר נברא אלא ענין מתפשט מעצם הבורא יתברך ואינם נבדלים ממנו והוא תמיד נמצא בהם כהדין קמצא דלבושיה מניה" וכו' ע"כ, וכ"כ בגליון הזה בשם הרמ"ז פ"ר בהר דף ק"ט שכלי האצילות יש להם בחינת אלהות, וכ"כ הר' משנת חסידים בסוף מסכת העשייה וז"ל: "והאצילות כולו בין בבחינת אורות בין בבחינת כלים ואפי' לבושיה הם כולם אלהות גמור (וכן כתב הרב עוז לאלהים בבית קדש הקדשים שהגוף והנשמה חד אינון וכן כתב בעל היכל הברכה פרשת ויקרא באוצר החיים דף ז' עמוד ד') אבל בריאה יצירה עשייה מהרוח שלהם ולמטה וגם הרוח בכלל אינם אלהות גמור" עכ"ל משנת חסידים. וכן מתבאר מלשון הזהר שהבאתי לעיל סי' כ"א שהוא קורא לכל אחד מן הפרצופים עילת העילות לפי שהוא עילה לעילות שתחתיו אבל אדם קדמון נקרא עילת כל העילות לפי שהוא עילה ראשונה לכל הפרצופים כולם כדלעיל. ומכאן תשובה לדבריך שהכחשת ואמרת ח"ו שהמקובלים אמרו כן, אדרבה אמרו שאין להאמין ולהעלות על לב שהספירות הם חלק מהאין סוף ב"ה שיצא ונשתלשל מעילה לעלול וכו' שדבריך אלה סותרים דברי הזהר ומהרח"ו ושושן סודות והרמ"ז, ומשנת חסידים שביארו איכות השתלשלותם מעצם האין סוף ושהם אלוהות גמור, והרי אתה מודה שדבריהם שאמרו כן הוא עוון פלילי. וכבר הבאתי לעיל דברי הזהר שקורא לאבא ואימא ה' צבאות, ולזעיר אנפין בן לאבא ואימא. ושם אמרו שכל עבודתנו וכל תפילותינו לזעיר אנפין זה שהוא בן לאבא ואימא. וכל המקובלים מסכימים כן. כמו שכתבתי לעיל בשם מקדש מלך והרש"ב ויושר לבב וספר הברית ומהרח"ו בעץ חיים והאר"י בס' הליקוטים וכסא אליהו ומצרף האמונה ונחלת יוסף. כולוהו בשטה חדא קיימי שכל השבחים וכל הברכות הם לזעיר אנפין דוקא. ולא לאין סוף ולא לשאר פרצופים שלמעלה מזעיר בעולם האצילות ולא לפרצופים שלמטה ממנו בעולמות בריאה יצירה עשייה, אע"פ שהניחו ואמרו שבכל אחד מהשלשה עולמות הנזכרים יש בו כל הפרצופים שבעולם האצילות ומחומר אחד קורצו מעצם האין סוף נמשכו ונשתלשלו דרך הקו היוצא ממנו ויורד למטה כמו שנתבאר לעיל רק שאינם אלוהות גמור להתפלל אליהם ולקרוא להם בעת צרה כאשר

יראה המעיין בדבריהם. ועל הדברים האלה והאמונות הנזכרות אמרו רז"ל בסנהדרין (ס"א ע"ב): "מאלהי העמים אשר סביבותיכם הקרובים אליך או הרחוקים, מה לי קרובים ומה לי רחוקים? אלא הכי קאמר מטיבתן של קרובים אתה למד מה טיבן של רחוקים" ע"כ. ופי' רש"י ז"ל: "לפיכך אני אומר לך, הסתכל בעבודה זרה הקרובה לך ותראה שאין בהם ממש, ומהן אתה למד טיבן של רחוקים" עכ"ל. הראו לנו רז"ל דרך בחינת צלמי ע"ז שמטיבם של קרובים נדע מה טיבם של רחוקים ומזה נקיש ונדון על כל פרצופי הקבלה החדשה האומרת שבכל עולם מארבעה עולמות נמצאים הפרצופים הנזכרים, ועם כל זה אין העבודה אלא לזעיר אנפין דאצילות. שכשם שהקרובים אלינו בעולם העשייה והיצירה והבריאה אין לעבדם שאין בהם ממש ואינם אלהות, כן זעיר אנפין דאצילות הרחוק אין בו ממש, ואין אלוה מבלעדי אלהינו. ומאחר שביררנו שהסכמת כל המקובלים החדשים שכל העבודה והשבחים והברכות לזעיר אנפין שבאצילות הנה כל טענותיך שטענת עלינו וכל הכחשותיך כולם דברי הבל ורעות רוח כאומר על האיש שהוא אשה ועל העמוד של שיש שהוא של זהב וכו'. ובתשובה זו שהשבת עשית עצמך כגולם כמאמר התנא בפ' בתרא דאבות: "שבעה דברים בחכם וחילופיהן בגולם", ומכללן החכם שואל כהלכה ומשיב כענין ובגולם בחילוף זה. וכן אתה עשית, כי השואל שאל אותך כהלכה את מי נעבוד על פי הקבלה החדשה את עתיק, או אריך אנפין, או אבא ואימא וכו'. ובאה תשובתך שלא כענין כי קבלתך וכו' כאילו שאל אותך על קבלתך. וגם הרבית דברים והארכת להביא רמזים וגימטריות מדברי חוות יאיר שלא הבין דברי אביו. והזכיר רמזים שיוכל כל אדם לעשות כמותן מבלי קבלה כמו שעשה ר' שמואל שחיבר ספר כח ה' שהוא מלא צירופים וגימטריות ורמזים בלילה אחת מדעתו מבלי קבלה, רק להראות כחו ויכלתו לעשות צירופים וגימטריות ורמזים בנקל ככתוב בספר א"נ. ובשלמא רמזים וצירופים כל שאינו נוגע בכבוד המב"ה לעבוד אלהים אחרים ולזלזל במעלת המשנה והתלמוד ומדרשי רז"ל המספרים שבחי תורתנו הקדושה דליכא מידי דלא רמיזה באוריתא. ובפרט זה הארכת לציין הרמזים שכ' בעל מנורת המאור למקומותם, ואת המבוקש ממך לא ענית, ולא עלה על דל שפתיך, כמידת הגולם שהזכיר התנא ע"ה שאינו יודע להשיב כענין המבוקש ממנו.

מ) והמקובלים החדשים האלה שציירו את האין סוף המקיף אחר הצמצום ככדור עגול וחלול באמצעו ובתוכו עגולים לאלפים ורבבות הנמשכים מעצמותו יתברך, גם פרצופים דיושר אין קץ למספרם שנמשכו ונשתלשלו מעצמותו דרך הקו המתפשט ממנו מאדם קדמאה שהוא למעלה מעולם האצילות ועד סוף פרצופי כל האבי"ע, עליהם אמר מוריני ורבינו הרמב"ם ז"ל בפרק נ' מראשון: "קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם" (ע"פ ירמיהו י"ב ב'). כי בפיהם אומרים שהוא אחד, ובכל לבבם ובכל נפשם ומחשבותם - שהוא נחלק לכמה פרצופים ומדרגות זה למעלה מזה, וצריכים הם ליטול רשות זה מזה כמו שנתבאר לעיל. וכמעט שאמונה זו גרועה מאמונת העכו"ם וכמו שכתב הריב"ש בשם אחד מן המתפלספים. כי הנוצרים אומרים שהם שלושה והשלושה אחד, והמקובלים אומרים שהם חמשה בעולם האצילות והחמשה נחלקים לי"ב, והכל אחד. וזוכר אני בספר בית יהודה כתב שהדברים הנזכרים בריב"ש בשם אחד מהמתפלספים מילתא דנפשיה היא, רק שתלה אותה באחד מן המתפלספים פן יפגעו בו הרודפים אחר הכבוד וזיקוהו, לכן תלה הדבר באחרים. ולכך סיים שאינו תוקע עצמו ללמוד הקבלה החדשה, כי די לו בקבלה הישנה שהיא המשנה והתלמוד.

והמקובלים החדשים המשילו מציאותו יתברך ואמיתתו לגוף האדם שהוא מורכב מרמ"ח אברים ושס"ה גידים והוא נקרא בשם אחד ראובן, או לבית המחובר מאבנים וסיד ועצים וטיט ויש בו כמה חדרים, והוא נקרא בשם אחד בית. ולא זו בלבד אלא גם בסיבה הראשונה הנקרא אצלם אין סוף עשו בו ריבוי כמו שכתב מהרח"ו בספר ארבע מאות שקל כסף דף ע"ב וזה לשונו: "ראוי שתדע כי

הלא כל המציאות כולו האין סוף אשר אנו קורין אותו עתיקא דכל עתיקין האמור כדי שיתגלה לנו קצת הארה ממנו, והוא גנוז וטמיר בכתר כנודע דאין סוף גנוז בכתר. וראוי שתדע כי יש עדיין אין סוף אשר הוא לעילא לעילא, כי אין שום מחשבה תפיס ביה והוא עמוק מי ימצאנו, ולכן תמצא בזהר כמה מיני אין סוף בכמה דוכתי אשר כמעט יסתכן האדם בנפשו, יען מי שאין לו הקדמות אינו יכול לשוט בימא רבה. ולכן על זה האין סוף למטה למדו בזהר אדרת נשא. ואז בהיותו שם בסוד תלת רישין אז הוא נקרא עתיקא דכל עתיקין, וזהו סוד מה שאמרו האי עתיקא קדישא אישתכח בתלת רישין. נמצא כי עיקר עתיקא קדישא הוא האין סוף, אמנם על שם התלבשותו בתלת רישין נקראים התלת רישין עתיקא קדישא, עכ"ל. מתבאר בהדיא מדבריו כי האין סוף הראשון שהוא עמוק ומקיף את כל העולמות אין לכוין תפלתו אליו כלל, כי הוא עמוק ורחוק מאד ולית מחשבה תפיסה ביה כלל וכלל. וכל תפלותינו אל הזעיר אנפין להמשיך השפע מאבא ואימא ומאין סוף הגנוז בכתר בלבד שיתגלה לנו הארתו. אבל אין סוף הקדום הנעלה לית מחשבה תפיסה ביה כלל. ומי שלא ידע זה יבוא לכוון תפלותיו אליו, ויסתכן בנפשו שלא תקובל תפלתו. ואדרבא ענוש יענש כמו שכתבתי לעיל בשם כסא אליהו. ודברים אלו היפך דברך שכתבת בשם לחם שלמה. ואין ספר לחם שלמה מצוי אצלנו לעיין בו ואפשר שאתה מטעה אותנו וכותב לנו בשמו היפך כוונתו כמו שעשית בכוונת כסא אליהו ואינו כן. כי המוסכם אצל בעלי הקבלה החדשה שהאין סוף שהוא הסיבה הראשונה אין שום תפלה וברכה שייכא ביה לדעתם כלל כי הוא עמוק ורחוק מאד. ורק כל תפלותינו להמשיך מאין סוף הגנוז בכתר בלבד כדי שיתגלה לנו הארתו. ולמה זה לא נכוין תפלותינו אל האין סוף הקדום המקיף את כל המציאות? ולמה יקצוף עלינו בעת אשר נקרא אליו? וגם למה לא הודיע כל זאת על ידי נאמן ביתו משה איש האלהים, לא בתורה שבכתב ולא בתורה שבעל פה שהיא המשנה והתלמוד המקובל מפה אל פה? וכן כל הנביאים שעמדו להם לישראל מימות משה ועד האחרון שבהם מלאכי המזהיר אותנו (מלאכי ג' כ"ב): "זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותם בחורב על כל ישראל חוקים ומשפטים" - ולא צירופים ותיקון עולמות. ולמה לא הודיעונו כל זאת? וילכו כל הדורות שעברו שולל (לפי דבריהם) להתפלל ח"ו אל אל לא יושיע? היה להם להודיע לישראל כי לא אל אל עליון נורא יתפללו כי אינו מושג. ורק אל קצר האפים (הזעיר אנפין) שכבר נתעבה והושג בחוש יתפללו. והן עתה נכפלה קושייתנו וחזקה. כי הרבה מיני אין סוף הם והרבה פרצופים יש שכל אחד עושה פעולה, וזה הוא אמונת הרבה רשויות בשמים, וכבר הבאתי לעיל דברי כסא אליהו להודיע לך טעותך שחשבת לישב דבריו. וכל דברך הבל וריק ישאם רוח. וברור הוא שדעתו שצריך שיתפלל לזעיר אנפין בשיתוף שאר הפרצופים שלמעלה ממנו.

מא ועל התגדלך והתפארך בעצמך, והתרוממך על מרי שמיא לדרוש בהמון כי ידעתו שבתו וקומו של מלך מלכי המלכים הקב"ה וליטול את השם ולאמר אבל קבלתינו וכו', הנה לא הודעתנו אל איזה אין סוף אתה מתפלל, כי כמה מיני אין סוף יש, וגם לא ביארת ממי קיבלת קבלה זו! ומעיקרא לא על קבלתך שאלך השואל, ולמה לך להשיב שלא כענין, היפך דברי הזהר והמקובלים כמו שכתבתי לעיל, וכמו שכתב בהדיא כסא אליהו דף ט"ו ע"ב וזה לשונו: "אמנם ענין הברכה לו יתברך שמו אין הכוונה לעצמות אדון יחיד ב"ה חלילה חלילה, כי הוא מרומם מעל כל ברכה" ע"כ, וכן כתב ספר הברית במאמר שני כי האין סוף בבחינתו הפשוטה הטיבו אשר דיברו הפילוסופים (הכופרים) שלא שייך בו שום עבודה ותפלה, על כי הוא בבחינה זאת נעלה ומרומם מכל ברכה ותהלה, ובטלה כל מצוה וכל תורה ועבודה, עיין שם ועוד יתבאר לפנינו. וכיון שקבלתך זו שהזכרת הוא היפך דברי הזהר והמקובלים מקדש מלך, וכסא אליהו, ומצרף האמונה, ויושר לבב, ומשנת חסידים, והרש"ב, ומהר"ח"ו בעץ חיים, וספר הכוונות, ומחברת הקדש, וספר הברית, והאר"י בספר

הליקוטים, אם כן הוי שוטה וסכל יקראו לך! על מה אתה נלחם עם לומדי תורה ברכילות ומלשינות ולשון הרע? ועל מה אתה מבזה אותם? העל שאינם מהגים ומצפצפים בספר הזהר כמוך? רק מחזיקים במשנה ובתלמוד ופוסקים? הן על זה פירשו מללמוד בספרי הקבלה החדשה כי רק מיד בני נכר הגיעה אלינו כמבואר בספר שם הגדולים להר' ר' חיים יוסף דוד אזולאי. ובגליון הבא מירושלם ת"ו בשם הרב הנזכר ובשם הרב יש"ר וכמו שיתבאר להלן. ולדעת רבים וגדולים מחכמינו הוי מינות. ולכן קבענו כל לימודינו במשנה ותלמוד ופוסקים, כהוראת רב האי גאון המובא בתשובת הרשב"א ובמבוא התלמוד שאין טוב לישראל כעסק המשנה והתלמוד, זה לנו יותר משלשים שנה. ובזדון לבכם השמעתם בקהל רב כי אנחנו מינים וכופרים על שאין אנחנו לומדים בזהר ותיקונים. הן עתה נתברר לנו מתשובותיכם כי לא ידעתם מספרי ישראל מאומה, לא במדרשי רז"ל ולא בתלמוד ולא בקבלה החדשה. כמאמר ר' יהודה בן תבון בפתיחה לשער השני מספר חובת הלבבות בשם מבחר הפנינים: "מי שמתחכם מבלי חכמה הוא כחמור הרחיים, סובב סובב ואינו זז ממקומו". עוד שם: "אל תאמר במה שלא ידעת - 'ידעתי', פן תחשד במה שידעת, ואמרו החכמים: מי שסכל וחשב שידע - סכלותו כפולה", עכ"ל. הוי רועים רעים המטעים את העם בשקריהם, ומחשיבים עצמם לחכמים בעיניהם! חכמים אתם להרע ולחלל את השי"ת ואת תורתו! ובדת אמת אשר לא ידעתם אותה על בריה תסחרו, להיות לכם לקרדום לחפור בה בורות נשברים אשר לא יכילו המים, כמאמר הנביא (מיכה ג' ה'): "כה אמר ה' על הנביאים המתעים את עמי, הנשכים בשניהם וקראו שלום. ואשר לא יתן אל פיהם, וקדשו עליו מלחמה". ומתשובתך ניכר שלא ידעת רק אין סוף אחד המקיף את כל המציאות. ולא ידעת שיש כמה מיני אין סוף בדברי המקובלים, ושאיין לכוון בהתפללו לזעיר אנפין רק להמשיך מאין סוף הגנוז בכתר בלבד. אבל האין סוף אשר הוא לעילא לעילא לית מחשבה תפיסה ביה כלל ואין לכוון תפלתו אליו, כמו שכתבתי לעיל בשם הרח"ו בספר ארבע מאות שקל כסף וספר הברית.

מב) נטה לך קורא נעים מהאמונות המדומות האלה. וראה מה שכתב אחד מעמודי הוראה אשר בית ישראל נשענים עליהם הוא רבי הראש ז"ל במסכת חולין פ' השוחט והובאו דבריו במבוא התלמוד וז"ל: "ומסתברא שכל תוספתא שלא נתפשטה עד אחר סידור הגמרא לאו דסמכא היא דמסתמא כיון שרצו חכמי ישראל לעשות חבור קיימא אמת. חקרו ודרשו וחזרו לידע כל הספרים שנכתבו על דברי חכמים וביררו אותם שהם בר סמכא" עכ"ל. ועיין לעיל סי' י"ב ו"ג כ' הרב סעדיה גאון שדבריו מסכימים לדברי הרא"ש. ומה שכתב המגיה במבוא התלמוד בגליון לעיין בהרא"ש דהרמב"ם לא ס"ל הכי כבר יישב הרב ב"י דברי הרמב"ם שפסק בהתוספתא ושגם מסדר הגמרא סבירא ליה כהתוספתא ושגירסת הרמב"ם בגמרא שהה כמיעוט סימנים וכבר הביאה רבינו לעיל שהה כדי שיגביה הבהמה וירביצנה וישחוט מיעוט הסימנים. וכן היא הגירסא בהרמב"ם כתיב יד ישנים. ונמצא שגם הרמב"ם הכי סבירא ליה, וכבר העיר על זה גם כן המגיד משנה הנדפס מחדש. ולפי זה כולי עלמא מודו שכל חיבור המיוחס לשום תנא או אמורא שלא נתפשט רק אחר סידור הגמ' לאו דסמכא הוא. וכמו שאמרו בירושלמי שכל משנה שלא נכנסה לחבורה אינה משנה. כמו שכתבתי לעיל סי' י"ב. ואם כך היא אמונתך שכל תפילותינו ועבודותינו לסיבה הראשונה שהוא ה' אלהים אמת אשר אין ראשית לראשיתו והוא שהוציא את אבותינו ממצרים וכבודו נגלה עליהם בהר סיני בתנו לנו את התורה ואמר אנכי ה' אלהיך, לא היה לך אלהים אחרים על פני וכו' א"כ למה תבזה את בעלי אמונתך העוסקים יומם ולילה במשנה ובתלמוד ותקרא להם מינים ואפיקורסים, ותחזיק ידי זרים לאמונתך אשר בילדי נכרים ישפיקו הוא ספר הזהר הנמסר לישראל מיד גוי וייחסוהו לרשב"י התנא בשקר. והטוב והנאות לנו להחזיק באמונת קדמונינו ביחוד השי"ת בלי צירוף ושיתוף. לקיים ואל תטוש תורת אמך, ואל תבזו כי זקנה אמך.

רצוני לומר שלא תבוז ותלעיג על אמונת קדמונינו ביחוד השי"ת ולא תזלזל בספריהם אף על פי שבלו והזקינו ונתישנו. לא כאשר עשו בימי הביניים שזלזלו בהם ואיבדו אותן ועשו אותן כריכות לספרים חדשים המודפסים. ויש שמכרו אותן בזול מאד. ובעיני ראיתי אחד מבני עמנו שהחליף את ספר מורה הנבוכים כ"י בלשון ערבי השוה לנו עתה שנים ושלושה זהובים בספר קטן הכמות והאיכות מודפס שוה חצי ריאל. והרבה מהמונינו מכרו ספרים ישנים שירשו מאבותיהם לערלים שבאו לארץ התימן כמשה בן נתנאל שישב בבית מ"ו אברהם צאלח. והוא בעצמו מכר לו אז נביאים וכתובים עם תרגום יונתן בן עוזיאל על נביאים. ותרגום רב סעדיה גאון ערבי על ישעיה ועל כתובים. גם משנה עם פירוש הרמב"ם בערבי סדר קדשים בכתב מפואר עם ציורי בית קדשינו ותפארתנו וכלי הקדש במסכת מדות. ובעיני ראיתי בידו אני והמנוח מו"ר יחיא קרח זלה"ה. ואין לאל ידינו להוציאה מתחת ידו. ועד עתה חסר לנו סדר קדשים ונשים מהמשנה כ"י עם פירוש הרמב"ם ז"ל. ולא אלו בלבד מכרו לו. כי הרבה ספרים כתבי יד עתיקים נמכרו לו גם לזולתו בזול. כי היו בידם ככלי אין חפץ בו ולא היו יודעים לקרות בהם ואנן הוא דעבדינן לתורת אבותינו שלא תשתכח מישראל בעיר תהלה צנעא, כי קבענו לימודינו במשנה עם פי' הרמב"ם בערבי. ופירוש רס"ג במקרא עם תלמוד ופוסקים. ומקודם לא היו לומדים בכל בתי כנסיות בלילות כי אם בספר הזהר בלי להבין כמפורסם. והיו משתבחים בעצמם שלמדו באותה לילה כך וכך דפים. ולימוד המשנה והתלמוד היה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ. ורק בבקר לומדים מעט משנה לפני מו"ר יוסף קרח ז"ל עם פי' רבינו עובדיה בבית הכנסת שרעבי. ותחילת לימודנו היה שם, וגם אחרי כן לפני בנו הרה"ג כמו"ר חיים קרח ז"ל בלילה. ורבים ממשכילי עמנו היו באים ללמוד. ואחרי כן התחלנו ללמוד פירוש הרמב"ם בערבי בלילי שבת מחצות. ואז נשתדל ידינו המנוח מו"ר חיים אלכסאר לכתוב לו משנה בפי' הרמב"ם ז"ל. ואחרים מהמשכילים גם הם נשתדלו לכתבם וללמוד בהם. ונמשך הדבר שגם בקצת בתי כנסיות נתקנאו לעשות כמעשנו כמאמר רו"ל קנאת סופרים תרבה חכמה. ולמדו גם כן הקדמת הרמב"ם לסדר זרעים ושלוש עשרה עיקרים שכתב רבינו בפרק עשירי דסנהדרין בשום שכל ויבינו בהם ובדברי רב סעדיה גאון וחובת הלבבות שהם עומדים נגד דברי הזהר והמקובלים החדשים. וראיתי להביא פה העיקר השני מה"ג עיקרים עם קצת מדברי אחד מקדמונינו הר"ר חטר בן שלמה בן אלמעלם בפי' העיקר הזה וז"ל:

"ואלקאעדה אלתאניה וחדת'ה תעלי ודאלך אן הדא עלה אלכל ואחד, ליס כואחד אלגנס, ולא כואחד אלנוע. ולא כאלשכץ אלואחד אלמרכב אלדי ינקסם לאחאד כתירה ולא ואחד כאלגסם אלבסיט אלואחד באלעדד אלדי יקבל אלאנקסאם ואלתגוזי אלי לא נהאיה. בל הו תע' ואחד בוחדה ליס כמתלהא וחדה בוגה, והדה אלקאעדה אלתאניה הי אלמדלול עליה בקולה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

שרחא אנה למא ביין לנא וגודה תע' אפתקר לביאן וחדאנייתה, אד האתין אלקאעדתינ המא אצל שריעה משה רבינו ע"ה, והמא אוול כל שריעה אלאהייה. ואכר כל שריעה נאמוסייה, לאן אלשריעה אלאהייה תבתי מן אלאהיאת ותנתהי אלי' אלגסמאנייאת, ואלשריעה אלנמוסייה עכס דאלך.

ביאן דאלך אן אלאנסאן אלא עלם אלוגוד מן אבתדאיה אלי' אנתהאיה אעני מן אעלא אלעאליין אלי' אספל אלסאפלין, פכיף מא נזל ואכר פי אלהבוט ספלא קלת אלוחדה צרורה ואזאדאת אלכתרה וכו. ואמא אדא אכד אלאנסאן אן יתרקא פי אלוגוד מן אספל אלי' אעלא, פכיף מא אזאדא פי אלתרקא עלווא צעפת אלכתרה ותקוות אלוחדה אלי' אלואחד אלאחד אלדי נשת מנה

כל וחדה אחדייה פי אלוגוד, והו ואחד אלוחדאנייה, והא אנא אדכר תלאתה מדאהב אלתנוייה, ואלמגוס, ואלנצארא. והא אנא אביין כל מדהב מנהם ומן אטלע עלי' כתבה'ם פצל דאלך.

אמא אלתנוייה פאנהם יקולון אן לאלעאלם צאנעאן קדימאן, אחדהמא אלנור, והו יפעל אלכיר פי אלוגוד ולא יקדר עלי' פעל אלשר! ואלתאני אלצלמה, והו יפעל אלשר פי אלוגוד ולא יקדר עלי' פעל אלכ'יר, והם מכ'תלפין, מנהם מן יקול אן אלנור ואלצלמה חיאן, ומנחם מן יקול מייתאן.

ואימא אלמגוס פאנהם יקולין אן לאלעאלם צאנעא חכימא קדירא מ'דברא גיר גסם, ונזהוה ען פעל אלשרור וסמוה יזדאן, תם אנהם אצאפו הדה אלאלם אלכיאנה פי אלעאלם לאלשיטאן אהרמין ב'לגתהם, והם איצא מכתלפין, מנאהם מן יקול אנה מחדת וגסם, ומנאהם מאן יקול בקרם אהרמין ואנא גיר גסם, תם אכתלפו בסבב חדותה איצא, פקאלו אנה חדת ליזדאן פכרה, פקאל פי נפסה, פכ'יף יכון חאלי וחד'י או מן ינאזעני, וקאלו אן אלשיטאן תולד מן תלך אלפכרה, תם אנה חאדת יזדאן וצאלחה אלי' מרה, ודכרו אשיא ליס הנא מוצע דכרהא, ואלכיר ענדהם גמיע אעני אלתנוייה ואלמגוס הו מא תשתהיה אלנפוס, ואלשר הו מא תכרהה אלנפוס!

ואימא אלנצארא פאנהם יקולו אן אללה תע' ואחד (עלי' אלחיקה) תלאתה אקאנים עלי' אלחיקה, אקנום אלאב, והו דאת אלבארי ענדהם, ואקנום אלאבן והו אלעלם (חכמה) ואקנום רוח אלקודס והו אלחיה (בינה הנקרא אלהים חיים) ואלתלאתה ירגעו ואחד. והם פריק מן ישראל. ואסתדלאלהם עלי' אנה אלתלאתה ירגעו ואחד, מן קולח תע' שמע ישראל ידוד אלהינו ידוד אחד, קאלו הדה תלתלאה אסמא לתלאתה מסמיין, ולכן אלתלאתה ירגעו ואחד, כמא קאל תע' ידוד אלהינו ידוד אחד, ואלגאלב אנהם יעתקדו דאת ואחדה וצפתין קדימתין. ובעד מאד כרת לך מדאהב אלמכאלפין פי אלתוחיד לתהדר מן דאלך ארגע אלי' גר'ץ' אלקאעה וכו' " עכ"ל הרב חטר ז"ל ע"ש.

[**תרגום** הרב המחבר: היסוד השני יחודו יתברך וזהו לידע שזה האחד שהוא סיבת הכול, אחד לא כאחד הסוג, ולא כאחד המין, ולא כאחד המורכב אשר יחולק לאחדים רבים, ולא כגוף הפשוט שהוא אחד במנין (כמו המים שהוא יסוד פשוט) (חטר) ומתחלק לאין קץ. אבל הוא יתברך אחד, אחדות שאין כמוה אחדות בשום פנים, וזה היסוד השני הוא הנלמד מאומרו "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד"!]!

ביאור היסוד הזה, הואיל וכבר ביאר רבינו מציאותו יתברך, הוצרך לבאר אחדותו. כי אלו השני יסודות הם עיקר תורת משה רבינו ע"ה. והמה ראשית כל תורה אלהית וסוף כל תורה נימוסית. כי התורה האלהית (מתחלתאמן האלהיות) [מתחלת באלוהיות] וגומרת בגשמיות והתורה הנימוסית היפך זה. ביאור זה שהאדם אם ידע מציאות כל הנמצאים מראש ועד סוף, רצוני לומר ממעלה מעלה עד מטה מטה, כל עוד שירד בידיעתו מטה נתמעטה האחדות וניתוסף הריבוי עד שמגיע לעולם השפל שבלי ספק לא ימד ולא יספר סוגי מיניו כל שכן מיני אישי כל מין ומין וכו'. אבל אם בא לעלות בנמצאים ממטה למעלה, הנה כל מה שיוסיף לעלות ימעט הריבוי ותתחזק האחדות עד האחד המיוחד שממנו נמצאו כל האחדים שלכל הנמצאים. והוא אחד מיוחד.

שלוש אמונות יש: השונים, והאמגושים והנוצרים, והנני מבאר כל אחת מהם ומי שיעין בספריהם יתבאר לו זה. השונים אומרים שיש לעולם שני פועלים: אחד מהם האור, והוא פועל הטוב בנמצאים ולא יוכל לעשות רע, והפועל השני החושך, והוא פועל הרע בעולם ולא יוכל לעשות טוב. והמה חלוקים: יש מהם אומרים שהאור והחושך חיים ויש אומרים שהם מתים. אמנם האמגוש

הנם אומרים שיש לעולם פועל חכם גיבור מנהיג ואינו גוף, והרחיקו ממנו מעשות כל רע, וקראוהו "יזדאן". וייחסו כל הרע והצער ההווים בעולם לשטן, וקראוהו "אהרמן" בלשונם. והמה חלוקים: יש מהם אומרים שהוא קדמון ואינו גוף, ומהם אומרים שהוא מחודש וגוף. ונחלקו גם כן בסיבת חידושו, ואמרו שאירע ליזדאן מחשבה ואמר בלבו איך יהיה עניינו, ומי זה יחלוק עלי (יריב עמי), ואמרו שהשטן נהיה מזאת המחשבה. אחר כן השלים עם יזדאן ונתפשרו יחד עד גמירא. וזכרו עוד דברים שאין כאן מקום לזכרם. והטוב אצל בעלי שתי האמונות, ר"ל השונים והאמגוש, הוא מה שתתאוה לו הנפש, והרע הוא מה שתתעבהו הנפש. אמנם הנוצרים אומרים שהשם יתברך ג' אקאנים כפי האמת (אפשר שהוא כמו ספירות): אקנום האב והוא עצם הבורא אצלם (אריך), ואקנום הבן והוא אלעלם (חכמה), ואקנום רוח הקדש והוא החיים (בינה אלהים חיים), והשלשה אחד, והם כת מישראל. וראיתם שהם ג' ונחשבים אחד מאומרו יתברך "שמע ישראל ה' אלהינו אחד". אמרו הרי אלו שלושה שמות לשלשה נקראים בשם. אמנם השלושה חשובים אחד. ולפי הנראה שהם מאמינים [ב]עצם אחד ושני תארים קדומים. ואחר שזכרתי לך אמונות החיצונים החולקים בייחוד כדי שתזהר מהם, אשוב לבאר ענין היסוד הזה וכו'. עד כאן לשון רבי חטר ז"ל.

מי לא ידע להזהר בכל אלה האזהרות שהזהירו אותנו קדמונינו. פן יתפתה לבבינו אל דברי הכתות החיצונות. כמאמר רז"ל מאן דבעי למהוי חסידא ליקיים מילי דאבות להזהר מכל אמונה חיצונית כוזבת כאלה האמונות שהזכיר רב חטר ז"ל והזהיר מהן.

מי לא יתן לב להבין ולהשכיל כי הפילוסוף נביא השקר מחבר הזהר לקח לו מאלה האמונות החיצונות ובלל ועירב אמונת העכו"ם מאמיני השלוש באמונת תורתנו הקדושה בשמותם שלא כסדר תולדותם אצלם, וסתר פנים ישים להם אב ובן ורוח הקדש בפסוק שמע ישראל, וז"ל הזהר פ' ואתחנן דף רס"ג עם פ' מקדש מלך והגליון: "שמע ישראל אמר ר' ייסא ישראל סבא, ר' יצחק אמר ע' רברבא, לאכללא שבעין שמהן סהדותא דכלא (סוד הבינה שיש בה שבעים שמות והכוונה שהמלכות מקבלת מן ע') שמע ישראל כמה דכתיב שמעו שמים וכתוב האזינו השמים. אוף הכא שמע ישראל וכלא חד מלה הוא (פ' זעיר) ידוד רישא דכלא בנהירו דעתיקא קדישא. והאי הוא דאתקרי אב (פ' אבא מקבל מן יוד דאריך) אלהינו עתיקתא דנחלין ומבועין דנפקין וגנדין לכלא (פ' אימא) ידוד גופא דאילנא שלימו דשרשין (פ' זעיר) אחד כנסת ישראל (פ' א"ח הוא תשעה ספירות דזעיר ודל"ת מלכות וזעיר) וכלא חד שלימותא ואתקשר דא בדא ולא אשתכח פירודא אלא כלא חד" עכ"ל.

הרי לך שהזהר חשב השלשה שמות לשלשה פרצופים מחולקים ידוד ראשונה אבא, אלהינו אמא, ידוד אחרונה זעיר אנפין. אחד כולל זעיר ונוקביה שהם אחד. ולא מתפרשין וכלא חד וכו' חמשה פרצופין הם אחד, ולשיטתיה אזיל שבפרשת בראשית הוא חושב עצם הבורא אבא, ואימא אומנא, וזעיר אנפין בן לאבא ואמא. והעכו"ם חשבו עצם הבורא אריך, וקראו לו אב, וספירת החכמה קראו ל הבן והוא אלעלם בלשון ערבי. ולספירת הבינה שהיא אימא קראו לה רוח הקודש. והיא רוח החיים הנקרא בערבי אלחיאה, ובדברי מחבר הזהר אלהים חיים. ובתקוני זהר חדש תקונא קדמאה דף י"ו ע"ג וז"ל: "הא הכא רזא דתלת שמהן יה"ו משולשין ומתמן בני, חיי ומזוני. חיי - והחכמה תחיה את בעליה. מזוני - פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. ואיהי אימא עילאה. בני - בן י"ה, ואיהי יד רמה בינת דאתון דילה יה"ו, ומן יוד נפיק ידוד ומן ה"א נפיק אלהינו. ומן וא"ו ידוד דאינן י"ד אתון ורמיזין בקריאת שמע דתמן ידוד אלהינו ידוד וכלא אחד" עכ"ל. מי חכם ויבין את זאת ויודיעני מה הפרש וחילוק יש בין אמונת הכתות שהזכיר והזהיר ממנה הר"ר חטר ז"ל

ובין דברי הזהר ותיקוני הזהר הללו? ולמה יקראו לעכו"ם מאמיני השלוש, ולא יקראו לאלה מאמיני החמוש, או מאמיני הי"ב דפרטות כמו שכתב הריב"ש בשם אחד מן המתפלספים?

מג) תנן במסכת אבות הכל צפוי והרשות נתונה וכו' ופי' הרמב"ם ז"ל כל מה שבעולם ידוע אצלו יתברך והוא משיג אותו (רוצה לומר בין עבר בין עתיד), ולא תאמר כיון שהקב"ה יודע מה שיעשה האדם. וא"כ מוכרח במעשיו שיהיה צדיק או רשע כי הרשות נתונה בידו לעשות טוב או רע, ואין שום דבר שיכריחוהו כלל.

ובסוף השמנה פרקים כתב שאין ידיעת השי"ת כידיעתנו ואף על פי שאנו אומרים בו לשון ידיעה כמו שאנו אומרים ידיעה בנו אין זה אלא בשיתוף השם בלבד. וכמו שאין בנו כח לידע מציאות אמיתתו יתברך כמו שנאמר החקר אלוה תמצא אם עד תכלית שדי תמצא. כך אין בנו כח לחקור ולהשיג ולמצוא דעתו, כי הוא ודעתו אחד, לא כדעת האדם שהוא ודעתו שנים, הוא שהנביא אומר כי לא מחשבותי מחשבותיכם. וכ"כ בחבורו פ"ה מהלכות תשובה ע"ש ובמורה משלישי. וכן כתב רבינו סעדיה גאון בספרו הנכבד האמונות והדעות מאמר ד'. ועיין תוספת יו"ט שהאריך בענין זה במשנה הנזכרת לעיל. והענין הוא כי אלהינו ב"ה איננו נופל תחת הזמן. כי הזמן הוא מפעולותיו והוא יודע כל חלקיו. עבר והוה ועתיד אין דבר נסתר ממנו כמו שאמרו רז"ל אנשי כנה"ג בתפלת מוסף דראש השנה שהוא יתברך צופה ומביט עד סוף כל הדורות. ר"ל שהכל גלוי לפניו יתברך עבר והוה ועתיד. ולפיכך כינו חז"ל אותה בלשון צפיה והבטה, ולא בלשון ידיעה, ללמדנו שהכל סדור וצפוי לפניו יתברך ומביט בו, ולכן כתב הרמב"ם במלות קצרות שאין בנו כח לידע אמיתת ידיעתו, לפי שידעת האדם אינה משגת אלא את ההוה ולא מה שעתיד להיות.

מד) ואחר שידעת את כל אלה בא וראה איך שגגו רבותינו המקובלים והטילו דופי בידיעת השי"ת בעתידות, גם סלקו ההשגחה מהמלך העליון ותלו ההשגחה בזעיר אנפין לבד, ולא באשר הפרצופין אבא ואמא, ואריך, ועתיק, ואדם קדמון, וכ"ש כאין סוף העליון, ואמרו שאין מקפידין ומשיגין במעשה התחתונים בין טוב לרע ח"ו כטוב כחוטא, והיה כצדיק כרשע, הנשבע כאשר שבועה ירא כל אנפיה שוין. ודבר זה מבואר בכתבי האר"י והבא בספר ד' מאות שקל כסף דך צ"א ע"ב ז"ל שאלה ששאל הרב המובהק המקובל האלהי כמהר"ר אברהם מונצוץ מעיר טניפיל להאר"י זצוק"ל: "יש לשאול דבר אחד קשה והוא כי ראינו בספרי הקבלה והזהר ובספר המדע ובספר הקנה כי בשעה שהאל מתעסק בבריאה, אינו יודע. וכשיהיה באצילות יודע. אם כן הרי נתבאר שבעולם האצילות היא הידיעה והכריחה, א"כ קשה לדברי רז"ל על פסוק ויאמר ה' אל משה אמר אל הכוהנים בני אהרן, מלך ראשון שיעמוד לישראל ידקר בחרב. אמר לו ולי אתה שואל, אמור אל הכוהנים בני אהרן שהרי הרג נוב עיר הכהנים. ונמצא שהכריחה דעתו של שואל, באיזה אופן שיהיה אם בבריאה אם באצילות. וא"כ נמצא שהכריחה על כל פנים.

והתשובה שהשיב מורי זלה"ה, הוא אמת שיש באצילות ידיעה, אבל יש כח באדם לבחור זולתה כמו שאמר הכתוב ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך. הרי מכאן שהכריחה ממעשה שואל, ומן הכתוב מוכיח שהיא בחירה שנאמר ובחרת בחיים וגם לרז"ל שאמרו אין רע יורד מן השמיים, כי למעלה באצילות הכל פשוט, ואין אותה ידיעה יורד למטה להכריח על האדם כי אין שכר ועונש ואין בחירה ורצון למעלה, וזה סוד הלא אח עשו ליעקב נאם ה' ואוהב את יעקב, וכי השי"ת אומר שכמו יעקב כן עשו. כי כבר העידה תורה כי יעקב איש תם יושב אהלים, ועשו עובד ע"ז, והשי"ת בוחר בצדיק, וא"כ מהו זה שאמר השי"ת ואוהב את יעקב, זה צדיק וזה רשע, אלא הכוונה היא, כי למעלה באצילות כמו

יעקב כן עשו, כי שם לא יש שכר ועונש, וזהו סוד הלא אח עשו ליעקב נאם ה', שהוא עתיקא קדישא, כמו שפירש באדרא, בי נשבעתי נאם ה' עתיקא קדישא. על כן אמר יש לכם לשמוע בקולי ולקבל מלכותי כי בחרתי ביעקב ואף שהוא כמו עשו וגם אם נאמר שיש ידיעה מכרחת, אין צורך לתורה ולא למצות, כי כבר הוכרח האדם במעשיו, וגם מאמר "ר' חנניה בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות", אם נאמר שיש ידיעה מכרחת, אין צורך בהרבות תורה ומצוות. אם נאמר שיש ידיעה ואין ידיעת הרע של אדם יורד מלמעלה כי נשאר שם וביד האדם שהוא בעל בחירה לבחור בזולתה. על כן צייתה תורה לשמור מצותיה וגם אם האדם דבק בתורה מושך עליו הטוב. כי אין רע יורד מעצמו מלמעלה אלא ימשוך האדם עליו הרע אז יורד. ועם זה יובן מאמר אחר פרשת ויקרא או ראה או ידע כי שם אומר כי הנפש קודם שתדד משביע אותה הקב"ה תהי צדיק ואל תהי רשע. כי אם נאמר שיש ידיעה נמצא משביעה לשקר. שהרי הוא יודע בו שיחטא ומשביע. וגם מאמר אחר לרז"ל משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע. אם נאמר שידע נצא משביעו לשקר. ואין הקב"ה רוצה שישביעו בשמו לשקר. אלא אלו המאמרים וגם הרבה כתובים מוכיחים שבשעת הבריאה אין לו ידיעה. וממה שביארנו יש ראייה שאפי' ידיעת האצילות היא ידיעה פשוטה, והיא תלויה ברצון האדם שכבר נאמר לו כי הוא כמו קונו שהוא בעל בחירה ורצון כמו שאמר הכתוב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו. הרי הוא מובן שיש לו בחירה ורצון. גם מה שנאמר ורציתי אתכם וכו' הרי מן הכתובים שיש לו בחירה ורצון. וגם מדמה ישראל אליו שאמר והייתם קדושים כי קדוש אני כמו שאני קדוש כן אתם תהיו קדושים. אחי ורעי בני כדמותו כצלמו. כי אם יאמר שיש לו ידיעה ואינה מכרחת כמו שכתב הרמב"ם נמצא שאול שהכריחה אותו ידיעתו עליו יש לו תלונה על זה, אמנם אם נאמר כמו שאמרנו יבוא הכל באמת ובאמונה עכ"ל.

מה בין תבין ותשכיל ידידנו הקורא בשום לב איך שגו רבותינו המקובלים החדשים להטיל דופי בידיעת צופה ומביט עד סוף כל הדורות דבר שיהיה קודם שיהיה והשוו ידיעתו יתברך לידיעתם היפך דברי קדמונינו וחכמינו אנשי כנסת הגדולה מתקני התפילות והברכות, וגם היפך דברי התנא שאמר (אבות ג' ט"ו): "הכל צפוי (והרשות נתונה)" - עבר והוה ועתיד. והיפך דברי רבינו סעדיה גאון בספר האמונות והדעות והרמב"ם בספר המדע ובפירוש המשנה ובמורה. ולפי דבריהם ידיעתו יתברך מסופקת, לפי שאפשר לו לאדם לבחור בזולת מה שידע השי"ת הואיל והוא בעל בחירה! ומה שהביאם לזה הוא מפני השוואתם ידיעתו יתברך לידיעתם. ולא שמו אל לבם דברי הנביא שאמר (ישעיה נ"ה ח') "כי לא מחשבותי" וכו'. ולא די זה אלא שסלקו מהסיבה הראשונה ההשגחה במעשה התחתונים ואמרו איכה ידע אל בעתיד ואין דעה בעליון (עתיקא קדישא), ולפי דבריהם אין הפרש למעלה בין צדיק לרשע כמו שכתב האר"י, שכמו יעקב כן עשו אין הפרש ביניהם כטוב כחוטא. ורק בזעיר אנפין תלוי ההשגחה, והוא הדין ומשלם לאיש איש כפעלו וכמעלליו ישיב לו. ודבר זה מבואר באדרא פרשת האזינו דף רצ"ב דבזעיר אנפין כתיב כי אל דעות ה' ולו נתכנו עלילות בגין דאיהו בתרי גווי לו נתכנו עלילות. אבל לעתיקא קדישא סתימאה לא נתכנו. מאי טעמא נתכנו להאי בגין דירית תרין חולקין, וכתב עם חסיד תתחסד וכו' ע"כ. ופירש בגיליון בשם הרשב"ב הוא כמו שאמר בפרשת בלק "שולטנו יהיב ליה על כלא דכלא יפלחון ליה בגין דאעטרו ליה בדינא ורחמי. מאן דזכי לדינא ומאן דזכי לרחמי רחמי". מבואר מזה כי למעלה בנאצלים העליונים, לפי דעת הפילוסוף מחבר הזהר והמקובלים, אין מקפידים על מעשה התחתונים, כל שכן בסיבה הראשונה. ורק זעיר אנפין לבדו לו נתכנו עלילות, אבל למעלה לא נתכנו.

מו) ועל יסוד רעוע זה בנה מחבר הזהר מעשה שבדה מלבו ואמר: כשחלה רשב"י וקרבו ימיו למות, שבחר לדון דינו לפני המלך העליון שהוא עתיקא קדישא, ולא לפני זעיר אנפין הנקרא בית דין כמבואר בזהר חדש, ומובא בסוף הזהר בתוספות המובאים שם וז"ל: כשחלה רשב"י עאלו קמיה רבי פנחס ור' חייא ור' אבא. אמרו ליה מאן קיימא דעלמא שכיב. אמר לון לאו בי דינא דלעילא (זעיר אנפין) מעיינין בדינאי דהא אנא חזי דלית אנא מתיהיב למלכא ולדינא דלעילא. דאנא לאו כשאר אינשי. אלא האי דינא דילי קב"ה דייניה ולא בדיניה. והיינו דאמר דוד שפטני אלהים וריבה ריבי. וגם שלמה אמר לעשות משפט עבדו. הוא בלחודי ולא אחרא. דהא תנן כשאדם שכיב, בי דינא דלעילא מסתכלין בדינו, אית מנהון נוטין לכף זכות דאחזיין זכותיה דבר נש, ואית מנהון נוטין לכף חובה דאחזיין חוביה דבר נש. ולא אפיק אנש מדיניה כמה דהוה בעי. אבל מאן דדאין קמי מלכא עלאה דשליט על כלא הוא טב. ולא יכיל אינשי למהוי בההוא דינא בר טב. מאי טעמא דהא תנן כל מכילוי דמלכא עלאה נטו לזכותא תדיר והוא כוליה צד דמהימנותא. ובידוי לשבקא חובין וחטאין הה"ד כי עמך הסליחה למען תיורא, עמך הסליחה ולא עם אחר, ובגין כך בעינא קמיה דהוא דאין דינאי. ואנא איעול תליסר בני לעלמא דאתי וכו'. הרי בהדיא שסובר שרשב"י בחר לדון קמי מלכא עלאה שהוא עתיק הנקרא אצלם רעוא דרעוין שהוא ותרן וסלח וידון לו לאדם כחפצו מפני שאינו מקפיד על מעשה התחתונים בין טוב ובין רע. כיעקב כן עשו אצלו. ואין אדם נידון ויוצא מלפניו אלא זכאי. מה שאין כן זעיר אנפין הנקרא ב"ד אינו דן את הנידון לפניו כחפצו של נידון רק כפי ראות הדיין מאן דזכי לדינא לדינא, ומאן דזכי לרחמי רחמי ואי[ן] לך אמונת הרבה רשויות בשמים יותר מזה.

מז) והנה שכח משנה שלמה ששנינו באבות (ד' כ"ב): "לידע ולהודיע ולהודע, שהוא אל, הוא הבורא, הוא היוצר, הוא המבין, הוא הדיין, הוא עד, הוא בעל דין, והוא עתיד לדון, ברוך הוא שאין לפניו לא עולה לא שכה, לא משוא פנים ולא מקח שוחד", וארז"ל (ירושלמי שקלים פ"ה ה"א, מ"ח ע"ד): "כל האומר הקב"ה ותרן יותרון מעוהי, אלא מאריך רוחיה וגבי דיליה", ואמרו עוד (שם) על "וסביבו נשערה מאוד" שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה, ואמרו עוד (שבועות ל"ט ע"א): "ונקה לא ינקה, מנקה הוא לשבים ואינו מנקה לשאינן שבים", וכן תרגם אונקלוס מפי ר' אליעזר ור' יהושע (שמות ל"ד ז'): "סלח לדיתיבין לאוריתיה, ולדלא תיבין לא מזכיי וכו'. ואל כל אלה האמונות הזרות לתורתנו הקדושה ירמזון דברי ר' תם נ' יחיא המובא בספר רביד הזהב שהבאתי לעיל סי' י"ג שכתב שהעוסקים בקבלה החדשה הם הורסים פינות התורה ועמודיה יתפלצון וכו'. וגם ירמזון אל מה שכתוב בכוונת האר"י בספר מחברת הקדש דף כ"ח ע"ב, ובספר חמדת ימים סוף פרק ז' מתקוני שבת שלא לאמר יגדל אלהים חי וישתבח וכו' מפני שסוברים כי שום עבודה ותפלה ושבח לא שייכי באלהינו ב"ה שהוא הסיבה הראשונה בהיותו מופשט מחומר וצורה, ונפתו בזה אחר עובדי האלילים שאמרו שהוא יתברך נעדר ומרומם ומסולק מכל ברכה ותהלה וכל תורה ועבודה ותפלה לא שייכי ביה. וגם בהתלבשו בספירות שבעולמות העליונים אין מספר למעלה מעולם האצילות (לפי דבריהם) שהם דקים וקלושים ואינם מושגים. וגם באדם קדמון דאצילות ועתיק יומין ואריך אנפין ואבא ואימא לא שייכי שום עבודה וקריאה ותפלה לרוב דקותם והעלמם. ורק בפרצוף אחרון דאצילות שהוא זעיר אנפין ונוקביה שכבר נתעבו קצת שייך בהו עבודה ותפלה. ודברים אלו מתבארים מדברי הרב בעל ספר הברית מאמר הנזכר לעיל והרב כסא אליהו והרח"ו בס' עץ חיים והרב בעל המצרף ונחלת יוסף וזולתם. וזה לשון ספר הברית: "ובזאת תדע אחי שאמונתנו אינה כאמונת הפילוסופים (האלהיים) והישמעאלים בענין היחוד והבורא. כי הם אין איתם יודע את השם הנכבד והנורא הו"ה ב"ה. רק מאמינים במחוייב המציאות סתם בבחינתו הפשוטה כאשר בתחלה קודם הבריאה (ערום בלי לבוש) וזהו בחינתו הבלתי מושג

אל זולתו בשום רמז ורמיזה. ובבחינה הזאת הטיבו אשר דיברו הפילוסופים (הכופרים) שלא שייך אליו שום עבודה ותפלה על כי הוא בבחינתו זאת נעלה ומרומם מכל ברכה ותהלה ובטלה כל תורה ומצוה. כמו שכתב ר' מאיר גבאי. והמתבונן בזה היטב יתבאר לו בלי שום ספק שאין מקום לכל זה בלתי אצילות הספירות. לא כן עם אלהי אברהם שמאמינים במחוייב המציאות מלובש במידותיו הוא סוד הוי"ה ב"ה שהוא הבחינה שאחר הבריאה, בחינה המושגת לבית יעקב שנגלה למשה בסנה והוציאנו מארץ מצרים ונתן תורת אמת לאבותינו דור המדבר פנים בפנים, ששייך אליו העבודה והקרבתו והתפלה וכל המצוות המדובר בתוה"ק. ועליו הזהיר (על זעיר אנפין) משה ואמר ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלהיך" עכ"ל, וכן כתב מהרח"ו בעץ חיים שער טנת"א סוף פרק ב' שהאור היוצא מתוך אדם קדמון הוא זך מאוד, ועל ידי ירידתו והתרחקותו הוא מתעבה עיבוי אחר עיבוי, כיצד האור הנמשך ויוצא דרך האוזן הוא זך מאוד וכאשר נמשך האור הזה עד החוטם ויוצא קצת דרך שם הוא מתעבה וקונה איזה עביות וגסות מחמת הריחוק שנתרחק ונמשך יותר למטה בצאתו עד הפה ויוצא קצתו דרך שם מתעבה יותר בצאתו משם וכו' וכן כתב בשער הנקודים פרק א' שכל מה שהאור יורד למטה הוא ניכר ונרגש ומתגלה שם עכ"ל. וזהו טעמם במה שאמרו דלא שייך עבודה ותפלה רק לאלוה הנרגש ויש בו עובי וגסות קצת שתוכל לציירו בדמות תבניתו על ידי שנתעבה ונתגשם. אבל האין סוף או אדם קדמא ואדם קדמון ואפילו עתיק ואריך שעדיין לא נתעבו ונתגשמו כל כך, לא שייך בהן עבודה, כי עדיין לא נתעבו ולא נתגשמו שתוכל לציירם, ורק העבודה והיראה לאלוה קצר האפים (זעיר אנפין) והוא לבדו לפי דעתם אלהינו על ידי שנתגשם ונגלה למשה בסנה ובסיני לאבותינו. והנה שכחו מקרא מלא כי מלאך הוא שנגלה למשה בסנה שנאמר (שמות ג' ב'): "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה". ובמעמד הר סיני הלא נאמר (דברים ד' ט"ו): "כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ה' עמכם" וכו', לא ראו דמות המושגת ברמ"ח איברים ושס"ה גידים כדבריהם. וקרוב לדבריהם כתב הרב עז לאלהים בבית קדש הקדשים דף כ"ו ע"ד וזה לשונו: "מי שמאמין שהאין סוף הוא עצם האלוהות כאילו כופר בעיקר. ועליהם אמר הנביא (ישעיהו כ"ט ט"ו): 'הוי המעמיקים מה' לסתיר עצה'. ועוד שעצם האלוהות הוא שם הוי"ה, וכל דבר שיש לו שם ואות יש בו שיעור קומה וכו'. ושם הדבר הוא גבולו שכן שם האדם לא שייך שיקרא בשם אדם אלא מראשו ועד רגליו, הרי שהשם הוא גבולו. לכן כל מה שתמצא משמות דשייכי באדם שייכים אליו יתברך, ואינו כסברת הטועים שאומרים שעצם האלוהות הוא אין סוף!" וחולק הוא על מהרח"ו ושאר מקובלים שסוברים שהתפארת שהוא זעיר אנפין הוא אלהינו, וסבירא ליה שהעבודה והתפלה למלאך קדישא דכל קדישין שהוא מאיר בלב זעיר אנפין כמו שכתב בפרק י"ט דף נ"ט ע"ד, וזה לשונו בדף כ"ו סוף ע"ד: "בר מן דין ובר מן דין אם איתא שהתפארת הוא עצם האלוהות למה נעבוד את התפארת שהוא מקבל מאבא ואמא, נעבוד לאריך אנפין או לכתר שהוא יותר למעלה? ואם האין סוף הוא עצם האלוהות, איך אנו אומרים ברוך אתה ה', ממי יתברך ויביא לו שפע?" עכ"ל.

ובספר הברית האריך עוד במאמר עשרים פ' ט"ו בשם הרבה מקובלים (להפוך קערה על פיה) שהמאמין ועובד לאלהים עליון רם על כל רמים אשר לא נשתנה אחר הבריאה להשתתף ולהצטרף עם ברואיו שהם נאצלים ומשתלשלים ממנו לפי דעתם, אלא כדעת רבותינו בעלי התלמוד ואנשי כנסת הגדולה מתקני התפלות והברכות אשר לא ראו את הספר הנכרי הזהר, והגאונים הר' סעדיה גאון ור' יהודה הלוי ובעל חובת הלבבות ובעל העיקרים, והרוקח, וספר מצוות גדול ור' לוי בן גרשם, ור' אברהם בן עזרא ורבים וגדולים מחכמי ישראל שקיבלו איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה ועד אברהם אבינו הקבלה האמתית, הרי יצא מן הכלל וכפר בעיקר הוא השם הנכבד והנורא וחו"ו נאמר עליו (דברים כ"ט ט"ט): "ומחה ה' את שמו מתחת השמים" עיין שם ועיין לעיל סי' כ"ט.

מח) ראה תראה קורא נעים איך מלאם לבם לדבר סרה על רז"ל ועל גדולי חכמי ישראל הנזכרים לעיל. ועקרו ארבעה עיקרים מיסודי ועיקרי תורתנו הקדושה האמורים ביגדל אלהים חי, כמבואר בספר הכוונות שר' האר"י לא היה אומר יגדל אלהים חי וישתבח ע"ש במחברת הקדש דף כ"ח ע"כ. והרב חמדת ימים שהוא מתלמידי האר"י ביאר כוונתו בסוף פרק ו' מתקוני שבת וז"ל: "אחר שהעדנו ביכולו בחידוש העולם נהגו לומר פיוט יגדל אלהים בכל שבת. ונכון להיות כל איש שורר אותו בביתו בכוונה זו, אף שאמרו על האר"י שלא היה חפץ בו, והיטב חרה לו על הד' בתים הראשונים שאינם מכוונים על דרך האמת. ובהר פרשת תרומה אמר שירות שאית בהון קבלה אמתית ולכן אין ראוי לאמרם. אכן מהנו אדון עולם ואילך אין למנוע מלאמרם וכן אני נוהג עם החברים, ולפעמים היה אומר מורי אדון עולם במקומו", עד כאן לשון חמדת ימים.

הנה מזה די באר שהם עקרו ארבעה עיקרים הראשונים שביגדל אשר ביארתי לך בקונדרים שקדם אליך, ואל דבריהם אלה רמז ר' תם נ' יחיא באמרו כי תצא תקלה מזה לפרוץ גדרי התורה וחומותיה ויבא לידי מינות, והוא מה שנמנע הר' האר"י ושאר מקובלים מלומר יגדל, כי חשבו הקבלה החדשה לקבלה אמתית, ואת הקבלה אמתית של רז"ל הפשוטה בכל ישראל כמו שכתב הסמ"ג, והיא המבוארת ופשוטה גם כן בכתובים ובדברי רז"ל, חשבוה לטפלה וכזבת. ואשר הביאם לידי מחשבה זו לעשות העיקר טפל והטפל עיקר הוא בעבור שראו חכמי ישראל כהרס"ג והרמב"ם ור' יהודה הלוי ור' בחיי בעל חובת הלבבות ושבילי אמונה וכיוצא בהם שהביאו ראיות חזקות על אמתת יחוד השי"ת בדברי הפילוסופים כדי לסתום את פי דוברי השקר הכופרים הטוענים נגד תורתנו הקדושה. ולכן חשבו אותה שהיא לקוחה מדברי הפילוסופים ואינה הקבלה האמתית. ואת הרעיונות החדשים שהמציא הפילוסוף מחבר הזהר לפרש הכתובים שהם על דרך הרחבת לשון או מושאלים או משותפים כמו שכתב הרס"ג בספר האמונות והדעות והרמב"ם במורה נבוכים חלק א'. והוא נטה לפרשם כהנחתן הראשונה הפשוטה. יד ה', עיני ה', אף ה', אזני ה'. וכן: בנים אתם, אחי ורעי, בדמותי כצלמי, וכיוצא בהם, כהנחתן ומשמעותן הראשונה. ויחס רעיונות האלה בשקר לרשב"י התנא ושאר תנאים ואמוראים שלא היו בימי רשב"י אלא אחריו. ולכן חשבוה בטעות לקבלה אמתית. ולפיכך מיאנו לומר יגדל אלהים חי, כי האמינו וחשבו ליסוד מוסד אצלם כי העבודה והתפלה לאלוה קצר אפים (זעיר אנפין) וקודם הבריאה עוד לא נמצא הזעיר אנפין כמו שכתבתי לעיל בשם ספר הברית וכמבואר גם כן בעץ חיים וכסא אליהו ועז לאלהים. וגם אחר הבריאה עד אברהם אבינו עדיין לא נתקן הזעיר אנפין והיו כל אותן הדורות עד אברהם אבינו ניזונים ומקבלים שפעם מאבא ואימא כמו שכתב מה"ר יחיא הכהן בספרו חיי שלום פרשת חיי שרה בשם ליקוטי תורה פרשת לך לך. ולכך לא חפץ האר"י לומר יגדל אלהים חי כי איך יאמר נמצא ואין עת אל מציאותו, והרי יש עת אל מציאותו דהיינו מהבריאה ואילך ולא קודם לכן, או מאברהם ואילך שמהעת ההיא נשלם ונגמר תיקונו, כי קודם אברהם שעדיין לא נגמר תיקון הזעיר אנפין עדיין מקבלים שפעם מאבא ואימא ואין ראוי לעבוד לאלוה חסר התיקון, ולפי זה הרי יש עת אל מציאותו, דהיינו מהבריאה ואילך, והוה ליה שבח של שקר אם יאמר נמצא ואין עת אל מציאותו, שהרי קודם זה עדיין לא נמצא שהרי עדיין חסר תיקון ואין ראוי לעבודה. גם לא ערב לו לומר אחד ואין יחוד כיחודו, שהרי גם זה שקר אצלם כמו שנתבאר לעיל ממשל הבית שיש בו כמה חדרים ומקומות ועצים ואבנים וכל אבן חלוקה ומקובצת מכמה צורות ועפר וסיד, והבנאי הוא שחיברם בחכמתו ועשאם דבר אחד והוא נקרא בשם אחד בית או כותל, נמצא שייחוד השי"ת אצלם כשאר האחדים שהם מחוברים מכמה חלקים והם נקראים בשם אחד, ואיך יאמר אחד ואין יחוד כיחודו! גם נמנע מלומר נעלם שהרי ביארו שיש כמה עולמות נאצלו ונבראו ונוצרו ונעשו למעלה מעולם האצילות, אכן לרוב העלמם לא שלחו בהם יד לבארם ולדבר

בהם. וגם באדם קדמון כתבו שלא דיברו בו אלא ברמז קצת, והכלל אצלם שהפרצופים שלמעלה מעולם האצילות לרוב העלמם שהם זכים ודקים ונעלמים מאד לא שייכא תפילה וקריאה אליהם, ורק ביארו הפרצופים שכבר נתעבו ונראו קצת. ובהם דוקא שייך עבודה ותפלה וקרבות. וזהו הטעם דלא שייך עבודה ותפלה באין סוף ובאדם קדמאה וכו' שבעולמות שלמעלה, ולא באדם קדמון דאצילות, וגם לא בשאר פרצופים שבאצילות לרוב העלמם ודקותם ורק שייך עבודה דוקא בזעיר אנפין פרצוף האחרון שבהם שכבר נתעבה ונתגלה יותר ונעשה בחינה המושגת כמו שכתב ספר הברית וכמו שכתב הרח"ו בעץ חיים ושער עיגולים ויושר ושער סדר אבי"ע ובשער השתלשלות העשר ספירות, ובכסא אליהו שער יראת ה' ועיין לקמן סי' פ"ד מה שכתבתי בשם משנת חסידים כי על כן רצו להשמיט נעלם ואין לו סוף לאחדותו שאיננו שבח אמתי לפי דעתם.

גם הרחיקו מלומר אין לו דמות הגוף ואינו גוף. שהרי לפי דעתם יש לו דמות הגוף ברמ"ח איברים ושס"ה גידים כמבואר בכסא אליהו שער ראש חדש דף ל"ב ע"ב כי החמשה פרצופים כל אחד מהם פרצוף גמור בגילוי חתוך איברים רמ"ח איברים ושס"ה גידים והביא ראיות לזה מדברי הזהר, וכן כתב הרח"ו בספר עץ חיים שער עיגולים ויושר כל הקו המתפשט מאין סוף בבחינת יושר הוא בציר אדם ישר כלול מרמ"ח איברים בסוד צלם אלהים. ועליה רמז הכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו, וכל דברי הזהר והתקונים בבחינת דיושר ע"ש, וכן כתב ספר הברית בחלק דברי אמת (מאמר א' פרק ז' וח') וכן כתב הראב"ד בפרק ד' מהלכות תשובה על מה שכתב הרמב"ם: "האומר שיש שם ריבון אחד אבל שהוא גוף ובעל תמונה", כתב הראב"ד: "ולמה קרא לזה מין וכמה גדולים וטובים ממנו הלכו בזו המחשבה לפי מה שראו במקראות" וכו'.

הנה נתבאר לך יפה טעם מה שהרחיק האר"י לומר אין לו דמות הגוף ואינו גוף. כי אעפ"י שהם אומרים שאינו גוף כי אם אור, אבל יש לו דמות הגוף, ולא נתנו אל לבם כי גם האש והאור הם גופים דקים. והם גם כן אמרו שכל עצם פרצופי האצילות שהם עיקר האלהות אשר עליהם שייך תפלה ועבודה וקריאה בעת צרה, נשמה גוף ומלבוש. הספירה עצמה גוף, ואור פנימי נשמה, ואור המקיף מלבוש, ובכמה מקומות בזהר אומר גופא דמלכא. על כן שקר הוא אצלם לומר שאין לו דמות הגוף ואינו גוף. שהרי יש לו דמות הגוף ולא יאות לפרצופים אלא שבחים אמתיים השייכים להם כפי קבלתם החדשה שהיא היפך קבלת רז"ל בעלי המשנה והתלמוד והגאונים ופוסקים הראשונים, וכמו שאני עתיד להביא דבריהם לקמן. גם מאנו לומר ראשון ואין ראשית לראשיתו שהרי בקבלתם יש כמה ראשיות לראשיתו של זעיר אנפין שהעבודה והתפלה וכל השבחים שייכים לו כמו שכתבתי לעיל מדברי גדולי המקובלים אשר כל עמודי הקבלה החדשה נשענים עליהם בפירוש דברי הזהר. ולפי המבואר בדבריהם הרי כמה עילות קדמו לזעיר אנפין, והם אין סוף, ואדם קדמאה, ואדם קדמון, ועתיק, ואריך אנפין, ואבא ואימא. ולפיכך מיאנו לשבח לזעיר אנפין שהוא האלוה השליט בכל הברואים והוא הנקרא בשם הוי"ה בשבח זה שהוא ראשון ואין ראשית לראשיתו, לפי שאינו מסכים לקבלתם. ובזהר פרשת תרומה דף קע"ח ע"א מזהיר לומר שירות ותשבחות דאית בהו קבלה אמתית. וזו הקבלה הקדומה שלנו שהוא יתברך ראשון ואין ראשית לראשיתו אינה קבלה אמתית לפי דעתם ולפיכך מיאנו לומר ארבעה בתים הראשונים מפני שאין בהם קבלה אמתית. אך אם יאמר יגדל אלהים חי וישתבח הנו אדון עולם ולכל נוצר יורה גדולתו ומלכותו וכו', שפיר דמי לדידהו בדילוג ארבעה בתים ראשונים, דמהנו אדון עולם ואילך כולהו שייכי בזעיר אנפין והוי שירות ותשבחות דאית בהו קבלה אמתית לפי דעתם. ועל כן לא חרה להאר"י רק על ד' בתים הראשונים לבד שאינם מסכימים לקבלתו.

אמנם היה האר"י לפעמים אומר במקומו אדון עולם אשר מלך מפני שלא נזכר בו שום שם משמות הקודש. ושייך כל אותו השבח באלוה הראשון הנקרא אין סוף אשר לא יעבדוהו משום דלית ליה שם ידיע ולא שום כינוי. וגם נזכר באדון עולם והוא יהיה בתפארה, שלפי דעתם קצתו מתלבש בתפארת, לכן לא נמנע האר"י מלאמרו. אבל ביגדל שנוזכר בו שם אלהים חי שהם מיחסים אותו לפרצופי אבא ואמא וגם לזעיר אנפין אשר אותם יעבודו שיש להם פרצוף שלם בדמות אדם ובצלמו. ואינם ראשונים שכבר קדמו להם סיבות, ואינם נעלמים, לכן הקפיד מאד על ארבעה בתים הראשונים שהם שקר לפי דעתם. הלא און מלים תבחן כמה גדלה שגיאת רבותינו בעלי הקבלה החדשה לעקור ארבעה שרשים מיסודי תורתנו הקדושה, ובהדיא אמר הרב יושר לבב בדף ג' ע"ב: "דע את אלהי אביך כולל החמשה פרצופים וכו' ועבדוהו לזעיר אנפין אע"פ שהוא נברא כי לנשמתו אתה עובד בזה כי בלעדה אין כל נמצא, משום הכי לא אמר דע אלהי אביך אלא את אלהי אביך" וכו'. ודברי יושר לבב שאמר שהוא נברא מבוארים באדרא רבה דף קל"ח ע"ב וז"ל: "ה' פעלך דא זעיר אנפין וכו' חייהו למאן, חייהו לזעיר אנפין דכל נהירו דיליה מאינון שנים קדמוניות" וכו', ועוד הרבה ראיות בלשונות הזהר שהוא נברא, ועם כל זה מצוה לעבוד אותו. ואילו שמו אל לבם דברי רז"ל בבראשית רבה ובילקוט שהבאתי לעיל סי' ל"א כל שיש לו תולדות וכו' לא עבדו לנברא. גם הטילו חסרון בידיעת השי"ת בעתיד כמו שכתבתי לעיל בשם האר"י בספר ארבע מאות שקל כסף, כי עשו ידיעת השי"ת בעתיד ידיעת ספק כידיעת האצטגנים וכן כתב הראב"ד בהשגות פ"ז מהלכות תשובה. וז"ל: "אעפ"י שאין תשובה נצחת על זה טוב לסמוך לו קצת תשובה ואומר אם היו צדקת האדם ורשעתו תלויים בגזרת הבורא ית' היתה לנו השאלה קשה עד מאד, ועכשיו שהבורא הסיר זאת הממשלה מידו ומסרה בידי האדם עצמו אין ידיעתו גזרה, אבל היא כידיעת האצטגנינים שיודעים מכח אחר מה יהיה דרכיו של זה, והדבר ידוע שכל מקרה האדם מסרם הבורא בכל המזלות אלא שנתן בו השכל להיות מחזיקו לצאת מתחת המזל והוא הכח הנתון באדם", עכ"ל.

מט) ומעתה אשובה ארעה בשושנים דברי רז"ל בגמרא ובמדרשים המפורסמים שממקום קדוש יצאו ואין בהם שום ספק, אשמור דבריהם היקרים מפז ויהלום באחדותו יתברך אחדות גמור בלי חיבור וצירוף ושיתוף שום נברא או נאצל וידיעת דרכיו ית' על פי התורה והמצוה אשר בעבודה בחר באבות שנאמר (בראשית י"ח י"ט): "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך השם" וכו' וכן עשה אברהם אבינו וציוה לבניו יצחק וישמעאל אמונת היחוד שהוא יתברך אחד אמת, ואין אחד אמת זולתו, ושהוא קדמון לכל נברא, ראשון ואין ראשית לראשיתו!

וזה לשון מדרש הגדול: תרח אבי אברהם היה עובד ע"ז והיה עושה צלמים וכו' וכשמלך נמרוד הרשע באותו זמן ועשה עצמו אלוה וכו' והיו כל האומות באים ומשתחווים לו וכורעין לפניו עד שזרח אורו של עולם אברהם אבינו, וכשנולד אברהם אבינו אמרו לו אצטגניניו קוסמיו וחרטומיו: היום נולד נער שהוא עתיד לירש את העולם ועתיד לאבד את המלכות ולהוציאך ממלכותך, אם רצונך שלח אצל אביו ופדהו ממנו בבית מלא כסף וזהב ועקרהו מן העולם, והיה תרח יושב ביניהם, אמר להם דומין דבריכם לפרד שאומרים לו טול כור שעורים ונחתוך את ראשך. מה יעשה בשעורים אחר שיחתכו את ראשו? כך זה כשיהרג בנו מה יעשה בדמיו? אמרו לו מתוך דבריך ניכר שנולד לך בן זה, אמר להם לא אכחד מכם בן נולד לי וכבר מת, אמרו לו לא על מת אנו מספרים אלא על חי ואנו רואים מזלו ברקיע, עכשיו לך והבא אותו, מיד הלך תרח ולקח את אברהם ואת מנקתו והטמינם במערה והיו שם שלוש שנים. אחר כך יצא מן המערה ובא אצל אביו והיה לבו משוטט ביצירת העולם ובמאורות להשתחוות להן ולעבדן ולידע איזה מהן הוא אלוה, ראה הלבנה שאורה מבהיק בלילה מסוף העולם ועד סופו ופמליא שלה מרובה, אמר זה אלוה. עברה כל

הלילה. בשחרית כיון שזרחה חמה וחשך מאור הלבנה ותשש כחה, אמר זה אלוה. לערב חשכה ויצאה הלבנה והכוכבים והמזלות, אמר בודאי יש אדון לאלו וכו' כיון שנעשה לו נס ויצא בשלום, באותה שעה כיון אברהם אבינו דעתו לשמים ואמר, יתברך שמו של הקב"ה שחמה ולבנה כוכבים ומזלות אינם משתחווים אלא לו. ושמא תאמר רב היה לאברהם אלא זימן לו הקב"ה שתי כליותיו כשני מעינות והיו מוציין לו חכמה שנאמר הן אמת חפצת בטוחות ובסתום חכמה תודיעני" וכו'.

עוד שם בריש פרשת לך לך. זהו שאמר הכתוב (תהלים מ"ה ח'): "אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלהים אלהיך שמן ששון מחבריך", נאמר הפסוק הזה כנגד אברהם אבינו שאהב את הקב"ה ונתקרב תחת כנפי השכינה ושנא עבודה זרה של אביו. לפי שבבית אביו היו עושין צלמים ונותנין לאברהם למכור בשוק, וכשהיה בא אדם לקנות ממנו צלם מה היה עושה היה נוטל הקורנס ומכה על ראש כל אחד מהם ואומר לזה אתה מבקש או זה, וכיון שהיו רואים שהוא מכה אותן, מיד מניחין אותן והולכין להן. והיה משוטט בדעתו ואומר עד מתי אנו משתחווין למעשה ידינו, אין ראוי לעבוד ולהשתחות אלא לארץ שהיא הוציאה פירות ומחיה אותנו. כיון שראה שהיא צריכה לגשמים ואלמלא השמים נפתחים ומורידים גשמים לא היתה מצמחת כלום, חזר ואמר אין ראוי להשתחות אלא לשמים. חזר וראה את השמש שהיא מאירה לעולם והיא מגדלת צמחים. אמר אין ראוי להשתחות אלא לה. כיון שראה אותה ששקעה אמר אין זה אלוה. חזר וראה את הירח ואת הכוכבים שהם מאירים בלילה, אמר לאלו ראוי לעבוד ולהשתחות. כיון שעלה עמוד השחר בטלו כולם. אמר אין אלו אלוהות, ואמר אלמלא יש להם מנהיג, מפני מה זה שוקע וזה עולה. משל למה הדבר דומה לאחד שהיה מהלך בדרך וראה בירה גדולה וגבוהה ביותר. ביקש להכנס לתוכה חיזר על כל צדדיה ולא מצא פתח. קרא כמה קולות ואין עונה אותו, נשא עיניו וראה כלי צמר אדומים שטוחים על הגג. אחר כך ראה כלי פשתן לבנים. חשכה - ראה נרות דולקות. אמר אותו האיש, ודאי אדם יש בבירה, ואלו לא היה אדם בבירה למה אלו ניטלין ואלו ניתנין? כיון שראה אותו בעל הבירה שהוא מצטער על כך, הציץ עליו ואמר אני בעל הבירה. כך היה אברהם אבינו וכו' עד שהציץ הקב"ה ואמר לו אני בעל העולם וכו' בבראשית רבה וילקוט שמעוני. ובבראשית רבה פרשה ס"ד: "עקב אשר שמע אברהם בקולי ר' יוחנן ור' חנינא תרויהון אמרין בן מ"ח שנה הכיר את בוראו, ריש לקיש אמר בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו, מנין? עקב שמע אברהם בקול בוראו", וכתב עץ יוסף: "נראה דמודו, דתחלת ההכרה בן שלש שנים ולא נגמרה ההכרה אלא עד מ"ח שנים", עכ"ל.

ג וכ"כ הרמב"ם פרק א' מהל' ע"ז וז"ל: "כיון שנגמל איתן זה התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן ולחשב ביום ובלילה, והיה תמיה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ואין לו מנהיג, ומי יסבב אותו לפי שאי אפשר שיסבב את עצמו. ולא היה לו מלמד ולא מודיע לו דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי עבודה זרה הטיפשים. ואביו ואמו וכל העם עובדים ע"ז והוא היה עובד עמהם ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מדעתו הנכונה והבין וידע שיש שם אלוה אחד והוא מנהיג את הגלגל. והוא האל בורא הכל ואין בכל הנמצאים אלוה חוץ ממנו, וידע שכל העם טועים, ודבר שגרם להם טעות זו שעובדים את הכוכבים ואת הצורות עד שאבדה האמת מדעתן. ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו כיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים לערוך דין עמהם ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה וכו' וכיון שהיו העם מתקבצין אליו היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירוהו למוטב לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורבות והם אנשי בית אברהם ושתל בליבן העיקר הגדול הזה וחיבר בו ספרים והודיע ליצחק בנו ויצחק ישב ללמד ומחזיר ומזהיר, ויצחק ליעקב ומינהו ללמד ומחזיר כל הנלווים אליו. ויעקב אבינו לימד בניו כולן, והבדיל לוי ומינהו ראש והושיבו בישיבה ללמד דרך ה'

ולשמור מצות אברהם, וציווה את בניו שלא יפסיקו מבני לוי ממונה כדי שלא ישתכח הלמוד, והיה הדבר הולך ומתגבר בבני יעקב והנלווים אליהם ונעשית בעולם אומה שהיא יודעת את השם עד שארכו הימים לישראל במצרים, וחזרו ללמוד מעשיהם ולעבוד ע"ז כמותן חוץ משבט לוי שעמד במצות אבותיו ומעולם לא עבד שבט לוי עבודה זרה" עכ"ל. ובהלכות קריאת שמע כתוב: "כשקרבו ימי ישראל למות קיבץ בניו וציווים וזירזם על יחוד ה' ועל דרך ה' שהלך בה אברהם ויצחק אביו, ואמר להם בני שמא יש בכם פסלות מי שאינו עומד עמו ביחוד אדון העולם ענו כולם ואמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד (כלומר שמע ממנו אבינו ישראל, ה' אלהינו ה' אחד) פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, לפיכך" וכו' ע"כ. דבר הלמד מכל האמור שאברהם אבינו ע"ה לימד לכל העולם אמונת יחוד השם וחיבר בה ספרים והודיעם לבניו ולכל הנמשכים אחריו וישמעאל בנו בכללם דהא קי"ל שישמעאל עשה תשובה. ואפשר שבשכר שעשה ישמעאל תשובה זכו בניו לחזור לאמונת יחוד ה' אחרי ימים רבים על ידי מחמד שלמד אצל ישראל כידוע, אך בזרע יעקב לא פסקה, ונשארה בזרע לוי ובשרידיהם משאר שבטים עד שבא מחוקקינו אבי כל הנביאים וראש לחכמים משה רבינו ע"ה ונגלה לו מלאך ה' בסנה בשמרו את השבועה שנשבע לאברהם אבינו וגאל את אבותינו ממצרים על ידו, וקירבנו לפני הר סיני, והכתיר אותנו במצות והודיענו דרך עבודתו ויחודו ומה יהיה משפט ע"ז והטועים אחריה. וכאשר קרב עתו של משה רבינו ע"ה להיפטר הודיעו הקב"ה מה יהיה לנו באחרית הימים בגלותנו, ואמר לו, הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרבו וכו'. וכך אירע לנו שהטעו אותנו לסור מאחרי ה' אלהינו ולעבוד אלהים אחרים, ולהאמין באלוהות רבים על ידי ספר הזהר הנמסר לנו מיד מלך ממלכי העכו"ם היושבים במזרח, ויחיסו הספר הזה לרשב"י התנא בשקר ומן הוא והלאה נשתנית אמונתנו מעט מעט עד שנהפכה לזרא. ורוב חכמי ישראל לא נתנו לב לדעת מקורו ומבטן מי יצאו הדברים רק האמינו למשאות שוא ומדוחים הטמונים בחובו, כאלו מרשב"י התנא הקדוש יצאו הדברים, ולכן לא שמו אל לבם למרות הפתנים אשר בקרבנו כי לקחם בחלק שפתיו והדיחם, ונעשית הקבלה המזוייפת לגבירה! והקבלה האמתית המסורה לנו איש מפי איש ממשה רבינו עד רבי ועד רב אשי ורבינא ור' יוחנן מרה דארעא דישאל נעשית לשפחה בזויה ומאוסה ח"ו ותחתיה רגזה ארץ כמבואר בזהר ויובא לקמן (סי' ס"ז וז"ח).

נא) ובכן נשכבה בבושתנו ותכסנו כלימתנו איך עזבנו אמונתנו הצרופה המקובלת בידינו מנביאינו וחכמינו התלמודיים, ונפתינו למחבר הזהר והתיקונים המסית אותנו בחלקקות להאמין באלוהות רבים ולעבוד אלהים אחרים קצר אפים וזוגתו (זעיר ונוקביה), והישמעאלים עמדו באמונתם ביחוד השי"ת כמו שקיבלו מישראל כמ"ש הרמב"ם בתשובה לגר צדק, והרבה מחכמינו שהם מיחדים את השי"ת כמונו וכפי המתבאר מחכמינו התלמודיים, ולא כמו שכתבו המקובלים החדשים שאין אמונתנו ביחוד השי"ת כדעת הישמעאלים והפילוסופים האלהיים, אלא בדרך אחרת בשיתוף ברואיו שהיא כאמונת העכו"ם מאמיני השלוש כמו שנתבאר לעיל סימן מ"ב ויתבאר עוד לקמן.

נב) ובעזרת המלמד לאדם דעת נעתיק דברי קצת מרז"ל שוני הלכות אשר מפיהם אנו חיים והולכים לאור תורתם בדיני התורה וחוקותיה, וכבר העתקתי בקונדריס הקודם קצת דברי הרמב"ם ז"ל, ולעת עתה נעתיק דברי הר"ר אליעזר בעל הרוקח ז"ל בשורש זכירת השם וזה לשונו: "כשיזכור השם באמרו ברוך אתה ה', אל יחשוב על הכבוד הנראה בלב הנביאים ומראה על הכסא, כי אם על ה' הנמצא בשמים ובארץ ובאוויר ובים ובכל העולם, אלהי האבות העומד לנגדו שויתי ה' לנגדי תמיד" ע"כ. ובשורש יחוד ה' כתב: "לך דומיה תחלה, יעירו חסידך, אין לדמותך למעבדיך, מה לערוך נגדיך, מי ראה לידע סודך, מי בא עדיך, הכל תראה נגדיך, וכו' כל חכם לב יש לו לדעת

בשביל מדעו, לכל הפחות קצת יחודו, אמת יחוד השם, וסוד הבורא אין כח לדרוש מה הוא. כי לא יראהו כל חי, לא מלאך ולא שרף ולא נביא, כי הכל נברא, והוא ברא כל, הוא היוצר, הוא הבורא, הוא אחד ואין שני לו, ומי ראהו, על כן אין לדמותו לכל דמיון ולכל מראה כי כל דבר שיש לו מראה יש לו גבול וקץ, אבל הבורא אין לו קץ לא למעלה ולא למטה, ולא לארבע רוחות העולם. לא ראש ולא סוף, לא לחכמתו ולא ליכלתו, אך כח מעשיו הגיד לעמו, להודיע גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, הוא בעת אחד וברגע אחד יקראו אליו ויתפללו כל יצוריו, כל אחד נגע לבבו וצרותיו, ועונה לכל אחד ואחד, ידוע תדע, כי הוא קרוב לכל קוראיו וישמע, על כן החכם עיניו בראשו בני שמע לדברי ואל תיגע לחשוב מה הוא, כי לא תוכל לידע דבר מהבורא, כי הוא לא נברא, היה, הוה, ויהיה, מה דמות תערכו לו, אל מי תדמיוני ואשוה, כי כל דמות הנוצרים אין ביוצר, וכל דמיון הברואים אין בבורא, וכל תמונת העשויים אין בעושה. בספר יצירה עשר ספירות (בלי מה) שאין להם סוף, עומק ראשית, עומק אחרית, עומק טוב, עומק רע, עומק רום, עומק תחת, עומק מזרח, עומק מערב, עומק צפון, עומק דרום, ואדון יחיד אל מלך נאמן מושל בכלן וכו'. הזאת ידעת מני עד, אין לך לדרוש אלא מני שים אדם עלי ארץ, כדאיתא במדרש רבה, בגדול ממך אל תדרוש, במה שהורשת התבונן. ואין לך חקר בנסתרות, כי אם למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ, אמר ר' לוי למה נברא העולם בבית, מה בית סתום מכל צד ופתוח מצד אחר, כל אין לדרוש מה למעלה מה למטה מה לפניו ומה לאחור. אמר ר' תנחומא כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלהים לבדך בראת את העולם, בראשית ברא אלהים לא בעמל ולא ביגיעה. אלא בדברי ה' שמים נעשו, הבן בחכמה כי הוא מלא כל, ונעלם מעין כל, ואינו נראה, ואין לו סוף, וחכם מאליו, ואין דבר נעלם ממנו בקרבך, הלא את השמים ואת הארץ אני מלא, כדאמרין בחגיגה פרק אין דורשין. ומלך רם ונשא שוכן עליהם, ובריש מדרש משלי ומושב יקרו בשמים ממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים, הוא אלוהינו ואין עוד אחר, אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, גם שם ידך תניחני ותקחני, בבראשית רבה אמר ר' אוניא בר סיסיא פעמים שאין העולם ומלואו מחזיק אלהות, ופעמים שהוא מדבר בין שערות ראשו, מועט מחזיק את המרובה וכו' בתורת כהנים, את השמים ואת הארץ אני מלא ראה חיבתן של ישראל. כבוד המרובה בין שני הכרובים, בבראשית רבה וירא אלהים את כל אשר עשה, התחתונים העליונים בסקירה אחת, העולם הזה והעולם הבא, והוא באחד ומיוחד, ברא את העולם בולא כלום, ברצון חפצו ונפשו איוותה ויעש, ולא שלא כרצונו, בדבר ה' שמים ונעשו, הבורא אינו צריך למקום ומכון, כי היה קדם כל היות, ואין קירות והקורות חוצצין לפניו. כי לא היה בורא דבר שהוא מזיק כנגדו. יתברך הבורא והיוצר כל, דק מכל דק, נפלא ונעלם וחבוי וספון. כל דבר בריאה אין שוה לבורא. אין שייך בו שיעור וקצב, ולא אורך ולא רוחב ולא דמות ולא צורת גולם, ולא דיבוק ולא איברים, ולא צל ולא אור, ולא דמות ולא צורה, ולא סיבוב. וכפי רצונו משמיע קול לפני כבודו המבוררה, המדמה עצמו כפי צורך השעה. הבורא הוא ההוה בכל, הבורא אין לו דמות וצורה, ולא מקרה ולא גוף, ולא שיתוף וסמך ודיבוק, ואינו צריך לכלום, ולא למעון ולא למקום, ואינו דבוק למקום, וממלא כל השמים והארץ, והים והאוויר וכל העולמים, ואין שייך בו לא עמידה ולא ישיבה ולא הליכה ולא סמיכה, והוא חי בכחו ויכלתו כל הימים, ואין לו נדנדוד ולא יגיעה ולא פעולת כלי הוא בורא כל, בלא עמל ולא יגיעה, כל עיני הנביאים וכל עין לא תשורנו ולא תשופנו. הבורא היה טרם כל, מכון וקדם לכל, ראשון לכל חי וקיים גדול נבור ונורא, מלך מהולל ומשובח, ואין בו לא תוספת ולא חסרון, ולא מיעוט ולא יתרון, אין קץ להוייתו. החקר אלוה תמצא, אם עד תכלית שדי המצא. לתבונתו אין מספר, לגדולתו אין חקר. הבורא רואה את הכל. עין רואה ואוזן שומעת. על כן הצנע לכת בבית הכסא ועם אשתך. כשתחשוב על בורא עולם מה הוא, והיאך חנייתו בכל מקום ומעשיהו. בלום פיך מלדבר, ולבך מלהרהר. הסר המחשבה מלבך. ואם סר לבך למחשבה זאת, חושה ומהר, ואל תהרהר, ושוב

לייחוד מקומו שלעולם, לעבודתו וליראתו, בחיות הקדש כשרוצין לזקוף קומתן מיד כופפין מאימתו, ושבים ומשתחווים. כך סבב לבך מלהרהר, ועל דבר זה נכרתה ברית שלא לחשוב באלהותו. שאין כל חכמים יכולים לידע. ושוב וחשוב כי הוא יוצר הכול, והוא הבורא, האמן באלהותו כי הוא אחד, יחיד הבורא. ומראה הכבוד כפי רצונו וחפצו. מראה כבוד ה' כאש אוכלת, וקראו השכינה. ופעמים נראה בלא צורה. כי אם אורה בלא ראות לכל יצירה. ושומע הדבור ורואה החזון מראה מופלאה. ויאמר ראיתי את ה', את לרבות כבודו וכו' ומראה דמות כבודו כחפץ גזרותיו. פעמים דמות אדם, ופעמים דמות אחר כי חפצו מראה כבודו, כצבאות חיילות דבוקים יחד, ה' צבאות, ופעמים גופים מחולקים, ה' אלהי הצבאות, ופעמים נקראים בני האלהים, ופעמים עירין וקדישין, והדבור בא כמפי הכבוד הגדול, הזהר פן תכזב עליו. השמר לך ושמור נפשך מאד פן תחטיא את בשרך לומר עליו חלוקת איברים, מה דמות תערכו לו, כי לא ראיתם כל תמונה, ומה שכתוב ויראו את אלהי ישראל, הכבוד ראו (כמו שתרגם אונקלוס) ובפרק קמא דברכות מה הקב"ה רואה ואינו נראה, אף הנשמה רואה ואינה נראית, מנין שהקב"ה מניח תפילין, פירוש מראה מכבודו באובנתא דליבא, כמו וירא יעקב כי יש שבר במצרים, ולבי ראה הרבה, כי לא יראני האדם וחי, ר' עקיבה אומר כמשמעו, וחי אלו מלאכי השרת וחיות הקדש, ר' אליעזר אומר וחי אינו רואה אבל רואה בשעת מיתה, ובספרי וחי בחייהו אינו רואין, אבל רואין בשעת מיתה, ר' עקיבה אומר וחי, חיות הנושאות את הכסא אינן רואות את הכבוד, אמר רשב"י אף מלאכי השרת שחייהו חיי עולם אינן רואים את הכבוד". והאריך עוד הרוקח ז"ל ומסיים שם: "הבורא הזהירנו ליחדו שני פעמים ביום ה' אלהינו ה' אחד, בקבלת הלב האמנתו ולא בשמיעת האזן, בכאן נקבלהו באלוה, זה אלהינו, ולהאמין שהוא אחד, ויחוד שמו, וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, הוא קדמון וחי לעולמים, ואין לו שותף, והוא אחד ואין לדמותו, אל דמות וצורה, ונשמרתם מאד לנפשתיכם כי לא ראיתם כל תמונה, ומה דמות תערכו לו. ומשמותיו ומשבחיו ומעשיו לא נוכל לדעת. כי אין כמוהו. ברוך הוא וברוך שמו" ע"כ לשון הרקח.

נג תנה לבך קורא נעים בדברי הרב הלזה בתמונת היחוד האמתי. והרמב"ן הביא דבריו בקצור באגרתו לרבני צרפת. היא אמונתנו הטהורה מכל רעיונות מדומות מזויפות. היא הנובעת ממקור נאמן מרז"ל שהביא הרב הנזכר מבראשית רבה, ותורת כהנים, וספר יצירה, וספרי וגמרא, כולם נכוחים למבין. כל דבריהם מכוונים ומתאימים לדברי הרמב"ם ז"ל בחיבורו הגדול היד, ובפירוש המשנה ובמורה, והרב סעדיה גאון בספר האמונות והדעות בתרגומו הערבי למקרא ור' יהודה הלוי בכוזרי ובתחנותיו ושיריו, ור' בחיי בחובת הלבבות, ושבילי אמונה, וספר מצות הגדול, שהוא יתברך אחד מיוחד שאין אחדות כמהו ואיננו כשאר האחרים, אלא אחדות שאין כמוהו. ודמיון כל הברואים אין בבורא. וכל צלם העשויים אין בעושה, ושאין לו שום פרצוף מכל הפרצופים שמדמים בעלי הקבלה החדשה. ושאסור לאדם להרחיב ולצייר בדעתו היאך הוא, והיאך הווייתו. כמאמר רז"ל ולא תתורו אחרי לבבכם זו מינות ואין לך מינות גדולה מזו לחשוב לבורא יתברך כמה פרצופים חלוקים בשמותן ובאיכותן ובפעולותיהם, ותמיד מזדווגים, ועושים תולדות זה מוליד נשמות למלאכים, וזה מוליד נשמות לישראל (זהר יתרו דף פ"ט) וסטרא אחרא סמא"ל בספירותיו הנקרא אל אחר ואדם בליעל מוליד נשמות לגוים. ואחר שסיפר לנו כמה פרצופים שונים הנקראים בשמותיו של הקב"ה, מה יתן ומה יוסיף מה שהוא משקר בלשונו אחר כך ואומר וכלא חד. והוא כבר דיבר בפיו מה שכבר חישב בלבו. וגם הוציא בשפתיו וכתב בקולמוסו שהם רבים. וכי אתי דיבור לחודיה ומבטל מחשבה ודבור מעשה שכתב בספר? אכן האמת הגמור המקובל אצל אומתנו ומדור דור, כי באמת ובתמים אין שיעור וקצב לאלהינו יתברך שמו ולא אורך ולא רוחב, ולא דמות

ולא צורת גולם. וכל שכן שאין לו אשה, שתהיה לו לעזר ולהועיל, שהוא יתברך אינו צריך לעזר. כי לגדולתו אין חקר ולא סוף, והוא ראשון ואין לו ראשית לראשיתו.

נד) וזוהי אמונתנו וקבלתנו העיקרית שקיבלנו מאבותינו דור אחר דור עד משה רבינו ועד אברהם אבינו. והיא שוה ומתאמת לקבלת הישמעאלים המקובלת אצלם ממחוקקם שקיבל מישראל כנזכר לעיל. כי ממקור אחד מאברהם אבינו וכו' כנזכר לעיל. וחיבה יתירה נודעת לנו. שקירבנו הקב"ה לפני הר סיני, ונגלה כבודו לנו שם, ונתן בקולו קול עוז לכל קהלנו לאמר אנכי ה' אלהיך, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. והנחילנו תורה ומצות וחוקים. ואין להביא ראיה מדורות ימי הביניים שהאמינו בקבלה החדשה לפי שהיו לומדים ספר הזהר בגרסא בעלמא מבלי הבין כידוע. וקיימו בעצמם לגרוס איניש לבד, אבל והדר ליסבר לא קיימו, ולא העמיקו חקר בדברי הספר הנזכר ולא בשאר ספרי הקבלה החדשה להבין שהם הורסים פינות תורתנו הקדושה ועיקריה ויסודותיה שביארם הרמב"ם בפי' המשנה. ולפיכך הם אומרים יגדל אלהים חי בכל ליל שבת קודש ועוסקים בגירסת ספר הזהר ולא ידעו שהם סותרים זה את זה כמו שכתב רבינו תם ן' יחיא ז"ל. ואלו ידעו והבינו שהוא כן היו מרחיקים עצמם ממנה תכלית ההרחקה. כי עין רואה ואזן שומעת שהם מגשימים אפילו את האין סוף שהוא (לפי דבריהם) לעילא לעילא, ומציירים אותו ככדור עיגול וחלול באמצעיתו פנוי וריקים המתהווה על ידי הצמצום הנעשה בו לצדדין שוה בהשוואה אחת, כדי להמציא מקום שיוכלו להיות שם במקום הריקן כל הנאצלים והנבראים והנוצרים והנעשים. ואז נמשך מאור האין סוף קו דק מן האור העגול של האין סוף מלמעלה למטה ונעשו ספירות העיגולים מאותו הקו הנמשך ממנו עגול בתוך עגול. וגם נשתלשל ונמשך הקו ההוא ביושר תוך החלל ונעשו ספירות דיושר. אשר קראום מידות וכלים והם עיקר האלהות, וגם נשמתם שהוא האור הפנימי גם מלבושם שהוא האור המקיף הכל נמשך ונשתלשל מעצם האין סוף המקיף את הכל, ממנו גוף, ממנו נשמה, ממנו מלבוש. כלם נמשכים מעצמות האור ההוא כמו שכתבתי לעיל פי' ט"ל בשם שושן סודות ומשנת חסידים שגם הכלים אלהות גמור כי מחומר אחד קורצו. והסיבות הללו נמשכים ונעשה כל אחד סיבה למה שלמטה ממנה. זה סיבה לזה וזה סיבה לזה. הסיבה הראשונה מפרצופי היושר ופרצופים הכוללים אדם קדמאה, ואחריו אדם קדמון, ואחריו עתיקא קדישא, ואחריו אריך אנפין, וממנו נהיו אבא ואימא, ומהם נהיו זעיר ונוקביה, והוא הנקרא בן לאבא ואימא. כל הפרצופים הללו נשתלשלו זה מזה, ונקרא כל אחד מהם עילה וסיבה לפרצוף העלול ממנו אחריו. ואבא ואימא אעטרו לזעיר אנפין בתרין עטרין והשליטוהו על כל הברואים וציוו (לפי דבריהם) לעבדו ליראה את אשתו, שריבה אותה הכתוב ליראה באמרו את ה' אלהיך תירא, את לרבות נוקבא דיליה ליראה אותה כמו שנתבאר לעיל סי' כ"ו כ"ז כ"ח, מה שלא עלה על דעת שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני ור' עקיבה. וייחסו העבודה לזעיר אנפין דוקא כמו שנאמר ואותו תעבוד והוא נקרא בפיהם יהוה-ה אלהינו. והוא הסיבה והפרצוף האחרון שבפרצופים האצילות. ואמרו שהוא הוא אלהינו ואנחנו עמו ועבדיו כמבואר בכסא אליהו וספר הברית ויושר לבב דף כ"א ול"א ול"ב. וענין השתלשלותם בעץ חיים שער עיגולים ויושר וכסא אליהו.

נה) הן אלה קצות דרכי המקובלים החדשים בענין האלהות, אשר יראה הרואה שהם מתנגדים לגמרי לדברי רבותינו בבראשית רבה וילקוט המובא לעיל סי' ל"א ומדרש רבא פרשת יתרו וירושלמי שבת פרק במה אשה המובא בקונדרים שקדם דמלך בשר ודם שמלך יש לו אב או אח או בן וכו'. והאמת כדברי רז"ל כי אלהינו ברוך הוא וברוך שמו אחד ואין יחיד כיחודו, עוד כתב הרקח בשורש תשובה וז"ל: "אלו הן המינים האומר עולם כמנהגו נוהג ואין אלוה בעולם והאומר אין בורא קדמון לכל (זהו דעת הפילוסוף מחבר הזהר דסבירא ליה שעתיק נגלה לרשב"י והתיר לו

לגלות הסוד שהאלוהות עילות וסיבות רבות זו למעלה מזו ושאבא הוא הבורא והוא שאמר יהי אור, ויהי רקיע, ויקוו המים, ויהי מארת, אבל נעשה אדם אמרה אימא. ואדם קדמון שהוא למעלה מהם אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי) או האומר יש אלוה אחד עמו. (גם בזה שגגו המקובלים ונפתו למחבר הזהר שחושבים לכל אחד מן הפרצופים אלוה הוא ואשתו כדלעיל סי' כ' וכ"א וכ"ד וגם מאמינים במציאות עשר ספירות בקליפה הנקרא בשם אל אחר) או האומר יש לו דמות וצורה כאדם וגוף ותמונה (זה ג"כ דעת המקובלים שאמרו שזהו סוד ויברא אלהים את האדם בצלמו) או משתף דבר אחר עמו (ויתבאר לקמן סי' נ"ח איך המקובלים משתפים, וכבר ביארתי לעיל סי' מ"ח שהמקובלים ממאנים לומר ד' בתים הראשונים שביגדל אלהים חי) או האומר שאין שם נבואה בעולם מן השי"ת או מכחיש תורת משה רבינו אפי' חיבור אחד או דקדוק אחד או אומר אין הבורא יודע עשת מחשבות האדם, או אין האדם נדון לפי מעשיו (זה אומרים המקובלים על עתיק ואריך ופרצופים שלמעלה מהם. שאינם דנים את האדם לפי מעשיו. ואין אדם יוצא חייב בדיניהם כצדיק כרשע לפי שלא נתכנו להם עלילות, רק לזעיר אנפין נתכנו עלילות סי' מ"ד ומ"ה). או שאומר אין העולם הבא ואין תשלום שכר, אלו המינים והאפיקורסין שמורידין אותן ולא מעלין אם לא עשו תשובה" עכ"ל הרקח. ובספר מצוות גדול לאוין א': "המצוה הראשונה שלא לעלות במחשבה שיש שם אלוה זולתי השי"ת שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, ותניא במכלתא לפי שנאמר לא תעשה לך פסל. העשוי כבר מנין שלא יקיים ת"ל לא יהיה לך. ואין מקרא יוצא מדי פשוטו. ובפרק ד' מיתות אמרו שם כל המשתף שם שמים ודבר אחד נעקר מן העולם שנאמר בלתי לה' לבדו. והמקרא הזה בא לעונש. וזה לאזהרה, ואומר ר' יעקב כי מה שנאמר חרב לה' ולגדעון, אין זה שתוף לאלהות ולאדנות" עכ"ל הסמ"ג.

נו) וז"ל הרמב"ם בפרק ב' מהל' ע"ז: "עיקר הציווי בע"ז שלא לעבוד אחד מכל הנבראים הנבראים מהם. ואעפ"י שהעובד יודע שה' הוא האלהים והוא עובד הנברא הזה על דרך שעבד אנוש ואנשי דורו תחלה הרי זה עובד ע"ז". ובריש פרק א' כתב: "בימי אנוש טעו בני אדם טעות גדולה וכו' אמרו הואיל והאל ברא כוכבים וגלגלים אלו להנהיג את העולם ונתנן במרום וחלק להם כבוד. והן שמשים שמשמשים לפניו. ראויים הם לשבחם ולפארום ולחלוק להם כבוד. וזה הוא רצון האל ב"ה לגדל ולכבד מי שגדלו וכבדו. כמו שהמלך רוצה לכבד עבדיו והעומדים לפניו וזהו כבודו של מלך" עכ"ל ובילקוט פרשת יתרו: "לא יהיה לך אלהים אחרים ר' יוסי אומר אלהים אחרים למה נאמר. שלא ליתן פתחון פה לאומות העולם לומר אלו נקראו בשמו כבר היה בהן צורך. הרי נקראו בשמו ואין בהן צורך. אימתי נקראו בשמו בימי אנוש בן שת שנאמר אז הוחל לקרא בשם ה'. החל לקרוא ע"ז בשם המקום באותה שעה עלה אוקינוס והציף שלישו של עולם" וכו'. ובמדרש הגדול פרשת בראשית: "אנוש, שהיתה דעתו אנושה ונבערה, והתחיל בע"ז בעולם שה' אז הוחל לקרא בשם ה'. החל לקרוא ע"ז בשם המקום באותה שעה עלה אוקינוס" וכו'. ובמדרש חפץ לר' זכריה הרופא פר' יתרו ובילקוט: "לא תעשה לך פסל יכול לא תעשה גלומה (ובילקוט גלופה) אבל יעשה אטומה ת"ל כל תמונה. יכול מטע, ת"ל לא תטע לך אשורה. יכול יעשה של עץ ת"ל כל עץ. יכול יעשה של אבן ת"ל ואבן משכית. יכול של זהב ת"ל ואלהי זהב. יכול יעשה של נחשת בדיל ברזל ועופרת ת"ל אלהי מסכה לא תעשה לך. יכול וכו' (ומסיים): יכול לא יעשה, אבל יעלה בדעתו ת"ל לא יהיה לך אלהים אחרים על פניו" ע"כ. וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' יסודי התורה וז"ל: "וכל המעלה בדעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה עובר בלא תעשה שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וכפר בעיקר שזהו העיקר הגדול שהכל תלוי בו" ע"כ. מבואר מכל זה בהדיא שאע"פ שאינו עושה שום מעשה רק שמאמין בדעתו שיש אלוה אחר למטה ממנו מהאלהים העליון הרי זה מין.

נז) יבין המבין וישכיל היטב בדבר רבותינו ז"ל הנזכרים פה כי רעיונות הפילוסוף מחבר הזהר והמקובלים הנמשכים אחריו מכוונים מאד למחשבות דורו של אנוש שקראו לעצבים בשמו של הקב"ה והתפללו אליהם, והמקובלים גם הם עשו כן, כי קראו לכל אחד מן הפרצופים בשמו של הקב"ה ואמרו לעבדן ולהשתחוות להם ולקרוא אליהם בעת צרה וכל התפילות והברכות שתקנו אנשי כנסת הגדולה לשבח ולפאר לשי"ת בהן. את הכל הסבו לפרצוף זעיר אנפין בצירוף שאר פרצופים הללו אע"פ שהן נבראים. וחשבו לתקן הכפירה הנגלית ונראית באמונה זו באמרם שהם עובדים לנשמתם. ושכחו את האמונה האמתית המפורסמת ופשוטה בכל כתבי הקדש תורה שבכתב ותורה שבעל פה. כי אלהינו ב"ה אינו גוף ולא כח בגוף. והם המציאו ועשו לאלהינו כמה גופים ומלבושים מתוארים בשרד ובמחוגה אורך ורוחב להם. ונתנו להם נשמות מהאלהים העליון. והשאירו עיקרו לעילא לעילא מבלי להתפלל אליו, כי לא השאירו לו שם. ותלו כל מצותיה של תורה וסיפוריה המלמדים לאדם דעת בגופא דמלכא (ולא בנשמתו) מנהון בידוי מנהון ברגליו וכו' כמו שכתב מהר"י צאהרי בשם הזהר, וסותרים ג"כ דבריהם שכתבתי לעיל סי' ט"ל בן שושן סודות ומשנת חסידים והרמ"ז דבין הגוף של ספירות בין הנשמה בין המלבוש הכל אלהות גמור. כי כולם נמשכים ונהוים מעצמות האין סוף כהדין קמצא דלבושיה מניה וביה. ומשתלשלים זה מזה כבן מן האב. ולפיכך קורין לזעיר אנפין בן לאבא ואימא. והוא השולט על כל הברואים וזנם ומפרנסם במצות אביו ואמו כדאיתא בזהר בלק דף קצ"א. והובא לעיל סי' כ"ו. ושם מבואר שהעבודה והברכות שייכות (לפי דעתם) לזעיר אנפין דהכי פקידו אבא ואימא דכלא יפלחון ליה וכמו שכתב ג"כ ספר הברית וכסא אליהו ויושר לבב ונחלת יוסף. הנוטע און הלא ישמע. ויוצר עין לאדם ולב להבין ולהשכיל שכן היא מחשבת דורו של אנוש וטעותם אשר חשבו את הצורות ואת הפרצופים אשר בדו מלבם לאלוהות וקראו להם בשמותיו של הקב"ה ועבדום להיות אמצעיים להמשיך השפע מהאלהים העליון. ואם תאמר שאני מעשי דורו של אנוש שעשו פרצופים וצורות מעשה ידי אדם וקראום בשמו של הקב"ה ועבדום. אבל המקובלים לא עשו שום צורה בפועל רק חשבו הפרצופים והצורות שהן מעשה השם לאלוהות? הלא גם דורו של אנוש כן עלה בדעתם בתחלה כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' ע"ש. והרי כבר אמרו רז"ל: "יכול לא יעשה אבל יעלה בדעתו. ת"ל לא יהיה לך אלהים אחרים מכל מקום. וכן הוא אומר ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים ונדחת." הכל בכלל, שלא יעלה בדעתו אלהות וממשלה לשום נברא או נאצל. כי כולם בשם צבא השמים שהזהיר הכתוב מלעבדן. ואף אם קורא להן בשמותיו של הקב"ה כמו שעשו דורו של אנוש אין בהן ממש, כמו שמבואר בילקוט ומדרש הגדול וברש"י שהבאתי לעיל, סי' נ"ו, כי לא ברא הקב"ה דבר מבריותיו להיות נעבד, כי אם להנהיג את העולם כחפצו ורצונו, והמה כעבדים העומדים לפני המלך לעשות רצונו שנאמר אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבוון קדמוהי יקומון, לא להיות אלוהות ח"ו ולא לעבדן. כי אין אלוה מבלעדי ה' ואין צור כאלהינו. והוא קרוב לכל קוראיו באמת, ואף אם ברגע אחד יקראו אליו כל יצוריו ויגיד כל אחד מהם, ועונה אותו וממלא משאלו שלכל אחד ואחד אם הוא ראוי לפי מעשיו, כי עונותיו של אדם מעכבים מלעשות בקשתו, שנאמר לתת לאיש כדרכיו, כפרי מעלליו, ונאמר כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם וכמו שכתב הרמב"ם בהל' תשובה.

נח) ובסנהדרין פ' ד' מיתות (ס"ג ע"א) גרסינן: "אמר ר' יהודה אלמלא וי"ו שבהעלך נתחייבו שונאיהם של ישראל כלייה. אמר לו רשב"י והלא כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם שנאמר בלתי לה' לבדו אלא מה ת"ל אשר העלך שאיוו לאלוהות הרבה" ע"כ, ומביאו מעשה רקח בפרק ב' מהל' ע"ז. ובפ' לולב וערבה אמתניתין דהיו אומרים ליה ולך מזבח פריך תלמודא (סוכה מ"ה ע"ב): "והתניא כל המשתף שם שמים ודבר אחד נעקר מן העולם? אלא הכי

קאמרי" וכו' וכתב הרב מהרש"א בפ' ד' מיתות דודאי לכ"ע גרע טפי כופר בעיקר וחייב כלייה, אלא דרשב"י קאמר שכל המשתף שם שמים ודבר אחר דהיינו המאמין נמי בדבר אחר חייב כלייה ונעקר מן העולם, אלא מה ת"ל אשר העלוק דודאי האמינו בנמצא וכו' ולכך לא נעקרו אלא שאיו לאלוהות הרבה ואמרו שהאחד הנמצא נתן כח לאלוהות וכוחות רבים עזב ה' את הארץ. ואלו הכוחות והאלוהות יהיו מנהיגים בארץ. וכן כתב הרמב"ם שזה דעת רבים מעובדי ע"ז שעובדים אותה. שאומרים שניתנה ההנהגה בידה. ועל דרך זה יש לכוון מה שאמר משה ראה אתה אומר אלי העל את העם הזה. שבא משה להתנצל בעדם. שאמר משה להקב"ה שהרי אתה אומר אלי העל את העם הזה. וכוונתך שאתה מעמיד אותי למנהיג להם, ותלית העלייה בי, כיוצא בזה כיוונו כלל לע"ז ולשתף שם שמים ודבר אחר עכ"ל וכל זה דוחק גדול. וכתב מעשה רקח דאפשר דשיתוף דקאמר היינו לכל האלוהות עם הקב"ה ע"ש ופשוט הוא. מכל זה נתבאר לך ידידי האוהב את תורת האמת ודברי דודים מעתיקיה ומקבליה ממשה רבי' איש מפי איש, שזה שאמרו המקובלים החדשים כי אלהינו ברוך הוא וברוך שמו בהיותו בבחינתו הפשוטה לא שייך בו שום עבודה ותפלה וקריאה כלל, כי קצור קצרה ידו ח"ו מפדות ואין בו כח להציל את הקורא ומשוע אליו ורק בהיותו משתתף בפרצופים הנזכרים וביחוד פרצוף זעיר אנפין אז שייך בו עבודה וברכה. וצריך דוקא לאחדו ולשתפו עם נוקבא דיליה ועם שאר החמשה פרצופים, ואז בהיותו משתתף עמהם אז המה עונים את כל הקורא אליהם, וזהו ממש שיתוף שם שמים ודבר אחר, כי לבדו אינו יכול לעשות מאומה, ורק בשיתופו עמהם הוא יכול לפעול את פעולותיו, ואין לך שיתוף שם שמים ודבר אחר יותר מזה. ומאי דעל רשב"י סני בקבלה האמיתית בתלמוד, עשה רשב"י המשקר מחבר ספר הזהר בקבלה המזויפת, רחמנא ליצלן מאמונות זרות כאלה, והאמונה הברורה הטהורה מכל סיג וחלאה היא להאמין באמונה שלימה תמימה כי לו לבדו יתברך הכח והממשלה בכל הנבראים שהמציא בחסדו ולו יתברך נכוין בכל עבודותינו ותפילותינו כמצווה עלינו בתורה בלתי לה' לבדו שהוא הסיבה הראשונה בלי צרוף ושיתוף שום כח אחר לא עתיק ונוקביה, ולא אריך ונוקביה, ולא אבא ואימא, ולא זעיר ונוקביה, כי כל הנמצאים צריכים לו והוא אינו צריך להם, וכן כתב הראב"ע בפ' החומש בלתי לה' לבדו ולא יתערב אחר עמו ע"כ, ושמעתי קצת טפשים אמרו דלא מיקרי משתף שם שמים ודבר אחר אלא דוקא כשמוציא בפיו דומיא דמתניתין דקאמרי ליה ולך מזבת, שעליה הקשו בגמרא והא משתף שם שמים ודבר אחר וכו'. ואין זה אמת דאפי' לכוון במחשבתו בהזכירו את השם בברכה או בתפלה לשום נברא או נאצל אף אם מכיון לשתף כח הניתן בו מאת השי"ת אסור, והרי זה עובד ע"ז, דמחשבת ע"ז הקב"ה מצרפה למעשה כדגרסינן בקידושין (ל"ט ע"ב) ובחולין (קמ"ב ע"א): "ואלא הא דכתיב למען תפוש את בית ישראל בלבם? ההוא במחשבת ע"ז הוא דכתיב", דאפי' הרהור הוי כמעשה. ובנידון דנן כיון שמכווין במחשבתו לזעיר אנפין הרי זה כעובד ע"ז. וקרינא ביה מה שכתב הרמב"ם בפרק ג' לראשון קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם.

נט) ותו גרסינן במנחות פרק הרי עלי עשרון (ק"י ע"א): "אמר ר"א בר יצחק ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב: מצור ועד קרתגני מכירין את ישראל ואת אביהם שבשמים, מצור כלפי מערב, ומקרתגני כלפי מזרח אין מכירין לא את ישראל ולא את אביהם שבשמים. אתיביה רב שימי רב חייא לרב: כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום וכו' אמר ליה שימי את? דקרו ליה (לאלהי ישראל) אלהא דאלהיא" ע"כ ופירש רש"י: "מכירים את ישראל - מכירים בכבודן הראשון ואין מכבידים את עולם. ואת אביהם שבשמים - שמאמינים בהקב"ה ואינם עובדים עבודה זרה". וכתב הרב מהרש"א: "נקט מתחלה ישראל דעל ידי ישראל למטה נתפרסם אלהותו יתברך ויכלתו בעולם התחתון ושהוא אלהי ישראל ומשגיח על הארץ דהיינו אביהם שבשמים אבל

מצור כלפי מערב כיון שאין מכירים את ישראל אין מכירים את אביהם שבשמים שהוא משגיח בעולם השפל. אבל הוא אלהא דאלהא כדמסיק שהוא אלהי האלהים. ולאותן אלוהות שתחתיו נתן כח וממשלה למטה ואינו משגיח בעולם השפל התחתון" עכ"ל. הט לבך קורא נעים לתושיה ולתבונה בדברי רז"ל בעלי התלמוד ותפקחנה עיניך ונהרת ונוכחת לדעת כי דעת המקובלים שאמרו שהאין סוף שהוא לעילא לעילא לית מחשבה תפיסה ביה ואין להתפלל ולקרא אליו רק לזעיר אנפין דשולטנו יהיב ליה על כלא, ושהקורא ומתפלל לאין סוף שהוא אלהים עליון לא יענה, היא בעצמה אמונת אומות העולם מצור כלפי מערב ומקרתגני כלפי מזרח האומרים שאבינו שבשמים המגביהי לשבת איננו משגיח בתחתונים. אבל הוא אלהי האלהים שהם חמשה פרצופים ושגם פרצופים העליונים עצמן נתנו הממשלה והכח לאלוה קצר אפים (זעיר אנפין) דאעטרו ליה ויהבו ליה שולטנו על כלא (זהר בלק דף קצ"א) כי רק לזעיר אנפין נתכנו עלילות. אבל האלהים העליונים לא נתכנו להם עלילות (זהר האזינו דף רצ"ב) כמו שנתבאר לעיל מסי' כ"ט והלאה. הוא שהנביא ישעיה מוכיח את ישראל במאמרו יתברך לאמר: "איה ספר וכו' הקצור קצרה ידי מפותות ואם אין בי כח להציל" וכו' עד שאצטרך להעזר בפרצופים שהם למטה ממני או שאמנה אותם במקומי? כי הוא יתברך הסיבה הראשונה לא צוה לעבוד לשום נברא כלל, ואינו כח בגוף כדי לעבוד לנשמתו כמו שחשבו המקובלים החדשים.

ס) והנה מכל זה תלמוד לומר דודאי שהדברים שנאמרו בזהר בענייני האלהות לא כפי שרשב"י ע"ה נאמרו ולא יצאו דברים כאלה מפי שום תנא או אמורא מרז"ל, ורק תלו אותן ברשב"י וחביריו בשקר, שהרי הוא בעצמו מכריז ואומר כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם! חלילה, חלילה להאמין שרשב"י התנא או שום אחר מרבותינו התנאים או האמוראים יחשוב או יאמר כדברים האלה לעבוד אלוה אחר קצר אפים ולשתפו במחשבה עם ה' אלהינו אך אפים שהוא הסיבה הראשונה שהוא בתור נשמה לפי דעתם לפרצופים האלה ועובדים ומתפללים לפרצופים הנזכרים ואומרים כי לנשמתם שהוא חלק האין סוף שבהם הם עובדים, ומיחדים הפרצופים הנזכרים עם נקיבותיהם הנרמזים בשם הוי"ה, יוד חכמה שהוא אבא, ה"א ראשונה בינה אמא, וי"ו תפארת זעיר, ה"א אחרונה מלכות, ובשמע ישראל הוי"ה ראשונה אבא, אלהינו אמא, הוי"ה אחרונה תפארת זעיר, אחד מלכות, לחברם ולקשרם יחד להיות הארבעה אחד (זהר ואתחנן דף רס"ג ע"א), כי עיקר היחוד אצלם לחבר ולקשר במחשבתו עיניינים כשהם מצויינים במחשבתו גופי אור נפרדים והוא דוחק את מחשבתו לשום אותם יחד, וגם בפיו אומר לשם קב"ה ושכינתיה וכו' ליחדא שם יו"ד וה"א בו"ו וה"א וכו'. וכוונתו על אבא ואימא וזעיר ונוקביה הנרמזים לפי דעתם בשם הוי"ה, ואריך ועתיק הנרמזים בקוצו של יו"ד ועיין לעיל ס' מ"ב. ולפי דבריהם למה לא הזכירו רז"ל במשנה ובגמרא במסכת זבחים (מ"ו ע"ב) על הא דתנן: "לשם ששה דברים הזבח נזבח, לשם זבח, לשם זבחה, לשם השם, לשם אישים, לשם ריח, לשם ניחח, והחטאת והאשם לשם חטא", ופירשו בגמרא לשם ניחח, נחת רוח להקב"ה שאמר ונעשה רצונו, ולא קחשיב לשם יחוד קב"ה ושכינתיה, אלא ודאי שדעת רז"ל שאלהינו ב"ה יחיד ומיוחד מכל שאר האחדים, ואינו צריך לקשרו ולאחדו מחלקים רבים כמו שחשבו המקובלים החדשים ולא לשתפו עם פרצופים חלוקים ושונים זה מזה! חלילה לנו מהעלות על לבבינו דברים זרים לתורתנו הקדושה כאלה שלא ציוונו הקב"ה בתורה לאחדו ולשתפו עם שום נברא, רק לדעת ולהאמין כי הוא אחד שנאמר וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וכו' אין עוד, ועיין לקמן סי' קל"ו.

סא) וכ"כ הסמ"ג בעשיין א': "מצות עשה להאמין ולשמוע היא הקבלה שהוא יתברך בשמים ובארץ ובארבע רוחות העולם שנאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, שמע כמו תקבל וכן אתה תשמע השמים וגו' וזה האחד אינו כשאר האחדים, המלך הוא אחד בארצו, אבל אינו אחד מכל

צדדים, כי יש בארצו אנשים שהם כמוהו ובשאר ארצות יש מלכים כמוהו, ואם מלאך מן השמים ירד לארץ הנה המלאך ההוא אחד בארץ. אבל אינו אחד מכל צדדים כי יש בשמים מלאכים כמותו. אבל ה' אלהינו אינו כך. הוא אחד מכל הצדדים. ורב סעדיה כתב להשיב לכופרים שאומרים שהם שנים או שלשה. אם לא יוכל האחד לעשות מעשה אלא בעזר חברו הרי שניהם חלשים. ואם אחד יכול להכריח את חברו, הרי שניהם מוכרחים. ואם שניהם רשאים לעשות על אחד מה שירצה, ובקש אחד להמית אדם אחד והשני רוצה להחיותו. ראוי שיהיה האיש ההוא מת חי מת חי לאלתר כהרף עין. ואם יוכל האחד להסתיר דבר מחברו הרי שניהם נלאים. ועוד כתב לאלה שפוקדים על נעשה אדם בצלמנו (היא דעת מחבר הזהר והמקובלים כדלעיל סי' ל"י) כי דרך שפת לשון הקדש שהגדולים מכנים עצמם בלשון רבים אע"פ שהם יחידים, כמו אולי אוכל נכה בו. ובדניאל נאמר קדם מלכא ובמנוח נעצרה נא אותך ע"כ ועוד האריך רבי סעדיה גאון מאד, ואין צורך להאריך כל כך, כי כל ישראל תקועים באמונה חזקה, כי יוצר הכל אחד מיוחד כמו שנאמר ה' אחד. ונאמר ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי. ובמקרא יש הרבה מקראות כאלה" עכ"ל הרב הסמ"ג.

סב) הבט נא אחי בעין חודרת בדברי הרב הסמ"ג ז"ל איך הביא דברי הרס"ג לחזק דבריו. ובעיני הדבר פשוט מאוד, שכן היא אמונת אחדותו יתברך אחדות שאין כמוה בשאר כל האחדים. שלא כדברי הקבלה החדשה שחשבו שאחדותו יתברך פחותה גם משאר האחדים, כי הזוג האחד הם שנים בלבד, ואצל המקובלים החדשים האלהות כוללת כמה פרצופים כמבואר לעיל, חמשה פרצופים כוללים. והחמשה נפרטים עוד לשנים עשר פרצופים בעולם האצילות, חוץ מן הפרצופים שבעולמות העליונים אין מספק שלא דיברו בהם. וחוץ מהפרצופים שבבריאה ויצירה ועשייה, ואלה הפרצופים כל אחד מהם נקרא בשם הו"ה ואדנות ואלהים ובשם הקב"ה ומדרגותיהם חלוקים זה מזה, זה למעלה מזה, וזה למטה ממנו. ואין רשות לפרצוף לברוא או להחיות או להמית אלא בנטילת רשות מאותו פרצוף שלמעלה ממנו, כשרים הממונים מתחת יד המלך שהמלך נותן רשות למשנהו. והמשנה לשליש והשליש לשרי אלפים ושרי אלפים למאות וכו'. וכל אחד יעשה חפצו בדבר שנתמנה לו, אבל דבר גדול לא יעשה מדעת עצמו אלא בנטילת רשות מהממונה שלמעלה ממנו כמבואר לעיל סי' כ"א בשם זוהר בראשית וכמו שפירשו וביארו דבריו המפרשים, ושהמלך העליון מכולם אדם קדמון. והוא שאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה, לפי שאדם קדמון זה הוא תחלת פרצופי האצילות, ולית לעילה מניה דימחי ביה. ויש לתמוה על זה למה אינו צריך ליטול רשות מאדם קדמאה שהוא למעלה ממנו אשר כל העולמות העליונים שאין להם מספר נתונים בחלל עיגוליו כמו שכתב המקדש מלך דף ט"ו ד"ה ורמז, או מהאין סוף שהוא האלוה העליון מעל כולם?

ומדברי הרב הסמ"ג הרווחנו שעד ימיו היו כל ישראל תקועים באמונת יחוד השי"ת שהוא אחד ומיוחד מכל שאר האחדים כדעת הרס"ג. והיא דעת תורתנו הקדושה שבכתב ושבכל פה שקבלו רז"ל גמרא ובמדרשים הידועים ומפורסמים לרז"ל בלי שום ספק.

ושלא כדעת הקבלה החדשה אשר לא נודע מבטן מי יצאה, ומיד בן נכר הגיע ליד ישראל כמו שכתב הרב חיים יוסף דוד אזולאי בספרו שם הגדולים ויבא לקמן והיא כמעט מינות גמורה, כי רק בלשונם יזכו לו יתברך שהוא אחד, ובלבם יחשבו כמה עילות משתלשלים זה אחר זה וכל עילה נקרא בשם הקב"ה.

סג) והר"מ בעל הגדרים בשורש אמונה כתב וז"ל: "אמונה הוא הענין המצוייר בנפש כשיאמינו בו כך כמו שצויר, היה אמת מה שצייר או בלתי אמת, כי היא אמונה אצלו רצויה אצל המאמין,

והאמונה האמתית היא ההאמנה במה שצייר שהוא חוץ לשכל כפי מה שהוא מצויר בשכל, כי ההאמנה אינה ענין הנאמר בפה, כי אין אמונה אלא אחר ציור. ואם יהיה עם זאת האמונה שאי אפשר חילוף זאת האמונה בשום פנים, אז תהיה האמונה ההיא אמתית וקיימת, כי תסכים למציאות והאמות כאשר יהיה בצודק, והוא לא יאמין במקבילו, היה אמות אמרתי" ע"כ.

ונכתבו בצדו מהמפרש וז"ל: "אמונה הוא הענין המצויר בנפש, לאפוקי אמונת הסותרים שאין לה ציור בנפש, לכן לא תכנס בגדר אמונה. והאמונה האמתית וכו' זה הגדר לקוח מדברי הרב המורה, ושם נאמר שהאמונה האמתית לה שם בשלושה מסכימים בקשר הסכמה אחת, שהם הציור המחשבי, ואמונת הלב, והמציאות. כמו שמצייר במחשבתו צורת הארי ומאמין בלבו שהוא נמצא כן במציאות חוץ לנפש. ואחר שהנפש לא תתרצה באמונתה כי אם בהסכמת השכל, לכן עלינו זאת המצוה לחזק אמונת ודעות התורה במחקר השכלי והסכמת החכמה עם התורה, כי בהצמדם יחד תחזק הנפש באמונתה. והיתה האמת אזור מתנה, והאמונה אזור חלציה. ויחדיו יהיו תמים, בל יזווג מלבבו כל הימים. וכן אמרו רז"ל ושאינו יודע לשאול את פתח לו וכו' וכן הורו הרב בעל החובות והרב בעל בינה לעתים וסמכה אקרא דכתיב דרך אמונה בחרתי משפטיך שויתי, פי' האמונה והדעות האמנותי אחר בחירת השכל באמתתן, משפטיך שויתי, אך בדברים הנוגעים במשפט וחוקים שויתי הבלתי מבוררים בשכל עם המבוררים. וקצת חכמים בעיניהם יחשבו שהאמונה הנבחרת היא המתנגדת לשכל, ונמשכו בזה אחר דעת בעלי השלישים. ולא כן חלק יעקב, כי אמונתנו לא יסור אותם השכל, ככתוב אל תדמה ישראל אל עמים לא עלו מתוך ההפכה, וריב להם עם הדעת (אסף חלק א' מאמר א') וכן יאמר הכוזרי מאמר ו' ס' ל"א חלילה לאל מן השקר ושיבא בתורה מה שהשכל מרחיק אותו וישימהו שקר, ומי חכם יבין דעת, כי רובי מצות התורה לא ניתנו לדרוש מפי התורה שבכתב כי אם כפי ביאור חכמים ז"ל בתורה שבעל פה.

והנה מצוות האחדות ר"ל להאמין שהוא יתברך אחד פשוט אמתי הנמשך אחר שלילת המקרים, והתארים, ושלילת הגשמות, ואמונת חיוב מציאותו בבחינת עצמו, ושלילת השינוי ממנו יתברך וכיוצא בהם מהאמונות האלהיות הבלתי מבוארת לא בתורה שבכתב ולא בתורה שבעל פה, שהמאמין בהם שלא כדת אינו בכלל בעלי האמונה השלימה, ולא אותו יתברך יעבוד כמו שכתב הרב בעל חובת הלבבות לא יוכל לעבוד עילת העילות זולת הנביא או החכם השלם, על כן המצוה עלינו לחקור על מצוות אלה מפי סופרים ומספרים האלהיים למען לא יטעה באמונתו" עכ"ל.

סד ודבריו אלה שכתב שמצוות האחדות לא ביארוה רבותינו ז"ל נפלאים בעיני עד מאוד מכמה פנים, כי הנה ידוע הוא ומפורסם שדרך רז"ל בעלי המשנה והתלמוד שלא להזכיר רק דבר שאפשר להסתפק בו אם הוא אסור או מותר, אבל דברי הפשוט איסורו או התירו לא יזכיר התנא כלל, דזיל קרי בי רב הוא, וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה פרק ז' דברכות וז"ל: "ודע כי המשנה לא תדבר דבר באיסור דבר המפורסם וידוע איסורו או בהתר דבר שידוע התירו, אך בדבר שיש לספק בו אם הוא אסור או מותר, תבאר המשנה לאסור דבר שיעלה על הדעת שהוא מותר, או בהתר דבר שיעלה על הדעת שהוא אסור, אבל דברים הידועים לא תדבר בהם כלל, ולכן מקשים בגמרא תמיד פשיטא? מאי קמ"ל? אם היה דבר ידוע ומפורסם" עכ"ל. וכבר נתבאר לעיל בדברי הרב הסמ"ג כי אחדותו יתברך פשוטה ותקועה בלב כל ישראל, וכל שכן בימי רז"ל בעלי המשנה והתלמוד, והשנית שהיא מבוארת בתורה נביאים וכתובים במקומות אין מספר, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, וידעת היום וכו' כי ה' הוא האלהים בשמים ועל הארץ מתחת אין עוד, ואמר אין עוד מלבדו ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר, נוטה שמים לבדי, רוקע הארץ מיאתי, מי הקדימני, ועוד הרבה כתובים מדברים באחדותו יתברך וקדמותו,

ומפורסם ג"כ באומה הישראלית כנזכר לעיל ס' ס"א, לכן לא הוצרכו רז"ל לבאר היחוד האמתי, להיותו מן המפורסמות, גם שלילת הגשמות מבוארת בכתובים כי לא ראיתם כל תמונה ותמונה אינכם רואים, ואל מי תדמיני ואשוה, ואל מי תדמיון אל, והרבה כתובים כיוצא בהם, והשינוי ג"כ מבואר שלילתו מהשי"ת בכתוב הוא אמרו יתברך אני ה' לא שגיתי, וכן שאר דברים המביאים לענינים הנזכרים, ועם כל זה לא שתקו לרז"ל מלהזכיר תשובת בבלי וירושלמי ומדרש רבה ותנחומא ושאיר מדרשים הידועים ומפורסמים לרז"ל מלהזכיר תשובת טענות ושאלות שאירעו וקרו להם מן החיצונים הכופרים הטוענים נגד אמונותינו ויש בהם די להורותינו הדרך הנכונה ביחוד השי"ת שהוא כמו שביארו ר' סעדיה גאון והרמב"ם בפ' המשנה ובחבור ובמורה ור' בחיי בחובת הלבבות, והרקח, ושבילי אמונה, ור' יהודה הלוי בכוזרי. וגם הרחיקו רז"ל מלהרבות בתארי השי"ת. ומכל ענין היוצא ממנו משמעות שתי רשויות או יותר כאמרם האומר שמע שמע או מודים מודים וכיוצא משתקים אותו וכמו שנתבאר לעיל סי' ל"ב. וכ"ש שנמצא את כל אלה על פי הקבלה האמתית ביחוד השי"ת אם נשכיל ונעמיק חקר בתרגומים המסורים לנו מרז"ל תרגום אונקלוס הגר ע"ה שתרגם את התורה מפי ר' אליעזר ור' יהושע, ותרגום יונתן בן עוזיאל הגדול שבתלמיד הלל שתרגם את הנביאים כמו שקבל מהלל. ומצאנו ראינו שהם משרישים האמונה האמתית בלב העם ומתקנים תרגום הכתובים שלא יפול ספק בקבלה האמתית כמו שכתב הרמב"ם והרס"ג. ועיין בהקדמה כוללת להר"ר נתן אדלר בעל נתינה לגר: "ועל כן ארז"ל המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי. לפי שדרך הכתובים לדבר בדרך הרחבת הלשון, או בלשון מושאל, או משותף, או בלשון קצר, או במוקדם ומאוחר. צריך המתרגם לתרגמו כמו שקבלו חכמים, ואלו הן סודות התורה לפרש מקראות הסתומים כפי האמת שקבלו חכמים. ולכן אמרו רז"ל כי כשתרגם יונתן בן עוזיאל את הנביאים יצאה בת קול ואמרה מי גלה רזי לבני אדם. ועליו יאמר רב יוסף בכמה מקומות אלמלא תרגומא דהאיי קרא לא ידענא מאי קאמר. ובמדרש הגדול פ' משפטים ויראו את אלהי ישראל. אמר ר' אליעזר כל המתרגם פסוק כצורתו ה"ז בדאי וכל המוסיף בו הרי זה מחרף ומגדף כגון ויראו את אלהי ישראל. וחזו ית אלהא דישראל ה"ז בדאי. שהקב"ה רואה ואינו נראה. ואם תרגם וחזו ית יקר שכינת אלהא דישראל הרי זה מחרף ומגדף. שהוא עושה כאן שלשה, יקר, ושכינה ואל" עכ"ל. וקשיא לי טובא שהרי יונתן בן עוזיאל תרגם כי את המלך ה' צבאות ראו עיני. ארי ית יקר שכינת מלך עלמיה ה' צבאות חזאה עיני והרי"ף בסוף מסכת מגלה הביא תוספתא זו ופירש ר' נסים: "המתרגם פסוק כצורתו וחזו ית מלאכא דאלהא דישראל, ותחות כרסי יקריה הרי זה מגדף שהשוה כבוד עבד לכבוד רבו" ע"כ, והערוך ערך תרגם פירש: "הרי מחרף ומגדף שעושה הכבוד מלאך, אלא יתרגם וחזו ית יקר אלהא דישראל" וכו'. וכנגד אמונת השלוש שנתחדשה בזמן רז"ל בעלי המשנה מתלמידי ישוע הנצרי אמרו רז"ל במדרש רבה פרשת יתרו: "אנכי ה' אלהיך אשר הוציאתיך וגו' אמר הקב"ה מלך בשר ודם מולך יש לו אב או אח או בן, אני איני כן, אני ראשון שאין לי אב, ואני אחרון שאין לי בן, ומבלעדי אין אלהים שאין לי אח" ע"כ. והמקובלים החדשים נמשכו אחר דעת בעלי השלוש המאמינים באב ובן ורוח הקודש כמובן מהמשל המבואר בספר עז לאלהים בבית קודש הקדשים דף נ"ט ע"ב וז"ל: "ולפי שמלאך קדישא דכל קדישין לא מתפרש מניה לעלמין והוא מאיר בזעיר אנפין דהוא לב האצילות לכן הוא ג"כ יקרא בוצינא דקרדינותא שמאיר בלב שהוא זעיר אנפין דאצילות. נמצא שמה שנקרא זה השם הוא על שם נשמתו ולא על שם מלבושו כשאר השמות. והוא הנקרא מלך לבני ישראל כאשר נתבאר בפרשת ואלה המלכים. והוא מלכינו ואנחנו עבדיו. ואליו תפלותינו וכוונותינו. ואפי' אבא ואימא מוזהרים לכבד את הבן הזה וליראה ממנו, לפי שהוא המלך השליט על כלא. ואפי' שיצא הבן הקדוש הזה מאבא ואימא יתבאר לקמן שהוא העיקר, אבל בכל זאת אמשול לך משל אם ימלוך א' ויהיה לו אב ואם. למי צריכים לעבוד? בודאי למלך. ואפי' אביו ואמו צריכים לו לפי

שהוא מלך. על זה אמר נשקו בר פנ יאנף. ואמר בזהר נשקו ידן להאי ברא קדישא. כי שולטנו אתיהיב ליה על כלא וכו' הרי שאפי' אבא ואימא צריכים לו" עכ"ל. הרי בהדיא שהוא סותר לדברי רז"ל במדרש שמות רבה הנזכר לעיל, וירושלמי בפרק דיני ממונות (סנהדרין פ"א ה"א, יח ע"א) דגרסינן התם: "מהו חותמו של הקב"ה רב בבי בשם ר' ראובן אמת. מהו אמת. אמר ר' בון שהוא אלהים חיים ומלך עולם. אמר ריש לקיש אלף רישא דאלף בית מים באמצעיתא, תיו בסופא. לומר אני ה' ראשון שלא קבלתי מאחר. ומבלעדי אין אלהים שאין לי שותף. ואת אחרונים אני הוא שאיני עתיד למוסרה לאחר" עכ"ל הירושלמי.

ובשיר השירים רבה פרשה א' איתא: "אמר ריש לקיש ולמה הוא אמת. אלף בראש האותיות, מם באמצע, תיו בסוף. לומר אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. אני ראשון שלא קיבלתי מלכותי מאחר, ואני אחרון שאיני מוסרה לאחר שאינו בעולם. ומבלעדי אין אלהים שאין לי שני" ע"כ. ופירש הרב עץ יוסף ששלשה שרשים מיוחדים באלהותו יתברך: האחד בקדמותו, והשני אחדותו, והשלישי נצחיותו ע"כ. הרי נתבאר לך מזה שהירושלמי ושמות רבה ושיר השירים רבה כולם מסכימים לעיקרים שכתב הרמב"ם באחדותו יתברך וקדמותו. ודברי הזהר והמקובלים החדשים סותרים העיקרים ההם, לפי שנמשכו אחר מאמיני השלוש לעבוד את הבן כמו שנתבאר. ורז"ל הפליגו בהרחקת בעלי אמונה זו עד שאסרו לישא וליתן עמהם כדגרסינן בע"ז פרק אין מעמידין (כ"ז ע"ב): "לא ישא ויתן עם המינים ואין מתרפאין מהן אפילו לחיי שעה. ומעשה בבן דמא בן אחותו של ר' ישמעאל שהכישו נחש ובא יעקב איש כפר סכניא לרפאתו ולא הניחו ר' ישמעאל. אמר לו ישמעאל אחי, הנח לי ואתרפא ממנו ואני אביא לך מקרא מן התורה שהוא מותר. ולא הספיק לגמור את הדבר עד שיצאה נשמתו ומת. קרי עליה ר' ישמעאל אשריך בן דמא שגופך טהור ונשמתך יצאה בטהרה, ולא עברת על דברי חביריך שהיו אומרים ופורץ גדר ישכנו נחש, (ומסיים שם): שאני מינות משאר איסורין של תורה, משום דמשכא ואתי למשך בתריהו" ע"כ. והכי נמי אמרו בירושלמי שבת פרק ח' שרצים (פי"ד הי"ד, י"ד ע"ד): "בר בריה דר' יהושע בן לוי הוה ליה בלע, אתא חד בר נש ולחש ליה מן שמיא דישו פנדירא ואינשם, כד נפיק אמר ליה מאן לחשת ליה, אמר ליה מילת פלן. אמר ליה נוח הוה ליה אלו הוה מאית. והות ליה כן. כשגגה שיוצא מלפני השליט". עוד שם: "מעשה בר' אלעזר בן דמא שנשכו נחש ובא יעקב איש כפר סמא (הוא יעקב איש כפר סכניא הנזכר בבבלי שהוא מתלמידי יש"ו) משם של יש"ו פנדירא לרפותו ולא הניח לו ר' ישמעאל. אמר לו אני מביא לך ראייה שירפאני. לא הספיק להביא ראייה עד שמת בן דמא. אמר לו ר' ישמעאל אשריך בן דמא שיצאת בשלום מן העולם ולא פרצת גדין של חכמים דכתיב ופורץ ישכנו נחש וכו' ומאי הוה ליה מימר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" ע"כ. מכל זה אתה למד כמה הפליגו והרחיקו שלא לישא וליתן עם מאמיני השלשה ואין מתרפאין מהן אפי' במקום סכנה. ואע"פ שהם אומרים שהשלשה אחד, ולפי שכל ישראל בזמן רז"ל אדוקים ודבוקים ביחוד השי"ת באמת לא הוצרכו במשנה ובתלמוד לבאר דבר זה ולומר שמי שחושב עלות נאצלים מהבורא ואומר שהם אחד עם מאצילים שהוא עובד ע"ז. כי זו היא אמונת המשיחים. ועליה אמר רבי שמעון בן יוחאי כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם. וכבר אמרו: הנוצרים עובדי עבודה זרה הם, ויום ראשון יום אידם הוא, לפיכך אסור לשאת ולתת עמהן בארץ ישראל יום ה' ויום ו' שבכל שבת ושבת ואין צריך לומר יום ראשון עצמו שהוא אסור בכל מקום. וכן בכל אידיהן (הרמב"ם פ"ט מע"ז) ולכן כתב הסמ"ג שאין צריך להאריך בזה מפני שכל ישראל אדוקים באמונת היחוד.

סה) עוד כתב בעל הגדרים בשורש יחוד וז"ל: "יחוד נגזר מן יחיד, שימשו בו להורות על האחדות האמתית אשר אין בו הרכבה כלל. אשר לא יבינהו רק החכם הרגיל בשלילת הגשם ומשיגיו. ואיש

בער לא ידע שלילה וכסיל לא יבינהו רק החכם והנה האחדות האמתי היא מצוה כתובה בתורה. שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ומהמבואר שאין לפסוק שום מצוה מן התורה שבכתב לבד כי אם מן התורה שבעל פה שהיא ביאור המצוות, והנה מענין מצות האחדות לא מצאנו שדברי חכמים ז"ל בביאורה. ובלי ספק שהיו מוסרין ביאורו איש לאיש בקבלה. כי לא יתכן שיעזבו ראשית המצוה ויסוד האמונה האלהית בלי ביאור! אך עתה שהביאור ההוא נשכח מאתנו עלינו לקחת תורה מפי הפילוסופים (התורניים) למען לא נתעה בלי דעת להאמין בשניות ובגשמות (כהמקובלים החדשים) ונעבוד ללא אלהי אמת. והוא הדבר שאמר בעל החובות ז"ל לא יוכל לעבוד עילת העילות אלא נביא הדור או החכם המובהק במה שקנהו מן החכמה. וזולתן עובדים זולתו. ובאמת דיבר החכם כי כמה דברים מורכבים שנים יתוארו בשם אחד. על דרך ההסכמה" ע"כ. ביאור דבריו כגון שם כיריים שהוא מקום שפיתת שתי קדרות, ונקרא בדברי רבותינו בשם אחד כירה. וכן רחיים שהוא שם השכב העליון רכב, ונקראו שניהם בשם אחד טחון. בחורים טחון נשאו ובערבי רחא אע"פ שהם זוג. וכן מספרים נקרא בערבי מקץ. וכן כל כיוצא בהם כדתנן בפרק י"ג ממסכת כלים קלגריפון, ומכחול, ומכתב, וזומא ליסטרא, אע"פ שהם שנים מחוברים ומורכבים נקראים בשם אחד על דרך ההסכמה וההעברה. ולא כן היא אחדותו יתברך שהוא אחד אמיתי שאין בו שום הרכבה וצירוף, שלא כדעת המקובלים החדשים שאומרים שיש לו כמה פרצופים שנאצלו ממנו. וכל אחד נקרא בשם בפני עצמו, והם מחברים ומשתפים אותם בפיהם ובדעתם עם האלוה המאצילם ואומרים וכלא חד. ועובדים אותם יחד גם הגוף גם הנשמה, ומשקרים לומר כי את נשמתו הם עובדים, וזה לשון עזר לאלהים בבית קדש הקדשים פ' י"ח דף נ"ו ע"ב: "ואם תאמר שאהיה עובד לנשמה בלא גופא ח"ו, חלילה, אלא כבר אמרנו לעיל שזה הפרצוף דמלכא קדישא ושכינתיה הוא אדוק בנשמה. לפי שהוא עתיקא קדישא דכל קדישין. והוא ונשמתא חד אינון כמא דאמרין לעיל הוא ושמיה חד אינון ולא מתפרש מנהון לעלמין. ואם יעבוד לנשמה בלי מלכא קדישא יהיה פירוד בין נשמה לגופא". וכן מבואר מדברי גליון הזהר ומשנת חסידים הובא לעיל סי' ט"ל. ועל מה שכתב בעל הגדרים שלא יתכן שיעזבו רז"ל ראשית המצוה ויסודה וכו' כבר העירותי על דבריו לעיל סי' ס"ד שאדרבה נהפוך הוא שכל דבר המפורש בכתובים והוא פשוט ומפורסם בישראל לא ידברו בו חכמי המשנה. ובעלי התלמוד ג"כ לא שמו מגמתם רק לבאר ולישא וליתן בדבריה ולבררה וללבנה, ולהודיע דינים ושאלות שנתחדשו בימיהם, וגזרות ותקנות שתיקנו, אבל דברים הפשוטים אין צורך להזכירם כלל. ודעות ורעיונות הקבלה החדשה עוד לא נודעו ולא נשמעו בימיהם בין היהודים כלל, וזרים המה לאמונת תורתנו הקדושה. כי רק מתחלת האלף הששי בסוף המאה הראשונה החזיקו ברעיונות האלה קצת מחברים שנמשכו אחר דעות הפילוסוף הרמאי שדבק בדעת השונים והשלישי הוא מחבר ספר הזהר והתיקונים. וכיוון בו להטעות את ישראל ולהדיחם מעל ה' אלהינו. ותלה רעיונותיו ברשב"י התנא וחביריו, בפרט בשני דברים, מידי דעל רשב"י תני במאמרו הקצר כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם. והשני בביזוי המשנה שקלא וטריא דתלמודא שהם עיקר ויסוד תורה שבעל פה שהוא מבזה אותן כמו שיתבאר להלן (דלרשב"י שתורתו אומנותו היא כקריאת שמע בעונתה ירושלמי שבת פ"א). וטמן את הספר הנזכר בארון וקברו בקרקע כדי לישנו כאלו הוא ישן נושן מימי רשב"י. ואמר למלך ממלכי מזרח לחפור שם בקרקע למצוא מטמון של כסף וזהב, וצוה המלך הנזכר לחפור על עסקי ממון ונמצא שם ארון ובו ספר הזהר וכו' ושלח אותו לטוליטולא וכו' ומשם נתפשטה הקבלה החדשה בישראל כמו שכתב הרב חיד"א בספרו הנחמד שם הגדולים במערכת ספרים ערך זהר.

ועל ידי הרבנים הפתאים שקבלוהו לתומם באמונת אומן שהוא חבור רשב"י והחזיקו בו על שמו ולא שמו אל לבם לחקור ולדרוש מבטן מי יצא, ומי התיר לדרוש ולחקור במופלא ומכוסה, ושהוא

סותר אמונתנו הטהורה שקבלנו מאבותינו ומרז"ל באל אחד מיוחד מכל שאר האחדים, וזה לסיבת שעירב בו הרבה דברים מדברי רז"ל, ומזהיר מאד בקיום המצוות של תורה והעסק בתורה שבכתב ותורתו החדשה שהמציאה חלף המשנה והתלמוד שהם מעורבים מטוב ורע, וקורא לתורתו תורה שבע"פ שכולה טוב ורק שיהיו לשם אלהים אחרים, קב"ה ושכינתיה עלאין (אבא ואימא) וקב"ה ושכינתיה תתאין (זעיר ונוקביה) ולא שינה במצוות התורה רק בקצת פרטים שכיוון לרמוז אמונתו באלהים רבים, ולשום עיקר העבודה לבן שהוא זעיר אנפין, וברוב המצוות מכוונים בהם לקשט הנשים שכינתא עלאה ושכינתא תתאה, כדי למצוא חן בעיני בעליהן לעוררם לתשמיש (כמו שכתב הר' משנת חסידים בתיקון חצות וז"ל: "וכיצד יעשה ישב על הארץ אצל המזוזה שבפתח שרומזת להח' ורגליו יחפים ממנעל, ויתן אפר מקלה וכו' ועל ידי זה מתחמם הזעיר אנפין ומתאוה לה" וכו') זה להוליד נשמות למלאכים. וזה להוליד נשמות חדשות לישראל (זהר יתרו דף פ"ט ע"כ) שלא כרצון חכמים בבראשית רבה (הבאתיו לעיל סי' ל"א כל שיש לו תולדות וכו') וייחס עיקר העבודה וקיום המצות והברכות לבן כנזכר לעיל. ועוד יתבאר לקמן. ועל ידי רעיונותיהם העולים על רוחם חשבו לפרש הכתובים שנאמרו על דרך המליצה והרחבת הלשון או בדרך חיבה כמו שאמרו רז"ל לא זו מחבבה וכו' כמשמען והנחתן הראשונה יד ה', עיני ה', יעשן אף ה' עלה עשן באפו, בצלמנו כדמותנו, בנים אתם לה' אלהיכם, אחי ורעי, ויראו את אלוהי ישראל, עורה למה תישן ה', הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, וכיוצא בהן, יפרשו אותן על ידי רעיונות אלו כהנחתן הראשונה, היפך מאמר רז"ל המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי. וכמו שכתב הרס"ג בהאמונות והדעות מאמר האחדות. והרמב"ם במורה ח"א וזולתם.

סו הן עתה אערוך לפניך ידידי הקורא, השם נגד פניו כבוד השי"ת וכבוד תורה שבעל פה שהיא המשנה והתלמוד אשר כל דורש את דבר ה' בתורת אלהים יפנה ואעתיק פה קצת מאמרים מרז"ל להודיעך איך הם מחבבים ומוקירים את המשנה ואת התלמוד. וכי הם עיקר תורה שבעל פה שקבל משה מסיני, ולא שינה מכל אשר צוהו ה' אלהינו כאשר העיד עליו השי"ת באמרו כל ביתי נאמן הוא. ואחרי כן אערוך לעיניך הקורא את דברי נביא השקר והפילוסוף הרמאי מחבר ספר הזהר איך הוא מבזה את המשנה והתלמוד והוציא לעז וחשד למשה רבינו ע"ה שמפי עצמו אמרה, ושעל זה נקנסה עליו מיתה ולהקבר בארץ נכריה חוץ לארץ, ומן המפורסם וידוע לכל שלפי רוב חבתה של משנה בעיני רבותינו ז"ל בעלי התלמוד הם מדקדקים בלשונה כדרך שעשו במקראי קדש כדגרסינן בעירובין וסוכה מאי שנא מבוי דתני תקנתא ומאי שנא סוכה דתני פסולה וכו'. לפי שרז"ל דבר ברור הוא אצלם שהמשנה היא בעצמה ההלכות שקבל משה בסיני ועליה עמד בהר ארבעים וארבעים לילה ללמוד כללותיה ופרטותיה אשר בהם נזכה לחיי העוה"ב כמקובל בכל האומה הישראלית וכמו שאמרו רז"ל כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. ואמרו עוד שאין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה. ור' אמי ור' אסי לא הוו מצלו בבי כנשתא אלא ביני עמודי היכי דגרסי. ובהוריות (י"ג ע"ב) במעשה דר' מאיר ור' נתן שנתקנאו ברבן שמעון בן גמליאל שתיקן שכשיכנס הנשיא כל העם עומדים מבפניו, וכשאב"ד נכנס עושין לו שתי שורות אחת מכאן ואחת מכאן, וכשחכם נכנס אחד ועומד ואחד יושב עד שישב במקומו, ובקשו להעביר את רשב"ג מנשיאותו על ידי שישאלו ממנו לשנות להם מסכת עוקצין דלא הוה גמיר לה, וכי לא ידע נימרו ליה מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו, למי שיכול להשמיע כל תהלתו וכו', אלמא דקרו רבנן למשנה תהלות ה', ובמדרש תנחומא פרשת וירא גרסינן: "אמר רב יהודה בן שלום בקש משה שתהא המשנה אף היא בכתב וצפה הקב"ה שאומות העולם עתידן לתרגם את התורה ולהיות קורין אותה יונית והן אומרין אנו הן של ישראל. אמר לו הקב"ה למשה אכתב לו רובי תורתך ואם כן כמו זר נחשבו, וכל כך למה מפני שהמשנה היא מסתורין של הקב"ה.

ואין הקב"ה מוסר מסתורין שלו אלא לצדיקים שנאמר סוד ה' ליריאו". ועיין מה שכתב בזה מהר"י מדובנא בספרו הנחמד אהל יעקב בחתימת ספר במדבר וינעם לך, ראה כמה היה חביבה עליהם המשנה וקראו לה מסתורין של הקב"ה שאינו מוסרה אלא לצדיקים שנאמר סוד ה' ליריאו. וכן במדרש שמות רבה פרשה מ"ז אמרו כתב לך את הדברים האלה וגו' הדא הוא דכתיב אכתב רובי תורת כי כמו זר נחשבו בשעה שנגלה הקב"ה בסיני ליתן תורה לישראל אמרה למשה על הסדר מקרא, משנה, תלמוד, ואגדה, שנאמר וידבר אלהים את כל הדברים האלה, אפי' מה שתלמיד שואל לרב אמר הקב"ה למשה באותה שעה, ומאחר שלמד אותה מפי הקב"ה אמר לו למדה לישראל, אמר לפניו רבונו של עולם אכתוב אותה להם, אמר איני מבקש ליתנה להם בכתב, מפני שגלוי לפני שאומות העולם עתידים לשלוט בהם וליטול אותה מהם ויהיו בזוים באומות (פי' שיאמרו אומות העולם שניתנה להם) אלא המקרא אני נותן להם בכתב והמשנה והתלמוד והאגדה בעל פה וכו' (ומסיים): כי על פי הדברים האלה זו המשנה והתלמוד שהם מבדילים בין ישראל לבין האומות" ע"כ. וכן כתבו קדמונינו הר' חטר ור' זכריה הרופא בפ"ג עיקרים בעיקר השמיני וז"ל: "ואנמי' כאן על פה לפי שידע הקב"ה והודיע למשה שאומות העולם עתידין ליקח התורה על ישראל. וכיון שלקחו תורה שבכתב לא יוכלו ליקח תורה שבעל פה מפני שהיא בסופרים ולא בספרים. ואלו לקחו תורה שבכתב עם תורה שבעל פה היו אומרים שהם ישראל בעדות נאמנה" ע"כ. ראה ידידי הקורא והבן דברי רז"ל שאמרו כי על המשנה והתלמוד שהם יסוד כל תורה שבעל פה כרת השי"ת ברית עם ישראל. כי המה חיי רוחנו לעולם הבא והם רובה של תורה כדאיתא בגיטין פרק הניזקין. ובפרק קמא דברכות (ה' ע"א) גרסינן: "ואמר ר' לוי בר חמא אמר ריש לקיש מאי דכתיב ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי אלו נביאים וכתובים, להורותם, לוחות אלו עשרת הדברות, והתורה זו מקרא. והמצוה זו משנה, אשר כתבתי אלו נביאים וכתובים, להורותם זו גמרא. מלמד שכולם ניתנו למשה מסיני" ע"כ. ומביאו רבינו הרמב"ם בהקדמת ספר היד עיין שם.

ובסוף פרק קמא דחגיגה (י' ע"א) שנינו: "היתר נדרים פורחים באויר ואין להם על מה שיסמכו, הלכות שבת חגיגות והמעילות הרי הם כהררים התלויים בשערה מקרא מועט והלכות מרובות, הדינין והעבודות, הטהורות והטומאות ועריות יש להן על מה שיסמכו הן הן גופי תורה". ופירשו בגמרא דהכי קאמר הן והן גופי תורה בין אלו שיש להן על מה שיסמכו בין אלו שהם כהררים התלויים בשערה אלו ואלו גופי תורה, כלומר עיקרה ועצמה של תורה. גם בסוף פרק שלישי דאבות (משנה י"ח) שנינו גם כן: "ר' אלעזר חסמא אומר קינין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות", ופירש ר' עובדיה: "הן הן גופי הלכות עיקר תורה שבעל פה, שמקבלים עליה שכר" ע"כ. ובמסכת מגילה (כ"ח ע"ב) אמרו: "ודאשתמש בתגא חלף, תני ריש לקיש זה המשתמש במי ששונה הלכות, כתרה של תורה" ע"כ. מכל מה שהבאתי יתבאר לך שההלכות שבמשנה ובגמרא הן הן עיקרה ועצמה של תורה שבעל פה שקיבל משה בסיני שאדם מקבל שכר עליהם וזוכה בהן לחיי העולם הבא, והן כתרה של תורה שנאמר בה בי מלכים ימלכו בי שרים ישורו. ובמדרש רבה פרשת קרח דרשו רז"ל: "ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות ושמינים פלגשים אלו שמינים בתי מדרשות שהיו בירושלים כנגד פתחיה, ועלמות אין מספר זו משנה החיצונה", ופירשו המתנות כהונה. והרב עץ חיים דקרי לבתי מדרשות פילגשים על שם שנושאים ונותנים וחולקים זה עם זה כמו פילגשים, וכי משנה החיצונה מה שלמדו היחידים חוץ לאלו בתי המדרשות. וביד יוסף פירש שכוונת המדרש על הברייתות וע"כ. וכן מצאתי סיוע לפירושו בשיר השירים רבה וז"ל: "ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות של הלכות, ושמונים פילגשים אלו שמונים פרשיות שבתורת הכהנים. ועלמות אין מספר אין קץ לתוספתות. אחת היא הן חולקין אלו עם אלו וכולהון דורשים

מטעם אחד, מהלכה אחת, מגזירה שוה, מקל וחומר" ע"כ. ראה כמה מחבבים רז"ל את המשנה והתלמוד וקראו להן מלכות. ולא שפחות כאשר עשה הפילוסוף הרמאי האדוק בדעות חיצוניות הוא מחבר הזהר כמו שיתבאר לקמן. ובבא מציעא פרק אלו מציאות (ל"ג ע"א) גרסין: "ת"ר העוסקים במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטל עליה שכר, בתלמוד, אין לך מדה גדולה מזו, ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד, (ופריך): היא גופה קשיא, אמרת בתלמוד אין לך מדה גדולה כזו, והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מהתלמוד? אמר ר' יוחנן בימי רבי נשנית משנה זו, שבקו כולי עלמא מתניתין ואזלו בתר תלמודא, הדר דרש להו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד" עיין שם ובפי' רש"י. ובירושלמי מבואר בהדיא דרשב"י הוא דתני לה, כדגרסין התם בפרק כל כתבי (שבת פט"ז ה"א, ט"ו ע"ג): "הדא אמרה שהמשנה קודמת למקרא, ודא מסייעא לרשב"י דתני רשב"י העוסק במקרא מדה שאינה מדה, במשנה מדה שנוטלין ממנה שכר, העוסק בתלמוד אין לך מדה גדולה כזו, לעולם הוי רץ אחר המשנה יותר מן התלמוד. אמר ר' יוסי בר' בון הדא דאת אמר עד שלא שיקע בו רבי רוב משניות, אבל משיקע בו רבי רוב משניות לעולם הוי רץ אחרי התלמוד יותר מן המשנה" ע"כ. וכן בפ"ק דשבת סוף פסקא דלא ישב אדם לפני הספר (פ"א ה"ב, ג' ע"ב) קאמר התם דהקורא את שמע בעונתה כמשנה היא, ושלא בעונתה כאדם שקורא בתורה ששכרו פחות מהעוסק במשנה, ומסיים בה: "רשב"י כדעתיה דרשב"י אמר העוסק במקרא מדה שאינה מדה, ורבנין עבדין מקרא כמשנה" עכ"ל, ובילקוט ריש פרשת צו: "ר' חנינה אמר אין הגליות מתכנסות אלא בזכות משניות שנאמר גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם" ע"כ. ראה תראה יידי הקורא דברי רז"ל שהבאתי מקצת מהם כמה הם מחבבים ומחשיבים את המשנה שהיא עיקר תורה שבעל פה שנאמרה למשה בסיני, ובפרט שים עיניך לדברי תנא דידן רשב"י הנאמרים באמת בבבלי ובירושלמי כמה הוא מחבב ומחשיב את המשנה יותר מן המקרא, ואת התלמוד שהוא פירוש טעמי המשנה יותר מכולם שאין לך מדה גדולה יותר ממנה, אלא דבירושלמי מוקי להא דאמר לעולם הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד קודם שסידר רבי את המשנה שאז היו הרבה משניות שהם שגורים בפי התלמידים כל אחת בשם אומרה, והרבה ברייתות היו להם, אבל לאחר שסידר רבי את המשנה והשמיט בה כמה משניות וברייתות, וגם סתם במשנה דברי יחידים שראה רבי דבריהם ושנאן סתם כדי לקבוע הלכה כמותם, לפיכך חזרו לומר הוי רץ לתלמוד יותר מן המשנה. ומדברי כולם למדנו כמה היה חביב להם לימוד המשנה והתלמוד, ורשב"י הוא דתני לה, ומזה הוכחה גמורה ברורה שספר הזהר אינו לרשב"י התנא ע"ה, כי אם לפילוסוף רמאי גדול שלמד כל חכמת ישראל בשני התלמודים ומדרשי רז"ל. והוא מאמין בדעות הכשדים והכלדיים פילוסופים הראשונים שהיו חולקים על אברהם אבינו באמונתו באל אחד, ומאמינים בשתי סיבות קודמות, וכל אחת פועלת היפך האחרת, והסיבות הפועלות הטוב קורא להם בשם סטרא דקדושה, והם אדם קדמון וכתר עליון עם שאר פרצופים וצורות דעשר ספירות דקליפה, והם אדם בליעל וכתר עליון דקליפה עם שאר פרצופים וצורות דעשר ספירות דקליפה המשתלשלים מהם הנקראים בשם אל אחר, כי הוא מאמין ומאמת מציאות אלהים אחרים בעולם כדעת הכשדים והמצרים הקדמונים בפילוסופיה הקדומה שכבר נמר ריחה וסר טעמה. ובשפתי חלקות וגיזומים הוא מושך לב רבים מהרבנים הפתאים להאמין באלהים אחרים רבים ולזלזל בלמוד המשנה והתלמוד עד שלא ידעו מה לעשות והיאך יפרשו מן האיסורים שנאמרו למשה בסיני כגון ח"י טריפות הנזכרים במשנה וחילוקי דיניהם, לפי שלא נתפרש בתורה בהדיא אלא דרוסה כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בהל' מאכלות אסורות. ויכוצא בזה בשאר איסורים של תורה שלא נתפרשו בתורה שבכתב ונמסרו למשה רבינו ע"ה בעל פה. והמה מפורשים במשנה ובתלמוד כגון דיני תערובת איסור בשר וחלב. ואיזה מהן אסור מדאוריתא ואיזה אסור מדרבנן. והפילוסוף הנזכר

כיוון לפסול ולהשכיח מישראל כל הדינים המבוארים במשנה ובתלמוד. ובהדיא אמר שבסוף גלותא יתפרנסון מחיבורא דיליה.

סז) הן עתה אערוך לך ידידי הקורא דברי הפילוסוף הנזכר המבזה לימוד המשנה והתלמוד, ומזלזל בשקלא וטריא דרבנן בתלמוד שהם לפי דעתו מהסטרא אחרא הנקרא מצרים (פועל הרע) שמעבידם ומטריחם בכמה קושיות ופירווקם כאשר יבין המשכיל בדבריו איך הוא משבח את הרמזים שלו בפסוק ונהר יוצא מעדן (זוהר בראשית דך כ"ו וכ"ז) בשם סבא דסבין (עתיק) שנגלה לר' אלעזר וחביריו. ור' אלעזר סיפר זה לאביו ר' שמעון שאמר להם סבא דסבין שאותן ארבעה שנכנסו לפרדס, השלשה מהם שלא למדו הסודות שלו שהם מאבני שיש טהור שהם מאבא וברתא והם מלוחות ראשונות שנשתברו, רק למדו משנה ותלמוד שהם מלוחות שניות שיש בהם טוב ורע והוא התר ואסור, לפיכך נסתכנו, אבל ר' עקיבא למד הסודות שהם ענייני ריבוי האלוהות שהוא מרמזם באותיות שם הויה ב"ה ושהסודות המבוארים בדבריו הם מאבני שיש טהור שכולו טוב והם ממדרגת לוחות ראשונות שנשתברו ואין בהם תערובת רע, ולפיכך נכנס בשלום ויצא בשלום, אבל המשנה והתלמוד ושאר מדרשי רז"ל הם מעורבים מטוב ורע. ראה ידידי ותן דעתך בדבריו איך הוא מבזה לימוד המשנה והתלמוד ומדרשי רז"ל ומעיד עליהם שהם עץ הדעת טוב ורע היפך דברי שלמה המלך ע"ה שאמר ברוח הקדש כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו, ורז"ל במדרשיהם הרבו בשבח תורה שבכתב, ותורה שבעל פה יותר כמו שכתבתי לעיל בשם הירושלמי בשם רשב"י.

ובכמה מקומות קורים רז"ל לתורה טוב כמו שאמרו על זנח ישראל טוב אויב ירדפו, ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו. וכתוב עץ החיים היא למחזיקים בה, ולא עץ הדעת טוב ורע, ושוב חזר הפילוסוף הנזכר לגנות את המשנה והתלמוד באמרו דבר אחר (שם דף כ"ז ע"א) ומשבח את סחורתו הסודות שהוא בודאם מלבו שהם מעץ החיים מזעיר אנפין דאצילות ששם אין שליטה לקליפות, ולא ימצא בהם קושיות ומשא ומתן של הלכה (אבל הם המצאת אלהים חדשים מקרוב באו לא שערום אבותינו והם עוקרים יסוד יחוד השם שהוא העיקר הגדול). אבל המשנה והתלמוד הם יוצאים ממטטרון דיצירה והוא זעיר אנפין דיצירה שם נכנסו בן עזאי ובן זומא ואלישע, אחר ששם יש אחיזה לקליפות והם מעץ הדעת טוב ורע, מצד אחד טוב, והוא התר כשר טהור, ומצד אחד רע והוא אסור ופסול וטמא (כאן גילה מצפוני לבו דניחא ליה בהפקירא ולא יזכר שם טמא ופסול ואסור החכם יבין). ועוד חזר שם לדרוש בגנות המשנה והתלמוד בשם מארי מתניתין וז"ל וימררו את חיהם (המצרים שהם הקליפות) בעבודה קשה, דא קושיא, בחומר, בקל וחומר, ובלבנים, בליבון הלכתא, ובכל עבודה בשדה, דא ברייתא, את כל עבודתם אשר עבדו בפרך, דא משנה, אם תייבין בתיובתא, אתאמר בהון ויורהו ה' עץ, ודא עץ חיים, וביה וימתקו המים (פי' המקדש מלך בתחלה היו עוסקים בפשטי התורה (דהיינו משנה וגמרא וברייתא שהזכיר לעיל) אזי וימררו את חיהם שאינם מקבלים שפע משם מ"ה שהוא שקיו דאילנא שהוא פנימיות זעיר וכו') ודא משה משיח דאתמר ביה ומטה אלהים בידו, מטה דא מטטרון, מסטריה חיים, ומסטריה מיתה. כד אתהפוך למטה איהו עזר מסטרה דטוב. כך אתהפוך לחויה איהו כנגדו. מיד וינס משה מפניו. וקב"ה מסר ליה בידיה דמשה ואיהו אורייתא דבעל פה דביה איסור והתר (פי' המק"ם כי תורה שבע"פ היא במטטרון ששם טוב ורע שהם איסור והתר) הנך רואה בעיניך ידידי את דברי הפילוסוף החובר מחבר הזהר איך הוא מכיון ליתן דופי במשנת חכמים ותלמודם המקובל בידם איש מפי איש ממש רבינו ע"ה. וליחס את המשנה למטטרון שיש בו טוב ורע. ולא מפי הגבורה ניתנה אלא מטטרון. והטוב שבה הוא התר טהור כשר, ורע שבה אסור וטמא ופסול. וחשב את העסק בה לעון אשר חטא. אשר אם ישו בו ישראל בתשובה ויעזבו

המשנה, ויתעסקו בסודות שערך לפנייהם בריבוי האלוהות הקדושים לו פועלי הטוב, וגם בידיעת הקליפות אלהים אחרים טמאים פועלי הרע ימתקו להם המים המרים המאררים. כי אז לא ידעו עוד להבדיל בין טמא לטהור ובין קדש לחול, כאשר מצאנו ראינו האנשים העוסקים כל ימיהם בסודות הנזכרים ואינם משגיחים במשנה ותלמוד ופוסקים, שאינם יודעים כלל להבדיל בין הטמא ובין הטהור, כשר ופסול, אסור ומותר, ולא ידעו במה יכשלו, כי מוחם מלא מילי דחסידותא דאית בהו אפיקרותא, עבודת הפרצופים וכפירות שונים אשר לא צוה ה', ומוחין דקטנות ומוחין דגדלות, וזיווגים וטיפין הנוזלים מן הפרצופים הזכרים לרחם נשיהם ופילגשיהם, עד אפס מקום במוחם לנוח שם אסור ומותר. להבדיל בין הטמא ובין הטהור, ובין דבר הנאכל לדבר שאסור לאכלו אשר על זה נצטוינו בתורה, וקיימו בעצמם מאמר ר' נתן שאמר כי דבר ה' בזה זה שלא השגיח על המשנה (פי' רש"י שעשאה כפי שאינה עיקר. או שאינו מחזר לשנותה, סנהדרין דף צ"ט ע"ש ברש"י ומהרש"א).

סח) ואח"כ (דף הנזכר לעיל ע"ב) הוסיף להרבות דברים בדברי נרגן כמתלהמים, וכמתלהלה היורה זיקים לשבח סודותיו ולקרות תורתו עץ חיים היא למחזיקים זה, ואיהי מטרוניתא מלכות. והעוסקים בה בני מלכים, ואת המשנה שקבל משה מפי הגבורה ושנאה לאהרן ובניו וזקני ישראל ולכל ישראל כדגרסין בעירובין פ' כיצד מעברין (נ"ד ע"ב): "ת"ר כיצד סדר משנה: משה למד מפי הגבורה (לא מפי מטטרון) נכנס אהרן שנה לו משה פרקו, נסתלק אהרון" וכו', קרא לה הפילוסוף הנזכר שפחה ואמר שאילו זכו ישראל היה משה נותן להם משנה שאין בה איסור וטמא ופסול, אלא הכל טהור ומותר וכשר, ועל שנתן להם משה רבינו המשנה הזאת שיש בה איסור והתר, טמא וטהור, פסול וכשר, נענש להיקבר בחוצה לארץ, ולא ידע איש את קבורתו, כלומר סיבת עונש קבורתו, וסיבת עונש קבורתו שם, משנה זו שנתן לישראל. והעוסקים בה ומורים לעם את הדרך ילכו בה קרא להם ערב רב, לפי שהמשנה מרחקת אמונתו באלהים רבים שהוא מרמזם באותיות יהוה-ה, ולכן קרא למשנה שפחה דשלטא על מטרוניתא שהיא גורמת להפריד בין מלכא ומטרוניתא, באמרו שם ומלכא ומטרוניתא מתפרשן מבעלה בגין כן תחת שלש רגזה ארץ, תחת עבד כי ימלך, דא איהו עבדא ידיעא (מטטרון שנתן המשנה הזאת למשה) ושפחה כי תירש גברתה דא משנה, ונבל כי ישבע לחם (מלחמה של משנה) דא ערב רב. (העוסקים במשנה) עם נבל ולא חכם, ואין יחוד לפרצופים עד דיתמחון ערב רב, העוסקים בה שהם גורמים פירוד בין המלכים ופילגשיהם. ובפרשת כי תצא הוא משבח את תורתו החדשה שהוא קורא אותה קבלה, והעוסקים בה קורא להם אדם, אבל העוסקים במשנה ובתלמוד הוא קורא להם בשם דגים ועופות השמים, והעוסקים בקבלתו למעלה מהם ושעליהם נאמר וירדו בדגת הים ובעוף השמים דאינון מארי מתניתין, ומרבה עוד דברים לגנות התנאים ואמוראים ולהפחית כבודם, ולשבח העוסקים בקבלתו החדשה בדברי חלקות היורדים לחדרי בטן, כאשר יראה המעיין המשכיל על דבר אמת הבקי בכתובים ובדברי רז"ל בתלמוד ומדרשים האמתיים. ושם בדף רע"ו גילה פנים בחוצפא יתירא בשם רעיא מהימנא לומר אית סלע ואית סלע, אית אבן ואית אבן, אית אבן דשמא היהו-ה (היא תורתו החדשה המלאה פרצופים וצורות הנקראים בשם יהו-ה ואדנות ושאר שמות הקדש נמחקים ואין נמחקים ומרמזם בשם הוי"ה) עלה אתמר ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב, ואית אבן דאיהי אבן משכית, דלית תמן נביעו דחכמתא ולא דיבור אלא אבן דאיהי (חסר הפסוק בכאן ולא חפץ לפרסם כוונתו כל כך בבזוי המשנה והיה רוצה לומר אבן נגף ואבן מכשול). ראה והבן בדבריו איך הוא מחשיב לתורתו החדשה וקורא לה אבנא די מחת לצלמא, ובמלת צלמא כוונתו על המשנה והתלמוד שהוא חושב אותם כצלמי האלילים, ומבזה אותה וקורא לה אבן משכית דלית בה חכמתא, ובדבריו אלה הוא רומז לפרוש מן המשנה כמאמר הכתוב ואבן משכית לא תתנו

בארצכם להשתחות עליה (פי' להשתחות וליחד השי"ת על פי המשנה המרחקת כל ריבוי באלהות. רק על פי תורתו החדשה שהשי"ת מחולק לכמה פרצופים זכרים ונקבות וצריך לקשרם ולאחדם ולזווגם יחד ר"ל). ושוב חזר הפילוסוף הנזכר לדבריו שבראש עמוד ב' שקורא לתורתו סלע הנובע חכמה, ואת המשנה ואת התלמוד שקיבל משה מסיני הוא מדמה אותן לקליפה הקשה של אגוז שכל חכמי הדורות יגעים בה ולית לון יכולת לאפקא מינה מיא אלא טיפין.

ועוד לא שבע להטיל קלון ופחיתות במשנה שהיא המצוה שקיבל משה מסיני כדאיתא בברכות והובא לעיל, וקורא לה שפחה, סלע אחרא, דאתקריאת קליפה, משנה, נוקבא דעבד נער, עלה אתמר בדברים לא יוסר עבד אלא דמחן ומתברין מנה כמה פסקות בלא נביעו דחכמתא. ומשבח הוא את תורתו החדשה המלאה אלוהות רבים וקורא לה ברתא דמלכא, דבגינה אתמר ודברתם אל הסלע בדבור ופיוס כברתא דמלכא, ומספר שם שמשה רבינו התוודה את חטאו זאת שנתן לנו את המשנה והתלמוד שהם סותרים ומכים על קדקד אמונתו באלהים רבים שהוא קורא לה ברתא דמלכא. ושעל כן נגזר עליו מיתה. דמאן דסריב למטרוניתא חייב מיתה, כל שכן מאן דמחי לברתא דמלכא ושעל כן נגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל. ושיקבר בארץ נכריה חוצה לארץ.

סט ראה והתבונן אחי איך בדבריו אלה הוא מחלל את הקדשים כללותיה ופרטותיה של תורה המקובלים ביד כל ישראל הכתובים במשנה ובתלמוד שקיבל משה מסיני ומסרם ליהושע וכו' הקדושים לכלל האומה הישראלית, ומחבר הזהר מהללם ומורה לעזבם ולפרוש מהם כאבן משכית, וקורא להם בשמות של גנאי שפחה כי תירש גברתה, אשר תחתיה רגזה ארץ, ובשם קליפה קשה אשר ילאה כל אדם לשברה ולהוציא ממנה אוכל מועט כנטפי מים מועטים אשר לא ירוו לנפש עיף וצמא. כה עשה הפילוסוף הרמאי מחבר הזהר לגרע נטפי מי ים המשנה והתלמוד בכמה מיני מגרעות אשר שת עליהם בזהר ובתיקונים. ובמחשבה רעה זו חשב לפסול ולהשכיח את המשנה והתלמוד מישראל ולסתום את פי באר מים חיים אשר ממנו יקרו כל הליכות תורה שבעל פה. ומחשבתו זאת בפירוש אמרה בכמה מקומות, וכמו שכתב ר' יצחק דלטאש בפסק המודפס בתחלת ספר הזהר הבנוי על דעת מחבר הזהר שלא כרצון רז"ל בעלי התלמוד, ומהם גם כן בתיקוני זהר חדש בתחלתו דבור המתחיל והמשכילים, שכתב שם דאסתכם קב"ה ושכינתיה למעבד האי חיבורא וכו' (והמשכיל יבין איך אפשר שיסכים הקב"ה לשנות מה שכתוב בתורה כי שאל נא לימים ראשונים וכו' וכמו שביארו רז"ל).

ובהקדמת תקוני הזהר דף ג' ע"ב, גם בתחלת הקדמה שנייה ובסוף תיקונא שתיתאה כתב וכמה בני נשא יתפרנסון מהאי חיבורא דילך בסוף יומיא וכו'. ומשפתי חלקות מסית ומדיח לזלזל בלימוד משנה ותלמוד, וחשב עסקם לעון אשר חטא עד שצריך תשובה לעזוב אותם ולהתעסק בתורתו החדשה המלאה תארים ותבניות צורות ופרצופים רבים שונים זה מזה אשר עלה על רוחו לעשותם גופים, ולהוריד להם נשמות מעצמות האלהים העליון שאין לו דמות הגוף בידיים ורגלים ושאר אברי הגוף רק דמות עגול גדול מקיף את כל החלל שבתוכו לפי דעתו ודרך צינור דק משך ממנו הפילוסוף המתעה נשמות ומלבושים לכסות מערומי הצורות והפרצופים כמבואר בעץ חיים להרח"ו, ובשאר ספרי המקבלים ממנו אשר לא שמו אל לבם דברי רז"ל בגמרא ומדרש רבה ותנחומא וכיוצא מספרי רז"ל האמתיים.

ובתיקוני זהר חדש (דף ו' וז' ודף י') הרחיב עוד את פיו לספר בגנות העוסקים במשנה ובתלמוד כדי שיקרא רבי או כדי להשיג עושר בעה"ז או שיזכה לחיי העה"ב, שאמרו חכמים עליהם לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפי' שלא לשמה, שמתוך וכו' וגם אמרו האומר סלע זו לצדקה בשביל

שיחיה בני בשביל שאזכה לחיי העולם הבא הרי זה צדיק גמור. והפילוסוף מחבר הזהר שם אותם ליורשי גהינם, ודימה שקלא וטריא דרבנן העוסקים בתורה כדי שיזכו לחיי העולם הבא לכלבים המנבחים ואומרים חף חף הב הב. ואמר שהם יורשים גיהנם האומרת הב הב. כמו שמסיים שם שעליהם נאמר ואלה לחרפות ולדראון עולם. ולעג על מאמר התנא למוד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה. ואף אם עוסק בתורה להבדיל בין הטהור ובין הטמא כאשר ציונו ה' אלהינו להבדיל בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל, ושאר איסורי מאכלות הכל נקרא אצלו עוסק שלא לשמה כמו שאמר שם - לא משתדלין אלא לגרמייהו לדבחא בשרא וכו'. ולא נקרא עוסק לשמה אלא העוסק בתורה כדי לחבר האלהות הזכרים בנקבות, אבא עם אימא, וזעיר עם נוקביה. לזווגם יחד והיו לבשר אחד. וכן בקריאת שמע וציצית ותפילין ושאר כל המצוות. ולכן תיקנו המקובלים לומר קודם כל מצוה שעושים לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו', כי תכלית כוונת הפילוסוף להכניס בישראל אמונת ריבוי באלוהות זכרים ונקבות ולעשות חבורים שלו שהם הזהר והתיקונים עיקר לעסוק בהם חלף המשנה והתלמוד. ולשכח מישראל עסק המשנה והתלמוד שכל כללותיה ופרטותיה של תורה כלולים בהם. ובכמה מקומות הוא משבח את חבורו זה ומהם בתיקוני זוהר חדש דף י"ו ע"ב. ובנפת אשר יטיף הפילוסוף הנזכר בשפתי אמונה שהיא זרה לאמונת תורתנו הקדושה משך לב רבים בחלקלקותיו, וישיאם לעבוד אלהים אחרים המה הצורות והפרצופים אשר בדה מלבו להטעותנו בפירוש עשר ספירות הנזכרים בספר יצירה לחשבם אלהות ולעבוד אותם בעבור שנשמותיהם חצובים מהאלהים העליון (לפי דעתו) אשר חלק להם מעצמותו ומהותו הם ועיגוליהם וגופם ונשמתם ולבושם, כולם חוצבו ממקור אחד (הוא הא"ס) אשר לפי דעתם אין לו שם ונקודה ולית מחשבה תפיסה ביה, ולא שייך שום עבודה וקריאה אליו, ולא יענה את הקורא אליו שכבר מינה והפקיד את הפרצופים על כל מלאכת הבריאה. ועשה את אבא בורא, והוא אומר ומצוה לאימא יהי כך וכך, והיא עושה כדבריו, כאומן שעושה מלאכת בעל הבית באמונה. ואבא ואימא גם הם ציוו והפקידו את זעיר אנפין ונוקבתיה להשגיח ולדון על מעשה התחתונים. מאן דזכי לדינא לדינא, ומאן דזכי לרחמי לרחמי, הכל נעשה כחפצו ורצונו של זעיר אנפין. וכל דברי המחבר הזה בנויים על הפילוסופיא הקדומה אשר כבר נמר ריחה וטעמה מעת אשר נגלה כבודו יתברך על הר סיני ואמר אנכי ה' אלהיך, לא יהיה לך אלהים אחרים. רק שאחרי מות יהושע והזקנים חזרו להדיעות האלו הנפסדות ויעבדו את הבעלים והעשתרות האלו ויעשו צלמיהם כדי להוריד השפע מהן על אותן הצורות והצלמים לפי דעתם.

ע) והפילוסוף מחבר הזהר אסף את כל הדיעות האלה וטפל אותם וחברם לאמונת תורתנו הקדושה בהטעאת מליצת הכתובים ודברי חכמים שלא כדרך הצעת הלשון ולא כקבלת חכמים. והוא מאמת מציאות אלהים אחרים אשר לא אלהים המה היפך הכתובים המעידים שאין צור מבלעדי אלהינו. וכמבואר בדברי רז"ל בתלמוד ובמדרשיהם האמתיים. ודברי הפילוסוף הזה שטפל על משה רבינו עליו השלום שקר שנענש על שנתן לישראל את המשנה הזאת ושהוא בעצמו התודה על חטאתו זאת כמו שנתבאר לעיל. המה נגד דברי רז"ל בגמרא ובמדרש רבה בכמה מקומות ובילקוט פ' ואתחנן וז"ל ויקרא פרשת רבה פרשה ל"א עם פירוש עץ יוסף: "ור' יהודה מושלו משל למה הדבר דומה למלך שגזר ואמר כל מי שילקוט ויאכל מפגי פירות שביעית יהו מחזרין אותו בקומפון, הלכה אשה אחת בת טובים ולקטה ואכלה פגי פירות שביעית, התחילו מחזרין אותה בקומפון והיתה צווחת ואומרת בבקשה ממך אדני המלך תלה את הפגין האלו בצוארי כדי שלא יהו הבריות אומרין דומה לנו שנמצא בה דבר של ערוה או דבר של כשפים, אלא מתוך שרואין את הפגין בצוארי הן יודעין שבשבילן אני מחזרת, כך אמר משה לפני הקב"ה. רבון העולם כתוב בתורתך מפני מה איני נכנס לארץ, שלא יהו ישראל אומרין, דומה לנו שזייף משה

בתורה (פי' בתורה שבכתב) או אמר דבר שלא הצטוו (פי' בתורה שבעל פה), אמר לו הקב"ה חיך שאני כותב בתורה שלא היתה אלא על המים, הדא הוא דכתיב כאשר מריתם פי במדבר צין" וכו' ועיין יומא דף פ"ו.

הרי מכל זה מתבאר שתורתו של משה רבינו ומשנתו אמת מפי הגבורה אמרם ולא שינה לקבל ממטטרון משנה שיש בה טוב ורע. והרי מצינו שאף עדת קרח החולקים על משה רבינו ע"ה וירדו חיים שאולה מתוודים את חטאם ואומרים משה אמת ותורתו אמת והם בדאים. כדאיתא בפרק חלק (סנהדרין ק"י ע"א) ובפרק הספינה (ב"ב ע"ד ע"א). ואם כן חלילה לכל אוהב תורת משה רבינו ומאמין בקבלת רז"ל במשנה ובתלמוד, להאמין לשקריו של מחבר הזהר הוא והמלך הנכרי אשר על ידו רימא את ישראל וגילה את חיבורו הזהר וכיוון לטפול שקר על תורת משה שבעל פה המקובלת איש מפי איש בלי שום ספק וליתן בה דופי שהיא מעורבת מטוב ורע, ושטוב בעיניו לשוב בתשובה ולעזוב את המשנה והתלמוד, וללמוד בספריו החיצוניים הזהר והתיקונים. כדי לשכח מישראל כללותיה ופרטותיה של תורה, וגם לשכח מהם אמתת יחודו של הקב"ה ולטעת במקומה אמונת אלהים רבים המשתלשלים ומסתעפים זה מזה. וקרא זה אל זה ואמר יהי כך וכך, והאחר עושה. או התחתון יטול רשות מהעליון, ואם לא יחפוץ העליון, יאמר לו התחתון מה לי ולך, אם יחטא לי יחטא ולא לך. כמו שאמרה אימא לאבא בעת בריאת אדם הראשון לפי דבריו אשר בדא מלבו כדלעיל. ועליו אמר שלמה המלך ע"ה ובכך ראיתי (ספרים) קבורים ובאו (לנו מיד בן נכר) וממקום קדוש יהלכו (כאלו מהלכה למשה מסיני נאמרו) וישתכחו בעיר שכן קבלו מרשב"י התנא, אל תקרי וישתכחו אלא וישתבחו כמו שדרש רז"ל, אשר כן עשו להטעות את ישראל ולהרחיקם מעל ה' אלהיהם שהוא הסיבה הראשונה. ולעבוד סיבות רבות מחודשות, ובייחוד לאלוה קצר אפים (זעיר אנפין ונוקביה) וליחס כל תפלתם ועבודתם אליהם, ולקריות להן בשמותיו של הקב"ה כמעשה דורו של אנוש שקראו לעצבים בשמותיו של הקב"ה עד שהציף השי"ת מי אוקינוס ואיבד שליטתו של עולם כמו שאמרו רז"ל והבאתיו לעיל בס' נ"ו.

עא הוא שמשנה רבינו ע"ה מוכיח את ישראל בספר משנה תורה מפי הגבורה "ויטש אלוה עשהו וינבל צור ישועתו", ויטש אלוה עשהו הוא הסיבה הראשונה, וינבל צור ישועתו, שחשבוהו כעילה, נבל שאינו מושיע את הקורא אליו, ובמדרש הגדול פרשת האזינו: "ויטש אלוה עשהו כענין שנאמר כי שתיים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים וכו' אמר להם המקום במדה שמדדתם אני מודד לכם שנאמר עזבתי את ביתי נטשתי את נחלתי, ואומר ויטש משכן שילה וימאס באוהל יוסף, ואומר כי נטשת עמך בית יעקב, יקניאוהו בזרים מלמד שעשו להם דברים של זרות, שנאמר וגם מעכה אם אסא המלך הסירה מגבירה אשר עשתה מפלצת לאשרה, מאי מפלצת, אמר רב יהודה מפליא ליצנותא, אמר רב יוסף זכרות עשתה לה" וכו'. ומחבר ספר הזהר עשה גם הוא מפלצות לבעלים ולעשתרות הם הפרצופים שהמציא בדמיונותיו לעבדם כדאיתא בזהר בראשית דף כ"ו ע"א וז"ל: "ויצמח ה' אלהים, אבא ואמא, כל עץ נחמד דא צדיק (היא יסוד דזעיר אנפין) וטוב למאכל דא עמודא דאמצעיתא" וכו'. ובפ' ויצא דף ק"ן ע"ב הוא קורא ליסוד דמלכות ויסוד דזעיר שער השמים וז"ל: "ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה מלא דא לתרין סטרין איהו מה נורא המקום הזה חד ההוא מקום דקאמר בקדמייתא (פירש הרב שביבי נגה היינו מלכות) וחד על את קיימא (היינו יסוד) דלא בעיא לאתבטלא ואע"ג דאינון תרי סטרי חד הוא. אמר אין זה כי אם בית אלהים לאשתמשא ביה ולמיעבד ביה פירין ולארקא ביה ברכאן מכל שיפי גופא, דהאי הוא תרעא דכל גופא הה"ד וזה שער השמים, דא תרעא דגופא, ודאי תרעא איהו לארקא ברכאן לתתא דכתיב אין זה כי אם בית אלהים. ועל דא ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה ובני נשא לא משגחן ביקרא דביה למהוי ביה שלים לעילא ותתא" וכו', ע"כ.

הכר נא קורא נעים עד היכן הגיעה דעתו ורעיונותיו של מחבר הנזכר לקרוא למפלצות שהם אברי המשגל של הפרצופים שהמציא ברעיונותיו בשם בית אלהים ובשם שער השמים, היש דברים של זרות יותר מזה? עוד בילקוט ובמדרש הגדול: "יזבחו לשדים לא אלוה, אילו עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות ודברים שהן צורך העולם והנייה לעולם בהם לא היתה קנאה כפולה, אלא הן עובדים לדבר שאין אומות העולם מכירים אותם, חדשים מקרוב באו, שכל זמן שהיה אחד מן האומות רואה אותו אומר זה צלם יהודי" ע"כ ורש"י בחומש מביא כל זה. וכתב הרלב"ג ז"ל: "יזבחו לשדים, לא דיים שעבדו לכוכבים ומזלות, אלא שעבדו לדמיונות כוזבים". והנה ידוע ומפורסם כי האומות הראשונים בימי אנוש טעו לעבוד לכוכבים ולמזלות ולשמש ולירח ושאר צבא השמים כמו שאמרו רז"ל במדרשיהם רבה וילקוט ומדרש בגדול והרמב"ם בתחלת הלכות ע"ז. ואחריהם קמו כתות אחרות שהאמינו בשני פועלים, פועל הטוב ופועל הרע, ואחריהם פשטה אמונת ישוע הנוצרי מאמיני השלשה, אב ובן ורוח הקדש. ואחריהם עמדה הקבלה המזויפת מאמיני עשר ספירות שלא כדעת בעל ספר יצירה, שפירשו העשר ספירות שהזכיר כהעולה על רוחם, ועשו אותם ברעיונותים פרצופים רבים השונים זה מזה, זה ארוך וזה קצר וזה בינוני, והכל אחד לפי דעתם. והנה לפי דבריהם כללותם הם אחד, הנה האחד מחמשה פרצופים הכוללים אינו אחד שלם, רק חמישית אחד, כי רק החמשה פרצופים הכוללים הם אחד. וכל פרצוף הוא רק חלק אחד מחמשה מהאלהים השלם, ואם כן איך נכווין בתפלתנו רק אל חלק אחד מחמשה שהוא קצר האפים (זעיר אנפין) לדעת רוב המקובלים, ולדעת הר' עז לאלהים שהעבודה והתפלות שאנו מתפללים אינו לזעיר אנפין אלא למלכא קדישא דכל קדישין. ועל זאת יתפלא כל מבין איך המקובלים בעצמם ההולכים בעקבות הזהר לא הסכימו לדעת אחת למי יתפללו, כי זה מתפלל וקורא לזעיר אנפין ופילגשיו, וזה מתפלל אל מלכא קדישא דכל קדישין וזוגתו.

אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלמה, כי ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו, וישראל לא ידע את אלהיו, ואל איזה צורה ופרצוף מהפרצופים שהמציא מחבר הזהר יתפלל, ויטש אלוה עשהו הראשון וצור לכל, ויבקש אלהים חדשים מקרוב באו אשר אף הגוים עובדי אלילים לא ידעום. ולפי האמור פה חלילה חלילה לחשוב על שום תנא או אמורא כרז"ל אשר ידענו רוב חכמתם וחסידותם וקדושתם שיאמרו דברים כאלה על המשנה והתלמוד אשר הם בעצמם בלו ימיהם בעסק הקדוש הזה, הוא שקלא וטריא דתלמודא, על אבן שתיה, היא המשנה אשר עליה הושת התלמוד הקדוש אשר עיני כל מורי הוראות עליו, ומפיו נבעו כל נהרי נחלי פסקי הלכות, מימות רבותינו הגאונים ועד עתה, וכל משיבי תשובות ממעין המשנה והתלמוד ישאבון.

עב וקל וחומר הדברים לחשוב על התנא הקדוש רשב"י ע"ה שיכנה את המשנה בשם צלמא דמחתיא אבנא, ובשם אבן משכית, וקליפה, וכיוצא שהרי בירושלמי מבואר בהדיא דרשב"י סבירא ליה שקריאת המשנה חשובה אצלו יותר מן המקרא. ושקול הוא כקריאת שמע בעונתה כמו שנתבאר לעיל סי' ס"ו. ואיככה נחשוב על התנא הקדוש הזה שידבר סרה על המשנה לומר שכל טמא ואסור ופסול הנזכרים במשנה מסטרא דיצר הרע. וניחא ליה בהפקירא לזלזל באיסורין שבה, ושעל זה נענש משה רבינו ע"ה להיקבר בארץ טמאה על שלימדנו את המשנה. ושהיה לו למשה ללמדנו תחתיה סודות ורמזים הנוגעים ופוגמים בכבוד אבינו מלכינו וביסודי תורתנו הקדושה ושרשיה להטותנו כעיקרי אמונתנו הטהורה ביחוד השי"ת שהוא הסיבה הראשונה. וליסד לנו דת ותורה חדשה להאמין בסבות רבות המשתלשלים זה מזה. וכל אחת נקראת בשם הויה ואדנות ואלהים והקב"ה. והמה שאמרו והיה העולם לפי דבריו, וייחס העבודה והתפלה וקרבתו שהיו ישראל מקריבים בזמן שבית המקדש קיים לאלוה הנברא קצר האפים (זעיר אנפין) והוא הסיבה האחרונה שבפרצופי האצילות היפך תורתנו הקדושה שבכתב ושבעל פה. ואע"פ שאמר שנגלה לו

עתיקא קדישא כמבואר בזהר בראשית דף כ"ב או אליהו ורעיא מהימנא כמבואר בזהר בכמה מקומות. כבר הוזהרנו בתורה שלא נאמין לו ולא נשמע אליו, כמו שנאמר כי יקום בקרבך נביא או חולם חלום וכו' כי נביא שקר הוא, ואף אם יעמיד לנו חמה ולבנה כיהושע בגבעון ועמק אילון לא נאמין לו כמו שאמרו רז"ל שגמרא ומביאו הר' הסמ"ג בהקדמת העשין והרמב"ם בחבור ובהקדמת סדר זרעים ובמורה פרק כ"ד משלישי באורך. והטעם כי מנסה ה' אלהינו אותנו כמו שנאמר כי מנסה ה' אלהיכם אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלהיכם וגו' ואין נביא רשאי לחדש דבר מעתה, ואף אם בת קול תכריז מן השמים לאמר שמעו בקולו, לא נשמע לו לסור מן הדרך אשר צוה ה' אלהינו אותנו ולזלזל בשום עיקר מעקרי התורה או בשום מצוה ממצותיה, כל שכן זה המסית בלי שום אות ומופות ועוקר ד' עיקרים מיסודי תורתנו הקדושה שכתב הרמב"ם ז"ל כמו שנתבאר לעיל סי' מ"ח, והנה כפי הנחת מחבר הזהר שכללות הפרצופים הם אחד, איך נפרד העתיק מאריך אנפין ושאר פרצופים ובא לבדו לבית מדרשו של רשב"י ושאל אותו ואמר לו שמעון שמעון מאן הוא דאמר ויאמר אלהים נעשה אדם מאן הוא האי אלהים וכו' (זוהר בראשית כ"ב) וכן בכמה מקומות בזהר שזכר סבא דסבין שהיה בא לגבי רבי אלעזר איך נפרד ובא לבדו הלא הכל אחד? וכבר קדמוני בטענה זו הראב"ע ז"ל על מאמיני השלוש בריש פרשת וירא וז"ל: "הנה קצת אמרו כי השם שלשה אנשים הוא אחד והוא שלשה ולא יתפרדו, והנה שכחו ויבאו שני המלאכים סדמה" ע"כ. ביאור דבריו כי מאמיני השלוש סוברים שהשם יתברך הוא שלשה, אב ובן ורוח הקדש והשלשה הם אחד ולכך אמר הכתוב וירא אליו ה', והנה שלשה אנשים, ואלה השלשה הם השם הנזכר בפסוק שקודם זה ולא יתפרדו, וטען עליהם הראב"ע הרי מצינו שנפרדו שנאמר ויבאו שני המלאכים סדומה? גם אנחנו נאמר להמסית מחבר הזהר שאומר וכלא חד ולא מתפרשין לעלמין. איך נפרד עתיק שהוא סבא דסבין ובא לבדו לבית מדרשו של רשב"י? גם מה שאמר שאימא היא שאמרה לאבא נעשה אדם, וגברה ידה ועשאתו על כרחו של אבא, וכשחטא אדם גירשו מגן עדן וגירשה עמו, ואיך נפרדה אימא מאבא, והלא כלא חד ולא מתפרשין? והנה אם היה סבא דסבין נראה לרשב"י ולר' אלעזר בנו כמה פעמים כמו שמבואר בזהר, למה בכה רשב"י ואמר שפחה של בית אבא נזדמן לה מלאך שלשה פעמים. אני אפי' לא פעם אחת? (מעילה י"ז ע"ב). וגם למה לא הגידו לנו חכמים שרשב"י היה נביא גדול כל כך יותר משאר נביאים, שהרי היה נגלה לו עתיקא קדישא והוא עומד על עמדו בתוך החברים בבית המדרש? ולמה אמרו חכמים שחגי זכריה ומלאכי סוף נביאים, ומשם ואילך פסקה נבואה ישראל, הא אשכחן רשב"י נבא אחר החרבן, והגיד כמה עניינים באלהות, ושהעבודה לבן האלהים קצר האפים מה שלא הודיעו שאר נביאים מימות משה עד מלאכי, ולא נתגלה זה עד האלף הששי?

עג) ובירושלמי פ' הרואה (פ"ט ה"א, י"ב ע"ד) גרסין: "המינין שאלו את ר' שמלאי כמה אלוהות בראו את העולם, אמר להם ולי אתם שואלים, לכו ושאלו את אדם הראשון, שנאמר כי שאל נא לימים ראשונים וגו' אשר בראו אלהים אדם על הארץ, אין כתיב כאן אלא למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ, אמרו ליה והא כתיב בראשית ברא אלהים, אמר להו וכי כתיב בראו, אין כתיב אלא ברא, אמר ר' שמלאי כל מקום שפקרו המינין תשובתן בצדן, חזרו ושאלו אותו מה אהן דכתיב נעשה אדם בצלמינו כדמותינו, אמר להם ויבראו אלהים את האדם בצלמם אין כתיב כאן, אלא ויברא אלהים את האדם בצלמו, אמרו לו תלמידי לאלה דחית בקנה, לנו מה אתה משיב, אמר להם לשעבר אדם נברא מן העפר, וחיה נבראת מן האדם, מאדם ואילך בצלמינו כדמותינו, אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהם בלא שכינה, וחזרו ושאלו אותו, מה אהן דכתיב אל אלהים ה', אל אלהים ה' הוא יודע, אמר להם הם יודעים אין כתיב כאן. אלא הוא יודע כתיב, אמרו לו תלמידי, רבי לאלו דחית בקנה, לנו מה אתה משיב, אמר להן

שלשתן שם אחד כאיניש דאמר בסיליוס קיסר אגושטוס (אדם מושל ושליט). חזרו ושאלו אותו, מהו דכתיב אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ, אמר להן וכי דברו ויקראו כתוב כאן, אין כתיב אלא דבר ויקרא ארץ, אמרו לו תלמידיו רבי לאלה דחית בקנה, לנו מה אתה משיב אמר להם שלשתן שם אחד הן כאיניש דאמר אומנון בניין ארכיטקטון (נ"א ארכיטקטונס, ערוך [ערך] אמון). חזרו ושאלו אותו מהו דכתיב כי אלהים קדושים הוא אמר להם קדושים המה אין כתוב כאן אלא הוא אל קנא הוא, אמרו לו תלמידיו רבי לאלו דחית בקנה. ולנו מה אתה משיב, אמר להם קדוש הוא בכל מיני קדושות, דאמר רבי יודן בשם רבי אחא הקב"ה דרכו בקדושה, דיבורו בקדושה, יישובו בקדושה, אלהים בקדש דרך, הילוכו בקדושה, הליכות אל מלכי בקדש, מושבו בקדושה אלהים ישב על כסא קדשו, דיבורו בקדושה אלהים דיבר בקדשו, חשיפת זרועו בקדושה, חשף ה' את זרוע קדשו נורא ואדיר בקדושה, מי כמוך נאדר בקדש, חזרו ושאלו אותו מהו דכתיב מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו. אמר להם כה' אלהינו בכל קראינו אליהם אין כתיב כאן, אלא בכל קראינו אליו. אמרו לו תלמידיו רבי לאלו דחית בקנה. לנו מה אתה משיב, אמר להם קרוב הוא בכל מיני קריבות דאמר ר' פנחס בשם ר' יהודה בר' סימון, עבודה זרה נראית קרובה ואינה אלא רחוקה. מה טעם ישאוהו על כתף יסבלוהו וגו' סוף דבר אלוהיו עמו בבית והוא צועק עד שימות ולא ישמע ולא יושיע מצרתו. אבל הקב"ה נראה רחוק ואין קרוב ממנו, דאמר רבי לוי מהארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה. וכן לכל רקיע ורקיע, ואמר רבי חלבו ורבי ברכיה בשם רבי אבא סמוקא אף טלפי החיות מהלך חמש מאות וחמש עשרה מנין ישרה, ראה כמה גבוה הוא מעולמו, ואדם נכנס לבית הכנסת ועומד אחורי העמוד ומתפלל בלחשיה והקב"ה מאזין את תפלתו שנאמר וחנה היא מדברת אל לבה רק שפתיה נעות והאזין הקב"ה תפלתה. וכן כל בריותיו שנאמר תפלה לעני כי יעטף כאדם המשיח באזן חבירו והוא שומע, וכי יש לך אלוה קרוב מזה שהוא קרוב לבריותיו מפה לאזן" ע"כ.

עד ראה יראה כל משכיל מעם ישראל האוהב את השי"ת ומאמין בתורתו הנתונה לנו מורשה בכתב ובעל פה כמה טרחו רז"ל בעלי המשנה והתלמוד לבאר הכתובים המדברים באלהות בלשון רבים, שמלבד שתשובת המתעקש בצדו שהוא יתברך אחד מיוחד מכל שאר האחדים, אלא שהודיעונו רז"ל שענינו שמורה על כל מיני קריבות אע"פ שהוא שוכן בגבהי מרומים הרחוקים עד מאוד, וכן הוא קדוש בכל מיני קדושות, לא כדעת מחבר הזהר שאמר נעשה ודאי על תרין אתמר, ומספר שם שאימא אמרה לאבא נעשה אדם וכו', וכשחטא אדם הראשון נתגרשה עמו ונפרדה מאבא והרי אינו חד! רחמנא ליצלן מאמונת מינות כזאת וכיוצא בה, הוא שהנביא מוכיח את ישראל כי מספר עריך היו אלהיך ישראל שנחשבו כאלהות כמה מדרגות וצורות שונים המשתלשלים זה מזה בנים ובנות, גם בני בנים בעלי נשים ופילגשים, ויעבדו את הסיבות שכבר נתעבו והוגשמו, ולא שתו אל לבם מאמר רז"ל בשבת פרק אמר ר' עקיבה (פ"ח ע"ב) כדגרסינן התם: אמר ר' יהושע בן לוי, כשעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו שלעולם מה לילוד אשה בינינו וכו' שוב מה כתיב בה כבוד את אביך ואת אמך, אב ואם יש לכם? הרי בהדיא שמשה רבינו נצח את המלאכים גם בטענה זו שמתמיה עליהם וכי יש לכם אב ואם? כי כולם משרתיו עושי רצונו ואין נולדים מאב ואם. והנה מזה תדין קל וחומר, ומה אם המלאכים אין להם אב ואם, כל שכן וקל וחומר להעלות על לב ולחשוב באלוהינו יתברך אב ואם, ובן ובת כמו שחשב המסית נביא השקר מחבר הזהר שכיון להסיתנו ולחדש לנו אמונה הדומה בתארה לאמונת העכו"ם ולזלזל באמונת האחדות המפורשת בתורה בנביאים ובכתובים ובדברי רז"ל כמו שנתבאר לעיל.

בהא סלקינן ובהא נחתינן. כיון שהמסית מחבר הזהר בא להסיתנו ולהדיחנו מעל ה' אלוהינו. ופגע בכבוד אבינו מלכינו וביסודי תורתנו הקדושה ושרשיה הטהורים ביחוד השי"ת שהוא הסיבה הראשונה. ובא ליסד לנו דת ותורה חדשה להאמין בסיבות רבות שהם משתלשלות זו מזו. וכל אחת נקראת בשם הויה ואדנות ואלהים והקב"ה וייחס התפלה והעבודה והקרבות שמקריבין ישראל בזמן שבית המקדש קיים לנברא קצר אפים (זעיר אנפין) והוא הסיבה האחרונה שבפרצופי האצילות. אע"פ שאמר שנגלה לו עתיקא קדישא או אליהו ור"מ וכיוצא לא נאמין לו, כי שקר בפיו. שכן קיבלנו מרז"ל שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה. ואף אם בת קול תכריז מן השמים לאמר שמעו אליו, לא נשמע לו לסור מן הדרך אשר צוה ה' אלהינו לזלזל בשום עיקר מעיקרי תורתנו. כל שכן זה שהוא עוקר ארבעה עיקרים מיסודי תורה"ק שמנאם הרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה, כמו שנתבאר לעיל.

וכתב בספר שבילי אמונה תחלת התיב הראשון וז"ל: "דרך אמונה בחרתי משפטך שויתי וכו' וכתבו חכמי המחקר, לא יוכל לעבוד עילת כל העילות אלא נביא הדור בטבעו או החכם המובהק במה שקנה מן החכמה. וכאשר ישיג האדם לזה, אזי יגיע לקבל שכר הטוב ויתקיים בו כוונת הבריאה כאמרו כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו. ולפי עיקר זה, נאמר בראשית עשרת הדברות אנכי ה' אלהיך כלומר האמן בלבך אמתת מציאותי. ואח"כ תוכל לקבל עול מלכותי. לפי שאין קבלת עול מלכות ראויה. רק אחר אמונת מציאותו. ואמר ה' אלהיך כלומר הוה קדמון. ומאתו היה הכל בחפץ ויכולת. והוא אלהים להם, שחייבים לעבוד אותו. ואמר אשר הוציאתיך מארץ מצרים, כי הוצאתו אותנו משם. מורה על המציאות והחפץ. כי בידיעה ובהשגחה ממנו יתברך יצאו. וגם תורה על החדוש. כי אם העולם קדמון לא ישתנה דבר מטבעו. ותורה על היכולת, ותורה על היחוד. כמו שאמר בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ ומצוה זו לא נאמרה בדברות על דרך הצווי, לפי שאין ראוי לצוות אלא אחר שידע השומע מי הוא המצווה ויאמין בלבו שהוא נמצא על ענין כן. ולפיכך אמר בדבור זה אנכי ה' אלהיך, ולא אמר על צד הציווי אלא על צד ההאמנה. ואחר שהודיענו אמתת מציאותו ודרכי הנהגתו לעולם, אזי התחיל לצוות אותנו ולהודיע לנו שאין דבר זולתו ראוי לעבודה. לפי שכל הנמצאים זולתו נמצאו במאמרו, ואין ראוי לכלול עמו ובקבלת עול מלכותו אחד מכל העבדים. שלא להשוות כבוד הבורא יתברך לכבוד הנבראים. לפיכך סמך מצוה זו לאמתת מציאותו. לפי שאמונת עבודת זולתו מכחשת מציאותו ועל דבר זה התחיל לצוות ולהודיע שאין ראוי לעבוד לזולתו. ולכן הזכיר ואמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. ועל יעלה בדעתך ומחשבתך ממה שאמר לא יהיה לך אלהים אחרים שיש מציאות אלוה אחר זולתו. כי מה שאמר אלהים הוא לפי מחשבת עובדיהם. כמו והאנשים רדפו אחריהם. ואמר אחרים, כלומר אלהים נמשכים אחר אחרים, שאין להם כח לעצמן, שקיומן תלוי בדבר אחר זולתו. ומי שאין לו כח קיים מעצמו אלא מזולתו אין ראוי להיעבד. ולא להשבע בשמו. אבל העובדה הראויה היא ליחיד אשר הוא נושא ומקיים כל הבריות הנמשכים זה אחר זה, ועדיו יתברך יגיע תכליתן והוא אין לו נושא ואין מקיים יתברך שמו ויתעלה זכרו" עכ"ל.

עה ודבריו אלה שכתב שנקראו אלהים אחרים לפי שאין להם קיום מעצמן רק על ידי אחרים, נובעים ממקור נאמן מדרש רבה והילקוט פרשת ויצא ופ' מקץ מדרש הגדול בויהי מקץ, וז"ל מדרש רבה עם פי' יפה תואר ועץ יוסף: "אמר ר"י הרשעים מתקיימין על אלהיהם, ופרעה חולם והנה עומד על היאור, אבל הצדיקים אלהיהם מתקיים עליהם והנה ה' נצב עליו", (פי' ההתיצבות היא ההשגחה להצילו מכל נזק ופגע וזהו שאמר ר"י הרשעים צריכים לעמוד על אלהיהם ולשמרם. אבל הצדיקים אלהיהם נצב עליהם ולשמרם ולהצילם ופי' נצב משגיח ע"כ) ובמדרש הגדול גורס במקום מתקיימין עומדים. ובילקוט פרשת יתרו: "אלהים אחרים. וכי אלהות הן והלא

כבר נאמר ונתן אלהיהם באש כי לא אלהים המה. ומה תלמוד לומר אלהים אחרים. שהם מאחרים לעובדיהם וכן הוא אומר הן יצעק אליו ולא יענה ומצרתו לא יושיעו, ד"א אלהים אחרים שהם עושים את עובדיהן אחרים. ר' יוסי אומר אלהים אחרים למה נאמר שלא ליתן פתחון פה לאומות העולם לומר אלו נקראו בשמו כבר היה בהם צורך הרי נקראו בשמו ואין בהם צורך. אימתי נקראו בשמו, בימי אנוש בן שת שנאמר אז הוחל לקרא בשם ה'. באותה שעה אמר הקב"ה אתם עשיתם מעשה חדש וקראתם אותם אלוהות, אני אעשה מעשה חדש ואקרא עצמי ה', באותה שעה קלה עלה אוקיינוס והציף שלישי של עולם וכן הוא אומר הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ ה' שמו, ר' אלעזר המודעי אומר אלהים אחרים שהם מחדשים להם אלוהות בכל יום, הא כיצד היה לו של זהב ונצרך לו, עושהו של כסף. נצרך לו, עושהו של נחשת, וכן ברזל, וכן בדיל ועופרת, שנאמר חדשים מקרוב באו" וכו' ע"ש. והנה מכל זה תבין שגגת רבותינו בעלי הקבלה החדשה שהאמינו לדברי המסית מחבר הזהר במציאות אלהים אחרים בעלי עשר ספירות וחמשה פרצופים דקליפה נגד עשר ספירות ופרצופין של קדושה, ואמרו נבראת לעומת זה עשה האלהים, גם היכלות הטומאה עומת היכלות הקדושה, בכל פרצוף שלה (משנת חסידים מסכת היכלות הקליפה וספר מחברת הקדש שער ר"ח ד' ט"ז ע"ב). וסוברים שכמו שאצל וברא ויצר ועשה אלהים קדושים כן אצל וברא ויצר ועשה אלהים אחרים וכמו שיש בקדושה אדם קדמון ועתיק ואריך, ואבא ואימא, וזעיר ונוקביה דקדושה כן בשמאל אדם בליעל סטרא אחרא מסאבא, זה לעומת זה כמו שיראה המעיין בספר חיים למהרח"ו, ומשנת חסידים שער הקליפות. ואם תעמיק חקר תבין ותשכיל (שסביא) [שסברא] זו באה ונמשכה להם מאמונת השונים שסוברים שיש בעולם שני פועלים, אחד פועל הטוב, ואחד פועל הרע. כמו שכתבו הראשונים לדחותה בשתי ידים, והמקובלים החדשים תפשוה וציירו אותה בפנים אחרים, ונדחקו מאד לכסות את נבלותה, ולהלבישה באמונת תוה"ק. ובאמת זרה היא עד מאד לאמונת ייחוד השי"ת, ולא תבוא בקהל ה'. ולא קבלה היא כלל. כמו שכתבתי לעיל מדברי רז"ל. כי המקובלים החדשים מאמתים מציאות אל אחד בעולם היפך דברי רז"ל. והכתובים מוכיחים כדעת חכמים ז"ל. שנאמר כי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד מלבדו. אתה הוא ה' לבדך. וכמה כתובים מכריזים שאין עוד אלוה אחר זולתי ה' אלהינו. ורבותינו מתקני התפלות התקינו לומר בכל יום אנו יודעים ומעידים ומגידים, שאין אלוה זולתך וכו' והרבה לשונות בתפלה מורים שאין מציאות אל אחר בעולם כלל כלל. ורק לפי מחשבת עובדיהן אמרה התורה כי לא תשתחוה לאל אחר. וכן לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. הכל לפי מחשבת עובדיהן שטועין וחושבים אותם אלוהות. לא שהשי"ת המציא שני מיני אלוהות אלה קדושים ואלה טמאים ח"ו. כי אין אלוה זולתו. וכמה פסוקים בתורה ובנביאים ובכתובים מוכיחים כן.

ובגמרא מכות (י"ב ע"א) גרסינן: אמר ר"ל שלש טעויות עתיד לטעות שרה של אדום שנאמר מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה. טועה שאינה קולטת אלא בצר והוא גולה לבצרה, טועה שאינה קולטת אלא אדם והוא מלאך, טועה שאינה קולטת אלא שוגג והוא מזיד" ע"כ, ופי' רש"י ז"ל: "שרה של אדום - סמאל שיברח לבצרה, שבתחלה יפרע הקב"ה ממנו כשיגיע קץ אדום ליחרב כדכתיב יפקוד ה' על צבא המרום במרום, ואחר כך ועל מלכי האדמה באדמה, חמוץ בגדים מדמו של סמאל, ואע"פ שאין המלאכים בשר ודם, כתב בו הכתוב בעין הריגת אדם לשבר את האוזן מה שהיא יכולה לשמוע" עכ"ל, הרי בהדיא שסמאל"ל מלאך ולא אלוה, ויש לשאול לפי שיטת המקובלים החדשים, כיון שיש לכל אומה שר הממונה עליה, ושר של ישראל מיכאל, ושל מצרים רהב, ושל אדום סמאל וכו'. למה נתנו המקובלים החדשים כל זו הגדולה לסמאל להקרא בשם אל אחר, ולהיות לו עשר ספירות דקליפה, ואדם בליעל ואריך ואבא ואימא וזעיר ונקבה דקליפה.

ואמרו שגם זה לעומת זה עשה האלהים, היכולות הטומאה נגד היכולות הקדושה, עם כל הפרצופים שלה, ולמה לא עשו כן לשאר כל השרים של כל האומות? ולמה יגרע מיכאל השר של ישראל מכל אלו המעלות? ולמה הניחוהו בלא אשה, וסמאל השיאוהו בלילית עם ת"פ מחנותיה? כלל הדברים לא מצינו בתורה ולא בנביאים ולא בכתובים ולא בדברי רבותינו ז"ל מציאות אל אחר בעולם, לא קדושים ולא טמאים זולתי ה' אלהינו ב"ה. והכל משרתיו עושי רצונו. ורק לפי מחשבת עובדיהן דברה תורה, שהם בוחרים להם כל אחד מכל הנבראים שהמציא הקב"ה בעולם ומשתחווים לו ועובדים ומקריבים לו קרבנות, וחושבין אותו לאמצעי או לאלוה. כמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מהלכות ע"ז, יש שבחרו בשמש ויש שבחרו בירח או באחד הכוכבים או המזלות או לאש או למים לעבדם ולהשתחוות להם. ועל כולם הזהירנו השי"ת ואמר לא יהיה לך אלהים אחרים, לא תשתחוה לאל אחר, לא שיש מציאות אל אחר בעולם מבלעדי ה' אלהינו. ולפי שבאמת אינן אלוהות כמאמר רז"ל, לכן תרגם רבינו סעדיה "אלהים אחרים" - "מעבוד אכר" [= "נעבד אחר", (המו"ל)], ולא תרגם "אלאה אכר". וכן תרגם "זבח לאלהים יחרם" - "ומן דבח לאלמעבודעת פאליקתל" לפי שבאמת אינן אלוהות. [הרב יוסף קאפח במהדורתו תרגם: "והזבח לאיזה נעבד יושמד, זולתי לשם ה' לבדו", (המו"ל)].

עו) ועוד האריך בעל שבילי אמונה בנתיב הנזכר לעיל להוכיח בראיות את קבלת תורתנו הקדושה שהשם יתברך הוא אחד ומיוחד מכל שאר האחרים ושאינן בכל שאר האחדים אחד אמתי אלא הוא יתברך ושאינו נחלק לכמה חלקים אשר בהתחברם יחד נקראים אחד. וזה שלא כדעת מחבר הזהר והמקובלים המאמינים בו שסוברים שכלל הפרצופים דוקא הם אחד, ואף על פי שהם אומרים שהאין סוף הוא אחדות אחת, הרי הם סותרים דברי עצמן, שהם אומרים שהוא מתחלק ומתפשט ומתלבש בכמה פרצופים, וגם אמרו שהאין סוף בבריאה אינו אחד כמו באצילות.

ויותר קשה מאד מזה שהם כוללים ומשתפים ביחודו את החמשה פרצופים שהם אומרים שהם נבראים, כמו שמפורש בזהר פרשת נשא על זעיר אנפין, ששם דרש על פסוק ה' פעלך בקרב שנים חייהו, שה' הנזכר בפסוק הוא מדבר בעתיק יומין, ואומר לו ה' שהוא עתיק יומין, פעלך שהוא זעיר אנפין בקרב שנים חייהו וכו', וכן מבואר בהדיא בספר יושר לבב שאמר ועבדהו לזעיר אנפין אע"פ שהוא נברא, כי לנשמתו אתה עובד כמו שנתבאר לעיל סוף סי' מ"ח.

עוד האריך בעל שבילי אמונה להוכיח שהוא יתברך עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, ואין שום דבר מכל הנמצאים והנבראים קודם לו, ואין ראשית לראשיתו (שלא כדעת המקובלים שאמרו הקב"ה הנקרא בשם הוי"ה הוא הזעיר אנפין והוא לפי דבריהם ה' אלהינו) ושאינו גוף, ולא כח בגוף וכל הענינים אשר יסופר ויתואר בהם הבורא יתברך אינם אלא מושאלים ועל זה וכיוצא בו אמרו רז"ל דברה תורה כלשון בני אדם. וכן נאמר בכל ענין הדומה לזה שיש בספר התורה, כמו גמול העוה"ב ועונשיו, כי התורה קצרה בביאורו מפני שסמכה בהם על השכל ורמזה עליהם ברמזים להתעורר עליהם מי שיוכל לחקור ולדרוש אותם ולהבינם כמו שנאמר ומבקשי ה' יבינו כל.

וכדי שלא יטעה הפתי הסכל מסכלותו ופתיותיו ומיעוט הבנתו ויחשוב שהשי"ת הוא על דרך הנראה ממליצת הספר שיש לו גשמות, הזהירנו בתורה שנשמר מאד מלחשוב שיש לבורא יתברך צורה ולא דמיון. והוא אמרו ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראיתם כל תמונה. והנביאים הזהירונו להמנע מלדמותו בשכל, ומלהמשיכו לרעיון כאמרו ואל מי תדמיון אל, ומה דמות תערכו לו וכתוב ואל מי תדמינוי ואשׁוה. וכל זה צריך בעל אמונתנו לידע, ואז יוכל להבדיל בין הבורא וזולתו, ויהיה מיחד את השי"ת יחוד גמור כי מי שאינו יודע דרכי ההבדל אינו יכול ליחדו יתברך

יחוד אמת. אמנם כאשר ידענו על מתכונתו אז ותקרב לאמתת בוראו ותתקרב נפשו להשגת המציאה. ותתעלה בהשגתה על מה כונתה כשאין אדם זוכה לידע אמתת בוראו אפי' יהיה מיחד אותו בלבו הרי הוא כאלו יש מחיצה בינו ובין בוראו יתברך. כי זה הוא דבר אשר יגיע לו הפתי או הקטן. אשר איננו יודע דרכי האמונה ועניינה. ואין אמתתה קבועה בלבו. אבל כל עוד שמתחיל לחקור לידע אמתתו יתברך. אזי המחיצה הולכת ומתמעטת. והנפש הולכת ומתקרבת אל בוראה יתעלה. ותתעלה נפשו ושכלו בתענוג השגתו יתברך. כי בהיות הנפש מתעסקת בדברים שכליים אז היא נמשכת אחריהם. לפי שהיא גם כן ממקור השכל נמצאת ולכן היא משתוקקת ונכספה להדמות לבוראה יתברך ואינה יכולה להבדל ממנו עד שנמצאת דבוקה בו. ועל כיוצא בענין זה אמר יתברך ובו תדבק. וגם על זה אמר הכתוב קרוב ה' לכל קוראיו. כי מאחר שהבורא יתברך אינו גוף ולא כח בגוף אי אפשר היותו קרוב או רחוק מן הנפש. אלא רחוק מצד המחיצה המבדלת שהיא הסכלות כשאין לנפש ידיעה באמתתו יתברך. וקרוב לנפש מצד הידיעה וההשגה. ולכן כל בעל נפש צריך לתור ולבקש על דרך ידיעת אמיתת מציאות הבורא יתברך. כי הוא עיקר ויסוד גדול לאמונה. ועל דבר זה צוה אותנו בתורה ואמר וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. עכ"ל.

עז דבר הלמד מדברי הרב הנזכר כי דבר הגורם לכל אלה השגיאות ששגגו רבותינו בעלי הקבלה החדשה להאמין באלהים רבים, הוא כי האמינו לדברי נביא השקר המסית מחבר ספר הזהר. ולא נתנו אל לבם אזהרת תורתנו הקדושה באמרה ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראיתם כל תמונה. ולא לאזהרת הנביא שאמר ואל מי תדמיון אל. ואל מי תדמיוני ואשוה. ובקשו חשבונות רבים בכמה מקראות שנאמרו על דרך ההשאלה והרחבת לשון בדרך המליצה לפרשם על דרך הנחתם הראשונה. כגון בצלמינו כדמותינו ושאר לשונות כנזכר לעיל שלא על דרך שפירשו רז"ל והגאונים החכמים. עד שגרם להם שבאו לכלל טעות גדולה לעבוד לנברא שהוא קצר אפים (זעיר אנפין) או מלכא קדישא דכל קדישין לדעת עז לאלהים. והמציאו כמה רמזים ורמזי רמזים שאין להם שחר או במספר האותיות, או בחילופיהן וחילופי חלופיהן ומלואיהן. ושבש סדריהן ובלבולן. כמו מה תצעק אלי מאצ"ל העתי"ק. כדי למצוא רמז שיתפלל לזעיר אנפין ויכלול עמו פרצוף עתיק יומין לשתף יחד כל החמשה פרצופין עם העתיק. כמו שכתב כסא אליהו דבר שאסרה תורה לכלול ולשתף עם אלוהינו שום דבר. כמו שאמר רשב"י ע"ה כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם שנאמר בלתי לה' לבדו. וכל זה נמשך מחמת מיעוט התבוננות בדברי רז"ל. וגם בעבור שנביא השקר מחבר הזהר שהמציא רעיונות אלו ילדי נכרים. תלה אותם ברשב"י התנא החסיד בשקר. והם לתומם לא חשו לבדוק אחריו. והאמינו באמונת אומן שמפי רשב"י וחבריו יצאו כבושים. וכבר ביארתי לעיל שחלילה לשום תנא או אמורא לומר כן. עוד כתב הרב שבילי אמונה למעלה מזה המאמר, כי הבורא יתברך לא יאוייך. ר"ל שאינו בעל איכות, ומהנמנע להיות מציאות איכות, אלא במאוייך, מפני שהאיכות מקרה, והמקרה אין לו עמידה אלא בעצם. ולכן הבורא יתברך אינו נושא האיכות. גם בעל האיכות הוא אשר לו התאר בעצמו ולו יתברך אין לו תואר וכו' ועיין במורה נבוכים פרק נ"ב לראשון.

עוד כתב רז"ל ואל יעלה בדעתך כי תוכל להשיגו יתברך מצד היותך דורש וחוקר בידיעת מהותו ועצם אמתתו. כי דבר זה איננו אפשרי. ואדרבה הוא מחרף ומגדף מי שחוקר בזה. שאיו כח בכל מה שזולתו יתברך להשיגו. וכל שכן כל מי שהוא בעל חומר. ועל זה הזהירו רבותינו ז"ל באמרם במופלא ממך בל תדרוש ע"כ.

עח) עיניך הרואות קורא נעים, איך רבו' המקובלים החדשים בהמשכם בעצימת עינים אחר המסית, ששגו לדבר במהותו יתברך לומר שהוא אור צח ומצוחצח, ונתנו לו יתברך תבנית ותמונה, ושינויים רבים, ייחסו לו באמנם כי בתחלה היה ממלא כל החלל הזה, ואחר כך צמצם את עצמו לצדדין סביב להמציא מקום וחלל לברואיו, ונעשה ככדור עגול וחלול באמצעיתו, ואחר כך נשתלשל ממנו קו וצנור דק, והיה יורד מעט ומתעגל ונעשו ספירות דעיגולים, ואחר כך נמשך ממנו דרך אותו צנור ונעשו גם ספירות דיושר בצורת אדם שלם בעל קומה ברמ"ח איברים וש"ה גידים כמו שכתבתי לעיל בקיצור, והרוצה לעמוד על ביאורן יעיין בעץ חיים להרח"ו ושער ההקדמות וכסא אליהו ועז לאלהים ושאר ספרי קבלה. ולא הספיק להם דמות ותבנית וצורה ותמונה אחת (כאשר אמרו רז"ל מי לי בשמים. ועמך לא חפצתי בארץ ויובא לקמן סי' פ"ה) אלא פרצופים רבים בראו להם בדימונם זה למעלה מזה וכל אחד נוטל רשות מאלוה שלמעלה ממנו. כי עשו את כל אחד מהם עילה וסיבה לאלוה שלמטה ממנו. ועשו הסיבה הראשונה אדם קדמון. ואמרו עליו שהוא שאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שאין למעלה ממנו ליטול רשות ממנו. ואחריו עתיקא קדישא כלל זכר ונקבה בחד פרצוף. ואחריו אריך אנפין כולל ג"כ זכר ונקבה בפרצוף אחד. אלא שזה הזכר והנקבה פנים ואחור, וזה ימין ושמאל, כמבואר הכל בדבריהם. ואחריו אבא ואימא ג"כ זכר ונקבה בשני פרצופים נפרדים זה מזה, ואחר אבא ואימא זעיר ונוקביה שני פרצופים ג"כ נפרדים וגם אלו הפרצופים נחלקים עוד לשנים עשר פרצופים פרטיים, וכל אחד מן הפרצופים הנזכרים נקרא בשם הקב"ה ובשם הו"ה ואדנות. ואלו הן השנים עשר פרצופים. עתיק ונוקביה, אריך אנפין ונוקביה, אבא ואימא עילאין, ישראל סבא ותבונה, זעיר ונוקביה, יעקב ולאה (עץ חיים שער התיקון פרק א'). גם נתנו שיעור וקצב לאלו הפרצופים שזה מגיע עד החזה של פרצוף למעלה ממנו, וזה מגיע עד הטבור וכיוצא באלו העניינים שהם ממקרי הגוף ומשיגיו, והנה שכחו באמנם שאדם קדמון הוא שאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שאין לו ממי ליטול רשות, ואיה כל הפרצופים שבעולמות העליונים שהם אלפים ורבות, וכל אחד כלול מאבי"ע? ולמה הוא אין צריך ליטול רשות ממה שלמעלה ממנו? ולמה לא הניחו רשות ושליטה לאדם קדמאה שהוא למעלה ממנו, ולא לאין סוף העולה על כולם? האם לא נמצאו מחרפים ומגדפים באמנם כי מהותו אור כמ"ש הרב הנזכר? ולא באים לידי מינות בקראם לכל עילה מאלה העילות בשם הקב"ה והו"ה ואלהים? וכיון שהם מאמינים באלוהות רבים ואומרים שהכל אחד, מה הפרש יש בין אמונתם לאמונת העכו"ם שהם שלשה והשלשה אחד? ורז"ל הרחיקו לאמונה זו כדגרסינן בע"ז והבאתיו לעיל סי' ס"ד, ולפי דבריהם למה לא הניחו ר' ישמעאל לבן דמא להתרפאות מיעקב איש כפר סכניא כיון שאומרים שהשלשה אחד? ועיין עוד בסי' ס"ד מה שכתבתי בשם ירושלמי שבת פרק שמונה שרצים.

עט) ולא די שעשו כן לחשוב כמה אלוהות בעולם האצילות, אלא שגם בעולם הבריאה, ועולם היצירה, ועולם העשייה. המציאו ברעיונותם כל הפרצופים הנזכרים אצלם בעולם האצילות, ואמר שהאין סוף המתלבש בהם לאו איהו חד בהון כמו בעולם האצילות כמו שכתב הרב כסא אליהו כ"א ע"א. ואע"פ שאמרו שהפרצופים שבבי"ע אין האין סוף בהם א' עכ"ז הם משבחים ומפארים להם, ומקבלים עליהם אלהותם כמבואר בסידור חסד לאברהם באמנם אין כאלהינו (מלכות דעשיה) אין כאדונינו (זעיר דעשיה) אין כמלכינו (אימא דעשיה) אין כמושיענו (אבא ואריך דעשיה) מי כאלהינו (מלכות דיצירה) מי כאדונינו (זעיר כיצירה) מי כמלכינו (אימא דיצירה) מי כמושיענו (אבא ואריך דיצירה) נודה לאלהינו (מלכות דבריאה) נודה לאדונינו (זעיר דבריאה) נודה למלכינו (אימא דבריאה) נודה למושיענו (אבא ואריך אנפין דבריאה) ברוך אלהינו (מלכות דאצילות) ברוך אדונינו (זעיר דאצילות) ברוך מלכינו (אימא דאצילות) ברוך מושיענו (אבא ואריך

אנפין דאצילות) אתה הוא אלהינו (כתר דאריך אנפין) אתה הוא אדונינו (ראש עתיק יומין) אתה הוא מלכינו (אדם קדמון) אתה הוא מושיענו (אור פנימי ואור מקיף המתלבש בו) כמו שיראה המעיין כל זה בסידור חסד לאברהם. הרי לך בהדיא שהם מקבלים עליהם מלכות ואדנות ואלהות כל פרצוף ופרצוף. אפי' פרצופים שבעולמות הפירוד לפי דבריהם שהם בריאה, יצירה ועשייה. ופליאה גדולה אנו מתפלאים עליכם שאתם נלחמים עמנו בכל המלחמה הזאת לבזות ולרדוף ולירד עמנו עד לחיינו. ואנו סובלים כל חרפות ובזוים לכבוד אבינו מלכינו יחיד ומיוחד מכל האחדים, בעבור מה? לא בעבור שנקבל ונודה לאמונתכם הלזו שפירשנו ממנה ולא חירפנו ולא בזינו אותה? ועם כל זה אתם מסתירים ומכסים את אמונתכם שלא לפרסמה. ומראים בתשובתכם כאלו אינכם מודים בה כעין־גנב שמרה נשף לאמר לא תשורני עין. וסתר פנים תשימו לה! לכן הוכרחנו להביא כל זה להוכיח את הכחשות שאתם מכחישים אותנו בתשובתכם ואומרים ומי הוא שאמר שהאין סוף מתחלק? כל זה הוצרכנו להעתיק מספרי המקובלים החדשים. ולהביא מאמרי רז"ל נגדן להוכיח טעותכם או רמאותכם שאתם מסתירים איכות אמונתכם ומכסים אותה בטלית, ומכחישים את הידוע, ואינכם מבקשים האמת. ולמה זה תבושו לומר האמת שכן קיבלנו לעבוד אלוהות רבים נבראים? רק שאתם רודפים אחר הכבוד המדומה, לקנות שם נגד ההמון אשר לא ידעו ולא יבינו, בחשכה יתהלכו, ולשבח את עצמכם נגדם כאלו אתם נלחמים עם ה' ועם תורתו.

וכתב מהר"י אלבו בספרו העיקרים מאמר ג' פרק כ"ג: "כי מאמר תוה"ק אחרי רבים להטות. ובלבד שיהיו הרוב מן החכמים, לא רוב דעות עמי הארץ, לפי שההמון ועמי הארץ נפתים לדבר שאינו. עד שיבואו להעיד עליו ולומר שהוא כן. ועל כן אין ראוי להביא ראיה מהסכמת ההמון. כי פעמים יסכימו ההמון על חילוף האמת (כנדון דידן) שהרי בימי אחאב ומנשה ודומיהם היו מסכימים כולם לעבוד ע"ז. זולתי הנביאים ותלמידיהם. והיה ראוי שיהיו אליהו ומאה איש שהחביא עובדיה המה הרשעים, כי הם המיעוט, והרוב שהם עובדי ע"ז הם הצדיקים! אלא ודאי ראוי שתהיה ההכרעה מסורה לחכמים בלבד, כי החכמה מתת אלהים היא. כי ה' יתן חכמה ומפיו דעת ותבונה. ובזה תהיה תורת ה' תמימה בכל דור ודור, ובלתי חסרה דבר" עכ"ל.

פ) ואעתיק פה קצת העיקרים הנצרכים לעניינו מ"ג עיקרים שכתב הרמב"ם בפ"י המשנה פרק חלק ומביאם הר' שבילי אמונה וז"ל: "העיקר הראשון להאמין כי הבורא יתברך נמצא מציאות גמורה. והוא עילת מציאות כל נמצא. וממנו ימשך כח קיומם. ואלו נעביר על ליבנו מניעת מציאותו. מיד בטלה מציאות כל נמצא, ואין מציאות לשום נמצא. ואלו יעלה על ליבנו ביטול מציאות הנמצאים כולם זולתו, לא בטלה מציאותו בשבילם ולא חסרה, כי הבורא יתברך עשיר כי אין לו צורך במציאותו לזולתו. וכל בלעדיו מן הדיעות וגופי הגלגלים ומה שיש בתוכם, כולם יצטרכו במציאותם אליו יתברך. הוא אינו צריך להם. וזה העיקר נרמז במלת אנכי ה' אלהיך. והעיקר הב' יחודו יתברך, והוא לדעת כי עילת הכל אחד לא כאחד המין הכולל. כמו מין האדם שכולל אישים הרבה. ולא כאחד המין הפרטי כמו שתאמר אדם אחד בפרט, ואתה כולל בו רמ"ח איברים. ולא כאחד המורכב אשר חלק לאחדים רבים. ולא כגוף הפשוט אשר הוא אחד במספרו ויקבל חילוק עד לאין תכלית. כי לכל אחד מאלו ייקרא אחד על דרך העברה. מפני שהדברים ההם אשר יקבץ אותם השם ההוא הם שוין בענין אחד, אבל אינו אחד על דרך אמת. אמנם האחד האמתי הוא אחדות הבורא יתברך אשר אין אחדות כמהו בשום פנים. והוא אמרו יתברך: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" עכ"ל.

ובחיזושי גאונים בעין יעקב פ"ג דנדריים כתוב: "כי כמה מעלות טובות שיושלמו במצות המילה אל כל עדת בני ישראל המכוונים במצותיה בחדרי קדש יסודתה היא המשלמת לאדם החלק

הנכבד שבאדם והוא השכל האמתי כענין שנאמר: כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני ה' וכו'. ביאורו שהשכל האמתי הוא ידיעת הבורא ודבקותו בו יתברך וידיעת שמו הגדול הנרמז בזה המקרא יתהלל המתהלל השכל וידוע בראשי תיבותיהן שם בן ארבע אותיות. באמת יושלם על ידי המילה וסודה כמו שאמרו רז"ל מי יעלה לנו השמימה. ראשי התיבות מילה וסופי תיבות הו"ה. מה שיורה כי על ידי המילה אנו דבקים בו יתברך. ולהוסיף ידיעה בשמו הקדוש יתברך ויתעלה. לפי שהמילה היא תקון השכל האמתי. כי באמצעות מילת הבשר החיצונית תשלם מילת הלב הפנימית. אשר לזה הטעם בעצמו ולזאת הסיבה בעינה חוייב שיכרתו עליה שלש עשרה בריתות בדוקא לא פחות ולא יותר, מה שיורה להיות מעשה הזה תועלת גדול הערך, כי יעלה ויבא ויגיע לזמן היותו בר עונשין שלש עשרה שנה שאז יקרא גדול, כי אז יבין יראת השם לאהבה אותו ולדבקה בו, ולהכיר בוראו לידע שהוא אחד תכלית היחוד, לא אחד במין, ולא אחד בגוף, שהוא מתחלק למחלוקות ולקצוות, ולא אחד במספר, אבל אחד תכלית היחוד שאין יחוד אחר כמותו בכל העולם, ובזה יעבוד בוראו מאהבה נוסף על מה שעבדו מיראה, וזהו שנאמר בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה, ועל זה נקרא אברהם אבינו אחד שנאמר אחד היה אברהם לטעם מצות המילה, "עכ"ל לעניינינו.

התבונן נא ידידי בדברי הרמב"ם ושבילי אמונה וחידושי גאונים, ואת כל ונוכחת כי יחוד אלהינו ברוך הוא אינו דומה לשאר אחדים שהם נחלקים לכמה מחלקות, והיא היא קבלתנו האמתית שקבלנו מאבותינו דור אחר דור עד משה משה רבינו ועד אברהם אבינו, וכמו שכבר ביארתי לעיל והבאתי לשון המדרש רבה ומדרש הגדול וכמה כתובים ומאמרי רז"ל בגמרא ושאר מדרשים אמתיים מוכיחים כן, כי הקב"ה עומד באחדות אחת לא שינה ולא ישתנה, לא כדעת המקובלים החדשים שנמשכו אחר הדעה החיצונית אשר השיאם מחבר הזוהר שאמרו שהסיבה הראשונה הנקרא אצלם אין סוף נחלק למחלקות רבות, ונשתנה שינויים רבים, וחלק הגדול ממנו נשאר אחר הצמצום כדמות כדור עגול וחלל באמצעיתו גדול מאוד, אשר בתוך החלל הזה כל העולמות העליונים והתחתונים, מעולמות שלמעלה מעולם האצילות עם עולם האצילות ועם העולמות שלמטה ממנו, וממנו נמשך קו אחד דק כעין צינור אל תוך החלל הזה אשר ממנו נתהוו כל העולמות וממנו נשפעים, וז"ל הרח"ו בעץ חיים שער עגולים ויושר ענף ב': "והנה אחר הצמצום אשר נשאר מקום החלל ואויר פנוי וריקן באמצע האור של אין סוף ממש הנה כבר היה מקום לשיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים, ואז המשיך מן האור האין סוף קו אחד דק ישר מן האור עגול שלו מלמעלה למטה, ומשתלשל ויורד למטה תוך החלל ההוא וראש העליון של הקו נמשך מן האין סוף עצמו ונוגע בו, אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו אינו נוגע באור האין סוף, ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור אין סוף למטה ובמקום החלל ההוא האציל וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם, וקו זה כעין צנור דק אשר דרך בו מתפשט ונמשך מימי האור העליון של אין סוף אל כל העולמות אשר במקום האויר והחלל ההוא, ונבאר עתה ענין חקירת המקובלים לדעת איך יש ראש, תוך וסוף" וכו' עיין לעיל סי' ל"ח שכבר הבאתיו שם.

פא זכור נזכור את אמונת רז"ל בעלי המשנה והתלמוד הגאונים ז"ל שהיא האמונה הטהורה שהאמינו בה קדמונינו, כי ה' אלהינו אחד, אין עוד מלבדו ואין כיחודו, ותשוח עלינו נפשינו בראותינו עתה ספרי הקבלה החדשה כמה אלוהות נתחדשו להם, אשר לא שערום אבותינו, והמה בכתובים גם בסידורי התפלות כדי לכוון תפלתם אליהם, וכן באשר הברכות, ולא די להם המון האלוהות שמכונים אליהם כמו שכבר ביארנו, אלא שאיוו לאלוהות רבים, אשר אין לקרות בהם בשם, שהרי לפי דעתם גם אדם קדמון ואדם קדמאה אין לכוון תפלתו אליהם, כי הם נעלמים מאד, וכל שכן פרצופים שלמעלה מעולם האצילות אלפים ורבות אין מספר, עולמות שלא דיברו

בהם, וכל עולם ועולם כלול מאבי"ע, ומי יודע אם יש בכל עולם ועולם כל הפרצופים שהזכירו באבי"ע זה התחתון כי לא מצינו להרב מקדש מלך בראשית דף ט"ו דבור המתחיל ורמז, כי החלק המקיף וסמוך לטהירו נקרא אדם קדמאה סתימאה, להבדיל בינו ובין אדם קדמון, ואדם קדמאה סתימאה דא נעשה עשרה כדורים זה בתוך זה, ובכל אחד מכדורים אלו נבנו כמה עולמות אין מספר וכו'. ונמצא לפי זה מערכת האלוהות הרבים אשר כל אחד ואחד עילה וסיבה למה שלמטה ממנו, ראשון לכלם האין סוף המקיף את כל העולמות, וכולם בתוך חלל שלו, ואחריו אדם קדמאה סתימאה, ואחריו אדם קדמון, הוא שאמר לפי דבריהם ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שאין צריך ליטול רשות מאדם קדמאה ולא מאין סוף, ואחרי עתיק יומין, ואחריו אריך אנפין והוא אשר ברא שמים וארץ בכח אבא ואימא, ואחריו אבא, הוא שאמר יהי אור, ויקו המים, והי רקיע, ושאר אמירות דמעשה בראשית. ואימא אומן העושה על פיו ככל אשר יצוה עליה. חוץ ממאמר נעשה אדם. שאימא היא שאמרה לאבא נעשה אדם בצלמנו ואבא לא חפץ בבריאתו לפי שגלוי לפניו שעתיד לחטוא כמו שכתבתי לעיל סי' כ'. ואחר אבא ואימא וזעיר אנפין ונוקביה. ואל זעיר ונוקביה לפי דבריהם כל פיות פונים לעבדו וליראה את מלכתו היא נוקבא דיליה שריבה אותה מחבר הזהר ליראה מאת ה' אלהיך תירא. את לרבותה, ליראה ממנה ולא לעבדה (וד"א כמו שדרש ר' עקיבה לרבות ת"ח). ונתנו המקובלים החדשים טעם למה לא הזכירו בזהר ובתיקונים את הפרצופים העליונים כי אם ברמז, שהוא לרוב העלמים. והוא בעצמו הטעם למה אין מתפללים אליהם, ולא קורים עליהם בעת צרה מטעם רוב העלמים. ולפי דבריהם לא שייכא עבודה ותפלה אלא לפרצוף שכבר נתעבה ונתגלה וכמו שכתב בספר הברית שהוא מושג לבית יעקב. כלומר שכבר נתעבה ונתגלה כמו שכתב הרח"ו והובא לעיל סי' מ"ז. ועל הטעם הזה יפלא מאד הלא ה' אלהינו שהוא הסיבה הראשונה אשר עבדו אבותינו ואבות אבותינו נעלם הוא מאד עד שאפי' המלאכים וחיות הקדש שואלים איה מקום כבודו כמו שאמרו רז"ל ועם כל זה אמר הכתוב כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו. כמפה לאזן כמו שנתבאר לעיל:

פב) ובמדרש רבה פרשת ואתחנן: "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, זהו שאמר הכתוב מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, רב אמר ב' רקיעים הם שמים ושמי השמים. ר' אלעזר אמר שבעה רקיעים הם שמים ושמי השמים. רקיע, שחקים, מעון, זבול, ערפל, וכולן פתח הקב"ה לישראל להודיען שאין אלוה אחר אלא הוא. אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה. מי לי בשמים חוץ מכבודך. כשם שאין לי בשמים אלא אתה, כך לא חפצתי אחר בארץ. אלא אני נכנסת בכל יום לבתי כנסיות ומעידה עליך שאין אלוה אחר אלא אתה ואומרת שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". הנך רואה ידי דברי רז"ל הנזכרים במדרש עומדים נגד הקבלה החדשה. שהרי בשמע ישראל שהוא קבלת עול מלכות שמים, המקובלים החדשים משתפים בו אבא ואימא וזעיר ונוקביה כמבואר בזהר ואתחנן, הובא לעיל סי' מ"ב, מה שלא עלה על דעת רז"ל שיעשה כן בישראל, וגדולה מזו אמרו בעלי הקבלה החדשה, שהמתפלל לאין סוף הסיבה הראשונה אין תפלתו תפלה, אלא צריך להתפלל דוקא לזעיר אנפין ליחד זוגתו עמן וגם לשתף במחשבה אבא ואימא ואריך אנפין ועתיק יומין כמו שכתבתי לעיל בשם כסא אליהו ויושר לבב, שהמייחד תפלתו לזעיר אנפין בלי צירוף ושיתוף פרצופים הנזכרים אינו נענה מהרה, וזה סוד מה תצק אלי כדלעיל סי' ל'. עוד אמרו במדרש רבה פרשה הנזכרת לעיל וז"ל: "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, רבנן אמרי אמר הקב"ה בני כל מה שבראתי בראתי זוגות, שמים וארץ זוגות, אדם וחיה זוגות, העולם הזה והעלה"ב זוגות, אבל כבודי אחד ומיוחד בעולם, מנין ממה שקרינו בענין שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" עכ"ל. גם דברי המדרש אלו עומדים נגד הקבלה החדשה שאמרה שזעיר ונוקביה הוא אלוהינו ואנחנו עמו וצאן מרעיתו ואותו נעבוד במצות אבא ואימא, והוא משתבח בעצמו ואומר ה' אמר אלי בני אתה וכו'

כדלעיל ס' כ"ו. שהרי במדרש אמרו כי ה' אלהינו אחד ומיוחד מכל האחדים שבעולם כנזכר לעיל, ואין לו עזר כנגדו לפי שהוא יכול ואינו צריך לעזר זולתו.

פג) עוד שם במדרש על פסוק ירא ה' את בני ומלך: "מהו מלך, המליכהו עליך ועם שונים אל תתערב. עם אלו שאומרים יש אלוה שני אל תתערב וכו'. אמר ר' אחא כעס הקב"ה על שלמה כשאמר הפסוק הזה. אמר לו דבר של קדוש שמי היית אומר בלשון נוטריקון, עם שונים אל תתערב. מיד חזר ופירש את הדבר. יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו. אין לו אח ולא בן. אלא שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" עכ"ל, ופירש הרב עץ יוסף: "יש אלוה שני. כי המינים אומרים איך יתכן פועל טוב ורע יוצא ממקור אחד? לכן הם מאמינים בשניות וכו'. ובילקוט קהלת רמז תתקע"א. ובקהלת רבתי יש אחד ואין שני. אחד זה הקב"ה דכתיב ביה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ואין שני גם בן ואח אין לו. אח מהיכן יש לו? אלא שחיבב את ישראל וקרא אותם בנים ואחים. ואין קץ לכל עמלו שעמל בששת ימי בראשית (פי' עמל הנזכר כאן איננו לשון טורח ויגיעה. שאין יגיעה וטורח לפני מי שאמר והיה העולם. אלא הוא לשון פעולה, שכן בלשון ישמעאל קורין לפעולה עמל. וכן תפרש לשון הפייטן מתקן הסליחות דאשמורות שאמר חוסה על עמלך - כמו פעלך) ולמי אני עמל ומחסר את נפשי מטובה, לא להדבק בו וללכת בדרכיו? וכל מי שאינו עושה כן. גם זה הבל וענין רע הוא" עכ"ל לענייננו.

ומדבריהם למדנו דפשיטא להו לרבנן כי יחוד השם יתברך בשמע ישראל הוא מבלי לכלול עמו אבא ואימא וזעיר ונוקביה, ודלא כמו שאמר בזהר ואתחנן המובא לעיל ס' מ"ב ועיין שם בשם ר' חטר שהמכוין כן דעת חיצונית היא ולא כאלה חלק יעקוב, וכשהתבונן בדברי הקבלה החדשה תמצא שלא זו בלבד שהם מאמינים במציאות אלהים רבים קדושים כי אף גם זאת שהם מאמינים במציאות אלהים אחרים טמאים בעלי עשר ספירות, ונקראים ספירות דקליפה. ופרצופים רבים להם כמו בקדושה כדכתבין לעיל. ונקראים אצלם סטרא אחרא מסאבא כמבואר כל זה בספריהם והם הפועלים את הרע בעולם. ולפעמים שולטים גם כן על האלהים הקדושים אשר יעבדו אותם המקובלים. ומשתעבדים בהם בחזקת היד כמו שכתב בעל משנת חסידים מסכת ליל פסח פרק ז' משנה ג' וז"ל: "ואלו לא גאל הקב"ה (אריך אנפין) את אבותינו (אבא ואימא) ממצרים (אדם בליעל) האחוז בגרון דאריך אנפין ונוטל השפע ומונעו מרדת לזעיר אנפין והיה זעיר אנפין נשאר בגלות וצער גדול כולד המעובר במעי אמו". עיין שם גם במשנה ד'. והנה כבר הבאתי ס' י"ג וי"ד מקצת מדברי הרב הגדול מהרש"ל בתשובותיו ובספר ים של שלמה הרבה מהמדקדקים דקדוקי עניות להניח תפילין של יד מיושב. דע אהובי כי חדשים מקרוב באו ורוצים להיות מכת המקובלים וממדרשי הנעלמים ומחלושי הראות. לא יביטו באור הזהר ולא ידעו מוצאו ומובאו וכוונתו אלא שכן מצאו בספרי הרשב"י, ודע שכל רבתי הקדושים ששמשו גאוני עולם לא נהגו כך אלא כדברי התלמוד והפוסקים. ועת הפקח עיניך וראה אם יש בזה ממש אי אפשר שלא הזכירו שום מחבר או גם לא אשתמיט רמז בתלמוד בבלי או ירושלמי ספרא וספרי ושאלות ופסיקתא. ומי שלא ידע להשיג סודה על נכון יבוא לקצץ בנטיעות. לכך אהובי אל תלך בדרך אתם. ואין לך עסק בנסתרות המתיהרים בחידושים כאלו הם יודעים ומבינים רזי תורה וספוגיה. והלואי שידעו הגלויים. אבל דע שכל המשנה ידו על התחתונה. וידינו על העליונה" עכ"ל. עוד כתב רביד הזהב בשמו וזה לשונו (סימן ל"ט): "והמורה היפך התלמוד חייב מיתה. וכמו שכתב בספר צח ואדום בשם רש"ל בתשובות החדשות וזה לשונו: שכל המחמיר שלא לאכול בשר אחר גבינה בלא גריעותא דאית ליה בשינוהי כי אם כמחמיר חייב מיתה וכו' ובספר ים שלמה כתב דמאחר שנחתם התלמוד אין להחמיר נגד התלמוד והוי כמו מינות" ע"ש.

שים לבך אתה הקורא לדברי הגאון מהרש"ל ורמיזותיו שאמר ש"חלושי הראות לא יביטו ולא ידעו מוצאו ומובאו של ספר הזהר", כי מיד בן נכר יצא ובא לחכמי טוליטולא כמו שכתב הרב חיד"א בספרו שם הגדולים. ומה שכתב "וכוונתו", ר"ל שכל כוונתו להטעות עם ישראל להאמין באלהים רבים. ומה שכתב "פקח עיניך וראה אם יש בזה ממש" וכו' כלומר אם אמת דבריו שכן אמר רשב"י לא אשתמיט שום רמז בתלמוד בבלי וירושלמי וספרא וספרי ושאלתות ופסיקתא ממה ששמעו מרשב"י. כי חבר היה לחכמי המשנה ואי אפשר שלא ישמעו ממנו דבר מכל הנאמר בזהר ותיקונים. אלא ודאי הכל שקר וכזב. ומי שלא ידע להשיג תורה על נכון בתלמוד ופוסקים יבוא לקצץ בנטיעות להאמין שאלהים רבים וכמו שמסיים בסוף דבריו והוי כמו מינות. וכמאמר שלמה המלך ע"ה פתי יאמין לכל דבר. וערום יבין לאשורו. עוד כתב רביד הזהב "ואף על גב דהש"ך כתב דאין דברי המרש"ל מוכרחים, וגם הדמשק אליעזר הביאם הכנה"ג תמה עליו דמה מינות שייך במה שהאדם מחמיר על עצמו" וכו' ע"כ לענייננו.

הנה מה מאד יתפלא הקורא הנכון על דברי הש"ך שכתב על דברי הגאון מהרש"ל שאין דבריו מוכרחים. והוא בעצמו לא ירד לסוף דעתו, וכל שכן על תמיהת הדמשק אליעזר איך מלאו לבו לתמוה על אדם גדול כמהרש"ל אשר שט בים התלמוד וספרא וספרי ושאלתות ועיניו ראו ועפעפיו בחנו, כי דרך עוצב בדבר הזהר והמקובלים החדשים, והוא לבדו ידע מהיכן מוצאו ומובאו, כי מיד עכו"ם יצא ובא אלינו, להסית ולהדיח אותנו להאמין באלהים רבים ולעבוד אלהים אחרים, סיבות רבות מחודשות נבראות המה הצורות והפרצופים שהמציא מחבר הזהר ברעיונותיו, וזהו שכתב רש"ל שלא ידעו מוצאו ומובאו וכוונתו. והוסיף עוד לומר פקח עיניך וראה אם יש ממש בדבריו וממקור נאמן יצאו דברים כאלה ריבוי באלהות בפרצופים שונים ומלכות וממשלה להם, לא לשתמיט שום רמז מזה בתלמוד בבלי וירושלמי וספרא וספרי ופסיקתא ושאלתות, אלא ודאי לא מישראל יצאו הדברים האלה וחיצונים הם, ולכך אמר לכן אהובי אל תלך בדרך אתם וכו', ואף מי שדעתו להחמיר על עצמו, הואיל ואין לזאת החומרא שום רמז בתלמוד והוא מקפיד בדבר שלא הקפידו בו חכמים הוי כמו מינות כדתנן: בצבועים איני עובר, אף בלבנים לא יעבור וכמ"ש התוספת י"ט ויובא לקמן סי' כ"ה. אכן עוד תגדל הפליאה על הדמשק אליעזר באמרו מה מינות שייך במה שאדם מחמיר על עצמו, כי ידוע הוא ומפורסם בכל האיסורים והחומרות והמנהגים שחידשו הזהר והמקובלים החדשים הבאים אחריו, כולו אית בהו טעמא לפי שיטתם באמונת אלוהות רבים, והרש"ל ז"ל הרגיש בזרותם כי עיניו יחזו ועפעפיו יבחנו, כי בילדי נכרים עובדי ע"ז ישפיקו, ודרך עוצב יש בטעמי האיסורים והחומרות והמנהגים שחידשו שלא כדרך הגמרא ואית בהו לתא דע"ז. ולפי שהראשונים כר' תם נ' יחיא ומהר"י אלבו והרב מהרש"ל וכיוצא בהם יראו לנפשם מאד פן יפגעו להם הרודפים הקנאים כאיזבל לאליהו, לכן תלו הטעות בלומדים והזהירו ממהנה, ולפי האמת הברור כי אותן החומרות מינות גמורה. והא לך דוגמא מה שכתב הרב משנת חסידים מסכת ליל פסח פרק י"א שכשאומר בהגדה דם ואש ותימרות עשן וכן בהזכירו עשר מכות בפרט ובכלל ישפוך מהכוס לתוך כלי שבור הרומז אל הקליפה הנקרא ארוור, ועל ידי זה תפסוק המלכות (שהיא דשתנא) מדם נדתה ותהיה ראויה לזווג ונקתה ונזרעה זרע, כי היין הנשאר בה הוא יין המשמח דם טהור המתהפך לחלב אחר כך ע"כ. והחכם עיניו בראשו להשכיל, דכל כי האי גונא מנסך הוא לע"ז שמנסך מכוסו לקליפה הנקראת ארוור כדי לתקן המלכות ויינו אסור בהנאה מן התורה שהרי ניסך ממנו לקליפה הנקראת ארוור כדי לתקן, והמנסך הוא אחת מארבע עבודות שחייב עליהן בין שדרך עבודתה בכך, בין שאין דרך עבודתה בכך כדתנן בסנהדרין פ' ארבע מיתות (ס' ע"ב). וכן מה שמקפידין לחלוץ התפלין קודם מוסף ראש חדש טעמא הוא לפי שהתפלין הם בזעיר אנפין שלפי דבריהם עליו אמרו רז"ל במסכת ברכות שהקב"ה מניח תפלין, ובמוסף ר"ח

הוא בא אור גדול מעתיק שהוא האלוה העליון שאינו מניח תפלין, כי התפלין הם שייכים לקצר אפים שהוא זעיר אנפין, וכי האי גוונא מינות הוא להאמין ברשויות הרבה, זה מניח תפלין וזה אין מניח תפלין, והרי אין הקב"ה אחד.

פד) וכן ידוע הוא ומפורסם שבכל ארץ התימן נוהגין לומר סדר קדושה בחזרת התפלה בנוסח שכתב הרמב"ם ז"ל הסדר התפלה שלעולם שליח צבור אומר ברכה שלישית בנוסח שיש בו "ומשרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו" ובין בשחרית בין במנחה בין במוסף שבת ור"ח ויום טוב וחול המועד לעולם אומרים "איה מקום כבודו" והוא מיוסד מרבתינו אנשי כנה"ג מתקני התפלות והברכות, וכמ"ש רז"ל לעיל סי' נ"ב בשם הרקח. וחדשים מקרוב באו לערך מאה שנה או יותר מעט שינוי הנוסח שלא לומר "ומשרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו" רק במוסף שבת בלבד, ומקפידים על האומרו בשאר ימים ומשתקים אותו. וטעמם כמו שכתב הרב משנת חסידים במסכת ר"ח פ"ג משנה ט' וז"ל: "ומפני שאין לזעיר ונוקביה עלייה (במוסף ר"ח) עתה למעלה ממקום אצילותם כמו בשבת. לפיכך אין אומרים ומשרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו. כי משרתיו יודעים מקומו" עכ"ל. הרי בהדיא מבואר בדבריו דסבירא להו לבעלי הקבלה החדשה כי מאמר רבותינו מסדרי התפלות ובעלי התלמוד שהקב"ה נעלם ורואה ואינו נראה עד שאפילו מלאכים וחיות הקדש שואלים איה מקום כבודו, הוא מצד העתקו בזמן מה לעלות למעלה ממקום משכן כבודו. דהיינו במוסף שבת דוקא שאז נעתק ועלה למעלה. ואז כשרואים מקומו המורגל להיות שוכן שם פנוי, אז יפקד מקום מושבו ואז שואלים איה מקום כבודו. אמנם בשאר זמנים שהוא שוכן במקומו כל משרתיו יודעים מקום משכן כבודו ואין צריכים לשאול עליו, כמאמר יהונתן בן שאול לדוד מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך. ודבריהם אלו סותרים העיקר שהזכירו הראשונים האמור ביגדל אלהים חי ומבואר ג"כ בדברי הרמב"ם בפרק א' מיסודי התורה ובמורה. ובספר אהל יעקב פרשת וירא על מאמר אברהם אבינו לשי"ת אל נא תעבור מעל עבדך כתב דבהשקפה ראשונה יפלא מאד על אברהם אבינו איך ערב אל לבו לומר לפני השי"ת אל נא תעבור מעל עבדך. ובגמרא שבת (קכ"ז ע"א): "אמר רבי אלעזר מידת בשר ודם אין קטן יכול לומר לגדול המתן עד שאבוא אצלך, ואלו בהקב"ה כתיב ויאמר אל נא תעבר מעל עבדך". אבל הבנת הענין הוא עם המאומת והמקובל אצלינו מפי קדמונינו ע"ה ובראשם הרב המורה, כי הקב"ה נעלה ומרומם מכל שינוי ותנועה והעתק מקום ובשגם מצינו בפרשת וירא וילך ה' וכו' אין הרצון בו חלילה שהקב"ה נעתק וסר ממקומו ובא להתראות אל מקום מצב מי שיראה אליו. אבל כל התקרבותו יתברך והתגלותו לאדם תלוי אך בהתקרבות האדם אליו כמאמר אני לדודי ודודי לי, וזהו שאמר אני לדודי ועלי תשוקתו, כלומר תשוקתו יתברך אלינו הוא דבר תלוי בידינו, ואברהם אבינו בעוצם דבקותו בו יתברך נגלה אליו, ובהזדמן האורחים אצלו וצידד להכניסם ולטבוח טבח והכן ירא לנפשו שלא יפול מהדבק בשי"ת ושאל ממנו אל נא תעבור מעל עבדך, לבל יסיר הקב"ה עזרתו מאתו ולא ינתק מדבקותו בטרדת הכנסת אורחים וכו' עיין שם.

פה) מעתה ראה והתבונן ושים אל לבך בשינוי המנהג הקדום אפילו להחמיר כהני גווי שהבאתי, וכן שלא לומר ומשרתיו שואלים וכו' כי אם במוסף שבת ולא בשאר ימים מטעם האמור במשנת חסידים כולם מביאים לידי מינות כמו שביארתי ושפתי הרב הגדול מהרש"ל ור' תם בן יחיא ברור מללו, שהמשנה ועושה על פי הקבלה החדשה וטעמיה הוא מביא לידי מינות.

ולא יפה עשו דורות שעמדו לפנינו בימי הביניים אשר עזבו לימוד המשנה והתלמוד ופסקי הלכות וקבעו רוב עסקם בספר החיצון המסית ספר הזהר ולא בעיון, רק כעוף המצפצף, ושינוי עלינו כמה דברים בסידורי התפלות ועשיית המצוות חוקי האלהים ותורותיו על פי הקבלה החדשה, ועזבו

מנהגי אבותם המיוסדים על פי רבותינו בעלי התלמוד והרמב"ם והרס"ג ור"י הלוי וכיוצא, וגרעו מהן והוסיפו עליהן ככל העולה על רוחם, ובעיון ראשון ומושכל ראשון לא ירגיש האדם כי דעת חיצונית, היוצאת מגדר תורה היא, עד אשר יעמיק חקר באותו שינוי ובטעמו הנעשה שלא על פי רבותינו ז"ל, ואז ימצא באותו שינוי ואותה חומרא לתא דאיסורא או חשש ברכה לבטלה וכיוצא בזה, מה שאין כן מנהגי קדמונינו כולם הם מנוקים ומנופים מכל סיג, ומיוסדים על אדני פז על פי התלמוד והפוסקים הראשונים כהר"פ והרמב"ם וכיוצא. הלא תראה מאי דתנן בפרק הקורא עומד (מגילה פ"ד מ"ח): "האומר איני עובר לפני התיבה בצבועין, אף בלבנים לא יעבור. בסנדל איני עובר, אף יחף לא יעבור" וכו', אלמא כל דקפיד במלתא שאין דרך ישראל להקפיד חיישינן שמא מחשבת שטות עלתה בו והוי מינות כמו שכתב התוספת יו"ט בשם ר"ן. ולכן כל הרוצה להדבק בשם יתברך ובתורתו ירחיק עצמו מהמנהגים שנתחדשו בימי הביניים, וידבק במנהגי קדמונינו, על ידי שיתן לב ויעיין יפה בתלמוד ופוסקים הראשונים, וסידורי תפילה העתיקים ובשאר ספרי קדמונינו, ויקבע לימודו במשנה עם פירוש הרמב"ם ור' עובדיה וכיוצא ובתלמוד ופוסקים המובהקים וילך לאורם, כמאמר רבותינו ז"ל (ב"ק ל' ע"א): "האי מאן דבעי למהוי חסידא ליקיים מילי דאבות וברכות".

פו והעיקר השלישי מספר שבילי אמונה להרחיק ממנו יתברך מידת הגוף, כי זה אלוהינו האחד אשר זכרנו אינו גוף ולא כח בגוף, ולא ישיגוהו משיגי הגוף ומקרייו, כגון התנועה והעמידה, לא בעצם ולא במקרה, ועל כן הרחיקו רז"ל ממנו יתברך שם החיבור והפירוד, ואמרו אין למעלה לא ישיבה ולא עמידה ולא עורף ולא עיפוי, עורף הוא פירוד, עיפוי הוא חיבור, נגזר מן ועפו בכתף פלשתים, רוצה לומר יהדפום בהדבקים בהם, ויאמר הנביא ואל מי תדמיוני ואשוה, ואלו היה גוף היה דומה לשאר הגופים וכל מה שנמצא בכתוב אשר ידמוהו בדמות הגופות כגון התנועה והעמידה כל זה דרך העברה כמו שאמרו דברה תורה כלשון בני אדם, וזה העיקר השלישי הוא האמור בכתוב כי לא ראיתם כל תמונה, רוצה לומר שלא השגתם לו יתברך שום תמונה. כמו שאמרנו שאינו גוף ולא כח בגוף עכ"ל. וז"ל הרמב"ם בפ"א מהל' יסודי התורה: "המצוי הזה הוא אלהי העולם אדון כל הארץ, והוא המנהיג את הגלגל בכח שאין לו קץ ותכלית, בכח שאין לו הפסק וכו' וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר אנכי ה' אלהיך. וכל המעלה על דעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה, עובר בלא תעשה שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. וכופר בעיקר, שזהו העיקר הגדול שהכל תלוי בו. אלוה זה אחד הוא, ואינו שנים, ולא יותר על שנים, אלא אחד שאין כייחודו אחד מן האחדים הנמצאים בעולם, לא אחד כמין שהוא כולל אחדים רבים ולא כאחד כגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצוות, אלא יחוד שאין יחוד אחר בעולם כמותו. אלו היו אלוהות הרבה, היו גופים וגויות, מפני שאין הנמנין השוים במציאותן נפרדין זה מזה אלא במאורעין שיארעו לגופות ולגויות. ואלו היה היוצר גוף וגויה, היה לו קץ ותכלית, שאי אפשר להיות גוף שאין לו קץ, וכל שיש לגופו קץ ותכלית, יש לכחו קץ וסוף, ואלהינו ברוך שמו הואיל וכחו אין לו קץ ואינו פוסק שהרי הגלגל סובב תמיד, אין כחו כח בגוף. והואיל ואינו גוף, לא יארעו לו מאורעות הגופים כדי שיהיה נחלק ונפרד מאחר. לפיכך אי אפשר שיהיה אלא אחד, וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הרי מפורש בתורה ובנביאים שאין הקב"ה גוף וגויה שנאמר כי ה' אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. והגוף לא יהיה בשני מקומות ונאמר כי לא ראיתם כל תמונה ונאמר ואל מי תדמיוני ואשוה, ואלו היה גוף היה דומה לשאר גופים. אם כן מהו זה שכתוב בתורה ותחת רגליו, כתובים באצבע אלהים, יד ה', עיני ה', אזני ה', וכיוצא בדברים האלו? הכל לפי דעתן שלבני אדם שאין מכירין אלא הגופות, ודברה תורה כלשון בני אדם. והכל כינויים הם שנאמר אם שנותי ברק חרבי, וכי חרב יש לו ובחרב הוא הורג?

אלא משל, והכל משל, ראייה לדבר זה שנביא אחד אומר שראה הקב"ה לבושיה כתלג חיור. ואחר ראהו חמוץ בגדים. משה רבינו עצמו ראהו על הים כגבור עושה מלחמה, ובסיני כשליח צבור עטוף. לומר שאין לו דמות וצורה. אלא הכל במראה הנבואה ובמחזה. אבל אמתת הדבר אין דעתו של אדם מבין ולא יכולה להשיגו ולחקרו, וזהו שאמר הכתוב החקר אלוה תמצא, אם עד תכלית שדי תמצא וכו'. וכיון שנתברר שאינו גוף וגוייה יתברר שלא יארעו מאורעות הגופים, לא חיבור ולא פירוד. לא מקום ולא מידה, לא עלייה ולא ירידה, ולא ימין ולא שמאל, לא פנים ולא אחור, ולא ישיבה ולא עמידה, ואינו מצוי בזמן עד שיהיה לו ראשית ואחרית ומנין שנים. ואינו משתנה, שאין לו דבר שיגרום לו שינוי, ואין לו לא מוות ולא חיים כחיי הגוף, ולא סכלות ולא חכמה כחכמת האיש החכם, לא שינה ולא יקיצה, ולא כעס ולא שחוק, ולא שמחה ולא עצבות, ולא שתיקה ולא דיבור כדיבור בני אדם, וכך אמרו חכמים אין למעלה לא ישיבה ולא עמידה לא עורף ולא עיפוי", עד כאן לשון הרמב"ם ז"ל.

פז ורב סעדיה גאון בפירוש דניאל כתב וז"ל: "ודע כי דינא יתיב וספרין פתיחו אשר ביארתי למעלה יום דין ופקודה, הוא יום העתיד לדרוש כל מעשה בני אדם החיים והמתים, ואשר כתב למעלה ועתיק יומין יציב, כל האומר כי ראה ה' צבאות עין בעין הרי הוא פושע, שמדמה דמות לשם יתברך ואין לו דמות, דכתיב ואל מי תדמיון אל, וכל האומר כי ראה מלאך הוא מן השונים, והוא מן האומרים קטון וגדול, למען כי אין שופט העולם כי אם הקב"ה לבדו, ככתוב לפני ה' כי בא לשפוט את הארץ, ואין מלאך אשר יוכל לדבר, כי אלף אלפין ישמשוניה. ועתה דע כי דניאל ראה כל אלה בחלום ולא במראה עינים וכל החלום יש לו פתרון. כי הם משל, כי גם כל נבואת הנביאים אשר ראו ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, וממראה מתניו ולמעלה, יושב על כסא רם ונשא, לא ראו חק חקוקו, כי אין דמות לבורא יתברך כלל, ולא דמות מלאך, כי בעת שהיה מדבר עמם מראה להם חזיון חדש. וכל דמות שראו יש לו פתרון. מקל שקד, כי שוקד אני, רבבות גדולות, מעשיו בלא מספר, וכאשר ראה מיכה ברוח נבואה, וכל צבא השמים עומדים מימינו ומשמאלו, לא נוכל לדמות ליוצר הכל מימינו ומשמאלו, ולא יעמוד לפניו כל יצור, ואולם דברי כל אלה במשל כמעשה בני אדם" עכ"ל. והנה כבר ראו עיניך ומלאו אזניך ממה שקדם כי ה' אלהינו לא שנה ולא ישתנה. כמאמר הנביא אני ה' לא שנית. וכבר האריכו רבותינו הקדמונים הרס"ג ובעל חובת הלבבות ור' יהודה הלוי והרמב"ם בפירוש המשנה ובספר היד ובמורה, ובעל שבילי אמונה שאין ליחס לשי"ת שום שינוי והתפעלות. וגם לא מינה אחר לשפוט את הארץ, ודברים אלו מוסמכים מכל רבותינו כמבואר בדבריהם. ורבותינו בעלי הקבלה החדשה שגו בכל אלה. כי האמינו לדברי נביא השקר המתנבא בשם עתיק יומין לעבוד אל אחר קצר אפים (זעיר אנפין) הוא מחבר הזהר אשר בילדי נכרים ישפיק. ותלה אותם ברשב"י התנא בשקר. ולכן שגו ברואה שלא די שיחסו לשי"ת ריבוי וחילוק צורות ופרצופים שונים וקוים, אלא שיחסו לו שינוים רבים בעצמותו יתברך ואמרו שמתחלה היה מקום וחלל גדול פנוי וריק להיות שם כל ברואיו, ונעשה ככדור עגול וחלול באמצעותו, ושוב נעשה בו שינוי אחר, כי המשך מאורו הגדול המקיף, ספירות דעיגולי אדם קדמאה סתימא, ואחר זה עיגולי אדם קדמון. ועיגולי עתיק יומין, ועיגולי אריך אנפין, ועיגולי אבא ואימא. גם עיגולי זעיר ונוקביה. ושוב נעשו עוד בו שינויים רבים להמשך ג"כ מעצמותו ספירות דיושר בת[ב]נית אדם. והם עיקר האלוהות לפי דעתם. תחלה פרצוף אדם קדמון. ואחריו פרצוף עתיק יומין. ואחריו אריך אנפין. ושניהם כולם זכר ונקבה. רק שזה ימין ושמאל. וזה פנים ואחור, ואחריהם פרצופי אבא ואימא זכר ונקבה נפרדים זה מזה. ואחריהם פרצופי זעיר ונוקביה ג"כ נפרדים. והם עיקר האלוהות אשר לפי דבריהם אלהים נקרא בכל תפלותינו. וכל ברכותינו אליהם

יכוננו. כי הם אלוהינו לפי דעתם. הרי נתבאר לך כמה שינויים וחליפות נעשו באלהינו על פי הקבלה החדשה הסותרת אמונת תוה"ק.

פח) "העיקר הרביעי הקדמות. צריך להאמין כי זה האחד הוא קדמון במלה מוחלטת וכל נמצא זולתו אינו קדמון כשנעריכהו אליו. והראיות על זה העיקר רבו בספרים, וזה העיקר הרביעי נזכר בתורה מעונה אלהי קדם" ע"כ. כבר ביארתי לעיל סי' מ"ח שגם זה העיקר מיאנו בו כת המקובלים החדשים כמו שנתבאר בענין פיוט יגדל אלהים חי שמיאנו המקובלים לאמרו, ואל תשמע לדברי האומרים שנמנעו מלאמרו מטעם שאין לעשות לתורה עיקרים לפי שכל מצוה ומצוה של תורה היא עיקר לעצמה וכולה עיקרים, כי לא מחכמה אמרו ובאין מבין בעיקרים דיברו כן שהרי זה נכלל בעיקר השמיני, ומבואר בהדיא שם שכל התורה כולה מפי הגבורה, ומשה רבינו כמו סופר, הקב"ה אומר, והוא אומר וכותב כל מה שאמר לו, מספר שני הדורות שעברו, וסיפוריה, ומצוותיה, ולפיכך נקרא משה רבינו מחוקק, ואין הפרש בין בני חם וכוש ומצרים וכו' ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד ותמנע היתה פילגש, ובין אנכי ה' אלהיך, ושמע ישראל וכו' הכל מפי הגבורה, הכל תורת ה' תמימה טהורה קדושה אמת, ורז"ל היה אצלם מנשה כופר ומכחש יותר מכל מין וכופר על שחשב שיש בתורה מוח וקליפה, ושחשבו השנים שבה והסיפורים אין בהם תועלת, ושהם מפי משה עצמו, והוא ענין אין תורה מן השמים, וכך אמרו חכמים, האומר כל שתורה כולה מפי הגבורה חוץ מפסוק זה שלא אמרו הקב"ה אלא משה מפי עצמו, זהו דבר ה' בזה אלא כל ענייניה ומצוותיה מפי הגבורה, ומהם ישיג מי שזיכהו השי"ת עניינים נפלאים, כמאמר דוד המלך ע"ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך והלכות סוכה ולולב ושופר וציצית ותפלין עם כל חילוקי דיניהם הם וזולתם, הם בעצמם ההלכות שקיבל משה רבינו ע"ה מהקב"ה בסיני. והוא אמרם לנו. והוא נאמן בשליחותו. והמאמר המורה על זה הוא מה שנאמר בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי ע"כ. הא למדת שטענתם זו כוזבת. שהרי רבינו מודה בזה וכלל כל מצוותיה של תורה וסיפוריה בזה העיקר השמיני באמרו שכל מצוות התורה וחילוקי דיניהם וסיפוריה כולם מפי הגבורה. וכל הכופר בשום חלק מכל מצוות התורה או אפי' מספוריה הרי הוא מין וכופר. וכולם נכללים תחת סוג תורת אמת נתן לעמו אל על יד נביאו, ואין דבר בה לבטלה. וכל מי שאינו מודה באחת מהן הוא מין וכופר ואפיקורוס כמנשה וסיעתו. והראיה הגדולה על מה שאמרתי שאינם מודים בארבעה עיקרים הראשונים שהרי ביאר הרב חמדת ימים שלא חרה להאר"י רק על ארבעה בתים ראשונים שביגדל שהם סותרים אמונתם. אבל מהנו אדון עולם ואילך שפיר דמי לדידהו לאמרו כנזכר לעיל סי' מ"ח.

פט) "העיקר החמישי כי זה אלהינו האחד המיוחד הראשון לכל הנמצאים, הוא אשר ראוי לעבדו ולרוממו, ולהרים קול ברוממותו ובעבודתו. ולא יעשה כן לזולתו מן הנמצאים. כגון המלאכים והגלגלים והיסודות וכל מה שהורכב מהם. כי כולם הם מוטבעות ומוגבלות על פעולתם, ואין להם רשות ולא חפץ, אלא רצונו יתברך. ולא יושמו מליצים אמצעיים בינינו לבינו. אלא כל הרעיונים ישימו מגמתם לעומתו יתברך ולא ישיתו לב לזולתו" ע"כ. גם על זה העיקר שנעקר על פי הקבלה החדשה הנכריה, נשמו אחרונים וקדמונים אחזו שער. ולו שמעו רז"ל בעלי המשנה והתלמוד באמור להם שהעובד לאלהים עליון רם על רמים הסיבה הראשונה ומתפלל אליו לא יענה. ולא די זה גם ענוש יענוש כמו שכתבו המקובלים החדשים. ורק לסיבה האחרונה קצר אפים (זעיר אנפין) תיאות העבודה, כי עתה קרעו בגדיהם כמו שכתבתי לעיל שזהו דעת המקובלים החדשים.

צ) הן עתה נדבר על ענין שם האלוה אשר המקובלים החדשים אומרים לעבדו על פי הזהר. וקראו לו בשם מגונה מאד והוא קצר אפים (זעיר אנפין) כי ידוע ומפורסם מאוד, שתורתנו הקדושה וכל

ספרי הנביאים ורז"ל בגמרא ובמדרשים ובנוסח התפלות מתארים ומספרים שבחי השי"ת בתארים נעלים. וכתב הרמב"ם ז"ל בפ' כ"ו לראשון מספר המורה: "כל שהוא שלמות אצלנו ייחס לו יתברך להורות עליו שהוא שלם בכל מיני שלמות ואין בו חסרון והעדר כלל. וכל מה ששיגו ההמון שהוא חסרון או העדר לא יתואר בו. ולזה לא יתואר השי"ת באכילה ושתיה ושינה. ולא במה שידמה לזה. וכל מה שיחשוב ההמון שהוא שלמות יתואר בו, ואך על פי שהדבר ההוא אינו שלמות רק בערך אלינו. אבל בערך אליו יתברך, אלו אשר נחשבם כולם שלימות הם תכלית החסרון" ע"כ. וכתב הרס"ג שזהו מאמר ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה, רוצה לומר שכל מה שיספרו עליו המספרים. וישבחוה המשבחים בו, הוא נעלה ומרומם וגדול מן הכל ע"כ. וכן כתב הרב שבילי אמונה כי ההכרח הביא אותנו להגשים הבורא יתברך ולספר אותו במידות הברואים. כדי לשער ענין שיכנס מציאות הבורא יתברך בנפשות. וכיון שלא מצאנו במה שאנו מדברים בה מן הלשוניות מלה שתורה על אמיתת ענין הבורא יתברך הוצאנו הענין ביותר ממלה אחת. והריבוי הנמצא במידות הבורא יתברך איננו מצד עצם כבודו, רק מצד קוצר כח מליצת המספר מהשיג עניינו במלה אחת שתורה עליו. והמידות האלהיות הפועלות שיסופר בהם הבורא יתברך אפשר שישתתף בספוריו עם קצת ברואיו. והתירו חכמים לספר אותו בהם מפני הדוחק המצריך אותנו להודיעו ולעמוד על מציאותו כדי שנקבל עבודתו.

ולכן מצאנו שמשתמשין במין הזה ממידות השי"ת בספר התורה ובספרי הנביאים הרבה מאד ובתושבחות הנביאים. והוציאו אותו הנביאים לבני אדם במלות גשמיות שהם קרובים לשכלם והבנתם. ואלו היו מספרים בענין שראוי לו מן המלות הרוחניות והעניינים הרוחניים לא היינו מבינים לא הענין ולא המלות. ולא היה אפשר שנעבוד דבר שלא נדע כלל עכ"ל. דבר הלמד מדברי הרבנים הנזכרים שלא יתואר השי"ת בשום תואר שהוא חסרון וסכלות כתואר זעיר אנפין שענינו קצר אפים. והנה התארים והמלות אשר בחר הקב"ה להודיע למשה ולישראל ממדותיו. הם ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה. וכן אמר דוד המלך ע"ה: "יודיע דרכיו למשה לבני ישראל עלילותיו. רחום וחנון ה'. ארך אפים ורב חסד". ופירש הראב"ע ז"ל: "יודיע דרכיו, הם הדרכים הנזכרים בפסוק ויעבר ה' על פניו וכו'. רחום וחנון ה' ארך אפים ורב חסד. והזכיר קצתן הצריך להן בתפלתו" ע"כ.

ורז"ל אמרו בסנהדרין (קי"א ע"א): "כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וכותב ארך אפים. אמר לפניו רבונו של עולם לצדיקים? אמר לו אף לרשעים. אמר לפניו רשעים יאבדו אמר ליה השתא חזית דמבעי לך. בשעה שחטאו ישראל אמרו לו לא כך אמרת ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים" וכו'. וכן כל הנביאים מתארים לשי"ת בתאר ארך אפים. דוד המלך ע"ה גם במזמור פ"ו (פס' ט"ו) אמר: "ואתה ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת", ובמזמור קמ"ה (פס' ח') אמר: "חנון ורחום ארך אפים וגדל חסד". הנביא נחום אמר (נחום א, ג): "ה' ארך אפים ורב חסד וניחם על הרעה". יואל אמר (יואל ב, ג): "ושובו אל ה' אלהיכם כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד וניחם על הרעה", אנשי כנסת הגדולה אמרו בתפלתם (נחמיה ט' י"ז): "ואתה אלוה סליחות חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ולא עזבתם", ושלמה המלך ע"ה אמר "טוב ארך רוח מגבה רוח" (קהלת ז' ח'), ופירש רש"י על ארך רוח - המאריך רוגזו ואינו ממחר לריב. ובמשלי אמר (י"ד י"ז): "קצר אפים יעשה אולת, ואיש מזמות ישנא", ופירש רש"י "קצר אפים הממהר לנקום כעסו, ואיש מזמות. מחשבות עצה רעה ישנא", ובפירוש קב ונקי פירש קצר אפים הוא היפך ארך אפים, האדם שהוא נמהר לשפוך חמתו ולנקום נקמתו יעשה כל מעשיו באולת כסילות, ועיין עוד במפרשים ובספר הנזכר משבח ארך אפים ואמר (משלי י"ד כ"ט): "ארך אפים רב תבונה, וקצר רוח מרים אולת", ופירשו המפרשים מי שהוא ארך אפים שאינו ממחר לכעוס והוא מושל

ברוחו הוא רב תבונות, ומי שהוא קצר אפים וקצר רוח שלא ימשול ברוחו הוא מרים האילות מן הארץ, ומגביהה ומניחה על ראשו, ומגלה אותה לאשר לא ידעה, או יאמר שהוא מעורר האילות. ויש מפרשים: מרים אילות שהוא גורם לכסילים להרים בו יד. כלומר למדוד בו ע"כ. ושם משלי ט"ו י"ח): "איש חמה יגרה מדון, וארך אפים ישקיט ריב", ופי' מי שהוא בעל חמה דהיינו קצר אפים הוא יבעיר המדון והקטטה ויגדילנו אע"פ שהריב קטן יעלנו ויגדילנו בחמתו, והאדם המאריך אפו ישקיט ריב ויניחנו. ובסי' ט"ז (פס' ל"ח): "טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר" וכתבו המפרשים שטוב ארך אפים המושל ביצרו וכובש תאוותו מלהנקם, מן הגיבור המתנקם באויבו. כי הכובש את יצרו, אויבו שהוא היצר מבפנים, והוא מתגבר עליו וכובשו, וזה הגיבור אויבו מבחוץ והוא מתגבר על האויב החיצון, והמושל ברוחו הוא מושל על האויב הפנימי. המורם מכל האמור, כי תואר קצר אפים הוא תואר אילות וכסילות, וכבר נודע הדבר אשר דיברו רז"ל בעל חובת הלבבות ור"י הלוי והרמב"ם במורה פרק כ"ו ומ"ו ומ"ז לראשון ורס"ג בהאמונות והדעות מאמר האחדות ושבילי אמונה וזולתם, שלא יתואר השי"ת אלא בתארים נעלים, המורים על השלימות, להורות שהוא יתברך שלם בכל מיני שלימות. ולא יתואר בשום תואר חסרון או העדר, כל שכן בתאר פחיתות וסכילות וסכלות.

צא) ומזה תבין ותשכיל גודל השגיאה והטעות שטעו ושגגו רבותינו בעלי הקבלה החדשה הנכריה. שמלבד שמנו באלהות כמה מידות ומדרגות זו למעלה מזו במקום ובזמן. וגם במעלה עד שאמרו שזה נוטל רשות מזה, והאלהים הנקבה נוטלת רשות מאלהים הזכר, לפי דעתם כמבואר בזהר בראשית דף כ"ב. וייחסו כל עבודותינו וכל תפילותינו וברכותינו למדרגה התחתונה מכולם, וקראו לו בשמו של הקב"ה ואמרו שהוא ה' אלהינו ואנחנו עמו וכו' ואותו נעבוד וכינו אותו בשם "זעיר אנפין", שעניינו בלשון הכתוב קצר אפים. והנה כבר ידעת ונתבאר לך מכתבי הקדש גנות ופחיתות המדה המגונה הזאת, ואיך יתארו את האלהים אשר יעבדו אותו במדה המגונה הזאת, ועליהם אמר אליהוא בן ברכאל הבוזי במליצתו (איוב ל"ד י"ח): "האמור למלך בליעל רשע אל נדיבים", ופירש רש"י ז"ל: "וכי הגון וראוי לומר למלך בליעל? ולאמר רשע אל נדיבים? אשר לא נשא פני שרים, כלומר למלך עולם אשר אין משוא פנים לפניו" עכ"ל. וכן פירש רבי אברהם פריצול ז"ל: "האמור למלך וכו' אשר לא נשא פני שרים, האם ראוי לומר למלך הממונה על הנהגה כזאת שיהיה בליעל? ואם ראוי לומר רשע למי שהוא נדיב מנדיבי עמים ונודע גזעו וטובו? ואיך ראוי ליחס עוול למלך צדיק וישר כזה שהוא ה' אלהינו אשר לא נשא פני שרים בענין הדין לכבדם ולשאת את פניהם, ולא ניכר לפניו השוע והעשיר בהיותו טוען בדין עם העני לחוס על כבודו, בעבור כי מעשה ידיו כולם, ואין הבדל ביניהם מצד יצירתם לפני הקב"ה" עכ"ל. ודון מינה ואוקי הכא, כיון שהם אומרים שזעיר אנפין הוא ה' אלהינו איך יקראו לו בשם קצר אפים אשר יעשה אילות? כי לא יאות לתאר את מלכו של עולם אלא בתארי שבח ועילוי, לא תארי אילות וכסילות כתאר קצר אפים (זעיר אנפין) שהוא עושה אילות, כמו שאי אפשר לומר למלכו של עולם בליעל כמאמר אליהוא. ומזה תבין ותשכיל כי לא קבלה אמיתית היא. רק נכריה היא. ולא מרז"ל בעלי המשנה והתלמוד יצאו הדברים האלה, חלילה לכל בעל אמונת תורת משה רבינו ע"ה וקבלת רבותינו ז"ל להאמין בדברים כאלה. כי כבר נתברר אצלנו גדולת חכמינו וטוב שכלם ועומק עיונם בחכמה, והם השיגו את האמת השגה גמורה ואמתית, ואמרו כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם.

צב) ולא זו בלבד. אלא אף גם זאת שייחסו לו החוש המגונה והפחות שבחמשה חושים, והוא המשגל והזיווג, כי ידוע מה שכתב הרמב"ם ז"ל בפרק מ"ז חלק א'. שמהחמשה חושים שהם הראייה, והשמע, והריח, וישמע ה', וירא ה', וירח ה', ולא הושאל לו חוש הטעם והמישוש לומר

ויטעם ה', וימשש ה'. והסיבה לזה הוא כמו שנתבאר לעיל שכל מה שידמוהו ההמון חסרון אי אפשר לציירו בבורא יתברך, ולכן לא השתמשו בזה בספרי הנבואה עכ"ל. וכן כתב הרב שבילי אמונה בנתיב הא'. ובדרך הזה דרכו רז"ל בעלי המשנה והתלמוד ומתקני התפלות והפייטנים כרבינו סעדיה גאון ור"י הלוי בפיוטיהם הנעימים המעוררים את האדם לאהבת השי"ת וליראתו ולדבקה בו. ומה מאד מתקו דברי רבי יהודה הלוי בסליחה המתחלת "יה שמך ארוממך", אמר בסופה: "השתונן והכונן, והתבונן בסודיך, והבטת מה אתה, ומאין יסודיך, ומי הבינך, ומי הכינך, וכח מי ינידיך, והבט אל גבורות אל, והעירה כבודיך. חקור פעליו, רק אליו אל תשלח ידיך, כי תדרוש בסוף וראש במופלא ובמכוסה" ע"כ. אשר על כן אילו שמרו המקובלים החדשים אזהרת רז"ל ולא נפתו לדברי נביא השקר המסית מחבר הזהר ולא שלחו רעיונותיהם במופלא ובמכוסה מהם לא באו לכל זה. ובפרק ח' לשלישי כתב הרב המורה שחוש המישוש הוא חרפה וכלמה לנו, אשר בעבורו נתאוהו למאכל ומשתה ומשגל, והאיש המשכיל צריך למעט בהם מה שאפשר לו (כמו שביאר הרב בהלכות דעות) ולא ירחיב הדיבור בהם, וישים תכליתו תכלית האדם מאשר הוא אדם, והוא ציור המושכלות, אשר בהם ישיג ידיעת הבורא, אבל האכילה והמשגל הם חרפתנו וכלימתנו, כי הושמו באדם לצורך קיומו וקיום המין, והוא דומה בהם לבהמה, וכל שכן המשגל שאין ראוי לדבר בו יותר כמו שביארתי בפרקי אבות ממה שבא בתורתנו הקדושה ממאוס בו, ואסור לזכרו ולדבר בו כלל, וכבר ידעת אמרם על אלישע הנביא ע"ה שנקרא קדוש מפני שלא היה חושב בו עד שלא היה רואה קרי, וגם ידעת גודל האיסור שבא אצלינו בענין נבלות הפה [כדגרסינן בכתובות (ח' ע"ב), על כן על בחוריו לא ישמח ה' ואת יתומיו ואת אלמנותיו לא ירחם כי כלו חנף ומרע וכל פה דובר נבלה בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה, מאי ועוד ידו נטויה? אמר רב חנן בר רב: הכל יודעים למה נכנסה כלה לחופה אלא כל המנבל פיו ומוציא דבר נבלה מפיו אפילו נחתם לו גזר דין של שבעים שנה לטובה נהפך עליו לרעה" ע"כ. ובפרק במה מדליקים (שבת ל"ג ע"א) גרסינן: "בעון נבלות הפה צרות רבות ורעות וגזרות קשות מתחדשות בעולם ובחורי ישראל מתים ואלמנות ויתומים צועקים ואינם נענים שנאמר על כן על בחוריו לא ישמח ה' וכו' כי כלו חנף ומרע כל פה דובר נבלה וכו' מאי ועוד ידו נטויה א"ר חנן בר רבא (א"ר חסדא) כל המנבל פיו מעמיקים לו גיהנום שנאמר שוחה עמוקה פי זרות זעום ה' יפל שם" ע"כ]. והטעם לפי שהדיבור בלשון הוא מסגולת האדם וטוב השם אשר גמר עליו להבדילו בו משאר בעלי החיים שנאמר "מי שם פה לאדם", ואמר הנביא "ה' אלהים נתן לי לשון למודים", ואין ראוי שנשתמש בטובה אשר גמלנו השי"ת לשלמות ללמוד וללמד, בדבר פחות ומגונה ובחרפה הגמורה שיש בנו ונדמה לגוים הסכלים הזונים בשיריהם שירי עגבים ופחיתות אשר יתפארו בהם לרוב סכלות ופחיתותם (כדאמור רבנן תפארת גוים עבירה. גוי מפערה מעי) לא כאלה חלק יעקב, שנאמר בהם "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", וכל מי שמשמש במחשבה או בדבריו מענייני המשגל אשר הוא חרפה לנו ביותר מן הצריך לו (כמאמר רז"ל מגיד לאדם מה שיחו אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידין לו) וכ"ש אם יאמר שירים, הנה נשתמש בטובה אשר גמלו השי"ת בדברי מרי וסכלות גמורה ועבר על מצות הבורא יתברך. והוא כמי שנאמר בהם "וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל", זהו תורף דברי הרב המורה ז"ל. גם הרס"ג בספר האמונות מאמר עשירי פרק ו' דבר בגנות ריבוי המשגל ולכלוכו וטנופו והחרפה והבוז אשר בו, ושאין התאוה הזאת באדם כי אם להקים בה זרע כמצות השי"ת ואתם פרו ורבו וכו' ובהצנע בעת הראוי ויעצור בה מהרבות ע"כ. ובעיני ראיתי אחד מהמון העם שאל לתינוק קטן ואמר האם אביך אוהב את אמך ומנשקה, וגער בו הדיין כמה"ר סלי צאלח ז"ל ואמר לו כלך מנבלות הפה כי ענשו חמור.

צג) מכל זה למדנו גנות המספר בענייני המשגל ונבלותו ועונשו החמור אף אם מספר על אדם פחות ומזולזל או על עצמו איך הוא נזקק לאשתו ואימתי הוא נזקק לה וכיצד נזקק לה ואיך הוא מחבקה ומנשקה, כ"ש וק"ו אם מספר ומגלה קלון מלך בשר ודם אימתי משמש ונזקק לאשתו ואיך הוא מחבק לה ומנשקה, בודאי שהמספר ומגלה דברים כאלה, גנאי גדול הוא למלך, וכתוב (עזרא ד' י"ד) "וערות מלכא לא אריך לנא למחזי", ופי' רש"י והראב"ע ז"ל וערות מלכא בזיון המלך וגנותו, לא אריך לנא למחזי, אין הגון לנו לראות ע"כ. ותא חזי מאי סלקא ביה בחם אבי כנען על ידי שראה ערות אביו וקלוננו והגיד לשני אחיו שם ויפת, והדברים קל וחומר, ומה זה שסיפר לאחיו גנות אביו כך, המספר במלכו של עולם על אחת כמה וכמה. ובילקוט רמז ס"א: "ויתגל בתוך אהלה, אהלה כתיב, בתוך אהלה של אשת נח, כשיצא נח מן התבה הכישו הארי ושברו, ובא לו לשמש מטתו ונתפזר זרעו, וירא חם אבי כנען ויגד, אמר להון ואגיד להון. אמר לון, אדם הראשון היו לו שני בנים ועמד אחד והרג את חבירו, וזה יש לו שלשה בנים, והוא מבקש לעשות ארבעה? מה טעם העבד יוצא בשן ועין, מן הכא וירא ויגד, ויקח שם ויפת את השמלה, שם התחיל במצוה, ובא יפת ונשמע לו לפיכך זכה שם לטלית ויפת לפיולא, ממשמע שנאמר וילכו אחורנית איני יודע שערות אביהם לא ראו, אלא מלמד נתנו ידיהם על פניהם והיו מהלכין לאחריהם ונהגו בו כבוד כמורא האב על הבן, אמר הקב"ה לשם, אתה כסית את ערות אביך. חייך שאני פורעה לבניך, שנאמר (דניאל ג' כ"א): "באדין גובריא אליך כפיתו בסרבליהון", אמר הקב"ה ליפת אתה כסית ערות אביך חייך שאני פורע לך שנאמר (יחזקאל ל"ט י"א): "ביום ההוא אתן לגוג מקום קבר בישראל". אמר הקב"ה לחם אתה בזית עריתא דאבוך, חייך שאני פורע לך שנאמר (ישעיה כ' ד'): "כן ינהג מלך אשור את שבי מצרים ואת גלות כוש נערים וזקנים ערום ויחף וחשופי שת ערות מצרים" עכ"ל. ראה תראה ותדין ק"ו כמו שכתבתי לעיל, ובודאי שהרואה בזיון המלך וגנותו ואינו מוחה, וכ"ש המספר בגנות המלך מלכו של עולם ומייחס לו עניני תשמיש וזיווג ולידה, על אחת כמה וכמה שהוא נעקר מן העולם הזה ומן העולם הבא ואין לו חלק באלהי ישראל. כי איככה נייחס לאלוהינו אשר אותו נעבוד פילגש ואיברי משגל. יסוד דהיינו גיד הערוה וביצי זכר לבשל הזרע. ונקב אחוריים להוציא הפסולת להיות ניזון ממנה אל אחר? הלא נבוש וניכלם לספר עניינים כאלה בבשר ודם כי אם ברמז לעת הצורך כגון שיש מחלה באיברי המשגל או בפי הטבעת, ועם כל זה אין מזכירים אותם אלא ברמז וכינוי ובהצנע ולא בפרסום אבל שלא לצורך הס מלהזכיר כלל כי זהו נבלות הפה וגנות גדולה שלמדה אותנו תוה"ק להשמר ממנו כמאמר רז"ל בפ"ק דפסחים (ג' ע"א): "אמר ר' יהושע בן לוי לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו שהרי עיקם הכתוב שמנה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו שנאמר ומן הבהמה אשר איננה טהורה, רב אשי אמר תשע שנאמר כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה. רבינא אמר עשר וי"ו דטהור. רב אמר שש עשרה שנאמר כי אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור. תנא דבי ר' ישמעאל לעולם יספר אדם בלשון נקייה שהרי בזב וכו'. ואומר ותבחר לשון ערומים. ואומר ודעת שפתי ברור מללו" וכו'. ובכל התורה ובדברי הנביאים ורז"ל בתלמוד ובמדרשים לא מצינו שכינו להשפעת השי"ת בשם זכר ונקבה וזיווג אלא בלשון נתינה או פתיחה: ויתן לך האלהים, נותן לך כח לעשות חיל, יפתח ה' לך את אוצרו הטוב, נותן לחם לכל בשר, פותח ידך ומשביע לכל חי רצון, ואתה מחיה את כלם וכיוצא בלשונות אלו אין מספר. ובדברי רז"ל: יושב הקב"ה זון את העולם כו', זון ומפרנס לכול, עורך שולחן, נותן טרף וכיוצא. ולמה זה נעזוב מליצת ספרי הקדש שדיברו בלשון נקייה ונשתמש בלשון מגונה זכרים ונקבות רבות וזיווגים והטפת טיפי הזרע ממבושי הזכר לרחמה של נקבה וקליטה וקפאון הזרע ברחמה כמפורסם כל זה בספרי הקבלה החדשה הנכריה. ולא די כל זה אלא שהמסית מחבר הזהר העיז פניו לכנות המבושים אשר חשב באדון העולמים בשם בית אלהים. ושער השמים, כדאיתא בזהר ויצא דף ק"ן ע"ב.

צד) ואם בספור עסקי בשר ודם הזהירו חכמים ז"ל שלא יוציא אדם דבר מגונה מפיו, למלך מלכי המלכים הקב"ה על אחת כמה וכמה. כמאמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ה' ה'): "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף" וכו', ובירושלמי פרק אין דורשין (חגיגה פ"ב ה"א, ע"ז ע"ג) גרסינו: "רב אמר תאלמנה שפתי שקר, יתחרשן, יתפרכן, שתתקן. יתחרשן כמה דאת אמר ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם או מי ישום אלם. יתפרכן כמה דתימר והנה אנחנו מאלמים אלומים (פי' הערוך בערך פרך ענין קשירה) ישתתקן כמשמעו. הדוברות על צדיק עתק. בדוברות על צדיקו של עולם דברים שהעתיק מבריותיו. בגאווה ובוז. זה שהוא מתגאה לומר אני דורש במעשה בראשית. סבור שהוא מתגאה ואינו אלא כמבזה. אמר ר' יוסי בר' חנינה המתכבד בקלון חבריו אין לו חלק לעה"ב. המתכבד בכבוד חי העולמים לא כל שכן. מה כתיב בתריה מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. אל יהי לו במה רב טובך" ע"כ. וכן אמרו בבראשית רבה פרשה א': "רב הונא בשם בר קפרא פתח תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק בגאווה ובוז. יתחרשון. יתפרכון. ישתתקון. יתחרשון היך מה דאת אמר מי שם פה לאדם או מי ישום אלם או חרש. יתפרכון היך מה דאת אמר והנה אנחנו מאלמים אלומים והנה קמה אלומתי. ישתתקון כמשמעו. הדוברות על צדיק חי העולמים עתק דברים שהעתיק מבריותיו. בגאווה אתמהא? בשביל להתגאות ולומר אני דורש במעשה בראשית. ובוז אתמהא? מבוז על כבודו דאמר ר' חנינה כל המתכבד בקלון חבריו אין לו חלק לעה"ב. בכבודו של מקום עאכ"ו. ומה כתיב אחריו. מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. ליראיך ולא לבוזים את מוראך הרב, אל יהיו במה רב טובך" ע"כ. ובכתובות פרק המדיר (ע"ב ע"א) אהא דתנן על מנת שתאמרי לפלוני מה שאמרת לך או מה שאמרת לי, פריך בגמרא: "ותאמר? (ופריק): דברים של קלון". הרי דרבותינו ז"ל בעלי הגמרא קראו לעסקי תשמיש דברים של קלון. ודברים כאלה הם מהמפורסמות שאין צריך ראייה רק למתעקש. והיש בוז וחרפה וקלון יותר מזה לייחס לאלהים אשר נעבוד ונשתחוה לו איברי תשמיש, גיד וביצים, ואשה, ורחם (עיין זהר פרשת בהר דף ק"ט וסוף אדרא דף רצ"ו ע"א) והשתוקקות לחבקה ולנשקה בהיותה מתקשטת לפניו. ובהזדווגו עמה עושה לה נחת רוח ברחמה עד שהפייטן מהם בעזות מצחו אמר "יחבק לה בעלה וביסודא דילה דעביד ניחא לה יהא כתיש כתישין". הלה' אלהיכם שאתם אומרים שהוא קצר אפים (זעיר אנפין) תגמלו זאת? והלא כבר נאמר (מלאכי א' ו'): "בן יכבד אב ועבד אדוניו. ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי?" האם כבודו של אב שיספר בנו עליו שהוא מחבק את אשתו, ועושה לה נחת רוח ברחמה בדישו שם דיש? ואם זהו מוראו של אדון שיקראהו עבדו קצר אפים (זעיר אנפין) ויספר עליו דברי קלון כאלה? למה יגרע כבוד אבא ואימא וזעיר אנפין ונוקביה שאתם אומרים שהוא ה' אלהיכם והוא שנגלה בסיני ונתן לנו את התורה מכבוד האב והאדון? לא על הדברים האלה אמר הנביא (מלכים ב, יז ט): "ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם?" ואיך נאמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות. וגם נאמר שהוא קדוש ומשרתיו קדושים, ונספר עליו דברי בוז וקלון וחרפה כאלה? דברים שאין להם שום שורש ולא שמץ דבר, לא בתורה ולא בנביאים ולא בכתובים לא בדברי רז"ל שקבלו איש מפי איש (כמבואר במסכת אבות) לא במשנה ולא בתלמוד בבלי וירושלמי ולא במדרשים האמתיים. שהרי תוה"ק לא ייחסה לשי"ת חוש המישוש גם בחלק המעולה שבו כמו שכתב הרב המורה ז"ל. כל שכן וקל וחומר החלק הפחות והמגונה שבו דהיינו המשגל. וחלילה להאמין כי רבותינו ז"ל הקדושים יוציאו מפיהם דברים כאלה על ה' אלהינו ועל כל משרתיו. ולקראו בשם קצר אפים ולספר עליו או על משרתיו ענייני משגל ופריה ורביה להוליד נשמות למלאכים ולבני תמותה, והנביא אמר (ישעיה מ' ב'): "נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה", ולא מוליד. האם על הקבלה החדשה הנכריה יאמרו הגוים עלינו (דברים ד' ו'): "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה?" האם יחוד ה' שנצטוינו בתורה הוא לחשוב את כל הצורות והפרצופים

הנזכרים כאלו הם אחד? האם עליהם אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קי"ט מ"ו): "ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש"? הלא נשכבה בבשתנו ותכסנו כלמתנו אם נספר באזני ערבי אחד כדברים האלה! ובילקוט פר' קרח רמז תשנ"ו וז"ל: "חביבה תורה. שכשאל מלך ישראל לא שאל אלא תורה שנאמר טוב אתה ומטיב למדני חיקך. ואמר סעדני ואושעה ואשעה בחקיך וכו' שלא אהא למד תורה ואין יצר הרע מניח לי לשנות. או אהא למד ושוכח או אטמא את הטהור ומטהר את הטמא ונמצאתי אבד לעה"ב. או שמא ישאלוני מגויי הארץ וממשפחות האדמה ואיני יודע להשיבן, ונמצאתי בוש לעיניהם. וכן הוא אומר ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש" וכו' עכ"ל. הרי בהדיא שחוקי תורה"ק ידיעותיה ומשפטיה לא נבוש לספרם נגד מלכי אה"ע! מה שאין כן ייחודים ופרצופים וזיווגים הנזכרים בזהר וספרי המקובלים החדשים. ולא לחנם הזהירו גדולי חכמי ישראל שלא ללמדה ולילך במנהגים הנזכרים בה היפך התלמוד והפוסקים, הלא הרב מהרש"ל ור"ת נ' יחיא המובאים בשו"ת רביד הזהב, גם ר' פרץ הובא בשו"ת הריב"ש סי' קנ"ז לא היה מדבר ולא מחשיב לאותן ספירות, (פי' לא היה מחשיב לאותן ספירות שום אלהות), גם ר' שמשון מקינון מאן לכוון לשום ספירה והיה אומר שהוא מתפלל לדעת זה התינוק (פירוש כתינוק זה שמתפלל לשוכן שמים) להוציא מלב המקובלים וכו', והריב"ש ז"ל הרגיש בזרותה וכתב איני תוקע עצמי ללמדה וכו', וכתב עוד וכי הספירות יש להם אלהות? והמשיב רבי יוסף נ' שושן כיחש לו והביא לו משל שאינו לפי האמת! כי האמת הגמור שהמקובלים סוברים דספירות ויושר הם עיקר האלהות. והוא ז"ל הרגיש בסתירה, ולכן אמר איני תוקע עצמי ללמדה וכו' גם הרב בעל העיקרים פרק כ"ח משני הזהיר מאד שלא ללמוד הקבלה וז"ל: "וכלל אומר לך, השמר לך ושמור נפשך מאד פן תנקש אחריהם ותלכד במצודתם, כי הם עוזבים ארחות יושר ללכת בדרכי חשך (לעבוד אלהים אחרים) כי לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו העוסקין בקבלה מדעת עצמם מזולת קבלה מפי חכם מקובל" ע"כ. וכבר נתבאר לעיל סי' י"ח משם מהר"י צאהרי שאמונת הקבלה הנכריה החדשה הזו, חדשה היא בארץ התימן על ידי הספרים שבאו בה מאותו זמן כעדותו של מהר"י הנזכר. ומעולם לא נמצא בתימן איש מקובל מפה אל פה, וספרי קדמונינו הנשארים בידינו יעידו על זה. וכפי דברי הרב שם הגדולים במערכת ספרים ערך זהר גם בכל ישראל חדשה היא וזה לשונו: "ראיתי כתוב מהרב מהר"א רויגו וזה לשונו: מצאתי בזהר כתב יד ישן נושן אצל מורי מהר"ם זכות וזה לשונו: מצאתי כתוב באמת כי ראש המקובלים רבי נחוניא בן הקנה והוא חיבר ספר הבהיר, ואחריו רשב"י עשה ספר הזהר וחיבר בו כמה חיבורים כמו התיקונים, וכשמת רשב"י ור"א וכל הדור ההוא אבדה חכמת הקבלה, עד שהקרה ה' לפני מלך ממלכי מזרח שציווה לחפור במקום אחד על עסקי ממון, ונמצא שם ארון אחד, ובו ספר הזהר ושלח לחכמי אדום ולא ידעו ולא יבינו, שלח אחר היהודים באו אצלו, וראו הספר ואמרו לו אדונינו המלך, זה הספר עשאו חכם אחד והוא עמוק מאד ואין אנו מבינים אותו, אמר להם וכי אין יהודי בעולם שמבין אותו? אמרו לו יש במדינת טוליטולה, והמלך שלח הספרים עם גיבוריו לטוליטולה, וכשראוהו חכמי טוליטולה שמחו בו שמחה גדולה, ושלחו למלך מתנות רבות, ומשם נתפרסמה הקבלה בישראל, ע"כ מצאתי מהרב הנזכר" עכ"ל.

וכדברים האלה כתבו חכמי ירושלם אלינו, והרואה יבין דבר לאשורו ממה שכתב שאחר מות רשב"י אבדה חכמת הקבלה ונשכחה מישראל, ולא למדו דורות האחרונים רק מתוך הספר המזויף שקבלו אותו חכמי טוליטולה מיד המלך הנכרי ושמחו בו שמחה גדולה, ועל ידו המירו את כבודם ולא קיבלו מפי חכם מקובל, גם כל האנשים שראינו אותם הולכים בדרכי הקבלה הלזו כל ידיעתם ואמונתם בה מפי הספרים ולא מפי סופרים, וכפי דברי הרמב"ן ודאי שהלומד מתוך הספרים ישגה בה ויביא לידי טעות להאמין ברשויות הרבה ולעבוד קצר אפים נברא, אשר לפי דבריהם נשמתו

חלק אלוה ממעל והמה עובדים לחלק ההוא שבזעיר אנפין בחשבם כי האלהים האמצעים אבא ואימא נתנו הכח והממשלה לשלוט בתחתונים, ואמר לו בני אתה (זהר בלק דף קצ"א) וציווה לעבדו ולברך בשמו, וקראו לו בשם ידוד כשם ה' אלהינו כמו שעשו דורו של אנוש כדלעיל סי' נ"ו ונ"ז.

צה) וכל אלה השגיאות נמשכו ונשתרבבו בישראל כשיני עוג מלך הבשן מהאנשים הפתאים אוהבי הנפלאות והנמנעות שנפתו למלך הנכרי שרימא אותם והלכו אחר דעותיו ופרש פסוקי התורה על פי רעיונותיהם העולים על רוחם שלא על דרך רז"ל בעלי התלמוד שהם בעלי הקבלה האמתית. וחיידשו מנהגים ופסקי הלכות על פי הקבלה הנכרית החדשה, ונדפסו בסדורי התפלות, עד שנעשית כתורה חדשה מתנגדת לתורה"ק שבע"פ, המבוארת בתלמוד ובפוסקים הראשונים בענין האלהות ויחוד השם יתברך. אמנם כאשר נשים לב לעיין יפה בדברי רז"ל ובדברי הזהר נוכל להוכיח בצדק כי לא מפי רשב"י יצאו הדברים הנזכרים בזהר, שהרי בבראשית רבה פרשה כ"ו אמרו, וזה לשונם: "ויראו בני האלהים. רשב"י קרא להו בנו דייניא. רשב"י הוה מקלל לכל מאן דקרא להון בני אלהיא. תני רשב"י כל פרצה שאינה מן הגדולים אינה פרצה. כומריא גנבו אלהיא מאן מומי ביה או מאן מקריב ליה. ולמה קורא אותן בני האלהים? ר' חנינה ור' שמעון בן לקיש תרויהון אמרין שהרבו ימים בלא צער ובלא יסורין" וכו' ע"כ. ראה ידידי כמה הוא מרחיק רשב"י ושווא ומקלל את האומר שהם מלאכים? ובזהר מחבב סברא זו וזה לשונו: (בראשית כ"ג) "דבר אחר נעשה אדם בצלמינו כדמותינו, הא אוקמוה חבריא על מלאכי השרת דאינון אמרי להאי קרא, א"ל בתר דהוו ידעין מה דהוה, ומה דעתיד להוי ואינון הוו יודעין דעתיד למחטי אמאי בעו למעבד ליה, ולא עוד אלא דעזא ועזאל הוו מקטרגי עליה בזמנא דאמר שכינתא לקב"ה נעשה אדם, אמרו מה אדם ותדעהו, מה את בעי למברי אדם. ותדעהו דעתיד למחטי באתתא דיליה דאיהי חשך, דאור איהו בורא, וחשך נוקבא שמאלא דבריא, בההוא זמנא אמר שכינתא לון, בהאי דאתון מקטרגין אתון עתידין למנפל. כדכתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה. חשקו בהון וטעו בהון. ואפיל להון שכינתא מקדושה דילהון. אמרו חבריא רבי רבי אי הכי עזא ועזאל לא הוו משקרי במלוליהו. דודאי בנוקבא עתיד אדם למחטי. אמר להו הכי אמרה שכינתא. אתון דאזדמנתון לקטרגא קדמי יתיר מחילא דמרומא. אי אתון חזיתון שפירין מאדם בעובדיכון יאות לכון לקטרגא עליה, אבל איהו עתיד למחטי באתתא חדא, אתון בנשין סגיאין, חבתיכון יתיר מבני נשא דכתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה" וכו'. גם בדף נ"ה חזר לשנותה בשם ר' יצחק. ובדף נ"ח חזר ושלשה בשם ר"י ור"ח. הרי שמחבר הזהר מחבב סברא זו ולפיכך אמרה ושנאה ושילשה לרוב חבתה. והרי בבראשית רבה מבואר שרשב"י שונא סברא זו עד שהיה מקלל את האומר שהם בני אלהיא. אלא ודאי לא מפי רשב"י יצאו דברים אלו האמורים בזהר. ובשקר יחסוהו לרשב"י.

צו) גם הרס"ג בפירושו לספר איוב מרחיק מאד סברת האומר שבני האלהים מלאכים וביזה וזלזל את האומר שהם מלאכים כמו שעשה רשב"י בבראשית רבה וז"ל בלשון ערבי: "ומא אבעד אלקיאס אן יכון הדא אלשטן מלכא, לאן אהל אלתוחיד מגמעין עלי" אן אלבארי גל ועז כלק מלאיכתה מקרבין. מן עלמה אנהם לא יעצון כמה אנה אצטפא אנביאה אלמרסלין מן עלמה אנהם לא יעצונה. ומעאנדה' אלאוליא אלצאלחין מן כבאיר אלמעצי! פמן זעם אן הדא אלמעאנד לאיוב כאן מלכא פקד געל אלמלאיכה יעצון. וכאלף מא נחן מגמעין עליה, וקד תעלם ארשדך אללה אן לאלנפס תלאת קוי, אלפכר, ואלגצב ואלשהוה, פאמא קווה' אלפכר פהי אלתי ימיזי בהא אל אנסאן אלצואב מן אלכטא ואלחק מן אלבאטל, ואימא קווה אלגצב פהי אלתי בהא ילחק אלחיואן אלאקדאם ואלגראוה ואלאנתקאם ואסתפא אלטואיל, ואימא קוה אלשהוה פבהא ישתאק

אלחיואן אלי' אלגדא ואל' אתלקיח וסאיר אלדעאוי. ותעלם מע דאלך אן צפה' עדל אלנאטק אן תכון אלקוותן אעני קווה אלשהוה ואלגצב מדענה לאלפכר (פאן) גלב אליהא אחדהמא כאן דאלך גורא וכטאא, פמן גאוז אן תפעל אלמלאיכה אלחסד אלדי הו אחד אגואע אלגצב לזמה תגויז וקוע אלשהואת מן אלמלאיכה והו אלאכל ואלשרב ואלנכאח וסאיר אלמאור אלרדלה אלוסכה אלתי קד צאן אללה מלאכינה ענהא, סימא וקד סבק פי עלמה אנהם לא יעצונה. פלא יגוז אן יכון באלפעל כלאף מא סבק פי עלמה וכו' וקד בלגני ען בעף אלכוארג אן כאלפה בה אלי' אן זעם אן הדא אלשטן מלך. ואן אלחסד ואלגירה ואלבני יגוז וקועהם באלפעל מן אלמלאיכה כמה תוהם פי קצח' איוב וחסד אלשטן לה' תם ראה איצא אן באטלאקה עליהם דאלך ילזמה אטלאק אלגשיאן ואלנבאח, פגאוז המא איצא. ואדעא אן קצה ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה. הם אמלאיכה אלנאכחון, אלחרם באסקאטהם מן אלסמא ותציירהם כאלנאס, ונצב להם שבחה הו קולה אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפלו, פלם יבק פאחשה ולא קביחה חתי וצף בהא אלמלאיכה, כל דאלך גאריא עלי' אצלה הדא, פרכב הדא אלשנאעאת אלעצימה לקלה' בצרה בתפסיר אלכלאם באלגה, ואנא מביין כטאה פי גמיע מא וצעה בעון אללה, אעלם אסעדך אללה אן אלשבהה אלדי דעת הדא אלמבדע אלגרי וגירה אל' הדא אלקול אן אלשטן מלך הוא קול אללה תעלי' לאלשטן הנה כל אשר לו בידך רק אלי אל תשלח ידך, ואיצא קולה רק את נפשו שמור, ואיצא קולה ויך את איוב בשחין רע, ותוהם אן הדא מנסוב אלי' אלשטן. ואנא אשרח מא בה תזול הדא אל תלאת אלשבה במא פיה מקנע. פאקול אן אלמראד ואלראי פי לגה' בני אסראיל יסמא יד. כמה קאל דוד לאלמסתגיתה אליה היד יואב אתך בכל זאת, מענאה ראי ומראד וכו' פעלי' הדא יכון קולה הנה כל אשר לו בידך, פי מראדך וקצדך וראיך וכו' וענד זואל הדא אלשבהה אקול אן כטא הדא אלמעבר פי תכריג ויראו בני האלהים את בנות האדם. אפצע מן מא קאלה פי קצה איוב ודאלך אנא לם יקף בתה עלי' מא יסתעמלון בני אסראיל פי אלכאף ואלעאם, ודאלך אנה מן סבילהם אן יקולון פעל אלכואף כדא ופעל אלעואם כדא ויכון אולאיך אלכואף איצא נאסא, ואנמא פרדהם לתכציצהם, פעלי, הדא קולה ויראו בני האלהים נאסא איצא אנמא פרדהם מן אלעואם לתכציצהם ושרפהם. והדה עבארה מתגהה לתנפי אלמנכר ען אלמקרבין. ויזידהא איצא ויקויהא קולה בעד דאלך וירא ה' כי רבה רעת האדם, ולם ידם אלמלאיכה מעהם. וקולה פי עקב דאלך אמחה את האדם אשר בראתי ולם יעאקב אלמלאיכה" וכו' עכ"ל. [תרגום הרב המחבר: וכמה רחוק ההקש שיהיה זה השטן מלאך, לפי שמוסכם אצלנו כת המיחדים שהבורא יתברך ברא מלאכיו קרובים, לפי שגלוי לפניו שלא ימרו את דברו, כמו שבחר בנביאו ששלח, בידעו שלא ימרוהו, והקנאה בצדיקים להרע מהעבירות הגדולות, ומי שחשב שזה המשטין לאיוב היה מלאך, הנה שם המלאכים ממרים, היפך המוסכם אצלנו, ותדע יעזרך השי"ת שיש לנפש ג' כחות: ההשכלה והקנאה והתאוה. וההשכלה, בה יבדיל האדם בין טוב לרע ובין האמת והשקר. והקנאה, היא אשר בה יתעורר וישתדל להנקם מאויביו ולמלא מאויו במותרות. והתאוה, היא אשר בה ישתוקק הבעל חי למזון ולמשגל ושאר הענינים, ותדע עם זה כי צדקת המשכיל הוא שתהינה שתי המדות הללו, רצוני לומר הקנאה והתאוה, נכנעים לשכל, ואם יגבר אחד מהם על השכל הנה זה עול וחסאת. והנה מי שחשב שאפשר למלאכים לקטרג שהוא אחד ממיני הקנאה, יתחייב אצלו לייחס להם פעולות התאוות, והם האכילה והשתיה והמשגל ושאר הדברים הפחותים ומזולזלים וטנופים, שכבר חסך השי"ת מלאכיו מהם, בידעו שלא ימרוהו, ואי אפשר להיות היפך ממה שקדם בידיעתו יתברך, שאלו יהיה הענין היפך מה שהנחנו, כבר היה גלוי לפניו יתברך שכן יהיה. וכבר הגיעני מקצת החיצונים שחלק בזה עד שחשב שזה השטן מלאך, ושהקנאה והרכילות אפשר להיות' בפועל מן המלאכים כמו שפי' (במעשה) [במעשה] איוב וקנאת השטן לו, וכאשר ראה שאמונתו בזה לא תכלול האכילה והשתיה במלאכים

קיים בדעתו ג"כ אפשרותו בהם, שוב ראה עוד שכמו שאלו העניינים אפשר היותם בהם, יחוייב בהם התאווה והמשגל וקיומם בהם ג"כ, ואמר בענין "ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה", הם המלאכים הבאים על בנות האדם בנפלים מן השמים והיו ככל האדם, והביא דמיון ראה לדבריו ממה שנאמר: "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם, אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפלו!" ולא השאיר מדה פחותה ומגונה עד שייחסה להם! כל זה הולך על פי שיטתו זאת, והרכיב כל אלה הדעות הזרות הונפסדות ממיעות הבנתו בפירוש הדברים בלה"ק, והנני מבאר טעותו בכל מה שהניח בע"ה, דע, יעזרך השם, שמה שהביא לזה המתחיל המגיס דעתו, הוא וכיוצא בו, לומר שהשטן הוא מלאך, הוא אמרו יתברך לשטן "הנה כל אשר לו בידך רק אליו אל תשלח ידך", וגם אמרו "רק אשר את נפשו שמור", וגם אמרו "ויך את איוב בשחין רע", וחשב שכל זה מיוחס אל השטן. והנני מבאר ביאור מספיק שבו יסורו אלו הספקות הג' אשר דימה, ואומר כי הרצון והחפץ בלשון בני ישראל יקרא "יד", כמו שאמר דוד לאשה הקובלת לפניו "היד יואב איתך בכל זאת" (ש"ב יד יט), עניינו: חפץ ורצון יואב וכו', ועל פי זה יהיה אמרו כאן "הנה כל אשר לו בידך" - בחפץ ורצונך וכו'. ובסור ג' ספיקות הללו אומר שטעות זה המפרש בענין "ויראו בני האלהים את בנות האדם" יותר זר ממה שאמר בענין איוב, והוא שלא ידע כלל ממה שמשתמשין ישראל בלשון בענין עיני העדה וההמון, שדרכם לומר "מעשה הגדולים כך, ומעשה המון העם כך", וכולם אנשים מבני אדם, ואמנם הבדלים לגדולתם ומעלתם, ועל פי זה יהיה אמרו "ויראו בני האלהים" - אנשים גם כן, אבל הבדלים מן ההמון לחשיבותם ומעלתם, וזה ביאור יפה לשלול מהקרובים לשם יתברך הפחיתות והזרות, ומה שיחזק זה הפירוש, אמרו אחר זה "וירא ה' כי רבה רעת האדם", ולא גינה המלאכים. וגם אמרו בסמוך "אמחה את האדם" ולא ענש המלאכים עמהם. ע"כ].

הרי בהדיא שהגאון מרחיק מאד דעת האומר שבני האלהים הם מלאכים ודוחה אותה בשתי ידיים וקורא לה דעת חיצונית. ודבריו מכוונים לדברי הרשב"י שבבראשית רבה, שלא כדעת הזהר שאמר שהם מלאכים, ושונה ומשלה בה, וזו הוכחה גדולה שאינו מרשב"י שהרי רשב"י היה מקלל את האומר שהם מלאכים. ובענין השטן שפי' הגאון שהוא אדם, אע"פ שהראב"ע השיגו יש מקום סתירה להשגתו ולהעמיד דברי הגאון הרס"ג, ואע"פ שבפ"ק דבבא בתרא משמע כהראב"ע, הנה ידוע מה שכתב הנגיד בעל מבוא התלמוד בפ"י הגדה, ואין לך ללמוד ממנה אלא מה שיעלה על הדעת, ויש לך לדעת שכל מה שקיימו חז"ל הלכה בענין מצוה, שהוא מפי משה רבינו עליו השלום מפי הגבורה, אין לך להוסיף עליו ולא לגרוע ממנו אבל מה שפירשו בפסוקים כל אחד כפי שיזדמן לו ומה שראה בדעתו ולפי מה שיעלה על הדעת מן הפירושים האלה לומדים אותם, והשאר אין סומכים עליהם עכ"ל. ועיין רש"י שבת פ' במה מדליקים בשאלת מהו לכבווי בוצינא מקמי באי שא בשבתא. והיוצא מזה דכל למסבר קראי בעלמא ואין נוגע ממנו לדינא בעשיית המצות ובעיקרי תורתנו הקדושה, אין סומכים אלא על כל מאי דמסתבר טפי. אבל כל מאי דנפקא מינא לדינא כנדון דידן כמצות יחוד השם יתברך אין לזוז מקבלת חז"ל שאין לשתף עם השם יתברך שום כח נברא בין שיהיה גשמי או רוחני כמאמר רשב"י ע"ה כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם.

צז וראיתי לאחד קדוש מחכמי ימי הביניים הוא מהר"י צאהרי אשר חי בתימן בעת התפשטות ספרי הזהר והקבלה הנכריה החדשה בארץ התימן כמו שכתב בפרשת לך לך שהן חדשים מקרוב באו. ובפרשת בראשית ביאר שיש שתי דיעות ביחוד השי"ת וז"ל: "ואחר הקדמתי זאת צריך אני לגלות לך מעט כי בזה הענין (ר"ל יחוד השם) יש שתי דעות, האחת דעת הרמב"ם והנמשכים אחריו שלא הגיע אליהם דבר מדברי הקבלה (הנכריה החדשה). וסברתם ביחוד השם על דרך שלילה רצוני לומר לסלק הספק מלבן ולסלק מהשם יתברך כל החסרונות ואז הוא אחד פשוט

ועוד אמרו (גמרא ברכות דף י"ג ע"ב) צריך להאריך בדלת של אחד כדי שימליכוהו על ארבע פנות העולם כולל הדברים לא תמצא מגמתם מגעת בכל מה שהביאו בדיבריהם אלא עד כאן. והדעת האחרת הם בעלי הקבלה העושים את כל מלאכת הקדש אמרו כי סוד היחוד הוא ליחד את השם בכל עשר ספירות. והקדושה גם כן צריך שיכוין בכל עשר ספירות שהם מערכת האלהות, וכל המצוות מתפשטות מן העשר, רצוני לומר שכל מצוה ומצוה יש לה סוד באחת מן העשר כמו שאמר בוצינא קדישא המאיר לארץ ולדרים רשב"י בפ' וישמע יתרו, כל פקודי אורייתא מתאחדן בגופא דמלכא מנהון ברישא ומנהון בגופא, ומנהון בידי מלכא ומנהון ברגליו. ולית מאן דנפיק מגופא דמלכא לבר וכו'. ואתה המעיין אל תתמה במה שאמרו רישא ידא ורגלא שהרי כל אלו רומזים אל הספירות כמו שאצייר לך עתה שיח השדה הקדושה והטהורה העליונה כפי מה שסידר הרב שערי אורה אחת לאחת למצוא חשבון. אבל כי הג' ראשונות רומזים לראש. גדולה גבורה זרועות עולם. תפארת לשדרה וללב. נצח והוד תרין ירכין. ויסוד דא ברית. ומלכות היא מקבלת את הכל ומשפעת לכל התחתונים. וזהו סוד היחוד והקדושה, וצריך לחבר את האהל להיות אחד השני שמות ואהדונה"א. נמצאת למד כשתאמר מלת אחד, תכוין לתשע ספירות, אל"ף וחי"ת, ומלכות רומזת לעשירית, שהיא דל"ת, והסוד למען יאריך ימים על ממלכתו, על שם הבורא מלאך וגלגל ואופן" עכ"ל. ראה אבי גם ראה איך החכם הנזכר מהר"י צאהרי הרגיש וידע שהם שתי דעות מתנגדות ביחוד השי"ת, אך ורק כי חשב את הראשונים חכמי התלמוד שאמרו להאריך בדל"ת דאחד כדי להמליכו בארבע פינות העולם לחסירי מדע שלא ידעו בקבלה הנכריה החדשה ולא הגיע אליהם דבר ממנה, ולא ידעו ליחד את השם עם ברואיו הספירות המדומות שעשו אותם גופים ופרצופים לאלהינו ב"ה והוא נשמה להם. ואדרבא נהפוך הוא שאיסור גמור הוא לכלול ולשתף עם השי"ת שום נברא כמו שנתבאר לעיל סי' ע"ד. וסי' פ"ב בשם מדרש רבה, והטעם כי הוא יתברך נעלה ומרומם ושגיא כה, ודי לו בעצמותו ואין צריך לבריותיו להשתתף עם שום אחד מהם. שכל בריותיו צריכים לו, והוא אינו צריך להם להעזר בהם ח"ו כי הוא אמר ויהי הוא לבדו צוה ויעמוד. ולא ירד הרב הנזכר לעומק דברי הרס"ג והרמב"ם שהוא עסוק בהם להעתיק דבריהם והוא מחבבן, ועשה אותן כעין הצעה והקדמה לאמתת יחוד השי"ת, והרגיש שהם שתי סברות. ולא הרגיש הסתירה בפרק ג' לראשון שהעתיק מקצת דבריו, שהם מתנגדים לגמרי לשיטת הקבלה הנכריה החדשה, רק חשב אותם לחסירי מדע. שלא ידעו לצרף ולשתף ולכלול את הצורות והפרצופים עם אמתתו יתברך וליחדו עמהם דוקא. ולא ידעו ולא יבינו כי הרס"ג והרמב"ם ורבי יהודה הלוי ובעל חובת הלבבות נלחמים המה בחזקת היד עם דעות הנכריות הזרות שהתחילו להנץ בין היהודים מזמן הגאונים, ועדיין היו בעל פה ולא הוחקו על ספר. עד שיצא הספר הנכרי הזהר המבזה את תורה שבעל פה המשנה והתלמוד, וקורא להם אבן משכית, ועץ הדעת טוב ורע. וקליפה, ושפחה כי תירש גברתה, נגד דברי דוד המלך ע"ה שאמר עליהם הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ומנופת צופים, והסית והדיח את הרבים לעבוד לאל אחר קצר אפים נברא, כמו שכתב הרב יושר לבב: "לעבדו אע"פ שהוא נברא", לפי שהאמינו באמונה שלימה כי מרשב"י יצאו הדברים ההם. והסיבה שגרמה להם זה שלא שמו אל לבם ונגד עיניהם דברי הראשונים בעלי הכללים המעמיקים בתלמוד, המה דברי הרא"ש ז"ל שהבאתי לעיל סי' מ"ב שכל תוספתא או ברייתא שלא נתפשטה עד אחר סידור הגמרא לאו דסמכא היא. דמסתמא מחברי התלמוד חקרו ודרשו לידע כל הספרים שנכתבו על דעת חכמים וביררו אותם שהם בר סמכא. וכל תוספתא או ברייתא שהיא היפך הגמרא לאו דסמכא היא דודאי משבשתא היא או מזויפת ע"ש.

צח) והנה ידוע ומפורסם הוא לכל בקי בספרות ישראל. שחיבור הזהר ושאר ספרי קבלה הנכריה החדשה לא נתפשטו בישראל כי מתחלת האלף השישי, ולא נודע בבירור מהיכן צמחו, כמו שאביא

להלן דעות המאמתים אותם. ולא ידעו לברר הדבר, אך הקרוב אל הדעת הוא מה שכתב הרב חיד"א בספר שם הגדולים מערכת ספרים אות ז"ן וכבר הבאתי דבריו לעיל. וחכמי ירושלים באגדותיהם מסכימים לדבריו יע"ש, כי מיד המלך הנכרי זכו לאמונה. ובגליון הבא מירושלים ת"ו האריכו מאד להעתיק בקצור את דברי האחרונים הטחים תפל על האמונות הנכריות לרפאם ולא נרפאו וכל מגמת חכמי ירושלים ת"ו בכל מה שהעתיקו בגליון מדברי האחרונים הוא לשלול הגשמות מהספירות והצורות והפרצופים הנזכרים בזהר ושאר ספרי קבלה! ואם הצילונו מן הגשמות כלום הצילונו מעבודת אל זר בין גשמי בין רוחני? כי מודים הם שהם סבות נבראות, וכל אחד סיבה ועילה למה שלמטה ממנה זכרים ונקבות, כמבואר בזהר וספרים הנמשכים אחריו, רק שהם כוחות רוחניות של אור נברא ואותם יעבודו, ולהם יקראו בעת צרתם ולהם ישבחו ויודו ויהללו בעת ישועתם. ומקבלים עליהם לאלוהות כאלו הוא מותר לנו מדין תורתנו הקדושה לעבוד כח נברא, רק שלא נחשוב אותם גשמים אלא רוחנים. כי נסלק מהם ונשלול הגשמות, ונחשוב בדמיוננו שהם אורות (ולא ידעו שגם האור והאור הם גופים דקים ס' מ"ז) ומביאים ראיות צנומות דקות שדופות קדים לשלול הגשמות מהם ולחשוב את המשפיע זכר ואת מקבל השפע נקבה, ואת הזיווגים שלא כפשטן. רק קבלת השפע קרו ליה זיווג! ועם כל זה לא הביאו לנו פתרונים לשמות איברים מגונים כיסוד הוא גיד הערוה, וביעין דדכורא, ויסוד דנוקבא ונקב האחרים. למאי חזו באור הזה המופשט מן הגשמות? ואם התורה הקדושה והנביאים נשתמשו בלשונות המורות על הגשמות כיד ואצבעות. כלום השתמשו לייחס לשי"ת חושים הפחותים באכילה ושתייה ומישוש אף בחלק המעולה והחשוב שבהם, כ"ש בחלק המגונה והפחות שבחוש המישוש שהוא המשגל. כמו שכתב הרב המורה בפרק מ"ז מראשון. והיותר רע ומר הוא מה שישבו סיבות רבות באלוהות כולן ברואות. והמה אצלם עיקר האלוהות. ויחברו ספרים בסדר מערכותן כעורך ומסדר את החלות על השלחן. ויקראו לכל אחד מן הפרצופים בשם הוי"ה ואדנות ואלהים צבאות, ויקבלו עליהן אלהותן כמו שכתב ספר הברית וכסא אליהו ונחלת יוסף לעבוד דוקא לאלוה קצר אפים (זעיר אנפין) ולא לאלוה העליון הבורא את כל הפרצופים והצורות. וכתב עוד ספר הברית שהעובד לאלוה העליון על כולם לא יאבה קצר האפים הנקרא אצלם בשם הוי"ה והקב"ה לסלוח לו, כי אז יעשן אפו וקנאתו, באיש ההוא וכו'. כי רק לו לבדו ניתנה הממשלה מהאלהים העליונים ממנו שהסכימו להמליכו, למרות דבר ה' אשר דבר על יד נביאו וכבודי לאחר לא אתן. ודבריהם אלו מבוארים בזהר בלק דף קצ"א עם פירוש מקדש מלך. ובפרט בספר עז לאלהים שהיא משל על זה ממלך ב"ו שמלך שגם אביו ואימו צריכים לכבדו, וזה המשל מתנגד למשל שהביאו רז"ל בשמות רבה על אנכי ה' אלהיך. ובספר שלשלת הקבלה להראב"ד כתב משם ספר יוחסין וז"ל: "בשנת כמו חמשת אלפים וחמשים שנה נמצאו כתות אנשים שאמרו כי דברי הזהר אשר הם בלשון ירושלמי הם דברי רשב"י, אבל אשר הם בלשון הקדש אינן דבריו, ויש אומרים שהרמב"ן מצאו בארץ ישראל והביא אותו לקטלונאיא, ואחר לארגון. ונפל ליד רבי משה די ליאון. ויש אומרים כי ר' משה די ליאון הנזכר היה חכם גדול ועושה אלו הפירושים משכלו, ולמען יקח מהם מחיר רב מהחכמים היה כותבם ותולה אותם ברשב"י וחבורתו, ע"כ בספר יוחסין ומאריך עוד יותר" עכ"ל שלשלת הקבלה. וכבר הבאתי לעיל ס' צ"ד דברי הרב חיד"א, בספר שם הגדולים וגליון שהובא מירושלים ת"י על ידי מלשינות השקר אשר הרה וילד ארך הלשון. והנה שכחו דין פשוט בשו"ע יורה דעה ס' רפ"א שספר תורה הנמצא ביד גוי דלדעת הרי"ף והרא"ש והטור יגנו ואין קורין בו אע"פ שאין בו שום חסרון או יתרון משאר ספרי תורה, ולדעת הרמב"ם ז"ל כיון שאין ידוע מי כתבו ואין בו שום שינוי חזקתו שישראל כתבו וקורין בו, הא אם נמצא בו שום שינוי אפילו בחסר ויתר דבר פשוט הוא דלכ"ע אין קורין בו ובנדון דידן של ספר הזהר יש לדון בו קל וחומר, ומה אם זה שאין בו שום קלקול לאמונתנו יגנו, ספר המבזה את קבלתנו

המשנה והתלמוד ומסית ומדיח אותנו לעבוד כחות נבראים, קצר אפים עם הוריו וילדיו, על אחת כמה וכמה שאין להאמין לו להמיר את אלהינו ברוך הוא וברוך שמו ולסתור פנות תורתנו הקדושה. ומדבריהם מודעה רבה לאורייתא שהתנאי שאמר הרמב"ן שאי אפשר להבין דברי הקבלה מתוך הספר רק מפי חכם מקובל לאזן מקבל, לא נתקיים מעולם תנאי זה, שהרי הם בעצמן מודים שאחרי מות רשב"י ובנו ר"א וכל הדור ההוא נגנו הזהר ונשכחה ואבדה הקבלה הלזו ולא נשאר אדם יודע בה עד שנתגלה ספר הזהר באלף השישי ע"י המלך העכו"ם. וממנו נתפשטה הקבלה ולא מפי חכם מקובל אשר קיבל מפה לאזן. כי כל המקובלים הרבים החדשים שבעולם לא שאבו רק מהזהר וממנו נתפשטה, ולפי דברי הרמב"ן זהו הגורם שכולם שגגו וטעו ועקרו יסודי תורתנו הקדושה והאמינו באלהים רבים, ובאו לידי שיתוף שם שמים ודבר אחר בעבור מיעוט הבנתם. אף לפי האמת כיון שגילה דעתו בביאור שהוא מבזה את המשנה והתלמוד ומדמה שקלא וטריא דרבנן המתאבקים בתלמוד לכלבין דצוחין הב, הב, אין מקום לכל זה (עיי' תקוני זהר חדש). ולפי דברי הרב שם הגדולים והגליון המובא מירושלים ת"ו שר' נחוניא בן הקנה היה ראש המקובלים אשר גילו את הקבלה החדשה ולמדו אותה בגלוי עד שתיקן בכניסתו לבית המדרש להתפלל שלא אכשל בדבר הלכה, שלא אומר על טמא טהור וכו' כדתנן בברכות פ' תפלת השחר, היה לו להתפלל שלא תבוא תקלה גדולה כזו על ידו להאמין ברשויות רבות ולעבוד אל אחר קצר אפים (זעיר אנפין)? לפי שעונש המחטיא אחרים להאמין ברשויות רבות ולעבוד אלהי נכר יותר גדול מן הנכשל להתיר את האסור או לאסור את המותר?

צט) עוד כתבו שם הגדולים והגליון הנזכר משם הרב ישר בספר מצרף לחכמה ששמע מפי מגידי אמת, שבשנת ש"ף לאלף השישי כשבזזו הספרדים עיר הירילברג"ה לקחו מהאקדימי"א כמה אלפים ספרים וביניהם ספרי הקדש על קלף. ובכלל ספרי הזהר על כלל הכ"ד ספרים משא סבל ושולחו הספרים לחשמנים ודוכוסים וכו'. גם שמועה זו ששמע הרב יש"ר שקר היא שהרי בשנת שי"ח כבר נדפס ספר הזהר ונפשט. ומתיא זו דאייתי בידיה לאו שמה מתיא, ועוד דמ"מ מידי עכו"ם יצא. והגאון ר' יעקב עמדין בספרו מטפחת ספרים כתב בשם רבי יצחק דמן עכו וזה לשונו: "שנת נ"ג ה"ר משה מליאון שוכן באויל"א (והוא בואד אל חג'רה) היה בזמן הזה, ולמען תספרו לדור אחרון אודיעכם מה שמצאתי כתוב שר' יצחק דמן עכו הלך לחקור על ספר הזהר שכנראה היו דבריו מפליאים ישאבו ממקור עליון. ואשר הוא לשון ירושלמי נראה שדבריו דברי קבלה ואמת. ואשר הם לשון הקדש הם דברי זיוף. אמר ושאלתי את התלמידים שנמצא בידיהם ספר הזהר מאין בא להם. ולא ראיתי דבריהם מכוונים. יש מי שאמר שהרמב"ן מצא אותו בארץ ישראל ושולחו לקאטולוניא, והביאו לארגון. ונפל ביד רבי משה ליאון. ויש אומרים שמעולם לא היה חיבור של רשב"י. רק שר' משה ידע שם הכותב, ובכחו יכתוב דברים מפליאים. ולמען יקח בהם מחיר רב. היה תולה עצמו באילן גדול שהוא רשב"י וחביריו ובנו ר' אלעזר. ואבוא אל עיר ואליאדול"ד. ואמצא שם רבי משה דיליאון וישבע לי שספר רשב"י הנו בבית ישיבתו ואמצא שם חכם זקן ושמו ר' דוד דפאן-קורבו ואמצא חן בעיני, ואשביעהו לאמר אם היה יודע אמתת ספר הזהר אם היה אמת אם לא. ויאמר החכם כי נתבאר לו בודאי שר' משה בשם הכותב היה בוראם. וסבת האמתות הוא כי ר' משה הנזכר היה כותב סודות ונפלאות לעשירים אשר במלכות ההיא ולוקח בהם מתנות רבות זהב וכסף. ואותו היום כל מה שהיה מרויח היה מפזר עד שביום מותו לא נשאר לו אפי' פרוטה ואשתו ובניו ברעב ובצמא ובעירום ובחסר כל, וכשמעי מיתתו קמתי והלכתי אל רבי יוסף דיאוילא שהיה עשיר גדול, ובחייו לקח ממנו ממון, ואומר לו הנה עתך עת דודים, תזכה לספר הגדול, ותקח הספר מיד אשתו במפה יפה שתשלח בידי אשתך, שהיא כעת ערומה. וכן עשה, שלח ביד אשתו מתנות אל אשת ר' משה הנזכר ותשבע לה אשת ר' משה הנזכר, שמעולם לא היה ספר

לאישי רק מלבו ודעתו היה כותב. ואומר לאישי למה אתה תולה עיוןך בחכם אחר? הלא טוב היה לך לומר שמשכלך אתה כותב. וידוך כי תיטיב לך. ואישי ענני שאם הייתי אומר שמדעתי הם לא יחשיבו אותם ולא יתנו מתנות בהם. ולכן אני תולה אותם ברשב"י וחביריו. ואחר דברתי עם בתו ואמצא דבריהם מכוונים. אלה הדברים אשר דבר אלי החכם הזקן רבי דוד, ואסע מאויל"א ואבוא אל טלאבירה מצאתי שם זקן מופלא שמו רבי יוסף הלוי בן ר' טודרוס המקובל, ואחקורה שמו ולדעת מה שידו מגעת בידיעת ספר הזהר, ויאמר אלי דע באמת כי היה ביד ר' משה ספר הזהר האמתי, וסיבת אמתות דברי הוא כי היה נותן לי קונדריסים, ואני לבחון הספק הזה לקחתי קונדריס אחד מבין הקונדריסים ואמרתי לו שנאבד ממני שיתן לי ממלא מקומו, ויאמר לי הראה לי אחרית הקונדריס הקודם לו, וראשית הקונדריס המתאחר, ויכתוב לי קונדריס. וארא והנה אין ביניהם שינוי כלל אפילו תיבה אחת, רק שפה אחת ודברים אחדים. היש נסיון גדול מזה? אחר זה באתי לטוליטולא ואמרו לי שבחינת ר' יוסף הלוי אינה בחינה, שאולי קודם (לחזות) [נותנן] הקונדריסים לאדם היה מעתיק אחד לעצמו, ואחר כך מתוך אותם הקונדריסים אשר בביתו היה כותב לאחרים". ע"כ הדברים שהביאם בספר יוחסין. ושם הגיה המביא ספר יוחסין דברי מה בכך נגד הדברים האלה, וכבר השיב על דבריו הגאון יעב"ץ והוא מאריך עוד לפשר לקיים מקצת ולבטל מקצת יעויין שם באורך. והנה מזה תבין שלא נודע לספר הזהר ומקור שממנו יצא ונתפשט כשאר חיבורי רז"ל המפורסמים מיום התגלותם: המשנה והתלמוד בבלי וירושלמי ותוספתא וספרא וספרי שכולם ידוע ומפורסם מקורן ומי הוא מחברן. אבל ספר הזהר המסית זה אומר בכה וזה אומר בכה. וקורא אני עליו מאמר רז"ל בירושלמי שבת פ' ר"א דמילה (פי"ט ה"א, י"ז ע"א) ופסחים פרק אלו דברים ((פ"ו ה"א, ל"ג ע"א) שאמר שם רבי זעירא בשם רבי אלעזר: "כל תורה שאין לה בית אב אינה תורה" עכ"ל. ואל תפנה למתק שפתיו במה שהוא מלהיב את לב קוראיו ומעוררם ליראת שמים ולהשתדל בעסק תורתו החדשה שהוא קורא לה בת מלך. לפי שאין כוונתו רק להביא את הקורא לאמונה נכרית להאמין באלהים רבים משפחות משפחות. משפחת האלוהות שבעולם האצילות, שהם אדם קדמון, ועתיק יומין, ואריך אנפין, ואבא ואימא, וזעיר אנפין ונוקביה. וכנגדן בעולם הבריאה, וכמוהם בעולם היצירה, וכן בעולם העשייה, ואת כולם הם מקבלים אותם לאלוהות ומשבחים ומפארים אותם בשעת התפלה באמרם אין כאלהינו וכו' כמו שכתבתי לעיל סי' ע"ט בשם סידור חסד לאברהם. דודאי דרושים כאלה אסור לשמען וכל שכן לקרותן ולהאמין בהם.

ק) וראיתי להרב נחלת יוסף לר' שמואל איש עדן שהביא קיצור אמונת הקבלה החדשה, וטרח ליישב קצת סתירות במשלים שאינם מתקבלים על השכל הישר. ואין בהם כדאי לאוהב את יחוד השי"ת על דרך האמת אשר הורונו רז"ל על פי תורתנו הקדושה, כמו שיראה המעיין שם במשל שהביא שם, וגם הוא סובר שכל עבודתנו ותפלותינו וברכותינו הם לאלוה קצר אפים (זעיר אנפין) והוא אלהינו ואנחנו עמו ונחלתו, והוא המלך הקדוש המהולל בכל התושבחות. השולט על כל הברואים וזנם ומפרנסם ומנהיגם. ושזעיר אנפין הוא שירד על הר סיני להתחבר עם המלכות שנקראת אש, שכבר קדמה וירדה על הר סיני. ואמר אנכי ה' אלהיך אשר הוציאתיך מארץ מצרים. היא אימא עילאה בינה. כי היא הוציא אתם ממצרים על ידי המלכות שנתנו לה גבורותיה, ומלכות היא המכה במצרים בסיוע הבינה, וכן בסיני על ידי חיבור בינה עם תפארת ומלכות נאמר אנכי ה' אלהיך. והתורה יצאה מחכמה עלאה עם כללות הבינה. והכל בכח אין סוף ב"ה וכו' ע"ש דף ס"א וס"ב. ודבריו ג"כ מכוונים לדברי מהר"י לופיס לעיל סי' כ"ו שזעיר אנפין הוא שנגלה על אבותינו בסיני ואמר אנכי ה' אלהיך.

והנה כבר הודעתך בסי' מ' שכל אין סוף שהזכירו המקובלים החדשים הוא החלק הגנוז בכתר הנקרא עתיקא דכל עתיקין בלבד, אבל עדיין יש אין סוף שהוא לעילא לעילא. והוא המקיף את כל אשר בתוכו מכל הנבראים ואין דבר חוצה לו, ורק אל האין סוף אשר בכתר מליהם ירמזון, וממנו הם ממשיכים בהתפללם אל קצר אפים (זעיר אנפין). ואל עתיקא קדישא לפי דבריהם אמר הנביא, ה' שהוא עתיק, פעלך שהוא זעיר אנפין חייהו וכו' כמו שנתבאר לעיל סוף סימן מ"ח ב' האדרא רבה דף קל"ח. והעולה מדברי הרב נחלת יוסף הוא הדבר שכבר זכרתי לך פעמים רבות. שדעת המקובלים החדשים שכל עבודתנו ותפלותינו וברכותינו להאלוה קצר אפים, והזעיר אנפין הוא שנגלה על אבותינו בהר סיני ונתן לנו את התורה, ומפיו שמעו אנכי ה' אלהיך, הוא ולא אבא ואימא, ולא אריך אנפין, ולא עתיק יומין, ולא אדם קדמון, וכ"ש שאינו האין סוף שהוא לעילא לעילא.

קא ולתקן הכפירה והמינות הגלויה באמונה זו אמרו, כי עבודתנו שאנו עובדים לו אע"פ שהוא נברא כמו שכתב הרב יושר לבב כי לנשמתו אנו עובדים, ואע"פ שאנו מאמינים כי אלהינו אינו גוף ולא כח בגוף, והנה ידוע מדבריהם כי הנשמה שלכל נברא יש לה דמות וצורת הגוף בכל חלקי איבריו נשמת הזכר זכר ונשמת הנקבה נקבה, כמו שכתב עז לאלהים בבית קדש הקדשים פ"ג דף ט' ע"א שבהכרח גמור יש לנשמה פרצוף ברמ"ח איברים ושס"ה גידים בצורת אדם. ומתפשטת בצורת איבריה, ואם תמצא אבר מיותר אינה מתפשטת בו, וכן ג"כ נשמה לנשמה צריך שיהיה לה צורת הפרצוף וכו' עיין שם. כי על כן צריך לכפול לדידהו ה' אלהיכם אמת כדי להשלים רמ"ח איברי הנשמה שבזכר, ואם לא יכפול תשאר נשמתו חסרה (וזהו למרות דברי רז"ל שאמרו האומר מלה מלה בקריאת שמע וכופלה משתקין אותו משום דמחזי כשתי רשויות, ובכפילת ה' אלהיכם אמת כל שכן דמיחזי כשתי רשויות. ובמעמד הר סיני לפי דבריהם קדמה אשתו של זעיר אנפין שהיא המלכות לרדת על הר סיני. ואחר כך הלך הזעיר אנפין אחריה כמנוח אחרי אשתו. ונמצא הוא וזוגתו כולם ירדו להר סיני. שהרי הוא ירד להתחבר עמה כמו שכתב נחלת יוסף. וגם אבא ואימא גם הם נמצאו שם בהר סיני. שהרי אימא היא שאמרה אשר הוציאתיך, כי היא הוציאתם ממצרים, והמלכות היא חכמה במצרים בסיוע הבינה שהיא אימא, והתורה יצאה מחכמה שהוא אבא, ונמצא לפי זה שבמעמד הר סיני ירדו אבא ואימא וזעיר נוקביה על הר סיני. וזעיר אנפין הוא שאמר אנכי ה' אלהיך. ואם כן הוא יקשה מאד מאמר רז"ל בשמות רבה וז"ל: "אנכי ה' אלהיך. מלך בשר ודם שמלך יש לו אב או אח, או בן. אמר הקב"ה אני איני כן אני ראשון שאין לי אב. ואני אחרון שאין לי בן. ומבלעדי אין אלהים שאין לי אח" ע"כ. הלא לפי הקבלה החדשה אבא ואימא ומלכות כולם נגלו עם קצר אפים (זעיר אנפין) בסיני והתיצבו שם עמו, והוא המדבר אנכי ה' אלהיך. איך אמר שאין לי אב ואם הרי הם נצבים עמו? ואיך אמר שאין לי אח והרי זוגתו קדמה לו לירד על הר סיני. והוא ירד אחריה להתחבר לה? השקר הוא מדבר? ולמה זה ישקר עלינו והם עומדים עמו. האם להתל בנו נגלה עלינו? חלילה לה' אלהינו מן השקר. כי הוא ה' אלהים אמת. ותורת אמת הנחילנו, ובמצוות תורתנו הקדושה הרחיקנו מאמונות זרות, וכזבות שטעו בהן האומות עובדי האלילים זולתינו.

וסתירת דברי נחלת יוסף שאמר שבכח אין סוף ורוחו דבר בם ומלתו על לשונם. ובוהר בראשית שהבאתי לעיל סי' כ"ו וכ"ז מבואר שאבא ואימא הם שמינו את קצר האפים והשליטוהו על כל הברואים, ולא האין סוף. וגם מבואר שם בזהר והובא לעיל סי' כ' וכ"א שכל העילות הללו כל אחד נוטל רשות מחבירו שהוא האלוה שלמעלה ממנו, ולא מא"ס. והוא קורא לכל אחד מהם בשם הויה ואלהים וקב"ה. עד שיש מקום לשומע את חבירו מזכיר שם הקב"ה המורגל בפי רז"ל ובפי כל ישראל, צריך השומע לשאול על איזה הקב"ה אתה אומר אם על עתיק יומין או אריך אפין או

אבא, או אימא, או זעיר ונוקביה, כי כל אחד מהפרצופים האלו הוא נקרא בשם הקב"ה, והם גופים מחולקים הנוטלים רשות זה מזה, ומסייעים זה את זה. כמו שאמר הרב נחלת יוסף שהמלכות היא המכה במצרים בסיועת הבינה. ואם הפועל בהם הוא אחד ומילתו על לשונם. והוא האין סוף המתלבש בהם, והוא המדבר בהם. איך לא חפץ אבא לברוא אדם ואימא חפצה לבראתו, ואמרה לאבא ומאי אכפת לך אם יחטא לי יחטא ולא לך. כמה דאיתמר ובן כסיל תוגת אמו ולא תוגת אביו? ובראה את האדם שלא כחפצו ורצונו של אבא. וכשחטא אדם הראשון גירשו אבא מגן עדן וגירשה עמו, כמבואר בזהר בראשית דף כ"ב, והרי מכאן שכל אחד מהם חלש וצריך לסיוע חבירו, ואיך נעבוד לאלוה חלש הצריך לאלוה אחר לסייעו? וגם לא רוח אחד דבר בם, שהרי מה שעלה על רוח אימא לא עלה על רוח אבא בענין בריאת אדם. ומאי אית לך למימר, והאי שדברים כאלה לא יצאו מפי שום תנא או אמורא מרז"ל, וכל שכן רשב"י, התנא, שהרי הוא אומר כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם, (סנהדרין פרק ה' מיתות). ובגליון הבא מירושלים ת"ו אודות מלשינות שקר שכתב להם ארך הלשון האריכו למעניתם, ובשם קונדרים סוד ישרים מכחיש מציאות זכרים ונקבות בהאלהים הקדושים אשר יעבדום המקובלים החדשים בתפלתם וברכותיהם, אשר יכונו אליהם, ושכל האומר שיש לאלהים אשה הוא כופר בעיקר ומקולל, ועונו גדול כעובד ע"ז, וששם שכינה הוא אור נברא שברא האלהים למעלה עם כמה אורות קדושים רוחניים למעלה מן המלאכים ונקראים בשם ספירות וכו' ונקרא האור הזה בשם שכינה, ובאמת הוא אור נברא, ובלשון ערבי נקרא נור, והוא רוחני מאד, ואין לו שום צורה ודמות כלל, ואי אפשר לשום אדם לצייר מהותו בשכלו, כמו שאי אפשר לצייר מהות עצמות הנשמה שבגוף האדם וכו' ואור זה מתיחס לשי"ת שנקרא אור ה' ככתוב בית יעקב לכו ונלכה באור ה' וסיים בדברי הרמב"ם במורה נבוכים שכתב בענין שכינה ע"ש. ודבריו אלה המכחישים, מוכחשים באמת, ועומדים נגד הזהר והרח"ו ושאר מקובלים, ולפי דבריו בחנם טרחו ויגעו המקובלים החדשים והאריכו למעניתם בדברים רבים וספרים שונים לצייר לנו עשתונותיהם בענין האלהות וחזרנו מכל דברינו לפשוט לשלול מדעתנו כל צורה ותבנית ודמות מאותן הספירות שהן אור נברא, וכל אותן הדברים הנאמרים בקבלה החדשה, אינם רק לעבור על דברי רז"ל שאמרו כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם! אתמהא! הלא מרבים העם לצייר ולדמות ולחלק את האור לחלקים ומדרגות רבות, זכרים ונקבות, בפרצופים שונים. וקראו בשמותם עלי אדמות, יש זכר ונקבה כאדם הראשון שנברא דו פרצופין דבוקים יחד דשייך בהו שאלת רז"ל הי מנייהו מסגי ברישא, ויש פרצופים חלוקים לגמרי זכר בפני עצמו ונקבה בפני עצמה כזעיר ונוקביה שאמרו שקדמה אשתו לרדת על הר סיני, ואח"כ ירד הזעיר אנפין אחריה להתחבר עמה כמו שנתבאר לעיל בשם נחלת יוסף והמה עיקר האלהות ולהם היא העבודה כמפורסם.

קב) ולפי דברי הרב סוד ישרים לא הרווחנו מאומה בידיעת ענין הצמצום עם השתלשלות העגולים והפרצופים של יושר זה אחר זה, רק שעברנו על דברי משיח אלהי יעקב שאמר מי כה' אלהינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, ואומר אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה, והיה די לנו במאמר הנביא לכו ונלכה באור ה' (ולפי האמת האור הנזכר בפסוק הזה הוא אור התורה הקדושה שנאמר כי נר מצוה ותורה אור שהיה מאירה לאדם ומישרת דרכיו לשמור מצותיו וחוקותיו יתברך, אבל האורות הרוחניים אינם מאירים ואין בכחם ליתן תורה אחרת, כי לא יחליף האל לא ימיר תורתנו באחרת) ולמה זה נבקש חשבונות רבים המביאים לידי מינות לעבוד אל אחר קצר אפים, והאלהים עשה את האדם בשכל ישר, ונתן לו תורת אמת, והראנו את כבודו ואת גדלו ואמר כי לא ראיתם כל תמונה! ומ"מ גם לפי הנחת סוד ישרים שהאור הנברא עם כמה אורות קדושים רוחניים למעלה מהמלאכים ונקראים בשם ספירות ואין להם שום צורה ודמות, מ"מ בכלל

צבא השמים שברא אלהינו יחשבו, ואסור לעבדן כיון שהם נבראים, ואין ראוי לעבוד אלא לאלהי קדם שבראם, בין שהם גשמים או רוחנים, וגם לצרפם ולאחדם ולשתפם לבוראם אסור לעבוד בלתי לה' לבדו שהוא הסיבה הראשונה כמו שקבלו רז"ל וכמו שנבאר לעיל שכפי האמת הגמור היא שוה לאמונת הישמעאלים שקבלוה ממחוקקם שקבל מישראל כידוע, וזכו בני ישמעאל לזאת האמונה הטהורה ביחוד השי"ת בשכר תשובה שעשה ישמעאל אביהם, כד קימא לך שישמעאל עשה תשובה והאמין בה' שהוא הסיבה הראשונה, ונקרא בלשונם אללה, וזה זכרי לדר דר וכו', ובלשון רז"ל הקב"ה או רבש"ע, והוא אלהינו ואנחנו עמו, ולו אנחנו עובדים ומשתחווים ומברכים, כמקובל בידינו מאבות אבותינו ומרז"ל (ואיך יאמר בעל ספר הברית שאין אמונתנו כאמונת הישמעאלים) ולחנם נכתבו בדברי המקובלים החדשים כל אותן הציורים וההגשמות והפרצופים ומעלותיהם השונים זה מזה, והוא ב"ה רק בחפץ רצונו יתברך מראה מכבודו לנביאים ובמשכן ובבית עולמים כדי לקבוע אמונתו בלבינו ככתוב כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו, ואין כאן דבר ידוע וקבוע באור הנזכר לומר בו זה פרצוף פלוני, וזה פרצוף פלוני אלמוני, וזה קצר, וזה ארוך, וזה מעלתו למעלה, וזה למטה, ועד היכן מגיעים רגליו כמו שחשבו המקובלים החדשים, אלא הכל כחפצו יתברך הוא מראה לנו.

ושוב אחר כן בגליון הנזכר העתיקו דבר הרב בעל ספר הברית המחזק את לבנו, ומאמץ את רוחינו בל נירא ונפחד מכבוד ה' ומהדר גאונו כי נגשימהו, כי הבקי בחכמת הניתוח, אורו מעליו יפשיט. ולא יחוס על כבוד קונו. ולא יעצרהו הגשם (אשר לדעת הראב"ד ובעל העיקרים מי שיאמין שהשי"ת בעל תואר כתואר פני המלך כגוף וגויה מפני שהוא טועה בעיונו אין לקרותו מין (עיקרים מאמר א' פ' ב') ואע"פ שאינו כן לפי האמת רק שהוא טועה בפ' הכתובים) כלומר הקבלה החדשה אע"פ שיצייר במחשבתו ובפיו ובספר יחוק כל משיגי הגוף ומקריו, וייחסם לשי"ת. הנה אחר כך ישוב ויפשיטם ויסירם. היו כלא היו, וחזר הענין לכמו שהיה, כלעומת שבא כן ילך. ולא הרויח כלום, רק הפסיד ועבר על הכתוב ועל דברי רז"ל ולא חס על כבוד קונו.

קג) ולא אמרו הנז' שהמאמין שהוא יתברך גוף וגויה וכו' אינו אלא במי שהוא מאמין וחושב בדעתו שהשי"ת שהוא הסבא הראשונה הוא גוף ובעל תמונה, ברם דא עקא וחולי שיש בו סכנה ואין לו רפואה כי הוא מיחס העבודה לסיבות נבראות מחודשות, הם האלהים הקדושים שהם החמשה פרצופים, ושאין לעבוד לסיבה הראשונה רק לפרצוף קצר האפים (זעיר ונוקביה) ולכלול עמו גם שאר פרצופים שלמעלה ממנו, אבל העובד לסיבה הראשונה בבחינתו הפשוטה (שאין לו דמות הגוף) טועה הוא ואין תפלתו תפלה, כי לא תיאות העבודה רק לחלק היושר המושג (בציור הגוף). אבל העגולים עם האין סוף המקיף, אין להם שום אלהות כלל, וכל עיקר האלהות הם פרצופי היושר, והם הברואים, ועשרה מאמרות שבהם נברא העולם נתחלקו ביניהם, בראשית שהוא מאמר ראשון נתיחס לעתיק ואריך עם אבא ואימא, כמו שנתבאר לעיל סי' כ"ד דלפי' קמא בכח אבא אריך את אלהים שהיא אימא, ולפירוש בתרא בכח אבא ברא אלהים שהיא בינה את האלוהות שאחריה המכונים בשם שמים וארץ, שהם קצר אפים וזוגתו (זעיר אנפין ונוקביה) אשר העבודה שייכא בהם דווקא. ושאר הח' מאמרות נתיחסו לאבא לבדו! ומאמר עשירי שהוא נעשה אדם, נתיחס לאימא. אבל זעיר ונוקביה אשר אותם ונעבוד לפי דבריהם לא נשתתפו במעשה בראשית בשום מאמר מעשרה מאמרות כאשר יראה המעיין בספר הזהר ומפרשיו. וכבר ביארתי לך לעיל סי' כ"ה איך הרחיקו רז"ל מלחשוב כי שמים וארץ אלוהות הן. והנה הבטחתו של הרב ספר הברית שלא נירא מהגשם, לא הועילה להצילנו מאמונת המון אלוהות רבים הנעזרים זה נזה, כי לא יכול לעשות והוא נצרך לכח אחר, וגם מיעץ אותנו לעבוד את קצר אפים (זעיר אנפין) הקדוש, והוא קורא אותו אלהא רברבא, והוא בן בן בנו של האלהים העליון שאמר אני ראשון

ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. אני ראשון שאין לי אב, ואני אחרון שאין לי בן. ומבלעדי אין אלהים שאין לי אח, ושעל זה האלהים העליון אמרו בזהר (בחר דף ק"ט) ואנת לית לך גופא. ולית לך איברים ולית לך נוקבא אלא חד בלא שינוי וכו' כמבואר שם בשם רב פעלים (והרב עז לאלהים פרק כ"ה כתב על מאמר רז"ל על פסוק יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו, אבל אחות יש לו כו' ע"ש) וכללות דבריהם כי כל העניינים המורים על האחדות הגמורה בכתובים ובדברי רז"ל לא נאמרו רק על האלהים העליון אשר לא נעבוד אותו ולא נקרא אליו. כי לא יענה ח"ו. כמאמר הנביא מוכיח לישראל הקצור קצרה ידי מפדות ואם אין בי כח הציל וכו'. וכביכול לפי דבריהם הוא משתבח בעצמו בלבד ואינו עושה למבקש ממנו כלום. אבל עיקר העבודה והתפלה היא לקצר אפים. שהוא בגוף ואיברים ובעל אשה הוא. והוא אשר יענה לכל קוראיו ברצון אביו ואמו אשר גידלו אותו ורוממוהו ואעטרו ליה בתרין עטרין עד אשר לו נתכנו עלילות! אבל לעתיקא קדישא לא נתכנו עלילות, והזעיר אנפין הוא אשר נקרא בשם הויה ובשם הקב"ה. ואליו תכון עבודתינו ותפלותינו לפי דבריהם אבל האלוה העליון שהוא יחיד בלי גוף ואיברים ואין לו אשה, לא נקרא אליו ולא נתפלל, והעובד אותו ומתפלל אליו אין תפלתו תפלה ולא יענה אותו. ואדרבא ענוש יענוש.

קד הוא שהנביא ירמיה קורא בגרון בלי חשך כשופר מרים קולו בשם ה' לאמר (ירמיהו ב' ה'-ו'): "מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי כי עברו איי כתיים וראו וקדר שלחו והתבוננו מאד הן היתה כזאת, ההמיר גוי אלהיו והמה לא אלהים. ועמי המיר כבודו בלא יועיל". כדגרסינן בפרק קמא דתענית (ה' ע"א): "כי שתים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בורות, בורות נשברים. כי עברו איי כתיים וכו' תנא כתיים עובדים לאש וקדרים עובדים למים. ואע"פ שידעין שהמים מכבין את האש לא הימירו אלהיהם. ועמי המיר כבודו בלא יועיל". הן עתה המירו המקובלים החדשים את האל הגדול הגבור והנורא אל רחום וחנון ארך אפים וכו' כאשר הודיע דרכיו למשה עבדו ולבני ישראל עלילותיו, באלוה קצר אפים אשר לפי דבריהם אמר עליו הנביא חבקוק (חבקוק ג', ב') מבקש מעתיק לאמר "ה' פעלך" שהוא זעיר אנפין "בקרב שנים חייהו" כדאיתא באידרא והובא לעיל סי' מ"ה. ועליו אמר שלמה המלך ע"ה קצר אפים יעשה אולת! אוי לאותה בושה, ואוי לאותה כלמה, נשכבה בבשתנו, ותכסינו כלמתנו. כי נתערבו דעות זרות של עובדי אלילים באמונת תורתנו הקדושה והטהורה. אוי! והדעת הלזו של מקובלים החדשים היא בעצמה אמונת הפילוסופים הקדמונים עובדי ע"ז שהזכירו רז"ל במסכת מנחות (ק"י ע"א) וכבר הזכרתיה לעיל סי' נ"ט שהגויים מקרגתני כלפי מזרח ומצור כלפי מערב אין מכירין את ישראל ולא את אבינו שבשמים וקרו ליה אלהא דאלהיא! שהאלהים העליון נתן הכח והממשלה לאותן אלוהות שתחתיו כמו שפירש שם מהרש"א ז"ל. והמקובלים אמרו שניתן הכח והממשלה לעתיק יומין ואריך אנפין ואבא ואימא, והם ג"כ נתנו הכח הנזכר לקצר אפים וזוגתו (זעיר ונוקביה) להשיגח בעולם התחתון. וקלי הדעת אשר קננו בלבם הדעות הכוזבות האלה והאמינו בהם התחילו לבקש להם סמוכות רעועות מן התורה ולהוציא הכתובים ממשמען האמת לומר כי בראשית שם הוא ושתי רשויות הן, אחד ברא את השני, בראשית ברא את האלהים שהוא השמים והארץ, זעיר ונוקביה שהם אלהים, ושהאלוה הזה משתבח בעצמו ואומר ה' אמר אלי בני אתה. שהזעיר אנפין משבח את עצמו שהשלטון מלפניו על כל הברואים (זהר בלק דף קצ"א ע"כ). ונתפשטו דרשות של הבל ורעות רוח כאלה על ידי מלך עובדי ע"ז בין האנשים החכמים בעיניהם ההולכים אחר דעתם שלא כדעת חז"ל שהרחיקו דעות אלו וכתבו לתלמי המלך אלהים ברא את בראשית, ועוד אמרו בפרק אין דורשין (חגיגה י"ב ע"א): "שאל רבי ישמעאל את רבי עקיבה כשהיו

מהלכין בדרך" וכו' כדלעיל סי' כ"ה. כל זה הוצרכו רז"ל להרחיק הדעות הזרות האלה שלא יתערבו בישראל לומר שמים וארץ אלוהות הם.

קה) והדעות הנפסדות הנזכרים עם דעת השונים האומרים שני אלוהות יש אחד פועל הטוב ואחד פועל הרע, אסף בחפניו המסית מחבר הזהר ויקרא להן סתרי תורה. ופועל הטוב אצלו זעיר ונוקביה עם הפרצופים שלמעלה ממנו. ופועל הרע סמאל ונוקביה עם הפרצופים שלהם. וקרא לו שם אדם בליעל. ושם מקומם אחורי פרצופים דקדושה. וקורא להם שם סטרא אחרא, סטרא דקליפה, אל אחר בעל עשר ספירות, ונתן לפועל ברע דין קדימה על פועל הטוב בהיותו משבירת הכלים כידוע, ותלה דבריו בדברי חז"ל שאמרו בבראשית רבה שהיה הקב"ה בונה עולמות ומחריבן, וחיפה דעות זרות אלו בערפלי טוהר וענני חסידות של הבל, וקיים ואימת מציאות אל אחד פועל הרע, היפך דברי רז"ל. וייחס את כל הדעות הנפסדות להתנא הקדוש רשב"י ובנו וחביריו אשר ידענו צדקתם ושלימותם וחכמתם הרבה. ורבותינו האחרונים נמשכו אחריו בעצימת עינים וחשבו אותן שהן דברי קבלה אמתית, ומתחלת אלף השישי אחר שנתגלו על ידי מלך ממלכי הגוים עכו"ם פרו וישרצו הדעות הנפסדות. ובהבלי אדם בעבותות שקר נמשכו אחריהן הרבה מחכמי ישראל מבלי שים לב מאין יצאו הדברים. וינהו אחריהם. וימאסו במשנת אבותיהם אשר קיבל משה רבינו ע"ה, ועמד בהר סיני ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה כעדות תורתנו הקדושה, ויחללו את המשנה ואת התלמוד הקדוש, ויקראו להם תבנא דאורייתא וקליפה, ומוץ דילה דאתאמר בהון מוץ ותבן פטורים מן המעשר וכו' (טהרת הקדש דף מ"א ב' זהר בראשית) ושפחה כי תירש גברתה, וישליכום אחרי גום! ויצפו לגאולה על ידי עסקם בזהר, ולא ידעו כי היא בעצמה האמונה התפילה הלזו היא הגורמת אריכות גלותנו ושעבודנו בין הגוים כמו שאמר הנביא יחזקאל בשם השי"ת (יחזקאל כ' ז'-ח'): "ואומר להם (פי' במצרים על ידי קהת ועמרם) איש שקוצי עיניו השליכו ובגלולי מצאים אל תטמאו ולא שמעו" וכו' וכמו שדרשו רז"ל בסוף פרק ערבי פסחים (פסחים קי"ב ע"ב) על פזר עמים קרבות יחפצו: "מי גרם להם לישראל שיתפזרו בין אוה"ע? קריבות שהיו חפצים בהם", שדרשו אותו מלשון נקבה והתחברות להם בדיעותיהם הנפסדות, והוא על דרך מאמר הכתוב ביהושפט מלך יהודה (דברי הימים ב', כ' ל"ז): "בהתחברך עם אחזיהו פרץ ה' את מעשיך"! כי עם ישראל לבדד ישכון, ובגוים לא יתחשב ויתערב באמונתו הטהורה, ולא יתגאל באמונות כוזבות מזוייפות, לפי שאמונת התורה ודעותיה הישרים תנצרנו אם נשכיל בה בעינים פקוחות ושכל ישר על דרך שקיבלו רז"ל במשנה ובתלמוד בבלי וירושלמי ומדרשי רז"ל הקדמונים.

קו) ושרידי משכילי עמינו אשר הרגישו בזרות הקבלה החדשה כרבינו תם ׳ יחיא, ורבי פרץ, ורבי שמשון מקינון, והרישב"ש והרש"ל הרחיקו את עצמם מללמדה כמו שאמר הריב"ש איני תוקע את עצמי וכו', כי הרגיש בזרותה מדרך תורתנו הקדושה והטהורה מכל סיג וחלאה, אך לא דיבר כנגדה רק כלאחר יד באמרו וכי יש אלהות לספירות? והמשל שאמר לו דון יוסף ׳ שושן לא ערב לו, שידע באמת שהוא כיחש לו, אך לא חפץ להעציבו לומר שקר דברת. ולפיכך אמר לו והנה טוב מאד אם הוא כדברך. כי ידע כי רק דחיה בעלמא קא מדחי ליה, כי גם אמרם כי לנשמתו אתה עובד דחיה בעלמא היא. והמה באמת עובדים להם ומקבלים אלהותם עליהם. ומיחדים את הכלים עם נשמותיהם כמו שכתב בשושן סודות והרש"ב בפרשת בהר דף ק"ט ומשנת חסידים סוף מסכת העשייה ועז לאלהים שהגוף והנשמה חד אינון. וכ"כ היכל הברכה פרשת ויקרא. ואלו היתה מניעת הריב"ש מטעם שלא קיבלה מחכם מקובל היה לו ללמדה ולקבלה מפי דון יוסף ׳ שושן! אלא ודאי דברים בגו, שראה בחכמתו שזו היא יציאה מדת תורתנו הקדושה לעבוד אלהים אחרים, מעשה ידי מחשבות אדם ורעיונותיו ודמיונותיו אשר עליהם באה האזהרה בתורה ולא תתורו אחרי

לבבכם ואחרי עיניכם ובאה הקבלה אחרי לבבכם זו מינות, ואחרי עיניכם זו זנות, כי לבא ועינא תרי סרסורי דחטאה נינהו, ומן הידוע שההולך אחר דעתו להמציא לו רעיונות בתורה. שלא על דרך רז"ל שקיבלו תורה שבעל פה שהיא המשנה והתלמוד כמפורסם ודאי יבוא לידי מינות (כדגרסין במדרש הגדול פרשת שמיני: "יין ושכר אל תשת. רבי חייא פתח פקודי ה' ישרים משמחי לב, וכתבי יתהלך במישרים. משמחי לב, וכתבי ויין ישמח לבב אנוש. מה היין הזה משמח את הלב. כך דברי תורה העוסק בהן ומחשב בהן יותר מדאי סוף שהוא יוצא למינות" ע"כ וכבר הבאתי בהקדמה). ועל זה רמז הריב"ש במלות קצרות "וכי יש אלהות לספירות?" ולכך אמר שהמפרש את הקבלה וכו' יהיו לו לבדו, ואיני תוקע את עצמי וכו' וכן עשה רבינו תם ן' יחיא ומהרש"ל המובאים דבריהם בספר רביד הזהב ור"י אלבו בספר העיקרים.

ומ"מ אפשר שלא ירדו לעמקה לדעת את מרורות הפתנים אשר בקרבה, רק עשו כאשר עשינו אנחנו שנים רבות שפירשנו ממנה מפני שקרא עליה ערער. ולא דברנו אודותיה כמצווה עלינו להודיע את חקי האלהים ואת תורותיו ולמי ראוי לעבוד! ולכן חרה אף השי"ת בנו, ויענישנו על מרינו, שהיינו שומעים דברים המביאים לידי טעות, ועל שלא מחינו בכבוד קונינו הסית השי"ת בנו את ארך הלשון אשר כחזקתו גבה לבו עד להשחית, וישיאו לבו ויצרו הרע להתגולל להוציא דבה רעה על לומדי תורה לשמה על אמתתה במשנה ובתלמוד, שהם מינים גמורים ושבתית שני תיקן רבן גמליאל על ידי שמואל הקטן ברכת המינים, ושכל התלמידים הלומדים משנה והרמב"ם יצאו לתרבות רעה על שאין לומדים זהר ותיקונים! ומיום ליום יביע אומר מלשינות ושקר לפני שרי הממשלה, שהמה אלה מכתבי עמל, ורצונם למרוד בממשלה הרוממה ולחסות תחת ממשלה אנגלית, ולהמריד את יושבי הארץ לחסות בממשלה אחרת נכריה ועל ידי רכילותו זאת בקש הוואלי (המושל) לנתשם מעל אדמתם אל ארץ אחרת, ויתן אותנו בבית הסהר יותר מחדש ימים כשלשים איש, ויפל פחד ורעדה בלב העם מהדר גאונו ועריצותו! ושוב המציא במזימותיו רכילות אחרת במכתבים אל האימאם יחיא אלמתוכל יר"ה. שקצת מן היהודים רוצים להתנשא על המושלמנים וללבוש בגדי כבוד, ולרכוב על סוסים. ומבקשים בתי ספר ללמוד שפה תורכית ושאר לשונות כדי להתגדל על האיסלאם, ואלמלא אני מלמד ומדריכם בדרכי כניעת היהדות ואיך הם מחוייבים לקבל עליהם עול האיסלאם, כי עתה פרצו ועלו על האיסלאם. ועל ידי זה זכה ליתן לו רשיון מן האימאם יר"ה לרדות בעם ה' אלה ולעשות כחפצו, אך לימודי שפת תוגרמה וידיעת גלילות הארץ וגבולותיה וחשבון ותשבורת וכיוצא לא אסר אותן האימאם יר"ה, כי הוא איש משכיל ונבון, ובמכתבו כתב שאין למנוע הלימודים האלה מנערי בני ישראל. ובעל הלשון הרחיב עוד את פיו לפני אחד השופטים של האימאם בפנינו ג"כ להלשין עלינו, כי אנחנו עוזבי דת הישראלית, ולומדים בספרי פילוסופי יון, ומכחישים אמונת מציאות השדים. ובאמת לא נמצא אצלינו שום ספר מספרי יון, ולא זולתם מספרי הפילוסופים החיצונים כלל! ורק זדון לבו השיאו להלשין עלינו שקר, והרבה שנאת חנם במחנה העברים על לא דבר! ויוסף עוד לחטוא לשלח מכתבים אל כל כפרי ועיירות התימן להוציא ולפרסם את הדיבה הרעה הזאת עלינו בשם מינים! וערום יערים לעשות נוסחי דיבות רעות לאמר, הן כבר עשינו משפט ברשעים האלה ונביא אותם אל בית הכלא, ועליכם המצוה למהר במכתבי קובלנא אל האימאם יר"ה, כי אלה מקלקלי דתנו ומפסידי אמונתנו, מהרו, חושו, חושו, להגדיל המדורה עליהם! ולא היה כותבם בכתב ידו, רק מוסרם לילדים מקרוביו כדי להעתיקם בכתב ידם, ושולחם לכל ערי התימן שלא בכתב ידו, כדי שיאמר לא פעלתי און.

קז ולא זו בלבד, אלא גם אל ירושלים ת"ו הרבה לעשות מכתבי אוון ומרמה ושקרים, עד להעלות אף וחמת החכמים בעיניהם, ויחרימו על פי מלשינותו את לומדי התורה ומלמדיה, ובמקהלות עם

רב השמיע ופרסם את מכתב החרם של טיפשי ירושלים ת"ו על ידי אחרים, שהלומדים משנה ותלמוד ופוסקים ואינם עוסקים בספר הזהר והתיקונים לאוקמא שכינתא מעפרא, הרי הם מוחרמים ומובדלים מחכמי ורבני ירושלים ת"ו ואסור לאכול משחיטתם, גם אסף את כל הקצבים אל ביתו, ויזהירם וישביעם בה' אלהי ישראל לבל יזיד איש מהם לנקר להם בשר! ולילות עמל מנו לו, לחשוב על משכבו, ובבקר השכם יתיצב על פתחי בתי שופטי האימאם יר"ה להלשין את הלומדים, ולמנוע אותם לבל יתחברו עוד ללמוד. כי משחיתים הם את הדת ואת האמונה. ובחזרתו אל ביתו נקיט נפשיה בקצירי, ועל משענתו ילך הנה והנה, כאילו אין בו כח לעמוד. כל זאת באתנו ולא שכחנו שם אלהינו האל הגדול הגבור והנורא, לפרוש כפינו לאל זר קצר אפים וזוגתו! אשר לא שערם אבותינו ואבות אבותינו, מיום גלותם אל ארץ התימן עד היום הזה, זולתם קצת חכמים בעיניהם שנמשכו אחר דעות מחבר הזהר כידוע. אך כיון שלא מחינו בכבוד שמו יתברך בהיות דברינו נשמעים עליה נתפשנו, כדגרסינן בפ"ק דע"ז (ט"ז ע"ב): "ת"ר כשנתפס רבי אליעזר למינות העלוהו לגרדום לידון, אמר לו אותו הגמון: זקן שכמותך יתעסק בדברים בטלים הללו, אמר לו נאמן עלי הדיין. כסבור אותו הגמון עליו הוא אומר. והוא לא אמר אלא כנגד אביו שבשמים. אמר לו האמנתי. דימוס, פטור אתה. וכשבא אל ביתו נכנסו תלמידיו לנחמו, ולא קבל מהם תנחומין. אמר לו רבי עקיבה, רבי הרשיני לומר לפניך דבר אחד ממה שלמדתי. אמר לו אמור. אמר לו שמא דבר מינות בא לידך והנאך הדבר ועליו נתפסת למינות. אמר לו עקיבה הזכרתי, פעם אחת הייתי מהלך בשוק העליון של ציפורי ומצאני אחד ויעקב איש כפר סכניא שמו. אמר לי כתוב בתורתכם לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה' אלהיך לכל נדר. מהו לעשות ממנו בית הכסא לכהן גדול, ולא אמרתי לו כלום. אמר לי כך לימדני (ישוע) כי מאתנן זונה קבצה ועד אתנן זונה ישובו, והנאני הדבר, ועל ידי זה נתפסתי למינות ועברתי על מה שכתוב בתורה הרחק מעליה דרכך זו מינות, ואל תקרב אל פתח ביתה זו זנות ועד כמה אמר רב חסדא עד ארבע אמות" וכו'. וכתב הרש"א: "הזהיר הכתוב להרחיק כדי שלא יהנה וימשך אחריה כדקאמר והנאני הדבר ועי"ז נתפסתי למינות ועברתי. דכששאל ממנו ולא השיב לו כלום היה לו להרחיק ולא היה לו לשמוע ממנו תשובתו" עכ"ל. כדברים האלה שאירעו לר"א ע"ה אירעו לנו גם אנחנו על אשר לא גילינו את אמונת תורתנו הקדושה ביחוד השי"ת ועבודתו בלי שיתוף וצירוף דבר אחר כאשר ציונו, והיינו שומעים דברי מינות מאנשים שהם הולכים בעקבות הזהר והמקובלים החדשים העובדים את האלהים החדשים קצר האפים וזוגתו והוריו אבא ואימא וזקיניו אריך אנפין ועתיקא קדישא, ולא דיברנו להם מאומה, ועל ידי זה נתפשנו למינות! ואלו לא בטחנו על ה' אלהינו האל הגדול הגבור והנורא בין יעשה גם בין לא יעשה, כי אז היו מוציאין אותנו בקולרין מבית הכלא להגלותינו אל ארץ אחרת, ארץ אוכלת יושביה על ידי מלשינות שקר. אמנם אלף אלפים תודות לאלהינו מלכנו שהוציא אותנו מבית הכלא לשלום פעם ראשונה ושנייה, והצילנו מן השלישית ולא מעדו רגלינו תלי"ת.

קה והנה כבר ביארנו כמה פעמים שדעת המקובלים החדשים שהזעיר אנפין הוא שנגלה על אבותינו בהר סיני ואמר אנכי ה' אלהיך, ואם כן איך הביאו רז"ל בשמות רבה פסוק אני ראשון ואני אחרון וכו' שאין לי אב, ולא בן ולא אח, על אנכי ה' אלהיך שאמרו המקובלים החדשים שהזעיר אנפין אמרו, ומה לו לאלהים העליון להשתבח בעצמו במקום זה תוך דברי הזעיר אנפין שיש לו אב ואם ובן ואחות? אלא ודאי שרז"ל בב"ר ובשמות רבה ודברים רבה, באו להעיר אותנו שלא נטעה באלו הדעות, ולבאר לנו, כי זה שאמר אנכי ה' אלהיך הוא שאמר אני ראשון שאין לי אב, ואני אחרון שאין לי בן, ומבלעדי אין אלהים שאין לי אח, הוא ה' אלהינו הסיבה הראשונה הוא ולא אחר, והוא בכבודו ובעצמו מן השמים השמיענו את קולו, והזהרנו בדבור השני לא יהיה לך אלהים

אחרים על פני וכו'! והוא שאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי! ודלא כדעת הזהר המסית דסבירא ליה שהאלוה שאמר אני ראשון וכו' הוא האין סוף, ושאמר ראו עתה וכו' הוא אדם קדמון, ושאמר יהי אור וכו' הוא אבא שאמר לאימא, ושאמר נעשה אדם וכו' היא אימא שאמרה לאבא וכו' כדלעיל, ומכל מקום לא יחסו כל עבודותינו ותפלותינו וכל בקשותינו רק לקצר אפים (זעיר אנפין) ובצירוף פרצופים שלמעלה ממנו כמו שנתבאר לעיל ובקראינו אליו כאילו קראינו לאלהים עליון. כי האלהים העליון אין לו שם. ואם נקראוהו בשם יהוה-ה לא יענה. כי לא נתיחסו שמות רק לפרצופים הנאצלים ונבראים ממנו. ושם יהוה-ה ביחוד לפי דבריהם הוא האלוה קצר אפים דוקא. ועל האמונות הזרות האלה הרחוקות מדרכי תורתנו הקדושה וקבלת רז"ל קרא ירמיה הנביא ע"ה בדבר ה' לאמר (ירמיהו ה' י"ב) "כחשו בה' ויאמרו לוא הוא", כחשו בה' הנאמר בו אלהים בצאתך לפני עמך בצעדך בשימון סלה ארץ ועשה אף שמים נטפו מפני אלהים זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל, ונאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר וכו'. ויאמר לא הוא, אלא הזעיר אנפין הוא שירד על הר סיני ובא להתחבר עם אשתו שכבר קדמה לו והוא ירד אחריה להתחבר ולהזדווג לה, לוא כתיב מלא וי"ו ואלף שחשבו מציאותו יתברך כאלו אינו, וגם קראהו אין, כלומר לא יש, ואמרו שהקורא אליו לא יענה, כי הוא אין, לפי שידוע שאותיות השלילה והמניעה וההעדר אשר ישתמשו בהם הם לא ואין כמו שכתב הרמב"ם בספר המצות שורש ח', והערביים משתמשים להורות על השלילה וההעדר הנקרא בערבי נפי במלות לם, וליס, ולא, ומא, והמקובלים החדשים קראו לש"ת אין שהוא לשון שלילה והעדר, ולכן אמרו שהוא יתברך אין לו שום שם ונקודה שתגבילהו כי אין הוא, וצירפו לפעמים גם מלת סוף, ואמרו אין סוף, והיא מליצה הדומה בעניינה לתרגום אין חקר לתבונתו, שתרגם יונתן בן עוזיאל לית סוף לסוכלתנותיה. והשמיטו מלת תבונתו שאמר הנביא ע"ה לבאר לנו שהיש המצוי הזה הוא ה' אלהינו אין חקר וסוף לתבונתו שהמציא כל נמצא בחכמה נפלאה. כמאמר דוד המלך ע"ה מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. שאינו ניכר אלא מתוך מעשיו. כמאמר הנביא שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וכו' וכן אמר דוד כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך, וחשבו שכיון שאי אפשר להשיג מהותו והיאך הוא. אם כן אין הוא ח"ו! ולכן יחסו כל השמות הנזכרים בתורה ובנביאים ובלשון רז"ל הקב"ה או רבנו של עולם הכל על הפרצופים שהמציאו בדמיונם שהם משתלשלים ונמשכים מהאין וקראו גופא דמלכא, ואלו הפרצופים הם עיקר האלהות, כי הם מושגים ומצויירים בשכל, אלא שהם אורות ואינם בעלי בשר ועצמות כמו שכתב הרמב"ם בפתחת ספר המורה! ונתאו לאלוהות הרבה כאבותינו אנשי דוד המדבר שאמרו אלה אלהיך ישראל כמאמר רשב"י ע"ה כדגרסין בפרק ד' מיתות (סנהדרין ס"ג ע"א): "אמר רב יהודה אלמלא וי"ו שבהעלון נתחייבו שונאיהם של ישראל כלייה. אמר לו רשב"י והלא כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם שנאמר בלתו לה' לבדו אלא מה ת"ל אשר העלון מלמד שאיוו לאלהות הרבה", ועיין לעיל סי' נ"ח.

קט) וכיון שאיוו לאלוהות הרבה קיימו וקיבלו שהמציא האלוה העליון הנקרא אין סיבות ועילות רבים המשתלשלים ונשפעים זה מזה, וכל אחד מהם נקרא בשם הויה או אדנות או אלהים והקב"ה וכל השמות, ודרשו את הכתוב מה שמו ומה שם בנו כי תדע, מה שמו ה' צבאות שמו, (פי' אבא) ומה שם בנו, זעיר אנפין שמו וכו' כדלעיל סי' כ"ו. וכל עבודותינו ותפלותינו לפי דבריהם אל האלהות האלו הנמשכים מהאלוה העליון שקראוהו אין, כי האין לא יענה את הקורא אליו, כי אם האלהים התחתונים המה יענו, ובלבד שניחד תפלותינו אל האלוה קצר האפים (זעיר אנפין) ונשתף במחשבתנו גם פרצופים שלמעלה ממנו. יוחשב לנו עבודת קצר האפים הנברא הזה כאלו אנחנו עובדים וקורים אל האלוה העליון, כי נשמתו היא חלק אלוה ממעל.

ולכן הוכיח ירמיה הנביא את ישראל ואמר כחשו בה' שאמר למשה כה תאמר אל בני ישראל יהוה-אלהי אבותיכם אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר. ויאמרו לא הוא המטיב ומשגיח עלינו, ולא אותו נעבוד אלא קצר האפים הוא המשגיח עלינו, ואליו נקרא ואותו נעבוד, והוא המלך הקדוש המהולל בכל התשבחות, כי לו ניתן הכח והממשלה מאביו ואמו, ושהאלהים העליון הוא המאחד ומדבק ומקשר את כל האלהות התחתונים ופרצופיהם להיות כולם נחשבים אחד, אע"פ שהם באמת חלוקים. ובקראינו אל הזעיר אנפין כאלו קראנו אל האלהים העליון, ולכך כתיב לוא מלא וא"ו ואלף קרי ביה לו, וקרי ביה לא, לא אותו נעבוד, כי אם את קצר האפים, וקרי ביה לו בוא"ו כי בעבודתינו לזעיר אנפין כאלו לו אנחנו עובדים, כי זהו רצונו של מלך העליון שנעבוד את המלך התחתון (זעיר אנפין) שמינהו תחתיו והשליטו על כל הברואים התחתונים וגם ליחד אשתו עמו. ובאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אנו מיחדים לפי דבריהם גם את אבא ואימא עמו כי ה' הראשון הוא אבא, אלהינו אימא, ה' דא זעיר אנפין, אחד דא מלכות, כי א"ח ט' ספירות, ודל"ת כולל הכל להיות אחד, ובכוונה זאת אנו מאחדים ואוגדים את כולם להיות אחד, מלכא עלאה אבא ואימא, ומלכא תתאה זעיר ונוקביה, לקשרא דא בדא ולא ישתכח פירודא אלא כלא חד כדלעיל סי' מ"ב. הה! אוי! ואבוי! על רוע מצב אמונת העם אשר בחר לו יה ישראל לסגולתו, ונתן לנו תורת אמת, היא חותמו של הקב"ה אשר קיבל משה רבינו עליו השלום בסיני בכתב ובעל פה. ועמד עליה ארבעים יום וארבעים לילה ללמוד דקדוקיה וטעמיה וכללותיה, ומסרה ליהושע וכו', ואנשי כנסת הגדולה תפסו ליצרא דע"ז ושדויה בדודא דאברא וחפיוה לפומיה באברא. הן עתה הוסר כסוי העופרת מעל פי האיפה על יד המלך העכו"ם במסרו את ספר הזהר לחכמי טוליטולה, ויצא השטן וישב וירקד בינינו, ויהי לריק כל יגיעם של אנשי כנסת הגדולה אשר טרחו ויגעו וצעקו לפני השי"ת על יצרא דע"ז. ומן השמיים סייעו אותם ונמסר בידם וברוב חכמתם ורוח בינתם ביטלו יצרא דע"ז על ידי עסק התורה וביאור המבינים לעם בה על פי האמת והצדק כמו שהוא ערוך לפנינו בשני התלמודים ובמדרשים האמתיים. שנאמר (נחמיה ח' ג'): "ויקרא בו לפני הרחוב... מן האור עד מחצית היום נגד האנשים והנשים והמבינים". ונאמר (שם ז' ח'): "והלויים מבינים את העם לתורה... ויקראו בספר בתורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא". ועל ידי תיקון נוסח התפילות והברכות אשר תקנו לכל ישראל. ועל ידי השתדלותם להעמיד תלמידים הרבה כדאיתא בפרקא קמא דאבות, על ידי כל אלה עלתה בידם לעקור יצרא דע"ז, והחזירו עטרה לישנה, ונמחה שם האלילים וכל האמונות הכוזבות המביאות לידי מינות מישראל, כדגרסינן ביומא פרק בא לו (ס"ט ע"ב): "ויקם על מעלה הלויים ישוע ובני וקדמיאל שבניה בני שרביה בני כנני ויזעקו בקול גדול אל ה' אלהיהם, מאי אמור? אמר רב יהודה אמר רב ואי תימא ר' יוחנן בייא בייא! היינו האי דאחרביה לבי מקדשא וקלייה להיכלא וקטלינהו לצדיקיא ואגלינהו לישראל מארעהון ועדיין מרקיד ביננא, כלום יתבתי ניהלן אלא לקבולי ביה אגרא. לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן, נפל להו פתקא מרקיעא דכתיב ביה אמת. אמר רבי חנינה שמע מינה חותמו של הקב"ה אמת, יתיבו בתעניתא תלתא יומין ותלתא לילי מסריה ניהליהו נפק אתא כי גוריא דנורא מבית קדש הקדשים. אמרו להו נביא לישראל היינו הוא יצרא דע"ז שנאמר ויאמר זאת הרשעה וגומר, בהדי דתפסי ליה אשתמיט ביניתא ממזיה ורמא קלא, אזל קליה ארבע מאה פרסי, אמר היכי נעביד ליה, דלמא מרחמי עליה מן שמיא. אמר להו נביא שדויה בדורא דאברא וחפיוה לפומא באברא דשאיב קלא, שנאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך האיפה וישלך את אבן העופרת אל פיה. אמרי הואיל ועת רצון היא, נבעי רחמי על יצרא דעבירה. בעו רחמי ואמסר בידיהו, אמר להו נביא: חזו דאי קטלתון לההוא כליא עלמא, חבשוה תלתא יומי. איבעי ביעתא בת יומא לחולה בכל ארץ ישראל ולא אשתכח. אמרי היכי נעביד, ניקטליה איחרב כולי עלמא, נבעי רחמי לפלגא, פלגא מרקיעא לא יהבי. כחלינהו לעיניה ושבוקה, ואהני דלא

תגרי ביה באיניש בקרובתא" ע"כ. ועיין עץ יוסף, ובענף שכתב שהמאמר תמוה הוא מאד, ויצרא דע"ז בבית קדש הקדשים מאי עבידתיה? וכו'.

קי) ולעניות דעתי יראה בפירוש המאמר בהקדים היסוד שיסדו לנו רז"ל במאמרם על ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. אחרי לבבכם זו מינות, ואחרי עיניכם זו זנות. כי לבא ועינא תרי סרסורי דחטאה ניהו לחכמים בעיניהם ההולכים אחרי דעתם שלא על דרך רז"ל בפשטי הכתובים ודרשות ויסודות המקובלים בידם איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה, וסיקלו המסילה לפנינו שלא לנטות ימין ושמאל מן הדרך הישרה אשר דרכו בה רבותינו בעלי התלמוד והמדרשים האמתיים ואחריהם דרכו בזאת הדרך גם הרס"ג ובעל חובת הלבבות ורבי יהודה הלוי והרמב"ם ובעל העיקרים וספר מצוות גדול, ורבים מחכמינו אנשים חכמים ונבונים. וידועים לנו בחכמתם ובינתם. עד אשר נתגלה ספר הזהר במרמת המלך העכו"ם שאמר שמצאו בעפר ושלחו לחכמי טולטולה בעת אשר נתמעטה חכמת חכמינו ובינת נבוינו הסתתרה, וחשבו הנמנעות לנמצאות. וחדות רבותינו בעלי התלמוד והמדרשים ומשליהם שהם כתפוחי זהב במשכיות כסף האמינו בפירושן ככל העולה על רוחם. על פי הטעאת הזהר אשר יחסוהו לרשב"י בשקר. ובלי מדע ובינה והשכל האמינו לו לחשוב קבלתו המזויפת לקבלה אמתית. ויעשוהו לגבירה ובת מלך, ואת הקבלה האמתית המשנה והתלמוד שמו לשפחה חרופה. ויחרפוה ויכניעוה ויכריעוה תחת ממשלתה לרדותה בחזק יד ובפרך. ולקבוע מנהגים ודינים חדשים שלא כרצונה. והתירו אז פרושים את הדבר לחשוב באלהות דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם לעשות לו דמות ותבנית ותמונה! ושלשלו מהאלהים העליון כמה פרצופים. וקראו להם בשם הו"ה ואדנות ושאר השמות המיוחדים כאשר עשו דורו של אנוש שקראו לעצבים בשם ה' ונסמכו על משענת קנה רצוף המיוחס לרשב"י בשקר שהמציא שני מיני אלוהות הנמשכים ומשתלשלים מהסיבה הראשונה. האחד מהם מערכת אלהים קדושים פועלים הטוב והשני מערכת אלהים טמאים סטרא אחרא מסאבא פועלים הרע. וישם את הכל הקדושים והטמאים בסתרו של עולם. ואת ה' אלהים אמת האל הגדול הגבור והנורא ארך אפים ורב חסד וכו' סלקו למעלה, ואמרו שלא יאות לשבחו ולפארו ולהתפלל אליו כי הוא מסולק ומרומם מכל ברכה ותהלה. ולא יענה את הקורא ומשוע אליו, כמו שטעו דור אנוש אשר היו כעיוורים. מגמת פניהם אל המלך ותעו מן הדרך וחשבו כי לחפצם נגעו, ובא להם זה מחסרון חכמה ומדע. כמו שאמרו רז"ל המובא לעיל, והרמב"ם ז"ל בהל' ע"ז שזהו טעותם של דור אנוש שאמרו שלערך יקרתו ומעלתו של אלהינו חלק ממשלה לזולתו (ובספר עז לאלהים כתב בבית קדש הקדשים שנקרא מלכא קדישא. קודשא בריך הוא על שם שהוא מתברך ממה שלמעלה ממנו מה שאין כן האין סוף אין לו ממי להתברך על כן לא יצדק בו שם קודשא בריך הוא) ואינו משגיח בתחתונים, ולא יפנה אל שבחי ותהלות המשבחים ומפארים אותו, ושגם לא נקרא לו שם כלל, וכל שבח ותהלה ותפלה יחסו אל אלוה קצר אפים (זעיר אנפין) ואמרו שהוא המלך המהולל בכל התשבחות, כמו שכתב בביאור הרב ספר הברית והרב יושר לבב ומהר"י לופיס ונחלת יוסף ורבים מהמקובלים החדשים שנמשכו אחר דעת המסית מחבר הזהר.

קיא) ואלה הדעות הן הנה הדעות הרעות שהיו לאבותינו בימי השופטים ובימי ירבעם בן נבט ושאר מלכי ישראל וקצת מלכי יהודה בזמן בית ראשון אשר עליהם נתנבאו כל הנביאים, וקראו בגרון (ישעיה י' א'): "הוי החוקקים חקקי און, ומכתבי עמל כתבו", "והיה להם דבר ה' צו לצו לצו קו לקו זעיר שם זעיר" (ישעיה כ"ח י"ג), וכמאמר רז"ל (סנהדרין נ"ו ע"ב): "ויצו זו ע"ז... שנאמר כי הואיל הלך אחרי צו" וכו' וכן קו לקו הם הפרצופים בעלי שלשה קוים המוזכרים בדברי המקובלים כמו שכתב מהרח"ו בעץ חיים שער עגולים ויושר, שספירות היושר הם בציור שלשה קוים, כמראה האדם בעל ראש, וזרועות ושוקים וגוף ורגלים וכו', וכן זעיר שם זעיר שם הוא זעיר

אנפין, (קצר אפים) ונאמר ויעזבו את ה' אלהיהם ויעבדו את הבעלים ואת העשתרות, הבעלים הם האלוהות הזכרים, אבא וזעיר אנפין, ונקראו בעלים על שם הזיווגים והבעילות שמזדווגין עם הנקיבות, כמו שאמרו רז"ל בירושלמי שבת פרק אמר ר' עקיבא (שבת פ"ט ה"א, י"א ע"ד) ובמסכת ע"ז פרק כל הצלמים (פ"ג ה"ו, מ"ג ע"א) וז"ל: "אמר ר' הונא רבי חמא בשם רב, הבעל ראש גוייה היה לו ונאפון הוא, וישימו להם בעל ברית לאלהים" עכ"ל הירושלמי, הרי מבואר בהדיא מדברי הירושלמי שנקרא הצלם הזכר בעל על שם שיש לו ראש גוייה והוא בועל ומנאף, וידוע הוא כי האלילים הקדמונים עשו להם צלמים מכוונים נגד הצורות והפרצופים שחשבו שיש בשמים, כדי להמשיך השפע מהצורות העליונות להם, כי הם עשויים בצלמם ודמותם, וגם כן נקראו בעלים על שם שעובדיהם שמו אותם אדונים להם כמו שכתב הרד"ק וכלי יקר. ואת העשתרות הם נקבות האלוהות שהם אימא ומלכה, כי עשתרות צאנך הם נקבות הצאן כמו שכתבו המפרשים, ובהן נאמר ואת העשתרות בלי סמיכות מלת הצאן, והם נקיבות האלוהות הנזכרים. וגם בין הכשדים היו האמונות האלו פושטים ולכן אמר נבוכדנאצר הרשע בעת שראה מלאך ה' בכבשן האש שירד להציל לחנניה מישאל ועזריה מן האור (דניאל ג' כ"ה): "ורוה די רביעאה דמי לבר אלהין", לפי שחשב שהזעיר אנפין הנקרא בן לאבא ואימא ירד להצילם מן האש, כדגרסינן בירושלמי שבת פרק במה אשה (פ"ו ה"ט, ח' ע"ד): "ורוה די רביעאה דמי לבר אלהין, אמר רבי ראובן באותה שעה ירד מלאך וסטרן להווא רשיעא על פיו ואמר ליה תקין מילך, ובר אית ליה? חזר ואמר בריך אלההון די שדרך מישך ועביד נגו, די שלח מלאכיה ושיזיב לעבדוהי, בריה אין כתיב כאן אלא מלאכיה" ע"כ. ומזה יתברר לך שהדעות האלו של מחבר הזהר והמקובלים החדשים, זרים המה לדעת תורתנו הקדושה, ומהעמים אשר השאיר ה' לנסות בם את ישראל באו לנו, ונטו ישראל אחריהם בימי שפוט השופטים, וגם מן הכשדים שגלו ביניהם בעת חרבן בית ראשון.

קיב) וכשעלו מן הגולה עמדו אנשי כנסת הגדולה והרבו תפלה ותחנונים לפני הקב"ה וצעקו בקול גדול בייא בייא היינו דאחרביה לבי מקדשא וכו' ובקשו מהשם יתברך לסייעם לעקור יצרא דע"ז מישראל שהוא ניהו דאחרביה לבי מקדשא וקלייה להיכלא וכו' ונמסר בידם. היינו שניתן להם סיוע מן השמים וקבעו לישראל בתי מדרשות הרבה. ומינו בהם אנשים חכמים ונבונים ללמד לעם דרכי תורתנו הקדושה, ולהרחיקם מהאמונות הזרות הרחוקות מדרכי התורה. ונפק כי גוריא דנורא, שיצאה וסרה מהם ההתלהבות והחשק והתשוקה לרמזי האמונות הכוזבות שהיו מעמיסים בבית קדש הקדשים. היא תורתנו הקדושה שהיא לנו קדש קדשים המלמדת לאדם דעת ובינה והשכל לדעת את ה' ולאהבה אותו וליראה ממנו, ולעבדו לבדו, לפי שמתחלה היו ממציאים להאמונות הטפלות רמזים וסמוכות דלות ורעות. ותולים אותם בדרכים שונים הרחוקים מקבלת רז"ל שקבלו ממש רבינו ע"ה דרכי האמונה האמתית שמחוייב כל בעל דת ישראל להאמין כי הבורא יתברך שמו הוא אחד ומיוחד מכל שאר האחדים. הוא ראשון והוא אחרון שאיננו נופל תחת הזמן והמקום. ושלא ישיגוהו משיגי הגוף. ושהוא קדמון ונצחי בלתי בעל תכלית. הן מצד הקודם, הן מצד המתאחד כאשר קרא הנביא ישעיה בשם ה' אני ראשון ואני אחרון. וכן תרגם אונקלוס ואמרת חי אנכי לעולם. קיים אנא לעלמין בלשון רבים ולא תרגם לעלם בלשון יחיד, להורות שהוא יתברך קיים תמיד על ענין ואופן אחד בלי שום שינוי וריבוי כלל חלילה. קודם שנברא העולם ואחר שיכלה אם יחפוץ השי"ת (עיין במורה פרק י"ז לשני והקדמה כוללת לרבי נתן אדלר בעל נתינה לגר). והוא שאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי. שר"ל אני הוא אשר הייתי ואני אשר אהיה עד בלתי שמים. תמיד אני קיים בתואר אחד בלי שום שינוי. ושהוא יתברך הסיבה הראשונה ולו לבדו הוא שראוי לעבוד ולהתפלל, ולהודיע גדולתו, ולעשות מצותיו ושלא

יעשה כן לשום נברא מכל הנבראים גשמי או רוחני. אלו הן הדעות הרמות המזוקקות צרופות וטהורות. כראי מוצק חזקות. לא כדעת המקובלים החדשים, אשר בעונות הרבים עמודי הדת ירופפו ואדני תורה שבעל פה יתפלצון על ידי הקבלה המזוייפת. לעבוד ולהתפלל לסיבות נבראות לקצר אפים (זעיר אנפין) אף על פי שהוא נברא כמבואר בזהר ומפרשיו ובספר הברית ויושר לבב ונחלת יוסף ומאמר האמונה האמתית למהר"י לופיס וזולתם.

ונחזור לעניינינו ובהדי דתפסוה אשתמיט ביניתא מן מזייה, היינו שתפסו לאותם האנשים הטועים ומטעים אחרים לדרוש בתורה דרשות של דופי כאלה לעבוד אלוה אחר קצר אפים מבלעדי ה' אלהינו, ולירא מאשתו (זהר וירא דף קי"ב). ואחזו בזקנם שיחזרו בהם מלפרש ולדרוש דרשות זרות כאלה בתורה הקדושה, דרשות ופירושים המביאים לידי מינות ואמונת אלהים רבים. ונשמט שער מזקנם באחזם בהם, כי הדרת פנים זקן ונפחת כבודם על ידי זה, ונגרע הודם והדרם. ולכן רמו קלא ואזל קליהו ארבע מאה פרסי, שצעקו חמס על הודם והדרם וכבודם כי אזל ועבר והלך קול זלזולם ארבע מאה פרסי, באורך ורוחב ארץ ישראל שהיא ארבע מאה פרסי, ואמרי היכי נעביד ליה, דלמא מרחמי עליה מן שמיא, שחששו שמא בזכות התורה שעסקו בה אע"פ שמרמזים בה דברי מינות ירחמו עליהם מן השמים, כמו שמצינו באלישע אחר שעמדה לו זכות תורה בקצת, ואמרו בשמים לא מידן נידייניה דעסק בתורה וכו'. אמר להו נביא שדויה בדודא דאברא וכו' שהבטיחם הנביא זכריה ואמר להם אל תחושו לקול צעקתם וצוה אותם לשקע ולשכח מלב בני ישראל כל אותן הדרשות והרמזים של מינות בדודא דאברא ששוקע בים, כמ"ד צללו כעופרת במים אדירים של תורת אמת המקובלת ממש רבינו ע"ה להקים בה בתי מדרשות בכל עיר ובכל פלך, ולהעמיד תלמידים הרבה כדאמרינן בפרק קמא דאבות, כי אנשי כנה"ג אמרו שלשה דברים היו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סייג לתורה שלא לדרוש בה כל איש ככל העולה על רוחו, אלא על פי הכללים והיסודות האמתיים שנמסרו למשה רבינו ע"ה בסיני! וזוהי מליצת חפיוה לפומא באברא שמנעו וסתמו את פי החכמים בעיניהם מלדרוש בתורה הזיות והבלים המביאים לידי מינות, והשבעות רוחות של מתים לבוא להגיד להם נסתרות באברא, אשר אם תקים עליו לא ישמע קול, כן נעשו דורשי דרשות של דופי והזיות כחרשים! ובזה נתבטל יצרא דע"ז, ומן השמים אסתיעא מלתא, ועלתה בידם לשכח שמות האלילים אשר ידמו התרים אחרי לבבם לחשוב ריבוי באלוהות, ושיש כמה עילות וסיבות המשתלשלים זה מזה, ונוטלים רשות זה מזה לברוא את אשר יחפוץ לברוא אותו כאימא שנטלה רשות מאבא לברוא אדם הראשון, וכל אחד מאלו הצורות נקרא בשם ידוע, ונקרא בשם הויה ואדנות ושאר השמות המיוחדים לשי"ת, ושהעבודה והתפלה להם לבדם אעפ"י שהם נבראים, אבל האלוה העליון איננו ראוי לשום שבח ותהלה לרוב מעלתו והעלמו, ואין לו דמות וצורה ואין לו אשה ולא שם מוגבל! כל מחשבות מינות הללו השכיחום רבותינו אנשי כנסת הגדולה ז"ל.

קיג) ולכן אמרו רז"ל על אנשי כנה"ג שהחזירו את העטרה לישנה באמרם האל הגדול הגבור והנורא, ושכל המאורעות שאירעו לישראל מטוב ועד רע, הן הן גבורותיו ונוראותיו של אלהים עליון, והוא אחד אשר אין יחיד כיחודו. ונמשכה ונתפשטה אמונת אחדותו יתברך הטהורה בכל ישראל כל משך ימי האלף הרביעי והחמישי ומעט מזער מהאלף השישי, עד שעברו איזה שנים מאלף השישי, וינסה הקב"ה את ישראל במרמת המלך העכו"ם שהוציא את ספר הזהר כאלו נתחבר ע"י רשב"י, ונפתו רבים מחכמינו לדבריו, והאמינו לשקריו לעשות לנו תורה שבעל פה חדשה, ואלהים חדשים, ולדבר תועה על המשנה והתלמוד שהם מטוב ורע מעורבים, ולא מאת השם אלא ממטטרון כדלעיל. והרבה מחכמי ישראל לא עמדו בנסיון ויאמינו בכמה דעות מדומות ונתפשטו בישראל אצל העוסקים בו, וחברו באמונה הזאת ספרים, ונספחו אל המשנה והתלמוד,

כאלו הם שוים באמונת האלהות, ולא בחנו יפה להבין דבריו אשר ידבר במליצות סתומות ומושאלות ובלעגי שפה. אמנם רבותינו התלמודיים הדבקים בעסק המשנה והתלמוד ובמדרשי רז"ל וגם המון העם אשר לא ידעו דבר מהקבלה החדשה, הנם עומדים באמונתם השלימה וטהורה מכל סיג הלאה, וכל שכן האנשים המעיינים בשום שכל בדברי הרס"ג, והכוזרי, והרמב"ם, והחובת הלבבות, וכיוצא בהם, כולם כאחד תקועים באמונת האחדות האמתית. ועטרת אלהינו ברוך הוא עומדת אצלם בישנה כבימי אנשי כנה"ג. אך דא עקא. כי המה מאמינים בספרי הקבלה החדשה הצבועים למראה עינים. כי קדושים המה ושיש בהם דעות נשגבות אשר לא תכיל דעתם להשיגם. ושהמה שלובי יד עם האמונה הטהורה. ואינם מרגישים במרורות הפתנים אשר בקרבה. העוקרים יסודות תוה"ק. ועמודיה יתפלצון. ורבים מחכמינו שגו בה. והיו לאבן מכשול לבאים אחריהם.

קיד) ורבים מהמעיינים יודעים ומעידים ומגידים בצנעה ובהסתר גדול כי זרה היא עד מאוד לאמונת תורתנו באמונת יחוד השי"ת. ולא יחפצו לגלות דעתם, מיראת החסידים והמתחסדים אוהבי ורודפי כבוד וגדולה. העושים כוונות למלכת השמים המדומה אשר שמו ברעיונותם בסתרו של עולם. שלא הועילה אצלם תפלת אנשי כנה"ג ותקנותם וכל יסודותם רק שלא לעשות צלמים ומסכות כסף וזהב ועץ ואבן מעשה ידי חרש. כמו שפתח מחבר הזהר לומר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וכו' מעשה ידי חרש. אבל במחשבתם יש הרבה צלמים ובעלים ועשתרות העובדים ומשתחוים להם. ומתפללים אליהם בטהרה. וקורים להם בכל השמות המיוחדים לשי"ת. וכוונות עושים להם לחברם כמכנס חבלים רבים ומושך גמלים. ואומרים "וכלא חד". והמשכילים המאמינים באחדותו יתברך על פי האמת והצדק. ומחזיקים בתורת האמת בכתב ובע"פ יראים לנפשם להגיד ולהעלות על דל שפתם את האמת הגמור מפני תרמית האמת אשר בפי המתחסדים פן יפגעו בהם ויתנפלו עליהם בנידוים וחרמות בתוקף ובחזק יד שלא כרצונו וכרצון יראיו, כנפילים אשר מעולם אנשי השם. ומפחד המשכילים מהם. המה יראים למסור כבודם על קדושת השם הנכבד והנורא. הוא ה' אלהינו אשר בכל הארץ משפטי. והמה מעלימים מעיניהם מעשה אבותינו שמסרו נפשם וגופם על קדושת השם. אברהם אבינו הושלך לאור כשדים, חנניה מישאל ועזריה מסרו עצמן והושלכו לכבשן האש, דניאל הושלך לגוב אריות, וכמה צדיקים וחסידים המסופר עליהם בגמרא ומדרשי רז"ל שמסרו עצמן על קדושת השם, יש מהן שניצולו. ויש שנתפסו ונהרגו בעון דורם.

קטו) והחכמים המשכילים שזכרנו לא די שלא מסרו נפשם על קדושת השם ועל כבוד תורתו. אלא שהם חסים על כבודם המדומה להגישו על (מוקדה) [מוקדם] של חרמי החנפים העובדים לאל אחר קצר אפים. וחוששים המה לכבוד עצמם פן ידל כבודם והודם והדרם. ואינם חסים על כבודו יתברך אשר חללוהו בית ישראל על פי הקבלה שקבלוה מיד המלך העכו"ם לעבוד אלהים אחרים נבראים כמו שכתב הרב יושר לבב בחלום נבואתו אשר ניבא בדף ג' שאמר ועבדהו לזעיר אנפין אף כי נברא הוא וכו' כמבואר בזהר וירא ד' קי"א ובזהר בלק ד' קצ"א! ובאדרת נשא ופרשת בראשית מבואר שהוא נברא. ובדרך הזה דרכו הרבה מן המקובלים החדשים ספר הברית ונחלת יוסף כמו שנתבאר לעיל. היש חילול השם יותר מזה לעבוד אלוה אחר נברא קצר אפים מבלעדי ה' אלהינו אשר הודיע דרכיו למשה כי הוא ארך אפים וכו'. ובזמנינו זה גברה החנופה לשאת פנים בתורה שלא כהלכה, לכבד בעלי רעיונות של הבל המביאים לידי מינות. הוא שהתאוננו רז"ל על מידת החנופה במסכת סוטה פרק אלו נאמרין (מ"א ע"ב - מ"ב ע"א) ואמרו: "תנא באותה שעה (שאמרו לאגריפס המלך אחינו אתה) נתחייבו שונאיהם של ישראל כלייה מפני שהחניפו לו לאגריפס המלך. אמר ר' שמעון בן חלפתא מיום שגברה אגרופה של חנופה נתעוותו הדיינים

ונתקלקלו המעשים ואין אדם יכול לומר לחבירו מעשי גדולים ממעשיך. אמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו חנופה מביא אף לעולם שנאמר וחנפי לב ישימו אף. ולא עוד אלא שאין תפלתו נשמעת. שנאמר לא ישועו כי אסרם. ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו חנופה אפי' עוברין שבמעיי אמן מקללין אותו שנאמר אומר לרשע צדיק אתה יקבוהו עמים יזעמוהו לאומים. ואין קוב אלא קללה. שנאמר מה אקב לא קבה אל. ואין לאומים אלא עוברין שנאמר ולאם מלאם יאמץ. ואמר ר' אלעזר כל אדם שיש בו חנופה נופל בגהינם וכו'. וא"ר אלעזר כל המחניף לחבירו לסוף נופל בידו או ביד בנו, או ביד בן בנו וכו' וא"ר אלעזר כל עדה שיש בה חנופה מאוסה כנידה שנאמר כי עדת חנף גלמוד וכו' א"ר אלעזר כל כל עדה שיש בה חנופה לסוף גולה" וכו'. וגם חשבו רז"ל (שם) כת חנפים מד' כתות שאינן מקבלות פני שכניה: "כת לצים, כת שקרים, כת חנפים, כת מספרי לשון הרע, כת חנפים דכתיב כי לא לפניו חנף יבוא". על זה היה דוה לבנו, איך נהפכה אמונת עם ישראל אשר במ בחר ה' לאהבה אותו ולעבדו שכם אחד, וליחדו בתפלתם ועבודתם בכל לבבם ובכל נפשם ובכל מאדם בלי שום שיתוף דבר אחר מכל הנבראים העליונים והתחתונים, כי עזבו את ה' אלהיהם, וימירו את כבודם האל הגדול הגבור והנורא, באלהים אחרים בתבנית אדם קצר אפים ושבע רגז, בחשבם כי אביו ואמו מינו אותו על כל העולמות לנגיד ופרנס מנהיג, ואביו ואמו ציוו את הכל לעבדו (לפי דבריהם) כי כל המפתחות מסרו בידו וכל אשר יחפוץ יעשה ר"ל. גם כבר מצאה יד רבותינו אנשי כנה"ג גם יצא דעבירה להחלישו שלא יתגרה בקרוביו של אדם וזה השיגו על ידי גזירותיהם תקנותיהם המבוארים בדברי המאור הגדול הרמב"ם ז"ל בפרק כ"א וכ"ב מהלכות איסורי ביאה עיין עליהם והזהר בהם וינעם לך להיות קדוש וטהור מעבירה. וזהו שהמליצו רז"ל במאמרם כחלינהו לעיניה ואהני דלא מתגרי באיניש בקרובתיה.

קטז) וכבר מלאו אזניך ורעיונך, כי המקובלים עובדים לנברא כמו שנתבאר לעיל סי' מ"ח בשם יושר לבב דף ג' ע"ב וז"ל: "דע את אלהי אביך ועבדהו, דע את אלהי אביך כולל ה' פרצופין, ועבדהו לזעיר אנפין אע"פ שהוא נברא, כי נשמתו אתה עובד בזה כי מבלעדיו אין כל נמצא, משום הכי לא אמר דע אלהי אביך אלא את אלהי אביך" ע"כ. וכוונתו כי במלת "את" לרבות נשמת זעיר אנפין. והנה בכל תורה לא מצינו שיהא דבר הבא מריבוי עוקר את העיקר שנזכר בכתוב בהדיא, רק שיהא מצורף אל העיקר ומשתתף באיסור עמו כמו שדרשו רז"ל בכתובות (ק"ג ע"א): "כבד את אביך ואת אמך, את אביך זו אשת אביך, ואת אמך זה בעל אמך", שיהא מכבד את אשת אביו עם אביו, ואת בעל אמו עם אמו, וכן מה שדרשו רז"ל (ברכות ל"ו ע"ב): "וערלתם ערלתו את פריו - את הטפל לפריו", דהיינו הקליפין והגרעינין שהן אסורין בערלה כפרי עצמו, ובנידון זה עשו המקובלים החדשים דבר הטפל הבא מריבוי "את" לעיקר ואמרו שהם עובדים לנשמתו, והגוף שהוא נברא טפל. ועובדים לגוף ולנשמה, כמו שביארנו לעיל סי' ט"ל וסי' ס"ה, ונמצאו משתפים שם שמים ודבר נברא, ועוברים על דברי רשב"י שאמר כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם. והן עתה אוסיף להעריך על קצת מאמרים מהזהר דמוכח מנייהו שזעיר אנפין נברא, עיין בזהר בראשית דף ט"ו ומקדש מלך שם מבואר דזעיר אנפין נברא הוא וכבר הבאתי קצת מזה בס' כ"ד, גם בדף כ"ו ע"א ויטע ה' אלהים, אבא ואימא, גן דא שכינתא תתאה, עדן דא אימא עלאה, את האדם דא עמודא דאמצעיתא (שהוא זעיר אנפין) עוד שם: ויצמח ה' אלהים אבא ואימא, כל עץ נחמד דא צדיק (יסוד) וטוב למאכל, דא עמודא דאמצעיתא וכו' ועץ החיים דהוא אילנא דחיי יהי נטיע בגו גינתא וכו', והראיה היותר ברורה הוא האמור באדרא רבה דף קל"ח ע"ב: "ה' פעלך בקרב שנים חיהו. האי לעתיק יומין אתאמר, מאן פעלך, זעיר אנפין, חיהו למאן? לזעיר אנפין דכל נהירו דיליה מאינן שנים קדמוניות", מזה יתבאר לך בבירור שזעיר אנפין נברא, וכבר ידעת דעת הפילוסוף המסית מחבר הזהר ורוב המקובלים הנמשכים אחריו, שלא תכון תפילה ועבודה רק

לזעיר אנפין הנברא הלזה, ולדעת בעל עז לאלהים אין העבודה אלא למלכא קדישא דכל קדישין הנקרא לבא דכל ליבין והוא מתלבש תוך זעיר אנפין כמבואר שם בבית קדש הקדשים פרק י"ט דף נ"ט ע"ד, ואע"פ שיצא ממעי אבא ואימא הוא העיקר ואף אבא ואימא צריכים לכבדו כמלך בשר ודם שמולך שכל העם מכבדים אותו, ואף אביו ואמו צריכים לכבדו, שהוא המלך השליט, ואליו תפלותינו והוא מלכינו ואלהינו, אבל המתפלל לאל עליון שהוא הסיבה הראשונה אין תפלתו תפלה, כי איך נאמר ברוך אתה ה', ממי יתברך ויבוא לו השפע? (בית קדש הקדשים דף כ"ו ע"ד). ועיין בזהר רעיא מהימנא דף ק"ט ע"ב שמבאר שם, כי האלהים העליון דלית ליה גופא ולא איברים ולא נוקבא, והוא רק מחבר ומקשר את האלהים התחתונים בעלי גוף ואיברים זכרים ונקיבות עם נקבותיהם להיות אחד, כטיט המחבר אבני הבית, או כחשוקי ברזל ונחשת הקושרים ומחברים את לוחות חביות של עץ להיות אחד. יתעלה השי"ת ויתרומם מכל מה שחשבו בו הטיפשים והסכלים! ולכן אמרו המקובלים החדשים שהמתפלל אליו אין תפלתו תפלה, וכל הקורא אליו לא יענהו, והוא מרומם ומסולק מכל ברכה שאין לו ממי להתברך, ולא שם לו שיגבילוהו, כי הכח והממשלה להאליהם שלמטה ממנו שהם החמשה פרצופים הכוללים, והמה נקראים בשם הוי"ה ואדנות ואלהים, ועיקר שם המיוחד שם הוי"ה נקרא להאלוה קצר אפים (זעיר אנפין) עם זוגתו, והוא השולט על כל הברואים כמו שנתבאר לעיל בכמה מקומות.

קיו וכלל הדבר כי הפילוסוף המסית מחבר הזהר שם רעיונותיו ולבו בשאלת מה למעלה ומה למטה וכו' והפקיר איסור זה הנזכר במשנה, ולא הניח אלא מה למעלה מכיפת עיגול הא"ס אשר לדעתו נצטמצם למעלה סביב, ואע"פ שתמצא אותו אומר דאית אתר דלא קיימא לשאלה ביה, אין זה אלא לגנוב את העין כאלו הוא מאמין באיסור זה, והראיה שהרי דיבר במהות האלוה וצמצומו שנעשה ככדור עגול חלול, וכיון שדיבר באין סוף שהוא למעלה מן הכל, איך יהיה אסור לשאול ולדבר במה שלמטה ממנו תוך חללו? וכבר גילה דעתו בהדיא, שכל אסור ופסול וטמא הנזכרים במשנה הם מסטרא דיצר הרע, ולכך נהג בזה הפרק ודיבר במהות יוצר הכל ואיך ציורו ואופן חנייתו, ועשה לו גופים ופרצופים קבועים שונים זה מזה בכמותם ואיכותם ומקומם, זה למעלה וזה למטה, וזה ארוך וזה קצר כמו שיראה המעיין בו ובעץ חיים ופריו להרח"ו, ושיבש ובלבל אמונת ישראל הטהורה המקובלת בידם, והשוה אותה לאמונת העכו"ם. ורבים מעמנו נמשכו אחריו לתומם בהאמינם שמהתנא הקדוש רשב"י יצאו הדברים הכבושים אשר היו קבורים, ולא שמו אל לבם איך אפשר לקבל תורה חדשה מיד עכו"ם, ואיך נקברה בארץ בארגז, ומי קברה? ולמה נתגלית בימי רשב"י וחזרה ונקברה ונשכח זכרה מכל היהודים? אשר על כן חלילה לכל משכיל בתורת ה' שכתב ושב על פה להאמין שדברים כאלה יצאו מפי רשב"י ע"ה ולא משום תנא או אמורא, כי אדרבא מצינו וראינו שהיו מרחיקים אלו הדעות הרעות ומתנגדים להם, וכמו שכבר הבאתי קצת מאמרים שמהם נלמד התנגדותם לאלו הדעות החדשות הנזכרים בקבלה החדשה, דממה נפשך הואיל ויש לפרצופים דין אלהות כמו שכתב הרשב"ב בגליון פרשת בהר דף ק"ט והרב משנת חסידים סוף מסכת העשייה, ובית קדש הקדשים דף נ"ו ע"ב, נמצאנו מאמינים ועובדים לאלוהות רבים נבראים שכל אחד מהם הוא סיבה למה שאחריו כמו שכתב לעיל בשם זוהר בראשית דף כ"ב שהוא קורא לכל אחד מהם בשם הוי"ה ואדנות ואלהים וקב"ה ושאר שמות המיוחדים, עד כדי שכשישמע האיש הישראלי את חברו מזכיר את השם הנכבד הוי"ה או אלהים או הקב"ה, צריך השומע לשאול איזה הוא הקב"ה שאתה מזכיר, אם עתיק, או אריך, או אבא, או אימא, או זעיר, או נוקבא דיליה, כמו שעשה הוא עצמו מחבר הזהר בפסוק ויאמר אלהים נעשה אדם, ואמר מאן אלהים, כדלעיל סי' כ', כי האלהים העליון לא תוכל לומר (לפי דבריהם) כי הוא

אין לו שם ולא נקודה, ולא תוכל לכנותו בשם מן השמות הקדושים כמו שכתבו המקובלים החדשים, ונמצאנו מאמינים באלהים רבים נבראים ח"ו.

ק"ח) ואם נפשך לומר לפי דבריהם שהאלהים העליון הוא נשמה של הפרצופים הנבראים ולנשמתם אנו עובדים ומתפללים, כי הוא מתפשט וממלא את הספירות וכמו שכתב הפילוסוף המסית מחבר הזהר דף הנזכר לעיל: "אנא הוא לבר מכלא ולגיו מכלא, ולכלא סטרא, ולעילא מכלא, ולתתא מכלא, ולית אלה אחרא עילא ותתא ומכל סטרא, ומלגיו דעסר ספירן דמנהון כלא ובהון תליא כלא ואנת בכל ספירה בארכה ורחבה עילא ותתא. ובין כל ספירה וספירה, ואנת הוא דמקריב לקודשא בריך הוא ושכינתיה בכל ספירה וספירה ובכל ענפין" וכו'. ובדברים אלו לקח את לב קוראיו, וחשבו לתקן את הסתירה ודברי מינות הגלויה ומפורסמת שהאלהים העליון שאין כמוהו בכל האלהים. אינו רק מקשר ומחבר ומזווג את הספירות הנקראים קודשא בריך הוא ושכינתיה אשר נעבדם ונשתחוה להם לבדם. אבל הוא לא נעבדנו כנזכר לעיל. והנה עם מה שהקדמתי מדברי הרז"ל אין קיום ועמידה לדברים אלו כלל שכיון שקיימו וקבלו שיש לנשמה ציור ובנין הגוף ברמ"ח איברים ושס"ה גידים. גם נשמת הנשמה יהיה לה איברים וגידים. וכן נשמת הנשמה עד אין קץ יהי לה גם היא ציור ובנין הגוף שהיא נשמה לו. אלא שהיא דקה וקלושה יותר, וכמו שכתב עז לאלהים בבית קדש הקדשים פ"ג דף ט' ע"א שבהכרח גמור יש לנשמה ציור ובנין הגוף ברמ"ח איברים ושס"ה גידים בצורת אדם, ומתפשטת כפי איבריה. ואם תמצא אבר מיותר אינה מתפשטת בו, וכן ג"כ נשמה לנשמה צריך שיהיה לה בחינת הפרצוף וכו' ע"ש. ועוד שהרי ביארו שהפרצופים כולם נמשכים ומתהוים מעצמותו יתברך. גם גופם וגם נשמתם ומלבושם כמו שכתב לעיל בשם שושן סודות. וכמבואר בהדיא בעץ חיים להרח"ו שער עיגולים ויושר ובשער ההקדמות. וכיון שהן נבראים אף שהם מעצמותו לפי דבריהם והוא שוכן בתוכם. איך נייחדם ונעבדם עם בוראם. ובהדיא מזהיר רשב"י ע"ה באמרו כל המשתף וכו' שנאמר בלתי לה' לבדו בלי שיתוף וצירוף שום נברא בעולם, וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל בהל' ע"ז עיקר הצייוי בע"ז וכו'. הובא לעיל סי' נ"ז. וראיה לזה שלא לצרף עמו שום נברא אע"פ שהוא שוכן בו, שהרי ציוונו הקב"ה על ידי משה רבינו ע"ה לעשות לו משכן וארון וכפורת וכרובים ושאר כלי המשכן שנאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וכאשר הוקם המשכן נראה כבודו יתברך בו, שנאמר וכבוד ה' מלא וכו' ובבא משה אל אהל מועד, וישמע את הקול מדבר אליו וכו' ואף על פי כן אין אנו משתפים ומייחדים את המשכן וכליו או המקדש וכליו עם כבודו יתברך השוכן בתוכו לומר שהמשכן או המקדש אלהינו, או נאמר הארון וכפורת וכרובים אלהינו, הואיל והוא איווים למושב לו, ולא נשתחוה ונכרע ונתפלל רק לה' אלהינו השוכן בתוכם, בלי צירוף ושיתוף המקום שהוא שוכן בו ולא נייחדם עמו ונאמר "כולא חד".

ואמר השי"ת (דברים ד' ל"ט): "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד", ואמר על ידי הנביא ירמיה (ירמיהו כ"ג כ"ד): "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה'", ונאמר (ישעיהו ו', ג'): "מלא כל הארץ כבודו", ורבותינו אנשי כנה"ג בתיקוני התפלה אמרו "כבודו והודו מלא העולם" וכו', האם על פי הדברים האלה נוכל לומר כיון שהוא יתברך מלא הכוכבים ומסלותיהם, והשמש והירח בכל חלקיהם בפנים ובחוץ ובארץ ובימים ובנהרות ובגאיות ובמערות ובחוחים בפנים ובחוץ, הנוכל ולומר על שום כוכב מהם "הוא אלהינו", או על השמש והירח והארץ אשר הוא מלא אותם "המה אלהינו" ונצרפם יחד עם כבודו יתברך השוכן בהם? לא ולא! ואיך נאמר על אבא ואימא קודשא בריך הוא ושכינתה דלעילא, ועל זעיר אנפין ונוקביה קודשא בריך הוא ושכינתיה דלתתא, ונאמר הוא ה' אלהינו והוא המלך המהולל בכל התושבחות, ובעבור מה נקרא להצורות והפרצופים

שהמציא המסית מחבר הזהר בשם הויה ואדנות ושאר השמות. יענה המקובל החדש בעבור שהאלהים העליון ממלא את הפרצופים בפנים ובחוץ ובין כל פרצוף ופרצוף! אף אתה אמור לו הלא הקב"ה מכריז על ידי נביאו (ירמיהו שם) "הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה'" ועם כל זה הוא מזהיר אותנו בפירוש בתורה שלא נעבוד שום נברא זולתו ולא נשתף עמו שום דבר אחר לא מן העליונים ולא מן התחתונים וכמאמר רשב"י הנזכר לעיל וכמו שנתבאר לעיל סי' נ"ח וסי' ס"ד.

קיט) ואם תאמר שאני שאר הנבראים התחתונים והשפלים שהם רחוקים מהבורא שאין להם דין אלהות, אבל הקרובים לאלוה העליון שהוא הסיבה העליונה יש להם דין אלהות! והלא כבר נאמר (ירמיהו כ"ג כ"ג): "האלהי מקרוב אני נאם ה' ולא אלהי מרחוק", יאמר שהוא יתברך מושל בעליונים ובתחתונים, וכולם נסקרים בסקירה אחת באין הפרש והבדל ביניהם כלל, ונאמר (ישעיהו מ"ב ח'): "וכבודי לאחר לא אתן", שלא מסר עולמו לשום נברא לעשות בעולם כחפצו, רק הוא אמר ויהי, הוא צוה ויעמוד, ולא ישנו את תפקידם אשר צוה עליהם, וכמו שאמרו רז"ל בפ' קמא דפסחים (ב' ע"א): "קרייה רחמנא לנהורא ופקדיה אמצותא דיממא, וקרייה לחשוכא ופקדיה אמצותא דליליא", אבל אין לשום אחד מכל הנבראים דין אלהות כלל! ואע"פ שהם מלאים מכבודו, ובין שהם קרובים ובין שהם רחוקים, שהרי אין שפל ורחוק כמונו יושבי חלד, ועם כל זה אמר הכתוב (דברים ד' ז'): "מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלהינו!" שהוא קרוב בכל מיני קרבות כמו שאמרו רז"ל שאדם עומד אחורי העמוד בבית הכנסת ומתפלל בלחש, והקב"ה מאזין כפה לאזן כדלעיל, וכן אמר נעים זמירות ישראל (תהלים קי"ג ה'): "מי כה' אלהינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בשמים ובארץ", כקרוב כרחוק, הכל גלוי לפניו, והכל עבדיו לעשות רצונו וחפצו ובידו לשנותן כחפצו ורצונו, ואין להם דין אלהות כלל, כי לעולם לא נתן ולא יתן כבודו לאחרים, שנאמר וכבודי לאחר לא אתן. והמופת הגדול לנו יציאת מצרים וקריעת ים סוף וכל המופתים שנעשו שמה. ולא מחשבותינו מחשבותיו ולא דרכינו דרכיו. כי לא נוכל להשיג מהותו ואיכותו ואופן חנייתו כמו שנתבאר לעיל סי' נ"ב ונ"ג בשם הרוקח.

קכ) וכתב רבינו סעדיה גאון בהקדמת ספרו האמונות והדעות וזה לשונו: והאמונה על ב' דרכים. אמת ושקר, והאמונה האמתית היא שידע הדבר כאשר הוא וכו' והאמונה השקרית היא שידע הדבר בהפך מה הוא וכו', והחכם המשובח מי ששם אמיתת הדברים שורש. ומנהיג דעתו עליהם ועם חכמתו בטוח אל המובטח, ונזהר ממה שצריך להזהר ממנו (פירש הרב שביל האמונה כלומר עם שהוא חכם בחכמתו הוא ירא בכל מה שהתורה האלהית הגוזר עליו כהפך עיונו, והוא בוטח על הדבר הראוי לבטוח וירא ונזהר מהדבר אשר ראוי להזהר ממנו יען שנפשו יודעת מאד כי יש (מכאיות) [מבואות?] גם לדברים שלא נפל דעתו עליהם עד אשר ייטיב עיונו עליהם עד שיסורו כל הספיקות מלבו. ויתברר לו אמתתו) והכסיל המגונה מי ששם דעתו לשורש, וחושב כי אמתות הדברים הולכות אחר דעתו, ועם סכלותו בוטח במה שצריך להזהר ממנו, ונזהר מהבטוח בו, וכאשר אמר החכם (משלי ד') חכם ירא וסר מרע, וכסיל מתעבר ובוטח" ע"כ. ואחרי הדברים והאמת האלה תבין ותשכיל כי קבלת המסית מחבר הזהר והנמשכים אחריו לתומם היא בעצמה דעת הפילוסופים הקדמונים הרחוקים מן התורה והמצוה אשר צונו ה' אלהינו על ידי משה בחירו, וזקנים ונביאים שקיבלו איש מפי איש עד חיבור המשנה והתלמוד ועד סוף הגאונים הרס"ג ז"ל אשר נתן אל לבו להשיב על כתות הפילוסופים התועים ההולכים אחרי ההבל, לבל יתערבו דעותיהם באמונת תורתנו הטהורה וזה לשונו: "הכת האחת היא האומרת שהבורא יש לו גשמים רוחניים דקים ונקודות דקות מאוד כאבק דק וכו' שם במאמר א' חידוש. והכת האחרת היא האומרת שבורא הגשמים בראם מעצמו (רוצה לומר שהפריש חלק מעצמותו ומאותו החלק ברא

את העולם) מצאתי אלה האנשים לא יתכן להם לכחש בעושה, ועם כל זה לא קיבל שכלם היות דבר מלא־דבר. וכיון שאין דבר כי אם הבורא, האמינו כי ברא הדברים מן עצמו. ואלה יותר כסילים מן הראשונים. וראיתי לגלות איוולתם בשלש עשרה פנים" וכו' ע"ש בדברי הגאון ועומק תשובותיו בזה, ותבין להשיב על הטעאות מחבר הזהר והמקובלים החדשים שנטו אחריו. כי בלי שום ספק שהיא לקוחה מאלה השתי דעות הזרות. ועיין בפ"י הרמב"ן לשיר השירים בפסוק אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון שגם הוא טעה בזה ונטה לדעת הזרה הזאת, וחשב ליחסה לרבי אליעזר הגדול שדעתו כדעת אפלטון האומר כי שוא הוא שהבורא ימציא דבר מלא דבר, מעצמותו יתברך והוא דרך משל כחומר ליוצר וכברזל לנפח, יצייר ממנו מה שירצה מהכלים. כן הבורא יצייר מזה הנאצל שמים וארץ וזולתם, אין זה חסרון בחוקו יתברך כשלא יברא דבר אלא מדבר, ודבריו אלה היפך המקובל בכל האומה הישראלית, שהקב"ה המציא כל המציאות יש מאין המוחלט. וחלילה לרבי אליעזר ולשלמה המלך שיצאו מכלל אמונת כל עם ישראל שהיא מקובלת בידם, ויאמינו סברא פחותה כזו שהקב"ה המציא כל המציאות מעצמותו! וכבר העיר הרמב"ם ז"ל במורה נבוכים פרק כ"ו משני על דברי רבי אליעזר והניח בקושיא. ולא דן אותו לחולק על הקבלה האמתית שהיא פשוטה בכל ישראל. ולעניות דעתי נראה כוונת ר' אליעזר באמרו מאור לבושו ר"ל מרוב כוחו יתברך ועצמותו וגאותו המכונה בכתוב בשם לבוש שנאמר לבשי עזך ציון, עורי לבשי עז. לבש ה' עז, ונגד זה נקרא חסרון הכח והיכולת בשם לבוש שנאמר ה' מלך גאות לבש (תהילים צ"ג). וכן העוז שהוא החוזק והיכולת נקרא חסרון הכח והיכולת בשם לבוש בשת, ילבשו, שוטני כלמה, שונאיך ילבשו בשת ילבשו בשת וכלמה! ורצה ר' אליעזר ע"ה לומר שברוב כחו יתברך ועצמותו ברא השמים יש מאין המוחלט, והשמים נקראו כסא, שנאמר השמים כסאי, ומהגרמים השמימיים הנקראים שלג, ברא את הארץ, וזהו כי לשלג יאמר הוי ארץ, והרצון יקרא אור, כמו שנאמר ואור פני לא יפילון, ר"ל שלא יבטלו דברי ויעברו על מה שרציתי כן נ"ל. וזו ראייה גמורה (ר"ל סברת הרמב"ם שמייחס לר"א) שהקבלה החדשה לקוחה מדברי הפילוסופים הקדמונים, וגם מאמונת השונים המאמינים בשני פועלים פועל הטוב ופועל הרע, סטרא דקדושה, וסטרא אחרא מסאבא, עיין עליהם ועל תשובת הגאון הרס"ג ז"ל במאמר חדוש, ובפרק ז' מאמר האחדות מצאתי בדברי הגאון ראייה וחזוק למה שכתבתי לעיל וזה לשונו: "והכת האומרת כי קצת האל שב גוף ורוח, יתחייבו עם שני התשובות האלה כל מה שהתחייבו בו האומרים כי הדברים הנבראים הם מהבורא והכת האומרת שגופו ורוחו מחודשים ויש בו רוח אחרת מהבורא תחייב כי גוף מחודש שב להיות אלוה בשיתוף דבר אלהי בו ומקיישים אותו להשראת הכבוד על הר סיני ובעץ הסנה ובאהל מועד, וזה מחייב אותם להאמין כי האהל והסנה וההר אלהים ג"כ ויוספו רעה" וכו' ע"כ. ומדברי הגאון תבין אמתת דברינו שכתבתי לעיל כי נכונים הדברים על פי תורתנו הקדושה וקבלת רז"ל וכמו שכתבו הפוסקים דכל דאתאמר בדברי גאון אליו שומעין שדבריהם דברי קבלה.

קכא) כתב הרמב"ם ז"ל בפרק ח' מהלכות יסודי התורה: "משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי שאפשר שיעשה האות בלאט וכשוף וכו' ובמה האמינו במעמד הר סיני. שעיינינו ראו ולא זר ואזנינו שמעו ולא אחר. האש והקולות והלפידים. והוא נגש אל הערפל והקול מדבר אליו, ואנו שומעים, משה משה לך אמור להם כך וכך, וכן הוא אומר פנים בפנים דבר ה' עמכם. ונאמר לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת. ומנין שמעמד הר סיני לבדו היא הראיה לנבואתו שהיא אמת שאין בו דופי, שנאמר הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם, מכלל שקודם דבר זה לא האמינו בו נאמנות שהיא עומדת לעולם אלא נאמנות שיש אחריה הרהור ומחשבה, נמצאו אלו ששולח אליהם, הם עדים על נבואתו שהיא אמת ואינו צריך לעשות להן אות שהן והוא אחד

בדבר, כשני עדים שראו דבר אחד ביחד, שכל אחד מהן עד לחבירו שהוא אומר אמת ואין אחד מהן צריך להביא ראיה לחבירו, כך משה רבינו ע"ה כל ישראל עדים לו מעמד הר סיני, ואינו צריך לעשות להם אות לפיכך אם עמד נביא ועשה אותות ומופתים גדולים ובקש להכחיש נבואתו של משה רבינו (ואפילו בפרט אחד או להוסיף או לגרוע בשום מצוה קלה או חמורה) אין שומעין לו ואנו יודעין ביחוד שאותן האותות בלאט וכשוף הן. לפי שנבואת משה רבינו אינה על פי האותות כדי שנערוך אותות זה לאותות זה. אלא בעינינו ראינו ובאזנינו שמענוה כמו ששמע הוא, הא למה הדבר דומה לעדים שהעידו על דבר שראה הוא בעיניו שאינו כמו שראה שאינו שומע להן. אלא יודע בודאי שהן עידי שקר. לפיכך אמרה תורה שאם בא האות והמופת לא תשמע אל דברי הנביא ההוא. שהרי זה בא להכחיש מה שראית בעיניך" עכ"ל. וכן כתב הסמ"ג בהקדמת העשין וז"ל: "כאשר רצה אדון הכל ליתן תורה, היטה שמים ושמי השמים על הר סיני בקולות ולפידים נפלאים ונוראים, וקרא למשה בחירו ואמר לו הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם, ולמה הוצרך לזה והלא כבר כתוב על הים ויאמינו בה' ובמשה עבדו? אלא כך אמר הקב"ה למשה אני רוצה שיאמינו בך ישראל במה שקדם שאתה נביא על ידי אותות ומופתים שעשית, אבל תורה שאני רוצה ליתן איני רוצה שיאמינו בך ישראל על ידי אות ומופת. אלא על ידי שישמעו באזניהם שאני מדבר עמך, ולכן עשה הקב"ה את הדבר הזה, שכשיהיו ישראל בגולה. אם יאמר להם עכו"ם או ישמעאל לעזוב תורתם ולעבוד אלהים אחרים ויתן להם אות ומופת יכולין ישראל לענות לו, אפילו תעשה הרבה אותות ומופתים כמשה בן עמרם לא נאמין לך בחילוף תורתינו, אלא אם כן נשמע באזנינו שידבר עמך השם כמו שדיבר עם משה, כי אפילו משה בחירו לא רצה שנאמינהו בתורה אלא על ידי ששמענו שדיבר עמו. ולאחר שנתן את התורה אמר אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם. כלומר אין לכם להאמין עוד לשום אדם שיאמר שהחלפתי תורה אם לא תראו שאדבר עמכם מן השמים להחליפה, ולפי שאמרנו שאין לנו תורה לשום עכו"ם או ישמעאל באות או מופת שיעשה להחליף תורתנו, פי' בתורה היאך יש יכולת לעשות אות או מופת. שנאמר כי יקום בקרבך נביא או חולם וכו' כי מנסה ה' אלהיכם אתכם, הרי פירש לך שזה האות והמופת אינו מכח ע"ז שלו אלא הקב"ה עושה זה האות לנסות בו את ישראל, ואחר פטירת משה רבינו עמדו נביאים לישראל ודיברו בחידות ומשלים, ועל ידי כך אמרו הגוים כי הנביאים נבאו בתורה חדשה שלהם לכך שלח הקב"ה לישראל ביד מלאכי שהוא אחרון לכל הנביאים ואמר שני דברים בסוף דבריו לחתום כל הנבואות הנה אנכי שלח לכן את אליה הנביא וכו' כלומר הנני אחרון לכל הנביאים. וממני עד שיבוא אליהו לא יעמוד נביא, והנני אומר לכם בשם הקב"ה זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחורב אל כל ישראל חקים ומשפטים, כלומר אל יעלה על לבבכם שהנביאים שעמדו לפני נתנבאו בחילוף תורת משה, כי כולם לחזק תורת משה באו" עכ"ל הסמ"ג קרוב לדברי הרמב"ם ז"ל. וכן דרשו רז"ל בפסוק שובי שובי השולמית הובא במדרש הגדול ריש פרשת וישלח ע"ש.

קכב) ומדברי שני המאורות הגדולים גדולי חכמי ישראל, הרמב"ם והסמ"ג מודעא רבה לאורייתא שלא לשמוע לדברי המלך העכו"ם אשר הביא לנו את הספר החתום בשם רשב"י הזהר המסית ומטעה אותנו לחשוב באלהינו כמה עילות וסיבות ולהחליף ולהמיר את כבודו אלהינו אשר אין ראשית לראשיתו באל אחד קצר אפים (זעיר אנפין) אשר לפי דבריו ניתן לו הכח והממשלה מן הסיבות אשר למעלה ממנו, ושהם ציוו ופקדו את כל באי עולם לעבדו ולאהבה אותו באמרם כי הוא אלהינו ואותו נעבוד, ומבת זוגו נירא. חלילה לנו להאמין כי התנא רשב"י ע"ה יאמר כדברים האלה, ושהוא עשה את החיבור הזה בתור תורה שבעל פה חדשה, ויצוה עלינו לשוב בתשובה שלא לעסוק במשנה ובתלמוד, אלא בתורתו החדשה הנותנת דופי במשנה ובתלמוד לקרותה

שפחה וקליפה, וסלע אחרא, ואבן משכית, ושהעוסקים בה נקראים עוסקים בתורה שלא לשמה, ודומין לכלבין דצוחין הב הב, ויורשים גיהנם האומרת הב, הב, כמו שנתבאר לעיל. חלילה לכל איש ישראל תמים עם ה' אלהיו ותורתו שבכתב ושבעל פה המסורה וחקוקה במשנה ובתלמוד, להאמין בדברים כאלה למלך העכו"ם שמסר לנו את הספר המסית אותנו לעבוד אלהים אחרים ולמשוך את לבבינו לאהבה אותם בסיפור מעשיות נוראות ונפלאות הנזכרים בספר הזהר אשר לא בעינינו ראינו ולא אבותינו ספרו לנו, כי עתיק יומין נראה ונגלה לרשב"י ונתן לו רשות לגלות פנים בתורה שלא כהלכה המקובלת, שהקב"ה אחד מיוחד מכל האחדים. חלילה להתנא רשב"י ע"ה וחביריו מעשות זאת להדיחנו מאחרי ה' אלהינו בחלק שפתיו, וברוב לקחו אשר ליקט מדברי רז"ל ועירבם בתוך מליצותיו להטותינו מדרך הקדש ומעבודת אבינו מלכינו יוצר בראשית, כאשה זרה ונכריה, אשר עליה אמר שלמה המלך ע"ה (משלי ז' ה'): "לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה" וכו', "הטתו ברוב לקחה בחלק שפתיה תדיחנו" וכו' (שם כ"א), להאמין ולחשוב באלהינו גופות של אור אשר מהם ובהם תלויים כל מצות התורה ואם לא הגופות האלה אין תורה ואין מצוה, וכל מעשה מצוותינו וברכותינו ותפלותינו ושבתים שאנו משבחים ומפארים לשי"ת הוא רק לגופים האלו הנבראים, דהיינו החמשה פרצופים הנחלקים עוד לשנים עשר פרצופים וביחוד לקצר אפים ובת זוגו (זו"ן) ושהוא המלך המהולל בכל התשבחות, כי כן ציוו אביו ואמו לעבדו ולהללו ולשבחו לפארו ולקריתו בשם יהוה. חלילה לכל רבותינו התנאים והאמוראים מראשם ועד סופם אשר ידענו בבירור את אמונתם הטהורה ואת חכמתם חסידותם וזהירותם לחשוב עליהם שהאמינו בפילוסופיא הקדומה הטמאה המתועבת המלאה הזיות והבלים להכניסה בדת תוה"ק ולמשחה בששר, ולעשות לה ציונים ורעיונות זרים הרחוקים מן השכל הישר כדי להכניסה בתורת אלהינו תורת משה רבינו הנקייה מכל דעה זרה ונפסדת, ולהעמיס בה ריבוי באלהות, בלי שום אות ומופת. רק בסיפורים של שקר שנגלה אליו עתיקא קדישא ונשמת משה ואליהו, ונשמות תנאים ואמוראים וגאונים שעדין לא היו ולא נבראו בימי התנא הקדוש רשב"י ז"ל. ובודאי שסיפורים כאלה הם סיפורים בדויים שלא היו ולא נבראו, ואיך נשמע ונקבל על ידי סיפורים בדויים להמיר את ה' אלהינו ארך אפים ורב חסד באל אחר קצר אפים בתבנית אדם אוכל לחם העצבים? כדגרסין בסנהדרין פרק אלו הן הנחנקין (צ' ע"א): "אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: בכל, אם יאמר לך נביא (בדוק לך רמב"ם פ"ז מיסוה"ת) עבור על דברי תורה (לפי שעה) שמע לו, חוץ מע"ז, שאפילו מעמיד לך חמה באמצע רקיע אל תשמע לו, תניא רבי יוסי הגלילי אומר ראה עד היכן הגיע סוף עובדי אלילים שנתן להם ממשלה, אפילו אם מעמידים חמה באמצע רקיע אל תשמע להן מפני מה? כי מנסה ה' אלהיכם אתכם. אמר רבי עקיבה ח"ו שהקב"ה מעמיד חמה ולבנה לעוברי רצונו. הא אינו מדבר אלא במי שהיה נביא אמת, וחזר להיות נביא שקר" ע"כ. והן הן דברי הרמב"ם והסמ"ג שאפילו יעמוד נביא ויעשה אותות ומופתים בשמים ובארץ כמשה בן עמרם ויאמר להחליף תורתנו, או לבטל או להוסיף שום מצוה לא נשמע לו.

קכג) ובנדון דידן איכא קל וחומר גדול ועצום, ומה אם להחליף תורה או מצוה מכל המצוות לא נשמע לו, כל שכן שלא נשמע למלך העכו"ם שמסר לנו את הספר הנזכר המסית להחליף ולהמיר את ה' אלהינו אחד בחמשה פרצופים, וביחוד לזעיר אנפין ופילגשו ולומר בפנינו ולחשוב בדעתנו שהוא אלהינו, והוא המלך המהולל בכל התושבחות, וכל המצוות שנעשה נעשם לשם האלוה קצר האפים. ונשיב אל לבנינו בשום שכל, ונדע בבירור כי מנסה ה' אלהינו אותנו כמו שאמר השי"ת בתורה (דברים י"ג ב'-ד'): "כי יקום בקרבך נביא וכו' ובא האות והמופת וכו' כי מנסה ה' אלהיכם אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלהיכם", וכמו שביאר הרבה המורה בפרק כ"ד משלישי שרוצה לומר כי כשיקום מתפאר בנבואה, ותראו אותותיו ומופתיו המביאות לחשוב אמת בדבריו,

דעו שהוא ענין שירצהו השם יתברך להודיע באומות שיעור האמינכם באמתת תורתו והשגתם אמתתו יתברך ושאינכם ניסתים להסתת מסית ולא תפסד אמונתכם בשם יתברך, למען יכין אליה כל מבקש אמת. ויבקש מן האמונות מה שהוא אמת ויציב, וקיים קיום שאין לפנות עמו עוד לעשיית אות ומופת, שהמפתה לעשות הפכו באות או מופת, הוא קורא להאמין בנמנעות, כי לוא יועיל המופת רק למתנבא בדבר אפשרי כמו שביארנו במשנה תורה" עכ"ל. אוי נא לנו כי נסה ה' אלהינו אותנו בהמציאו לנו את ספר הנזכר הזהר והתיקונים על ידי המלך העכו"ם ולא עמדנו בנסיון, ונפתינו להסתת המסית הנזכר לעבודת אלהים אחרים רבים, המשתתפים עם הבן קצר אפים (זעיר אנפין) ופילגשו על ידי הבטחתו שהוא מבטיח את קוראיו, שהזעיר אנפין מושל השפע מאצל העתיק כמו שכתב הרב יושר לבב וכסא אליהו! וכדי לפתותינו הוא משבח את סחורתו בכל דיבור במלות זכאה חולקיהון או זכאה חולקיה דמאן דעביד כך וכך, ווי ליה מאן דלא אזדהר בכך וכך, וכמתלהלה היורה זיקים חצים ומות הוא מפחית ומשפיל ומוריד את כבוד המשנה והתלמוד כלאחר יד, ומגדיל ומשבח את תורתו החדשה, ומתנבא שלעתיד בסוף הימים, יעזבו את המשנה והתלמוד ויתפרנסון מחיבורא דיליה, ועל ידי הלימוד בספריו יזכו להיגאל, ובדברים האלו לבדן בלי שום אות ומופת צלחה לו להטות לב רבים וגדולים מישראל לעבוד אלהים חדשים בעלי גוף וגויה רמ"ח איברים ושס"ה גידים גדולים ועצומים, זכים ובהירים מאירים ומזהירים יתארם הקורא בשרר שכלו, ובמחוגת בינתו, אך ורק שהחומר שלהם איננו מדם ובשר (כמו שכתב הרב המורה בפרק א' מראשון), וקורא להם בשמותיו של הקב"ה.

קכד) ועל הירא את דבר ה' ומשכיל בתורתו ובקבלת רבותינו במשנה ובתלמוד אל יפת בסתר לבו לעבוד שום צורה ופרצוף אשר לפי דבריהם חלק להם האלוה העליון מעצמותו וישם את חלק החכמה שבו נשמה לחכמה ואת חלק הבינה שיש בו נשמה לבינה הנקראת אימא ואת חלק הגדולה שבו שם בגדולה ואת חלק הגבורה שם בגבורה וכו'. ויהיו החלקים האלה להם לנשמות וגם את הגופים הדקים העליונים שמו אותם לנשמות לגופים בתחתונים מהם וקיימו וקבלו עליהם לעבדם ואמרו שבעבדנו אותם אנחנו עובדים לנשמתם שהיא הסיבה הראשונה ממש.

והדעה הזאת לקוחה מהפילוסופים החיצונים (שהזכירם הרב המורה פרק כ"ט לשלישי) שאמרו שהאלוה הוא נשמת הגלגלים והכוכבים והמזלות ולכן היו עובדים להם ואומרים שהם עובדים לנשמתם שהיא הסיבה הראשונה לדבריהם. וברעיונותיו המציא את הפרצופים האלה מאדם קדמאה עד זעיר ונוקביה ושלשל אותם מהסיבה הראשונה אשר צמצמה ברעיונו וסלקה למעלה וחזר ושלשל ממנה כל אותן הפרצופים בעולמות אין קץ וגם בעולמות שלמטה מעולם האצילות. וישם את החוט המשתלשל בהם נשמה להם ויצו את קוראיו לבדם בטענת שלא את גופם עובדים רק לנשמתם כמו שעשו הפילוסופים הראשונים החיצונים בכוכבים ובמזלות. ואת כל הפרצופים קרא בשם מעשה מרכבה וישם את חיות המרכבה אלהות בעבור החלק המשתלשל מהאלהים מאלהים המצומק אל הסביבות לפי דבריו. אשר מהחלק הזה היורד דרך צינור דק נתהוו כל הגופות עם עיגוליהם וממנו גם נשמותיהן ומלבושיהן ויהיו להם לאלוהות ויקראו שמותיהן בשמותיו של הקב"ה וכינויו. והאלהים העליון לא השאירו לו לא שם ולא כינוי ועשוהו מסולק וריקן מכל שבח ותהלה וברכה לפי שאין לו ממי להתברך וגזרו אומר שהמתפלל אליו אין תפלתו תפלה ולא יענהו.

קכה) וכל הדברים האלה קמו עמדו להאמין בהם בלי קולות וברקים ולפידים וענן וקול שופר ואפי' אות ומופת כמו שאמר הכתוב בנביא השקר ונתן אליך אות או מופת לא שמענו ולא ראינו ולא בת קול מן השמים קראה באזנינו רק דיו שחור על נייר לבן סיפורי פלאות בדויים משם

עתיקא דקישא שנראה לבית מדרשו של רשב"י המשקר (ולא לרשב"י תנא דידן ח"ו על כבודו) ושאל לו על פסוק ויאמר אלהים נעשה אדם וכו' כדאיתא בזוהר בראשית כ"ב. היעלה על לב ישראל לשאול על אחד מעשרה מאמרות שבהן נברא העולם מי האומר מאמר זה ומי האומר מאמר זה או על דעתו לומר כי האומר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי ולא זהו שאמר כל העשרה מאמרות? וגם הרבה סיפורים משם אליהו ורעיא מהימנא ואחרים מהתנאים והאמוראים והאחרונים אשר כל משכיל בתורה התמימה ודברי נביאינו וחז"ל יישום וישרוק ועמד משתאה ומשתומם איך נוציא ישן אשר שמענו במעמד הר סיני הנבחר ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל להודיעם לבניהם בקולות וברקים ולפידיים וענן כבד וקול ה' בכח מדבר מתוך האש אשר לא עשה כן לכל גוי ובקול עוז ותעצומות דבר עמנו פנים בפנים אנכי ה' אלהיך אשר הוציאתיך וכו' ונאמין שאין לי אב ולא אח ולא בן ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי וכו' ונאמין למלך העכו"ם שהביא לנו תורה שבעל פה חדשה האומרת כי האלהים ברא מעצמותו חמשת פרצופין והשליטם על מעשה בראשית והם השליטו הזעיר אנפין על כל הברואים וציוו את הכל לעבדו והוא אלהינו ואנחנו עמו ונחלתו?

ואם ח"ו רצונו יתברך להמיר כבודו באל אחר קצר אפים ולהשליטו על כל הברואים כמו שאמר הזהר שולטנו אתהיב ליה וכו' היפך מה שציוונו בתחלה תמר בו ואמרו רז"ל (סנהדרין ל"ח ע"ב): "אל תמירני בו" ואל תמיריהו בי (רבה פרשת משפטים) למה לא יט שמים וירד על איזה הר שיבחר וידבר עמנו עוד הפעם לאמר עתה בסוף הימים נלאיתי כלכל והמלכתי במקומי את קצר האפים? זאת לא תהיה, לא זו הדרך ולא זו העיר ולא יחליף האל ולא ימיר ולא יעשה כן בישראל להמיר את אלהינו אשר הודיע דרכיו למשה כי הוא ארך אפים ורב חסד באל אחר קצר אפים ובעל אשה. ורז"ל אמרו (ר"ה י"ז ע"ב): "ברית כרותה לשלש עשרה מידות של רחמים שאינן חוזרות ריקם" ולכך קבעו בתפלות של פרקים על כל צרה שלא תבוא וגם בימים נוראים להגביר הי"ג מידות של רחמים, ואיך תיסק אדעתין ליחסם לזעיר אנפין שהוא קצר אפים הא הני מילי סתן אהדדי, קורים אנו אותו זעיר אנפין שעניינו קצר אפים ומשבחים אותו בהיפך שהוא ארך אפים? אתמהא?

קבו הוא שהנביא ישעיה מוכיח את ישראל (ישעיהו א' ד'): "הוי גוי חוטא וכו' עזבו את ה'" לא על ציצית ותפילין וסוכה ולולב הוכיחם וקרא להם גוי חוטא עם כבד עון כי בודאי היו אוכלים מצה ומרור ועושים שאר מצוות אך היו עושים אותם לשם הבעלים והעשירות אשר בדו להם נביאי השקר תכניתם ולצלמם ודמותם ואמרו להם שנשמתם הוא חלק אלוה ממעל יעשו כ"כ צורות גשמיות עץ ואבן וכסף וזהב, כדי לעבוד לאלוה המוחש במעשה, ולהמשיך על ידו את השפע מהצורות אשר בשמים ממעל שבדו להם נביאייהם וצוו אותם לעבדם! אף כן עשו בעלי הקבלה החדשה שקיבלו מיד המלך העכו"ם, ויאמרו כי שקר נחלו אבותינו לעבוד ולהתפלל ולקרא לה' אלהים אמת שהוא הסיבה הראשונה, בעבור דלית מחשבה תפיסה ביה (שאינו יכול לצייר בדמיונו), היפך דברי הנביא שאמר (ירמיהו ט"ז י"ט): "ה' עזי ומעזי ומנוסי, אליך גוים יבואו מאפסי ארץ ויאמרו אך שקר נחלו אבותינו", וידו לדת האמת, לא שישראל יורו להם לעבוד את האלילים, כאשר עשו המקובלים החדשים על פי הזהר הנמסר להם מידי המלך העכו"ם שאמר שאין ראוי לעבוד אלא לסיבות הנאצלים ונמשכים ממנו לפי דעתם, כאילן המשלח פארותיו הילך והילך, שהם מושגים להם על פי רעיונותיהם, ותלו כל מצוותיה של תורה באלו הגופים הנבראים וקראום גופא דמלכא: יש מצוות תלויים בידא דמלכא, וברגלוי, ושאר אברים שבגוף, ויש מצוות אשר לדעתם הם ביסוד. ערית מלכא דלא אריך למחזי, בטעם כיסוי הדם של חיה ועוף כמו שכתב הרב מקור חיים בטעם כיסוי דמם, ועל כל אלה העניינים יבכו הכהנים משרתי ה' בין האולם

והמזבח ויאמרו חוסה ה' על עמיך (ע"פ יואל ב' י"ז), והט לבם לדעת ולהשכיל אמתתך, ולדעת את דרכיך אשר צוית את משה עבדיך ללמד לישראל עלילותיך ולעבדך בלבב שלם, ולא לעבוד לגופים נבראים שמכנים אותם בשם אורות אלהיים בעבור דבר אלהי המעורב ומשותף בהם שהיא נשמתם כמו שחשבו המקובלים החדשים.

קכז) לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם להבין ולהשכיל בתורת ה' בחכמה ותבונה ובדעת ישרה על פי קבלת רז"ל בעלי המשנה והתלמוד והפוסקים הדולים ומשקים לכל צמא ממקור מים חיים, משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' והם מלאו אחר ה' ותורתו הקדושה שלא לפנות אל האלילים, איך בכל מצוותיה של תורה האריכו הרחיבו לבאר חילוקי דיניהם בכמה פרטים, וחומרות יתירות ממה שנוזכר בתלמוד, ובדיני יחוד השי"ת שהוא העיקר הגדול, העלימו עיניהם ועזבוהו ולא דיברו מאומה אפילו בפרט אחד מכל דיני יחודו יתברך! ולמה זה ועל מה זה הניחוהו כעיר פרוצה אין חומה, והוא נוהג בכל זמן ובכל מקום בין בארץ בין בחוצה לארץ, בין בפני הבית בין שלא בפני הבית, כאלו נשתכחה מישראל תורת יחוד השי"ת היוצאת מדברי התלמוד בבלי וירושלמי ומדרשי רז"ל, אחרי מות רבינו בחיי בעל חובת הלבבות ורבי יהודה הלוי והרס"ג והרמב"ם והסמ"ג ובעל העיקרים וזולתם, עד שבעבור זה נפלו קצת אחרונים בפח הנסיון אשר נסה ה' אלהינו אותנו על ידי המלך העכו"ם בשלחו ספר הזהר לחכמי טוליטולא, והמה שמחו בו שמחה גדולה, כי חפצו להוציא ישן תורת המשנה והתלמוד, מפני חדש תורת הזהר המבזה את המשנה והתלמוד כמבואר לעיל, ולא נתנו אל לבם למנוע מלעבוד אלהים חדשים, מקרבו באו, אשר הזהירו ה' אלהינו לבלתי עבוד זולתו, אפי' נקראהו בשמו כמעשה דורו של אנוש. וחכמי טוליטולא לא עשו כן אדרבא שלחו מתנות רבות למלך העכו"ם בעבורו והגדילו והחשיבו דברי הפילוסוף מחבר הזהר המתנבא בשקר בשם רשב"י שנגלה לו עתיק יותר ממ"ח נביאים ושבע נביאות שנתנבאו להם לישראל (מגילה י"ד ע"א), שמ"ח נביאים ושבע נביאות לא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה אפי' אות אחת חוץ ממקרא מגלה, ומחבר הזהר הוסיף אמונת אלהים אחרים חדשים אשר לא שערום אבותיהם. ואמר שמי שלא יעסוק בתורתו החדשה לית ליה רשו למיעל קמי מריה. ובספר אצהאר אלחק [= גילוי האמת] לאחד מחכמי הערביים בטענתו נגד אמונת השלוש שהיא אמונת הנוצרים כתב בדף רפ"א ורפ"ב וז"ל: "ועלמא אליהוד מן לדן מוסי' אלי' זמאנא הדא לא יעטרפון אתתלית (תלת קשרי דמהימנותא) וצאהר אן דאת אללה וצפאתה אלכמאליה קדימא גיר מתגיירה אזלא' ואבדא'. פלו כאן אלתתלית חקא', לכאן אלואגב עלי' מוסי' עליה אסלאם ואנביא בני אסראיל אן יבייננה חק אלביאן, פאלעגב כל אלעגב אן תכון אלשריעה אלמוסויה אלתי כאנת ואגבת אלאטאעה בגמיע אלאנביא אלי' עהד עיס' כאליה עם ביאן הדה אלעקידה אלתי הי מדאר אלנגאה (היא מרכז ההצלה והוא מאמר הזהר דלית ליה רשו למיעל קמי מריה) עלי' זעם אהל אלתתלית ולא ימכן נגאת אחד כדונהא נבייא כאן או גיר נבי, ולא יביין מוסי' ע"ס ולא נבי מן אלאנביא אלאסראליה הדה אלעקידה בביאן ואצח בחית תפהם מנה הדה אלעקידה צראחה, ולא יבקש פיהא שך ויביין מוסי' אלאחכאם אלתי הי ענד מקדס אהל אלתתלית צעיפה נאקצה גדא באלתשריח אלתאם. ויכררהא מרה בעד אולי וכרה בעד אכרא, ויאכד ען מחאפצתהא תאכידא בליגא, ויוגב אלקתל למן לם יעקדהא" עכ"ל. [תרגום הרב המחבר: וחכמי היהודים מאחר משה עד עתה אין מאמינים בשלוש, וברור הוא שהוא יתברך ותארו המורים על שלימותו קדומים בלי שינוי מצויים בו יתברך לעולם ועד, ואילו היה השלוש אמת היה לו למשה רבינו ע"ה ושאר נביאי ישראל בארו תכלית הביאור, ומן התימה הגדול הוא שתהיה תורת משה, שהיתה מחוייבת להאמינה ולהכנע לה (בכל) [וכל] הנביאים עד זמן יש"ו, ריקנית מביאור אמונה זו שהיא מביאה לחיי נצח כפי מחשבת השלישים, ולא ייתכן לשון אדם

להנצל מן הדין בזולתה, יהיה נביא או זולת, ולא פירש משה ע"ה ולא שום נביא מנביאי ישראל אמונה זו בביאור מספיק שיובן ממנו אמונה זו בגלוי, ולא יישאר בה שום ספק, ויבאר משה דיניה, שהיא אצל קדושי השלישים חסרה ופחותה מאד, בביאור שלם, וישנה וישלש חוקיה פעם אחר פעם, ויזהיר על שמירתה אזהרה מעולה, ויחייב מיתה למי שלא יאמינה ע"כ. וטענתו זאת בעצמה אמיתית וצודקת על הקבלה החדשה, ומדבריו מוכח שלא פשטה עדיין אמונת הקבלה החדשה בישראל.

קכח עוד זאת רעה חולה, שכל הלומדים בזהר ושאר ספרי קבלה חדשה נקל בעיניהם לעולל עלילות ולשים תהלה במאורי ישראל מורי צדק המאירים עיני ישראל בכל מקצועות התורה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, ובפרט בעיקרי תורתנו איך נאמין ונקיים מצוותיה, וביחוד העיקר והעמוד שהכל תלוי בו, והוא יחוד השי"ת, לא שנאמר בפיו אחד, ובלבבינו רבים, כמו שאומרים המקובלים כי האלהים העליון דלא שייך ביה עבודה המקשר ומחבר ומזווג את האלהים הרבים התחתונים אשר אותם נעבוד להיותם אחד! או לעינים שכך רואות, ואוי לאזנים שכך שומעות, ודברים כאלה הן שאסור לשמען ואסור להרהר בהן אפילו בבית הכסא, כמו שנאמר ולא תתורו אחרי לבבכם וכו' כמו שפירשו רז"ל. ומאמיני הקבלה החדשה הזו אשר נחלוה מיד המלך העכו"ם, ישימו תהלה במאורי ישראל ומלאכי ה', הרס"ג ובעל חובת הלבבות ורבי יהודה הלוי והרמב"ם ובעל העיקרים כאשר יראה המעיין בספר דרך חיים לרבי מנחם די לונזאנו איך תלה בבעל חובת הלבבות בוקי סריקי מה שלא נתכוון להם החסיד בעל חובת הלבבות, עוד הוסיף לנטות ידו לבזות את החסיד על מה שכתב בהקדמה שחכם אחד נשאל שאלה נכרית מענייני גירושין, והחכם ההוא השיבו אתה האיש השואל על מה שלא יזיקנו אם לא תדענו, הידעת כל מה שאתה חייב לדעתו מן המצוות אשר אינך רשאי להתעלם מהן עד שנפנית לחשוב בשאלות נכריות אשר לא תקנה בהם מעלה יתירה בתורתך ואמונתך וכו'. והרחיב הר"מ לונזאנו את פיו לדבר תועה על מלאך ה' צבאות החסיד בעל חובת הלבבות, ולא זכר שר מאי דגרסינן במנחות שרבי גזר על פלימו שיקבל עליו שמתא או יגלה על ששאל לו שאלה נכרית לענין תפילין, דהכי גרסינן בפ' הקומץ (ל"ז ע"א): "בעא מניה פלימו מרבי: מי שיש לו שני ראשים באיזה מהם מניח תפילין? אמר ליה או קום גלי או קביל עלך שמתא", ואלמלא חס הקב"ה על כבוד צורבא מרבנן פלימו ואתא ההוא גוברא ואמר אתיליד לי ינוקא דאית ליה תרין רישין, כמה בעינא למיתב לכהן וכו', ודברים של הר"מ לונזאנו הי"ל לדבר על רבי שהשיב על שאלת פלימו או קום גלי או קביל עלך שמתא? אלמא דכל השואל שאלות זרות מאד מנדין אותו, שגורם לבייש את החכם בחנם, וכ"כ מרן בכ"מ סוף פ"ו מהל' ת"ת שהשואל דבר שאי אפשר הוא בכלל מזלזל בדברי תורה או המבזה את החכם.

קכט מי לא ישכיל ויבין לומר שהשאלה הנכרית ששאל השואל את החסיד היתה זרה מאד כעין שאלת פלימו לרבי, ולמה זה יחשוב על החסיד ההוא מחשבות זרות ונכריות כי הוא מזלזל ח"ו בעסק בדיני הקרבנות וטומאה וטהרה ותרומה וכיוצא? אלא ודאי רוע לב יש בכאן ושנאת חנם קיננה בלבם על חכמי האמת המתבוננים במעשה השי"ת בעולמות שברא כדי להכירו מתוך מעשיו כמו שאמר דוד המלך ע"ה כי אראה שמ"ך וכו' מה רבו מעשיך ה', ונאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, לא שיראה אותם כשור וכחמור ח"ו אלא שיתבונן בתקופתן ומהלכיהן במסלותם, ומתוכן יכיר גדולת יוצרם וחכמתו כי נפלאות היא עד מאד, כמו שאמר דוד נפלאים מעשיך וכו'. וכל אותן הראיות שמביא הר"ר מנחם ישאם רוח, ואין כאן מקום להאריך להשיב על חטאתיו בתרמית האמת המעוור את הפתי, שהרי ביאר בעל חובת הלבבות דבריו שם בהקדמה שבתחלה ילמוד האדם ויאמין בכל מצוות התורה על ידי חכמי התורה והסמך ויסמוך על דברי קבלתם, ואחר כך ישיב אל דעתו וישמש בשכלו אחר שיעמוד עליו מצד הקבלה שיהא כוללת את

מצוות התורה ושרשיהן ופרקיהן ותחקור עליו בשכלך עליו עד שיתברר לך אמתתן וידחה השקר, כדכתיב וידעת היום והשבות אל לבבך וכו' ויצא זה מן הכלל דהיינו יחוד השם ללמד על הכלל כולו, כמו שאמרו רז"ל דבר שהיה בכלל ויוצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל יצא עכ"ל. אלמא שהרב בעל החובות מזהיר שכל מצוות התורה צריך ללמוד שרשיהן וחילוקיהן כמו שקבלו חכמים ז"ל, ואח"כ יתבונן בהם עד שיתברר לו אמתתן ככל מה דאפשר, ואשר לא יוכל להשיג כפרה אדומה ושעטנז ובשר בחלב וכיוצא בהם מהחקים יסמוך על הקבלה שכל מצוות התורה ניתנו לתועלתנו לטוב לנו כל הימים, אע"פ שלא ידענו טעמם ותכלית הטוב הנמשך מהם אע"פ שהשטן מקטרג עליהן, ואומות העולם משיבין עליהן אזלינן בתר רובא שכינן שנגלה לנו התכלית הטוב ברוב המצוות כמו שאמרו רז"ל, גם באלה החקים אשר לא נדע תכליתן נסמוך על נותן התורה, כמו שאמרו רז"ל (במדבר רבה חקת ועוד) "חקה חקקתי גזרה גזרתי אין לך רשות להרהר בהן".

קל) וצרעת ממארת ומכה טריה פשתה ורבתה בעמנו היא שנאת החכמה והמדע אשר בה ידע אברהם אבינו והכיר את בוראו טרם היגלותו עליו כמו שהעירו רז"ל במדרשיהם שהיה חוקר ומתבונן במעשי השי"ת בשמים ובארץ ובכל הנמצא בהן עד שהשיג שיש לעולם מנהיג ואז נגלה אליו הקב"ה ואמר לו אני בעל הבירה. והמקובלים החדשים שונאי החכמה לא ידעו להפריש בין פילוסופיא טמאה של הטעאות ושיבושים לפילוסופיא הבנויה על השכל הישר אשר חנן אלהים את האדם, והיה שם פילוסופיא בפיהם לשמצה לגנות בה את החכמים היודעים להבין ולהשכיל במעשה השי"ת ולדעת אותו ידיעה ברורה ולתת מופתים ברורים על מציאותו יתברך וייחודו והשגחתו הנפלאה על כל ברואיו מקרני רמים ועד ביצי כנים. ויתמהו איש אל רעהו תמיהה קיימת אצלם על דברי החסיד הרב בחיי בעל חובת הלבבות על שקנה מן החכמה, אבל זולתם עובדים זולתו. ותמיהתם הלזו שבורה כשבר נבל יוצרים ותמיהתם ותלונתם אל חיקם תשוב איך הם מתלוננים על החסיד השלם בעל חובת הלבבות וקיבלו דברי הזהר הבא להם מיד העכו"ם שאמר האלהים סיבות רבות כנזכר לעיל פעמים רבות ושהיראה שציוונו השי"ת היא מאשתו, אבל העבודה היא לזעיר אנפין ולא לסיבות שקדמו לו, היש עבודת זולתו יותר מזה? ואלו נתנו לבם בדעת ותבונה לדברי הרס"ג והרמב"ם וכו' לא עבדו זולתו.

קלא) ולפי שנשתבשה אצלם אמונת יחוד השי"ת שהיא לפי האמת אחדות שאין כמוה בכל שאר האחדים כמו שאמרו רז"ל במדרש רבה (הובא לעיל סי' פ"ב) לפיכך העלימו עין ממנה והיה להם לקבוע דיני יחוד השם בש"ע ונושאי כליו ובספרי האחרונים בסימנים וסעיפים מיוחדים ולהאריך בהם יותר ממה שהאריך בהם רבינו הרמב"ם בהל' יסוה"ת ובמורה וכמה דינים היו מסתעפים ומתחדשים באמונת היחוד לפי שאין אמונת היחוד איך יאמר, אלא יאמין ויקבל עליו עול מלכות שמים באמונת אחדות אחת שאין כמוה בשאר כל האחדים שבעולם בלי שום שיתוף עילה אחרת מכל הפרצופים הנבראים, וגם להאמין אמונה שלימה במשנה ובתלמוד המקובלים בידינו שמשא רבינו קיבלם מפי הגבורה ולא ממטטרו, ושאין בהם כל רע כלל, לא כדברי הזהר שאמר שהם מעורבים מטוב ורע ושנקראו אבן משכית וקליפה ומוץ ותבן וסלע אחרא וכיוצא בזלזולים אלו, אלא הכל מפי הגבורה טוב שאין בו רע כלל, והוא חיינו ואורך ימינו. הנה זו רעה חולה עליה יהיו כל הדוים איך נעזוב את ה' שהוא אלהים חיים ומלך עולם ונשמע לדברי הספר המוצא מתוך קברים על ידי מלך ממלכי העכו"ם לעבוד אלהים חדשים פרצופים נבראים בשיתוף הדבר האלהי המעורב בהם לפי דעתם שהוא נשמתם וכל מצוותינו שנעשה לא לשם השי"ת שאמר ונעשה רצונו רק לקשט בהם עם ברתא שהם זעיר ומלכות, וידוע הוא ומפורש בכתוב שעובדי האלילים הקדומים היו מקשטים אליליהם בכסף וזהב ואבנים יקרות, ואלה המקובלים החדשים מקשטים

את אליליהם בתפלותיהם ומעשה מצוותיהם והם הנותנים להם חיות ומזון בהתפללם אליהם להמשיך להם שפע וחיות מהאלהים העליון בכדי שיוכלו להשפיע לנו משלהם וחושבים שהתפלה והעבודה היא צורך גבוה כמו שכתב הר"מ גבאי דהיינו צורך הפרצופים הנעבדים, ולא צרכי גופינו היפך דברי רשב"י בירושלמי כדגרסינן התם פ"ק דשבת (פ"א ה"ב, ג' ע"א): "מפסיקין לקרית שמע ואין מפסיקין לתפלה. אמר רבי אחא קרית שמע דבר תורה, ותפלה אינה דבר תורה. אמר ר' בא קרית שמע זמנה קבוע ותפלה אין זמנה קבוע, אמר ר' יוסה קרית שמע אינה צריכה כונה, ותפלה צריכה כונה, אמר ר' מנא קשיתה קומי דר' יוסה ואפי' תימא ק"ש אינה צריכה כונה, שלשה פסוקים הראשונים צריכים כונה מן גו דאינון ציבחר הוא מכוין, ר' יוחנן בשם רשב"י כגון אנו שעסוקין בתלמוד תורה אפילו לק"ש אין אנו מפסיקין. רבי יוחנן אמר על גרמיה כגון אנו שאין אנו עסוקין בתלמוד תורה אפילו לתפלה אנו מפסיקין. דין כדעתיה ודין כדעתיה, רבי יוחנן כדעתיה, דר' יוחנן אמר הלואי מתפללין כל היום למה שאין תפלה מפסדת, רשב"י כדעתיה, דרשב"י אמר אלו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת אורייתא לישראל, הוינא מתבע קומי רחמנא דאתברי להדין לבר נשא תרין פומין, חד דיהוי לעי באורייתא וחד דיתעביד ביה כל צורכוי, חזר ואמר, מה אין חד הוא, לית עלמא יכיל קאים ביה מן דלטוריא דיליה, אלו הויין תרין על אחת כמה וכמה. אמר ר' יוסא קומי ר' ירמיה, אתיא דר' יוחנן כר' חנניה בן עקביה דתני כותבי ספרים תפילין ומזוזות מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה. ר' חנניה בן עקביה אומר כשם שמפסיקין לק"ש כך מפסיקין לתפלה ולתפילין ולשאר כל מצוותיה של תורה. (ופריך:): ולא מודי רשב"י שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב, ולית ליה לרשב"י הלמד לעשות לא הלמד שלא לעשות? שהלמד שלא לעשות נוח לו אלו לא נברא. ואמר ר' יוחנן הלמד שלא לעשות נוח לו אלו נתהפכה שליטו על פניו ולא יצא לעולם? (ומשני:): טעמיה דרשב"י זה שינון וזה שינון. ואין מפסיקין שינון מפני שינון. (ופריך:): והתנינן הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כאדם שהוא קורא בתורה, הא בעונתה חביבה היא יותר מדברי תורה? (ומשני:): אמר ר' יודן, רשב"י על ידי שהיה חדיד בדברי תורה, לפיכך אינה חביבה עליו יותר מדברי תורה" ע"כ. שמע מינה מדקאמר רשב"י כדעתיה וכו' שהתנא החסיד רשב"י סבירא ליה שהתפלה היא תביעת צרכי הגוף ואין לפסוק מדברי תורה שהיא עולם כדי להתפלל ולתבוע צרכי הגוף ואין לפסוק מדברי תורה שהיא עולם כדי להתפלל ותבוע צרכיו שהם חיי שעה, ולכן אמר אלו הוינא קאים וכו' הוינא מתבע תרי פומי, חד לעסוק בתורה, וחד לתפלה ולשאר עסקי הגוף. כי התפלה גם היא מעסק הגוף. שמבקש בה רפואה ופרנסה ושאר צרכים. וכדגרסינן בפרק יציאות השבת (שבת י' ע"א): "רבא חזייה לרב המנונא דקא מאריך בצלותא, אמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, והוא סבר זמן תורה לחוד, וזמן תפלה לחוד". עוד שם: "רבי ירמיה הוה יתיב קמי ר' זירא וקא גריס. מטא זמן תפלה וקא מסרהיב, קרי עליה רבי זירא מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה" ע"כ. אלמא דעסק תורה היה חביב עליהם יותר מן התפלה, כי הוא חיינו ואורך ימינו לעולם שכולו ארוך לעולם שכולו טוב. אלא דבתר הכי מסקינן דלא שנו דאין מפסיקין לתפלה אלא כגון רשב"י וחביריו שתורתן אומנותן, אבל כגון אנו מפסיקין בין לק"ש בין לתפלה, וכן פסקו הרי"ף והרמב"ם כר' יוחנן, והוא כדאמרינן בעלמא (ברכות ל"ה ע"ב): "הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם".

קלב) וכיון שהעיקר והיסוד המוסד אצלינו שהקב"ה אינו צריך לבריותיו. ואדרבא בריותיו הם הצריכים לו ליתן להם שפע וחיות, כמאמר הכתוב "ואתה מחיה את כולם", וכמו שכתב הרמב"ם בעיקר הראשון שמהשי"ת קיום כל מציאות הנמצאים ואם נצייר בלבינו מניעת מציאותו, בטלה מציאות כל נמצא, ואלו נעלה על לבינו ביטול הנמצאים כולם. לא בטלה מציאותו בשבילם ולא חסרה כלל, כי הבורא יתברך אין לו צורך במציאותו לזולתו וכו'. ואחרי הדברים והאמת האלה, מי

פתי יסור להאמין לדברי הר"מ גבאי אשר הרבה דברים לקלקל עלינו את הכתובים ודברי רז"ל המדברים בפה מלא ובלשון צח שאין הקב"ה צריך לבריותיו להשלים חסרונו ח"ו. והרחיב את פיו לדבר גדולות וגבוהות, בראיות צנומות דקות ויצא עתק מפיו על הריב"ש ז"ל, ושיבש עלינו פירוש הכתובים ודברי רז"ל ברוב דברים אשר כל משכיל ידע ויכיר שאין בהם ממש, והאמת עד לעצמו שכל עבודותינו ומעשה המצוות שציונו הקב"ה בתורה אינם רק לצרף וללבן אותנו, ונהיה טהורים ונקיים במידותינו, ולהרחיק ממנו הדעות והאמונות הרעות ונהיה קרובים אליו יתברך, כמאמר רז"ל (מכילתא דרשב"י י"ט י"ח): "לא ניתנו המצוות אלא לצרופי בהן את הבריות", (ספרא קדושים י' י"א): "שלא יאמר אדם אי אפשר" וכו'. וכן אמרו ז"ל (בראשית רבה לך לך, מ"ד): "וכי מה איכפת לו להקב"ה בין שוחט מן הצואר לשוחט מן העורף, הוי אומר לא ניתנו המצוות אלא לצרופי בהן את הבריות, שנאמר אמרת ה' צרופה", לא לזווגו הוא צריך, ולא לקשט לו את כלתו! כי הוא אחד ומיוחד מכל האחדים שבעולם. וכלל הדברים פשוט הוא שהתורה ניתנה לתועלת מקבליה ומקיימיה לא לתועלת נותנה, שנאמר (דברים ו' כ"ד): "לטוב לנו כל הימים."

קלג) ועל כל אלה הדעות הרעות החיצונות והזרות לנו לתורתנו הקדושה הזהיר הכתוב אותנו באמרו (דברים י"ג ז'-ח'): "כי יסיתך אחיך בן אמך או בנך או בתך או אשת חיקך או רעך אשר כנפשו בסתר לאמר: נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעת אתה ואבתך, מאלהי העמים אשר סביבותיכם הקרובים אליך או הרחוקים ממך", "בסתר" - אם יאמר בא ואגלה לך דברים נסתרים וסודות עמוקים לאמר, אלילים יש בשמים ממעל בכמה פרצופים זה למעלה מזה, וכך היא אוכלת וכך היא שותה, שמושכת לה מוחין למזונה וחיותה תמיד מאצל העתיק, ועל ידי מוחין שמושך ויונק פרצוף התחתון מהפרצוף העליון על ידי תפילותינו ובקשותינו ממנו הוא משפיע לנו שפע והארה, ובכך היא מטיבה לנו! וכך היא מריעה למי שלא יעבוד אותה, שכן ציוו עליה אבא ואימא דכלא יפלחון ליה לזעיר אנפין הוא ואשתו, ומי שלא יעבוד רק לאלהים עליון ענוש יענוש, שכך רצון המלך העליון שנתפלל ונקרא לאלוה קצר אפים (זעיר) בצירוף הפרצופים שלמעלה ממנו כנזכר לעיל כמה פעמים בשם ספר הברית וכסא אליהו ונחלת יוסף ויושר לבב, לא תאבה לו ולא תשמע אליו וכו'! ובסנהדרין (ס"א ע"ב) אמרין: "לא תאבה לו ולא תשמע אליו, הא אבה ושמע חייב", ואביי מפליג בה בין ניסת מפי עצמו לניסת מפי אחרים, דניסת מפי עצמו מימליך, אבל ניסת מפי אחרים גריר בתרייהו, ורבא אמר אידי ואידי בניסת מפי אחרים, הא אמר ליה כך אוכלת, כך שותה, כך מטיבה כך מריעה, הא דלא אמר ליה כך אוכלת וכך שותה וכו'. אמר רבא מנא אמינא לה דכתיב מאלהי העמים אשר סביבותיכם הקרובים אליך או הרחוקים ממך, מה לי קרובים מה לי רחוקים אלא הכי קאמר, מטיבותן של קרובים אתה למד טיבותן של רחוקים ע"כ, ופירש רש"י ז"ל דכתיב בפרשת מסית מאלהי העמים הקרובים אליך או הרחוקים ממך, מה לי קרובים מה לי רחוקים. ולמה הזכיר קרוב ורחוק אלא מפני שדרכו של מסית לדבר על עבודה זרה רחוקה שאינו מכיר בה, ומוציא מפיו השקר ואומר כך אוכלת כך שותה, לפיכך אני אומר לך הסתכל בע"ז הקרובות אליך ותראה שאין בהם ממש, ומהן אתה למד טיבן של רחוקים ע"כ. ועיין לעיל סי' ט"ל.

קלד) מכאן למדנו ממלתיה דרבא שכך היא דרכו של מסית שמפליג בשבח האלילים הרחוקים שכך היא מושכת השפע אליה, וכך היא מטיבה לעובד אותה להשפיע מטובה שמשכה אליה לזה שעובדה ומשבחה ומפארה, וכך מריעה לפונים אליה עורף ולא השחין לה. ותורתנו הקדושה העידה אותנו באמרה הקרובים אליך או הרחוקים, שמהקרובים שהם פרצופי השמש והירח ושבתאי וצדק ומאדים ונגה וכוכב, שבדו הוברי שמים עובדיהם כמו שכתב הרמב"ם ורבי עובדיה בפ' כל הצלמים שייחסו לכוכבים פרצופים, עד שאמרו פרצוף שבתאי זקן שחור ושיש, ופרצוף

החמה פרצוף מלך מוכתר יושב בעגלה, ופרצוף נגה נערה יפה לבושה חלי זהב, וכן מייחסים לכל הכוכבים והמזלות פרצופים רבים וכו', מהפרצופים של הכוכבים הקרובים אלינו, נקיש ונלמד על הפרצופים של ספירות הרחוקים ממנו אשר בדא מחבר הזהר המסית אותנו לעבדם ולקרותרם בשמותם של הקב"ה, שאין בהם ממש! ועל כן לא נאבה לו ולא נשמע אליו, כמצוות תורתנו הקדושה שלא לשמוע אל המסית שמטעים את דבריו ומשבח את העושים כמעשיו לשתף ולצרף עם אלהינו ב"ה את הפרצופים הנזכרים, ולהיות העבודה ביחוד לקצר האפים בצירוף שאר פרצופים וליחדם בפיהם שהכל אחד, והוסיף על השלשה בשמע ישראל גם את המלכות שהיא הרביעית עם השלשה שמות יהו-ה אלהינו יהו-ה, כדברי השלישים, ובמלת "אחד" מצרף את המלכות עמהם, ואחריו נמשכו המון המקובלים החדשים בתם לבבם ולא נתנו אל לבם להבין ששיטתו זאת מילדי נכרים המתנגדים לאמונתנו ביחוד השי"ת, והאמינו לו בחלק שפתיו המורגל בפיו תמיד לומר זכאה חולקיה, זכאה חולקיהון דישראל, כדי למשוך ולגנוב דעת השומעים להדיחם, והבטיח שלעתיד קרוב לימות המשיח כלא יתפרנסון מהאי חבורא דיליה, שיבטלו כל הלכות של תורה שבעל פה, היפך דברי רז"ל שאמרו שכל הלכות של תורה של פה אינם בטלים לעולם (רמב"ם סוף הל' מגלה). ולא די זה אלא שהמסית הנזכר שם את רשב"י תנא דידן לעובר על דברי חכמים ח"ו שאמרו ולא במרכבה ואפי' ביחיד אלא א"כ היה חכם ומבין מדעתו מוסרין לו ראשי פרקים. ולפי דבריו שאלו הם מעשה מרכבה שהזכירו רז"ל, איך היה רשב"י דורש בהם בפומבי בין חבריו מה שלא התירו חכמים לעשות כן אפי' היו כולן חכמים גדולים? ואם תאמר שעתיקא קדישא נגלה אליו כמבואר בזהר בראשית, הא ודאי לא צייתנא ליה לעקור דבר מן התורה שקיבלו חכמים, שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה, ובודאי נביא שקר הוא, כמו שמבואר בתלמוד בכמה מקומות שאם יבוא אליהו ויאמר וכו' אין שומעין לו, וזה אפי' במידי דגזרו ביה רבנן, כ"ש וק"ו לאיסור עצמי שקבלו חכמים בו שאסור לעשות כן שאפילו יבוא אליהו ויאמר שמותר הוא שאין שומעין לו.

קלה רב לכם נשיאי ישראל מכל דברי מינות האמורים בזהר בכמה מקומות, ובפרט בפרשת בהר דף ק"כ שהאלהים העליון שאין ראוי לעבדו (לפי דבריהם) ברא והמציא את האלהים התחתונים הרבים, והוא ממלא אותם בחללם וחוצה להם, והוא המאחד ומקשר את נקיבותיהם עם הזכרים לקרא להם בשם קב"ה ושכינתיה, ואותם נעבוד, ונירא את נקיבותיהם, ודוקא לפרצוף אחרון שבהם הנקרא קצר אפים (זעיר אנפין) עם מלכת השמים המזדווגת עמו, משום דלא שייך עבודה ותפלה רק לפרצופים שכבר נתגשמו ונתעבו קצת כמבואר במה שקדם מדברי כסא אליהו יושר לבב וספר הברית ועץ חיים להרח"ו שער טנת"ה סוף פרק ב' ובשער הנקודים פ"א שכל מה שהוא יורד למטה הוא מתעבה יותר וניכר ונרגש ומתגלה יותר, אבל באין סוף הוא הסיבה הראשונה ואפי' בפרצופים ראשונים (שהמציאו המקובלים החדשים לאלהינו) כאדם קדמא ואתם קדמון ועתיק ואריך שעדיין לא נתעבו ונתגשמו כל כך לא שייכא עבודה וקריאה, כי אין המה, ולא יאות לקרוא להם בשם אלהים כמפורש יוצא מספר עץ חיים להרח"ו שער הנקודים פ"ז ובהג"ה שם. שזהו האלהים העליון עשה את האדם ישר (והמה בקשו חשבונות רבים) כי האדם קדמון היה בו בחינת יושר וזהו עשה את האדם ישר (הגהה א"מ וקרא המאציל אלהים בדרך שאלה. כי הרי אפי' באריך אנפין אין שם אלהים) ע"כ. הרי לך בהדיא דפרצופים העליונים לא שייכא בהו אלהות וקריאה כלל, כי לא אלהים המה ורק להעלולים התחתונים נקרא ונעבוד, והמה אלהינו (לפי דעתם) כמו שכתב הרב יושר לבב וספר הברית וכסא אליהו ונחלת יוסף ומצרף האמונה! ולפי דבריהם שאומרים דלית רשותא לבר נש למיעל קמי מריה אלא בידיעת אמונה זו, איך אמרו רז"ל רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל

תורה ויאדיר! ולמה זה לא רצה הקב"ה לזכות אותנו ולהודיענו על ידי נביאינו הרבים שעמדו להם לישראל ממש רבינו ע"ה עד שהנביא האחרון מלאכי שאמר זכרו תורת משה עבדי וכו', את אמונה זו שהעבודה היא להעלותם התחתונים, ושהעובד לאלהים עליון לא יענה ואדרבא ענוש יענש ומחה ה' את שמו כמו שכתב ספר הברית?

קלו) וגם רבותינו בעלי הקבלה האמתית במשנה ובתלמוד, למה לא גילו לנו אמונה זו שהיא נשמת התורה (לפי דבריהם) אשר בעבורה נזכה לחיי עד חיים הנצחיים לעולם שכולו טוב לעולם שכולו ארוך, שהעבודה להעלותם הנמשכים ממנו יתברך שהם קב"ה ושכינתיה? ולמה הניחו את כל המון ישראל וחכמיהם העוסקים במשנה ובתלמוד בטעותם לעבוד ללא אלהי אמת שהיא הסיבה הראשונה בלי חבור בלי פירוד, באופן שתפילתם אינה רצויה (לפי דעתם) ולא גילו להם שהעבודה הרצויה היא דוקא לאלוה האחרון קצר אפים (זעיר אנפין) כדי לזכותם שתקובל תפלתם ועבודתם לרצון על ידי שיחברו את כל הנתחים אשר ערכו המקובלים החדשים זכרים ונקבות. ובפרט קצר האפים עם שתי נשיו לאה ורחל, אשר האחת היא למעלה אחורי הדעת והיא הנקראת לאה, והשניה שהיא למטה אחורי התפארת, והיא הנקראת רחל. והיא בחינת תפלה של יד (פרי עץ חיים שער התפלין פ"ב)? ולמה אמרו רז"ל במסכת זבחים (פ"ד מ"ו): "לשם ששה דברים הזבח נזבח: לשם הזבח, לשם הזובח, לשם השם, לשם אישים, לשם ריח, לשם ניחוח", ולא תיקנו לכהנים לומר "לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' על ידי ההוא טמיר ונעלם" שזהו העיקר הגדול בדברי המקובלים ליחד הזכרים עם נקיבותיהם? ואיך קראו רז"ל להלכות האמורות במשנה ובתלמוד "כתרה של תורה" כדאמרינן במגלה (כ"ח ע"ב): "ודאשתמש בתגא חלף. תני ריש לקיש: זה המשתמש במי ששונה הלכות, כתרה של תורה" ע"כ. כי לפי דברי הזהר והמקובלים החדשים הוא תבנא דאורייתא, כמוץ ותבן שזורין ובוררין ומפרישין אותו להשליכו חוצה! ולא די זה אלא שצריך העוסק בהם לשוב מחטאתו ולעזוב אותם ולעסוק בנסתרות הזהר וסודותיו, ואך אז יזכה ליאור באור החיים. את כל אלה הרעות עשה הפילוסוף המסית מחבר הזהר להבזות את המשנה והתלמוד הקדוש המקובל ממש איש מפי איש ולחלל את כבודו כמו שנתבאר לעיל.

קלוז) ובמדרש רבה פרשת קרח דרשו רז"ל: "ששים המה מלכות - אלו ששים מסכתות, ושמינים פילגשים - אלו שמנים בתי מדרשות שהיו בירושלם כנגד פתחיה, ועלמות אין מספר - משנה החיצונה", ופירשו הרב עץ יוסף ומתנות כהונה דקרי לבתי מדרשות פילגשים על שם שנושאים ונותנים בהם וחולקים בהם וחולקים זה עם זה כמו פילגשים (ומחבר הזהר בשנאתו למשנה ולתלמוד דימה שקלא וטריא דרבנן לכלבים דצווחין הב הב ושם אותם מיורשי גהינם האומרת הב (ב) ופירוש משנה החיצונה מה שלמדו היחידים חוץ לאלו בתי מדרשות, וביד יוסף פירש אלו הברייתות, ע"כ, וכן מצאתי בשיר השירים רבה וז"ל: "ששים המה מלכות - אלו ששים מסכתות של הלכות, ושמונים פילגשים - אלו שמונים פרשיות שבתורת כהנים, ועלמות אין מספר - אין קץ לתוספתות, אחת היא - הן חולקין אלו עם אלו וכולהון דורשין מטעם אחד, ומהלכה אחת, מגזרה שוה, מקל וחומר" ע"כ. ראה ידידי הקורא כמה מחבבים רז"ל את המשנה והתלמוד וקראו להן מלכות ולא שפחות, כמאמר שלמה כי מלכים ימלוכו, והמה כתרה של תורה כי לא נוכל לעשות דבר ממצוות התורה כי אם על פי קבלת רז"ל בעלי המשנה והתלמוד, ולא נסור ימין ושמאל מקבלתם בפירוש המצוות היאך נעשה אותם כמשפטם, וכ"ש וק"ו באמונת אחדות הבורא יתברך ושיללת מאורעות הגוף ומקריו ממנו יתברך. מריה דאברהם, לא לנו ה' לא לנו לחשוב ריבוי באלהותך כאשר עשו המקובלים החדשים על פי הזהר והתיקונים שמייחסים אותם לרשב"י בשקר, כי ניתחו (לפי עניות דעתם) את ה' אלהים אמת האל הגדול הגבור והנורא לנתחים וצורות ופרצופים רבים שונים זה מזה באיכותן וכמותן וחומרן וטבען, ויערכו את נתחיו לעין כל קורא

בספריהם, וקורא להם מערכת האלהות, ויקראו לכל נתח בשם, כשם הגדולים אשר בארץ וזהו סדר עריכתם כמבואר בספרים, אין סוף העליון אשר אין למעלה ממנו, אדם קדמאה, אדם קדמון, עתיק ונוקביה, אריך אנפין ונוקביה. אבא ואימא עילאין, ישראל סבא ותבונה, יעקב ולאז זעיר ונוקביה, והוא נקרא ישראל והיא רחל (עץ חיים שער המלכים פ"ט). ובשער אבא ואימא פ"ב כתב: "וכבר נודע מ"ש בענין לאה ורחל בהיותן עומדין באחורי זעיר אנפין שאז העקביים של לאה נכנסים תוך ראש רחל העומדת תחתיה, וכן הענין בכאן שעקביים של בינה נכנסין תוך ראש תבונה" עכ"ל. וישסעו את אריה דבי עלאי, אריה שאג מי לא יירא ה' אלהים דבר, כשסע הגדי ידים ורגלים, ועקביים וחזה ושוק וטבור, ושאר איברים נסתרים כגיד הערוה ותרין ביעין לכל אחד מן הפרצופים! ויראו לאחרים את ערות אבותיהם שבשמים (לפי דעתם שחושבים ריבוי פרצופים כאל אחד) ויכניסו אותם במכחול בשפופרת ברחם הנקבות אשר בדו מלבם, כמבואר בעץ חיים בכמה מקומות ושם מבואר שהיסוד כולו הוא בחינת פנים ואין לו אחוריים לפי שכל היסוד של זכר נכנס תוך היסוד של נקבה, וכולו בחינת פנים, מה שאין כן בשאר הגוף שיש בו בחינת פנים הנחזרים נגד פני הנקבה! אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלמה לספר דברים מכוערים כאלה באלהינו שבשמים אשר מלא כל הארץ כבודו, ולקרוא לו בשם מגונה קצר אפים (זעיר אנפין). וכבר הודעתין בסי' צ"ב דברי רבינו הגדול הרמב"ם ז"ל בספרו הנכבד מורה נבוכים שתורתנו הקדושה וכל הנביאים וחכמינו ז"ל הרחיקו מהשי"ת שני חושים מהחמשה חושים שבאדם, והן הטעם והמישוש, וכ"ש המשגל שהוא הפחות והמגונה וכו'. וכבר ידעת מה שדרשו רז"ל על פסוק "ותמת שם מרים ותקבר שם", דאמר ר' אלעזר (מועד קטן כ"ח ע"א): "אף מרים מתה בנשיקה, אתיא שם שם ממש, ומפני מה לא נאמר בה על פי ה', שגנאי הדבר לומר", ואם כל כך הקפיד הכתוב שלא לומר במרים הנביאה על פי ה' מטעם שגנאי הדבר לומר כן, כל שכן קל וחומר לייחס לשי"ת זכרות ונקבות וזיווגין והטפת טיפין ולומר שמקום חיבור גיד הערוה הוא למעלה מתרין פרקין נצח והוד כמו שהוא באדם כמו שכתב מהרח"ו בעץ חיים שער נקודים פ"ג. וכבר הבאתי לעיל סי' צ"ד דברי בראשית רבה ודברי הירושלמי (חגיגה פ"ב ה"א, ע"ז ע"ג), על פסוק תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק בגאווה ובוז: "יתחרשן יתפרכן ישתתקן וכו' הדוברות על צדיק עתק, על צדיקו של עולם דברים שהעתיק מבריותיו בגאווה ובוז, שהוא מתגאה לומר אני דורש במעשה בראשית, סבור שהוא כמגעה ואינו אלא כמבזה. אמר ר' חנינה המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעולם הבא. המתכבד בכבוד חי העולמים לא כל שכן. מה כתיב בתריה מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, אל יהי לו במה רב טובך" ע"כ. ומה הדורש במעשה בראשית כך, הדורש במעשה מרכבה על אחת כמה וכמה, וכל שכן וקל וחומר הדורש ברוכב ערבות שהוא למעלה ממעשה מרכבה שלא יהיה לו במה רב טובך.

קלח) את כל אלה עשתה יד הפילוסוף המסית מחבר הזהר להלביש את קוראיו גאה וגאון אף שאינם יודעים מכל דיני תורתנו הקדושה מאומה, ואף מכל מה שלומדים בו שכן הוא הבטיח להם שכר רב בלמדם אותו אף בלי הבין, ולכן הם חושבים עצמם בני עלייה, ומבזים המה את העוסקים במשנה ובתלמוד שהם כתרה של תורה כעדות רז"ל במסכת מגלה והבאתיו לעיל סי' קל"ו, ובעיניהם המשנה והתלמוד חשובים לתבן וקש, והעוסקים בהם כבהמות יער האוכלות חציר ותבן וכעופות כדאיתא בזהר פרשת תצא הובא לעיל סי' ס"ח, וכן חשב מהרח"ו בשבחי דף י"ב, ואל ידעו ולא יבינו כי בחשכה יתהלכו, ולא ידעו להזהר באיסורים דאורייתא ודרבנן ונקל להם לדבר על ריעיהם לשון הרע ורכילות, ולמסור גופם וממונם לאנסים ולהעיד עליהם עדות שקר אף בערכאות של גויים כי הם מינים ואפיקורסים על שפורשים מדרכי הקבלה החדשה אשר רבו בה הבעלים והעשטרות והם האלוהות הזכרים והנקבות, אשר על עבודת עובדיהם לתקנם ולקשט

הנקבות כדי למצוא חן בעיני האלוהות הזכרים שיזדווגו להן כדי להוריד שפע רוחניותם גם לעולם התחתון, כדרשת רז"ל על והנה עמד על היאור לעיל סי' ע"ה, שהאלהים האחרים אלמלא עובדיהם שומרים אותם ומשגיחים עליהם בכל צרכיהם ומחזקים בדקיהם וקלקולם, אזי כרעו ונפלו וחלפו ועברו ובטלו, וכזה היא דעת המקובלים החדשים שכל מעשה מצוותיהם עושים לשם האלילים לתקנם כמבואר בעץ חיים שער נקודים סוף פ"ו שקודם אדם הראשון היו זעיר ונוקביה אחר באחור וכו' וכשנולד אדם הראשון, על ידי מעשיו הטובים החזירים פנים בפנים (ודבריו אלה היפך זהר בראשית כ"ב) אבל אבא ואימא לא הוצרכו למעשיו כי על ידי עצמן חזרו פנים בפנים, (ובזהר שם אמר שנתגרשה אימא על ידי מעשיו). ובספר חיי שלום בשם ספר הליקוטים כתב כי עד אברהם אבינו עדיין לא נתקן הזעיר אנפין וכו' ע"ש, הכלל העולה כי האלוה קצר האפים, שעובדים אותו המקובלים החדשים הוא צריך תיקון בכל עת וזמן עם שתי נשיו רחל ולאה כאשר יראה המעיין בסדר תיקון חצות בספר משנת חסידים ובספר פרי עץ חיים ולקשטם לו כדי שיתחמם הזעיר ויתאוה להם (משנת חסידים תיקון חצות פ"ד משנה ג'). אבל אלהינו ברוך הוא וברוך שמו אינו צריך לבריותיו כלל, רק הם צריכים לו, והוא שומר את יראיו וחסידיו מכל רע, כמבואר בכמה מקומות בכתובים ובדברי רז"ל, ואין צורך להאריך בהם כי די בעיקר שכתב הרמב"ם וכמ"ש רז"ל והנה ה' נצב עליו לשמרו וכו'.

קלט) לפיכך כל מי שלבו שלם עם ה' אלהינו שהוא הסיבה הראשונה לכל הנמצאים בלי שום שיתוף כח אחר, אל ישמע לדברי המסית מחבר הזהר והנמשכים אחריו! כי ה' אלהינו הוא לבדו הממציא כל הנמצאים ברוב טובו וחסדו, והוא היחיד ומיוחד מכל שאר האחדים, והוא לבדו ראשון שאין ראשית לראשיתו, והוא שהוציאנו ממצרים, והוא שנגלה בסיני ונתן לנו את התורה בקולות וברקים ולפידים וקול שופר, ורעשו כל ההרים ונודעזע כל העולם לקול גבורתו, ונתן בקולו קול עוז אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, וכל עשרה דברים הנאמרים במעמד הנבחר ההוא בפרסום גדול, עד שכל מלכי מזרח ומערב חרדו ותמהו, והלכו אצל בלעם נביאם להודיעם מה זה, כמו שאמרו רז"ל במדרש (מכילתא דר"י, יתרו, מס' עמלק א'), ואבותינו כולם ששים ריבוא איש רגלי מלבד הזקנים והנשים והטף כולם נצבים בתחתית ההר הר סיני לקבל תורה ומצוות, וענו כולם ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, ומיראה ופחד גדול מקול ה' בכח אמרו למשה רבינו דבר אתה עמנו ונשמעה וכו'. וכל זה עשה הקב"ה עמנו כדי להאמין במשה בחירו שתורת אמת נתן לנו, ולא יחליפה ולא יחליפה ולא ימירה וגם אמר (דברים כ"ו י"ז) "את ה' האמרת וכו' וה' האמירך היום להיות לו לעם סגלה", ולא נאמין לשום נביא או קוסם שיפתה אותנו לעבוד אלוה אחר מבלעדיו, רק אותו לבדו נעבוד בלי שום שיתוף דבר אחר עמו, והוא הודיע דרכיו למשה כי הוא רחום וחנון ארך אפים וכו' (שמות ל"ד ו') ולא קצר אפים, ואם כן איך נעזוב את אלהינו ארך אפים ונעבוד לאלוה קצר אפים? וגם אם יעשה נביא השקר אותות ומופתים לעינינו בשמים ובארץ, כמו שנאמר (דברים י"ג ב'-ד'): "ונתן אליך אות או מופת וכו' ובא האות והמופת אשר דבר אליך לאמר נלכה אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם (לא מנביאינו ולא מרז"ל) ונעבדם. לא תשמע אל דברי הנביא ההוא" וכו' כל שכן וקל וחומר שלא נשמע לדברי הפילוסוף מחבר הזהר, אשר זה מקרוב צמח מן הארץ ולא נודע לו בית אב מי הוא זה מחברו באמת, כשאר ספרי רז"ל הידועים ומפורסמים מחבריהם מיום שחוברו על ידי גדולי ישראל מעתיקי השמועה ועד עתה. וגדול ועצום הוא הק"ו הזה. ומה אם נביא העושה אותות ומופתים לעינינו בשמים ובארץ כמו שפירשו רז"ל ומביאו רש"י ז"ל, אמרה תורה "לא תשמע אל דברי הנביא ההוא כי מנסה ה' אלהיכם אתכם?" ספר הזהר הבא לנו מיד עכו"ם, ומשמיע גדולות ונוראות משם תנאים ואמוראים ונשמות צדיקים שקדמו לרשב"י כמה דורות. ואמוראים

המאחרים זמן רב מאד אחר רשב"י, ואליהו ועתיקא קדישא שנגלה לנו בבית מדרשו (בין חבריו ותלמידיו) וכיוצא בסיפורים אלו הרשומים בדיו שחור על נייר לבן, אשר לא ראינו בעינינו ולא אבותינו סיפרו לנו כל אותן הדברים והמעשיות הרשומים שם! כ"ש שלא נשמע אליו לעבוד שום פרצוף מכל הפרצופים, ובפרט קצר אפים (זעיר אנפין) כי אם את אלהינו ברוך הוא וברוך שמו אשר קיבלנו מאבותינו, ותוה"ק ספרה לנו שאין לו דמות הגוף, ואין ראשית לראשיתו, והוא אחד ואין יחוד כיחודו לפי שכל הפרצופים והעגולים כולם יש ראשית לראשיתם, ואין לעבוד רק ליוצר הכול בלי שום שיתוף נברא או נאצל מכל הנבראים והנאצלים, וגם אין ליחד ולקשר עם אחדותו שום אחד מהם, כמאמר רשב"י כל המשתף וכו'.

קמ) לפי האמור עד כה צריך אדם לזהר מכל מנהגים וקולות וחומרות, ושינוי נוסחאות שחידשו האחרונים על פי הזהר והמקובלים הנמשכים אחריו, כי רובם שהוא ככולם בנויים על פי טעמים המביאים לידי מינות וריבוי באלהות כמו שנתבאר לעיל סי' פ"ג וכבדברי הרש"ל ז"ל, והן רבים עמי הארץ המחזיקים במנהגים המשונים על ידי רבנים שקדמונו ששינו מנהגי אבותיהם המיוסדים על טהרת תוה"ק שבכתב ושבעל פה, והחליפום על פי ספרי הקבלה החדשה שאין לה בית אב, ובשקר גמור יחסוה להתנא הקדוש רשב"י ע"ה, וחס ליה לפה קדוש רשב"י שיצאו מפיו דברים שכאלה ולומר שנגלה לו עתיקא קדישא והרשהו לחפות דברים אשר לא כן על ה' אלהינו מבלי לחוס על כבוד קונו, וליחס בו שינוי וריבוי איברים וידים ורגלים וגילוי מבושים בזכרים ונקבות וזיווגיהם, חלילה חלילה להאמין כן על התנא הקדוש הלזה, ועל שאר תנאים ואמוראים לחשוב אף בהרהור שום שינוי וריבוי באל יתברך. וכ"ש זכרים ונקבות שונים זה מזה, יש זכר ונקבה בגוף אחד. ויש זכר ונקבה בפרצופים חלוקים איש ואשתו וגיד ערוה, וביצי זכר לפרצופים הזכרים ומקור ועיבור ולידה והנקה לנקבות מדדי אדם וגם מדדי בהמה, לא כאלה חלק יעקב להמיר את כבודם האל המושיעם עושה גדולות במצרים וכו', כי אחת דבר אלהים שתיים זו שמענו אנכי ולא יהיה לך. ואותו לבדו נעבוד ונירא מהדר גאונו ולא נמירהו בשום נברא או נאצל, יהיה מי שיהיה, כמאמר הכתוב אל תמר בו, ופי' רז"ל: "אל תמירני בו ואל תמירהו בי" (רבה פרשת משפטים). ובסנהדרין פ' א' דיני ממונות (ל"ח ע"ב): "אמר ליה ההוא מינא לרב אידית כתיב ואל משה אמר עלה אל ה', עלה אלי מבעי ליה? אמר ליה זהו מטטרו"ן ששמו כשם רבו דכתיב כי שמי בקרבו, אמר אי הכי נפלחו ליה, אמר ליה כתוב אל תמר בו, אל תמירני בו" וכו' ועיין רש"י ומהרש"א.

קמא) על כן יאמר כל מי שנגע יראת השי"ת ירחיק עצמו כמטחוי קשת מכל המנהגים ודינים מחודשים על פי הקבלה החדשה השקרית אשר מקרוב באה ונתפשטה בארץ התימן כעדות מהר"י צאהרי בספר צידה לדרך, לפי שכולם עוקרים והורסים פינות תורה הקדושה ועמודיה יתפלצון. כי בכל ברכותיהם ותפלותיהם כשמזכירים את השם הנכבד והנורא הם מכוונים לאל אחר קצר אפים (זעיר אנפין) בשיתוף שאר הפרצופים שלמעלה ממנו כמבואר בספריהם במקומות אין מספר. ולא מהמנהגים שנתחדשו על פי הקבלה הנכרית החדשה בלבד צריך להזהר, אלא גם מכל הדברים שהזהירונו רז"ל והא לך קצת מהם: ספר תורה ותפלין ומזוזה שנכתבו על ידי ישראל האדוק בקבלה הלזו פסולים כי השמות שבהם נתקדשו לשם אל אחר קצר אפים (זעיר אנפין) והרי כולן כשמות האמורות במיכה שהן חול כמו שכתב הרמב"ם בסוף פרק ששי מהלכות יסודי התורה, וקרוב לומר שדין הוא שירפנו כמו שכתבו הפוסקים שס"ת ותפלין ומזוזה שכתבן מין ישרפו. לא יאכלו בשר משחיתת מקובל כי בעת שמזכיר את השם בברכתו על השחיטה דעתו על יראתו (ומטעם זה קבעו קדמונינו הי"ג עיקרים בתוך ביאורי וחיודשי הלכות שחיטה, שכל הבא ליטול קבלה לשחוט לעצמו או לאחרים צריך להיות מאמין בהן ויודען היטב, ואם אינו יודען וכ"ש אם אינו מאמין בהם כמו המקובלים החדשים שאין

מאמינים בארבעה עיקרים מהן לא יתנו לו רשות לשחוט וכל שכן לקדש ולגרש, וגיטו וקידושו אינן כלום, ונמצא מרבה ממזרים בישראל). אם שליח צבור אדוק בקבלה החדשה ובקי בה לא יענה אחריו אמן וקדוש וברוך ה' המבורך. שכל כוונתו לאל אחר זעיר אנפין. אם מקדש אשה או מגרשה לא יהיו העדים ממאמיני קבלה החדשה כי הקדושין והגט בטלים מפני שהם פסולי עדות דאורייתא, ונמצאת אשת איש נשאת לאחר על ידי גט בטל. וכבר הודעתך בסי' פ"ג בשם משנת חסידים דבשעת אמירת עשר מכות בליל פסח הם מנסכים ושופכים מכוס יינם לתוך כלי שבור להקליפה הנקראת ארוור כדי לתקן המלכות מדם נדתה, ונקתה ונזרעה זרע וכו' ואם כן יינם יין נסך ואסור בהנאה. ועוד הרבה עניינים המביאים לידי מינות ועבודה זרה. וצריך להיזהר מהם וממאכלם ומשתיהם פן יטמאו נשמתו באיסורי מאכלות.

אוי! כי על ידי הספר המתעה הזה והתיקונים דמינו לעמים עובדי האלילים, (הודיים ומצרים וכשדים פרס ומדי ושאר אמונות הבנויים על לימודים נסתרים וסודות זרים אשר יסודתן בכח המדמה כאשר יראה המעיין בספר דברי עולם להחכם קלמן שולמאן), אשר לא יצאו מתוך ההפכה, וריב להם עם הדעת הישרה המקובלת מפי סופרים וספרים, ספרי רז"ל, המורים לאדם דעת ותבונה בתורתנו הקדושה. בל נטעה ונשגה ברעיונות העולים על לב ריק, לעבור על מאמר השי"ת ולא תתורו אחרי לבבכם זו מינות! ונתקיים בנו על ידי הזהר והתיקונים מאמר רז"ל בסנהדרין (ל"ט ע"ב) ובילקוט מלכים (רמז רכ"ו): "רבי יהושע בן לוי רמי: כתיב וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם עשיתם, וכתיב וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם לא עשיתם? ומשני: כמתוקנים שבהם (המאמינים באחדות הבורא) לא עשיתם, כמקולקלים שבהם (הנזכרים לעיל) עשיתם!" כן אירע לנו באמונת האחדות והעבודה, כמתוקנים שבהם לא עשינו, כמקולקלים שבהם עשינו, לעבוד אל קצר אפים (זעיר אנפין) וליחדו עם האלילה זוגתו.

קמב) מי יגלה עפר מעיניכם רבותינו אנשי כנסת הגדולה אשר שפכתם שיח בתחינה ובקשה וצעקה לפני אבינו שבשמים בקול גדול על יצרא דע"ז, להעביר גילולים ובעלים ועשתרות מעם ישראל ועלה בידכם! אך לא לנצח, כי קבלתכם האמתית: המשנה והתלמוד הקדוש ופסקי הגאונים הבאים אחרים, שם אותה המתעה מחבר הזהר וההולכים בעקבותיו לשפחה וקליפה ומוץ ותבן וסלע אחרא מסטרא דיצרא בישא, ואת לימוד עבודת הבעלים והעשתרות והאשרות שהם פרצופי וצורות האלוהות הזכרים והנקבות הרבים, שם לגבירה, ויעבדום בקדושה ובטהרת הגוף ורתת ופחד, עם טומאת השכל ובלבול המחשבה עד שלא יוכל להבין מה שמוציא מפיו כאשר יראה המעיין בספרי הכוונות הרבים השונים. ועליהם אמר דוד המלך ע"ה (לפי פירוש דה"ר עובדיה ספורנו והרב זמרת יה) וז"ל הרב ספורנו במזמור י"ו: "שמרני אל כי חסיתי בך, ולא בהבלי החושבים לפעול פלאות בשמות מלאכים וזולתם (החמשה פרצופים או הי"ב פרצופים) אמרת לה, את נפשי המשכלת, ה' אתה, אתה אדון לעמך בלי אמצעי טובתי, את נפשי המשכלת, טובה, שלי, בל עליך, אין שום דבר למעלה ממך! לקדושים אשר בארץ המה, ואמרת גם כן לאותם אשר בארץ בחזקת קדושים, ואדירי כל חפצי במ שהם אדירים גם כן. ונחשבים בישראל אשר כל חפצי במ ירבו עצבותם, אמרת שירבו עצבותם וצרותם, כי אמנם בתכליתם, אחר מהרו מיהרו לפנות אל אל אחד מבלעדי אלהים אבל אל מלאכים וזולתם (ירמוז אל פרצופי האצילות) בל אסיך נסכיהם מדם לא אקרב לעשות הנסכים שהם עושים להוריד הכתות, יותר ממה שהייתי מנסך את הדם שהוא מתועב לנסכים, ובל אשא את שמותם אותם שמות שהם חושבים לפעול בהם פלאות לא אשא על שפתי ולא אזכירם, כי אמנם אתה ה' לבדך מנת חלקי בבחירתי, וכוסי בירושת אבות, אתה תומיך גורלי אתה תתמכני בגורל שעלה לי להיות במספר עבדיך ותסמכני שלא אטה ממנו, כי אמנם חבלים נפלו לי בנעימים, הגיעו לחלקי במושכלות שהם אותם נעימים שהשגתי אף נחלת

קבלת אבות שפרה עלי שמצאתיה מסכמת לאמת המושכל ובכן אברך את ה' אשר יעצני ללכת בדרכיו" וכו' ועיין זמרת יה שהאריך עוד יותר מזה. גם במזמור כ"ו היה דוד המלך ע"ה מתחנן ומתפלל לשי"ת לאמר: שפטני ה' היודע כליות ולב, כי אני בתמי הלכתי ולא נטייתי מעיקרי האמונה, ובה' לבדו בטחתי בלי שום שיתוף כח אחר מכל הנבראים גשמי או רוחני, בחנני ה' ונסיני וצרפה כליותי ולבי שהם כלי המחשבה אם אטה מני הדרך עיקרי הדת, כי חסדך לנגד עיני ששמעת תפלתי בבקשי מלפניך הורני ה' דרכך אהלך באמיתך, ועשית בקשתי ונתת לי נפש משכלת, ועל ידי זה התהלכתי באמיתך ולא ישבתי עם מתי שוא התרים אחר לבם להמציא ברעיונותם סיבות אחרות וכחות ופרצופים אלהיים נעלמים מבלעדך ליחדם ולקשרם ולתקנם להיות אחד אע"פ שהם רבים במספר, ולהיותם אמצעיים למשוך בכחם השפע מהאלהים הגנוז בכתר, ולא מהאלהים העליון המקיף את כל החלל של כל העולמות (לפי דעתם) וזהו שאמר: ועם נעלמים הדורשים מכוחות נעלמים מבלעדי ה' לא אבוא, כי שנאתי קהל מרעים המתהללים באיליים ועם אלה רשעים לא אשב. אבל ארחץ בנקיון כפי מכל אמונות זרות וכזובות ואסובבה את מזבחך ה'.

קמג) ולו עיני רז"ל אנשי כנה"ג ראו את כל הנעשה בדת היהדות על פי הספר המזוייף מעבודת הכחות הנעלמים כי אז קרעו את בגדיהם ולבשו שק ואפר, וצעקו בחוצות ובשווקים וברחובות צעקה גדולה ומרה כמרדכי בשושן הבירה, הזאת היא חקת התורה? להמציא בתורה רמזים לעבודת האיליים? ולימודי ידיעת האיליים האלה קראו להם סתרי תורה, מלשון סתירה שהם סותרים ועוקרים יסודותיה, והורסים פינותיה כמו שדרשו רז"ל (סוטה ל"ד ע"ב): "אמר ר' יצחק דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מרגלים על שם מעשיהם נקראו, ולא עלתה בידינו אלא אחד, סתור בן מיכאל סתור סתור דבריו של הקב"ה, בן מיכאל, שעשה עצמו מך, אמר ר' יוחנן אף אנו נאמר נחבי בן ופסי, שהחביא דבריו של הקב"ה ופסע על מדותיו של הקב"ה". כדרך הזאת עשה הפילוסוף המסית מחבר הזהר והנמשכים אחריו לסתור ולקלקל את אמונתנו באל אחד מיוחד מכל שאר האחדים, ולפסוע על מידותיו של הקב"ה ולעשותן אלוהות במה שקדם, כי לא הספיק לו לחשוב באלהות עילה אחת, והוצרך להמציא ברעיונותיו עילות רבות שזה נוטל רשות מזה וזה נעזר במעשיו על ידי אחר, כי חלש הוא ולא יוכל לעשות לבדו כמו שנתבאר לעיל, ובחר לו לעבוד את האליל קצר האפים אשר לפי דעתו לא נשתתף בשום מעשה מכל מעשה בראשית, כי הוא נברא ועדיין היה חסר תיקון ולא נשלם תיקונו עד ימי אברהם אבינו כמו שנתבאר לעיל בשם חיי שלום משם האר"י ולא די זה אלא שהוא מבזה ומהתל בשלש עשרה מידות שהתורה נדרשת בהם שקיבלם משה בסיני, ועל פי הי"ג מידות הללו נבנית המשנה והתלמוד הקדוש מימות משה ועד רבי אשי ורבינא מיסדי התלמוד כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בהקדמת סדר זרעים, ומחבר הזהר מלעיג עליהן וקורא עליהם וימררו את חייהם בעבודה קשה דא קושיא, בחמר דא קל וחומר וכו' (זהר בראשית כ"ז) והוציא לעז ודבה רעה על משה רבינו שקיבל תורה שבעל פה מפי מטטרו"ן ולא מפי הקב"ה, ולכך היא מעורבת מטוב ורע, וקורא לה אבן משכית, ובה עסקו בן עזאי ובן זומא ואלישע אחר ונסתכנו! וגם קרא על המשנה תחת שלש רגזה ארץ וכו', ודימה שקלא וטריא דרבנן במשנה ובתלמוד ככלבין דצוחין הב הב, וקורא לה גם כן קליפה (זהר פרשת תצא ותיקוני זהר חדש) ועוד הרבה דברים להבזות את לימודי המשנה והתלמוד ולהפחית כבודם ולזלזל בהם, ולתת כבוד ויקר ללימוד תורתו החדשה שהיא מילדי נכרים, ולהוקיר את הבעלים והעשתרות שהמציא ברעיונותיו להטעות את ישראל, ולשבח את סחורתו אשר חשב להנחיל אותנו תחת המשנה והתלמוד ולרשת את מקומם. ועל זה אמרו רז"ל בסנהדרין פ' חלק (צ"ט ע"א): "כי דבר ה' בזה, זה האומר אין תורה מן השמים וכו' ואפילו אמר כל התורה כולה מן השמים חוץ מדקדוק זה,

חוץ מקל וחומר זה מגזרה שוה זו, זהו כי דבר ה' בזה וכו' רבי נתן אומר זה שאינו משגיח על המשנה וכו'. תנא דבי ר' ישמעאל כי דבר ה' בזה זה המבזה דיבור שנאמר למשה אנכי ולא יהיה לך" ע"כ, וכל הני מילי דאמור רבנן איתנהו בפילוסוף מחבר הזהר.

קמד) סוף דבר, תנה לבך קורא נעים והטה אונך לתושיה ולתבונה, ושים נא כבוד לה' ותן לו תודה על אשר העיר והאיר ברוח קדשו את חוזינו בכתבי הקדש, וגם אחרי כן החלה רוח ה' לפעם את חכמינו בעלי המשנה ושני התלמודים ומדרשים האמתיים והביטו בעיני שכלם הטהרות מראש ומקדם את העת הרעה, אשר עוד היתה רחוקה מהם כמה מאות שנים והדליקו את האבוקות הגדולות להראות לנו את האמונה הטהורה באחדות השי"ת, בטרם יבוא אפל חשך וצלמות ספר הזהר על ידי המלך העכו"ם העומם את יפעת אמונתנו הטהורה, על ידי אמונתנו התפלה והבדויה אשר בשקר הוליד אותה לסלף דברי צדיקים ולדבר עתק על צדיקו של כולם, כי המשיך הקב"ה מאורו אלהים אחרים ומינה אותם תחתיו, וציווה לעבדם ולהתפלל אליהם. על הראשונים שעשו צלמי זהב וכסף ועץ ואבן אמר הנביא ירמיה ע"ה (ירמיהו י' ח'): "ובאחת יבערו ויכסלו, מוסר הבלים עץ הוא!" ועל אנשי דורנו זה ההולכים בעקבות נביא השקר מחבר הזהר אמרה תורה (דברים י"ג ב'): "כי יקום בקרבך נביא או חולם חלום וכו' נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעתם", לא מצד הקבלה שהעתיקו רז"ל ולא מצד המופת כמו שפירש ר' עובדיה ספורנו (דברים י"ג) וז"ל: "שלא בא מופת אפילו על מציאותם, כי אמנם הנודעים בחוש או במופת נודע מהם שהם פועלים תמיד בענין אחד באופן שנודע שהם פועלים טבעיים לא רצוניים, ובכן לא יועיל להתפלל אליהם ולא לעבדם, לא תשמע אל דברי הנביא ההוא לא תפנה אל דבריו לראות אם יש בקצתם, כי אין ספק שכל דבריו שקר" וכו' עכ"ל. אשר יאמר שכל שלא בא מופת על מציאותם כצורות ופרצופים שהמציא מחבר הזהר בנבואתו שתלה ברשב"י התנא הכל שקר! שהרי אפי' הנודעים בחוש או במופת פועלים טבעיים הם ולא רצוניים, עליהם אמר שמואל הנביא לישראל (שמואל א, י"ב כ"א): "ולא תסורו, כי אחרי היתה אשר לא יועילו ולא יצילו, כי תהו המה!" כי כל הפרצופים והצורות והעגולים שהמציא בדמיונו תהו והבל המה, ואין להם מציאות נרגש בחוש וגם אין מופת על מציאותם בה' אלהינו שיש כמה מופתים על מציאותו יתברך כמפורש בתורה ובנביאים ובכתובים ובדברי רז"ל, כי אמנם כל דבריו סיפורי נפלאות ונמנעות אשר ישמטו את המשנה והתלמוד, וישכינו לעפר כבודם, אף כי בת מלך היא המשנה ועליה עמד משה רבינו בהר ארבעים יום וארבעים לילה עד שלמד אותה מפי הגבורה וירד לישראל! ונביא השקר מחבר הזהר בשנאתו הגדולה למשנה ולתלמוד, הרהיב עז בנפשו לבזות את המשנה ולהוריד לארץ את כבודה כדי לשכחה ולעקור אותה ואת חקותיה מישראל בתתו אותה לשמצה! אף כמעט כל קוראיו לא הבינו את מזמותו, כי חשבו את הכל לתורה אחת ומשפט אחד, ולא הרפו את ידם מלעסוק בזה, וגם מזה לא הניחו ידם! ישראל לא ידע, עמי לא התבונן, שכל מטרתו ומגמתו של הפילוסוף מחבר הזהר לתת לנו תורה שבעל פה חדשה תמורת המשנה והתלמוד! מהלל שם ה' החונן לאדם דעת ותבונה, להבין ולהשכיל קשט אמרי אמת, ולנפץ חזון פריצים אשר ינשאו להעמיד חזון ונכשלו והכשילו רבים להאמין בשוא נתעה כי ה' אלהינו איננו אחד ומיוחד, על ידי לשון רמיה ושפת חלקות, עתה יראו כל חכמי לב וישכילו מתורת ה' תמימה שבכתב ושבעל פה המשנה והתלמוד עם מדרשי רז"ל האמתיים ועם פירוש למשניות והקדמותיו עם שאר חכמינו זכי התבונה. ונפשו תשבע להם חלות טהורות משוחות בשמן האמונה הטהורה כנתינתה מסיני. ועל ידה יזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, עד כה עזרנו השי"ת לגלות פני ה[ב]לות מחשבות הפילוסוף נביא השקר המתעה מחבר הזהר, אשר זמם לדבר סרה על ה' ועל תורתו שבעל פה, פיו ידבר תהפוכות לבחור אלהים חדשים אשר בדא

אותם בדמיונו, ונתלה באילן גדול רשב"י התנא הקדוש, למען תפוש את בית ישראל בלבם! ועל האמונה הטהורה המשנה והתלמוד ישליך שיקוצים לשומה שפחה חרופה ולהתעמר בה, וירומם את תורתו החדשה בלשון רמיה ושפת חלקות לכל פתי ותועה רוח. ברוך החונן לאדם דעת להשכיל להטיב, לכו ונלכה באור ה' היא תורתו הקדושה והתמימה והטהורה, אשר תבוננו ותלמדנו דעת את ה' אלהים אמת, ועל ידי זה נזכה לחזות בנועם ה' בעולם הזה ובעולם הבא, אמן כן יהי רצון.

נשלמה העתקתו זאת והגהתו יום ה' כ"ה למספר בני ישראל לעומר שנת תרפ"ז ליצירה
נאם קל וצעיר יחיה בן שלמה קאפח יצ"ו

מפתחות הספר

בו ערוכים מאמרי רז"ל נגד דברי הזהר והמקובלים

תשובה ג'	מלך בשר ודם מולך יש לו אב וכו'
שם	לשון הרמב"ם ואלו שאין להם חלק לעולם הבא
שם	העובד ע"ז מאהבה ומיראה ופלוגתא דאביי ורבא בה
שם	משתחוה ומזבח ומקטר לאדם לכבוד
שם	לשון תשועת ישראל לרבי מנשה
א	שאין לסור מקבלת רבותינו ז"ל בעלי המשנה והתלמוד
ב	אין להאמין לשום מחבר שיחדש לנו שום דבר באמונה בשם אליהו או עתיק
ג	חוב גמור על כל איש ישראל לדעת את ה' כפי קבלת רז"ל ושהאדם עלול לטעות
ד	גם סנהדרי גדולה אפשר שיטעו בהוראה ועל זה נוסדה מסכת הוריות
ה	הקבלה החדשה רחוקה מאד מדרך תוה"ק באמונת ידיעת השי"ת ואחדותו
ו	המקובלים החדשים מספרי לשון הרע ומוציאי דיבה רעה לכל מי שלא יעבוד יראתם
ז-ח	דברי המקובל בעל היכל הברכה בעונש מבזה חבירו ומספר עליו לשון הרע
ט	דברי רז"ל במספר לשון הרע ומקבלו ומעיד שקר על חבירו ולשון מחזור ויטרי
י	ויכוח לחכם בעיני המשיב על דברינו בטענות שאין בהן ממש
יא	תשובה לדבריו שאמר שהקבלה החדשה ה"ל למשה מסיני
	דברי האומר אע"פ שהאמת אתכם מה לכם להגיד לתלמידים האמת, כאחד מארבעה בנים
יב	האומר מה העבודה הזאת לכם
שם	מאמר רז"ל כל מתניתא דלא מיתניא בי ר' חייא ור' אושעיא ודברי הרס"ג בכ"י קדמון
יג	דברי הלמד מדברי הרס"ג ודברי ר"ת הובא בספר רביד הזהב
	דברי הרב הגדול מהרש"ל הובאו בספר רביד הזהב שאין להחמיר כדברי המקובלים נגד
יד	התלמוד והוי כמו מינות
טו	הסכמת הפוסקים שאין לחוש לדברי הקבלה החדשה נגד פוסק אחד
טז	תשובת האומר מי נתן לך רשות לדרוש וכו' ודברי רז"ל איזהו רשע ערום וכו'
יז	ראיות חזקות שה' אלהינו הוא הסיבה הראשונה ולא זעיר אנפין
יח	הקבלה הלזו חדשה היא בארץ התימן לא שערוה קדמונינו כמ"ש מהר"י צאהרי
יט	עיקר תלמוד תורה לידע ולהבין בה ודברי רז"ל אגרא דשמעתא וכו'
שם	במי אתה מוצא מלחמתה של תורה
שם	דברי חכמים כדרבונות וכו'

- כ לשון הזהר שמבאר כמה עילות באלוהות ולכל עילה קורא לה בשם קב"ה
- כא דברי הזהר שהאומר ראו עתה כי אני אני הוא, הוא א"ק והאומר יהי רקיע וכו' הוא אבא, והאומר נעשה אדם היא אימא
- כב לשון המשנה והברייתא לפיכך נברא אדם יחידי
- כג כל מקום שפקרו המינים תשובתן בצידן
- כד דברי הזהר שאמר בראשית הוא אבא וכו' ושמים וארץ הם זכר ונקבה
- כה למה שינו ע"ב זקנים לתלמי ודברי רז"ל שאל ר"י את ר"ע אתה ששימשת
- כו דברי הזהר על ה' מלך וכו' ועל היש ה' בקרבנו אם אין
- כז בפרשת הקרבנות לא נאמר אל ולא אלהים אלא לה' שלא ליתן פתחון פה, ודברי רמב"ם
- כח דברי הזהר מה שמו ומה שם בנו, שהעבודה לזעיר אנפין ודברי הילקוט נגדו
- כט לשון זהר וירא: את ה' תירא - דא נוקבא, ואותו תעבוד - דא זעיר אנפין
- ל בהגיע שמעון העמסוני לאת ה' אלהיך תירא פירש, עד שבא ר"ע וכו', לרבות ת"ח
- לא דברי ספר הברית ושאר מקובלים שזעיר אנפין הוא אלהינו והוא הקב"ה המורגל בכל ישראל
- לב בענין הנזכר לעיל וחרדה גדולה על ריבוי האלוהות
- לג דברי ב"ר והילקוט לכל יש תולדות, וכל מי שיש לו תולדות מת ובלה
- לד במשנת חסידים, אבותינו שהם אבא ואמא, נשתעבדו לפרעה ומצרים שהם הסטרא אחרא, ואריך אנפין גאלם והצילם. ודברי הגמרא כשעלה משה לקבל תורה ותשובתו למלאכי השרת
- לז האומר מודים מודים, שמע שמע, אמת אמת וכיוצא, משתקין אותו
- מ דברי רז"ל יכול ישאל אדם קודם שנברא העולם, ומעשה דר"א דא"ל ר"י תא ואגמרך מעשה מרכבה
- מא דברי מהרש"א שהקבלה החדשה היא למעלה ממעשה מרכבה
- מב ובזה שגגו המקובלים לדרוש במה למעלה מה למטה מה לפנים וכו'
- מג דברי הרח"ו בעץ חיים, ודברי עז לאלהים
- מד דברי רמב"ם במורה נבוכים נגד הרח"ו
- מה אימתי נבראו המלאכים ודברי רס"ג והסמ"ג והילקוט נגד הקבלה החדשה
- מז מלך בשר ודם מתקלס במדינה וגדולי המדינה מתקלסים עמו. אבל הקב"ה וכו'
- נא לדברי הזהר כל הפרצופים מתקלסים עמו
- נב דברי מלמד התלמידים הביאם בעל מנורת המאור שהמלאכים נבראו קודם
- נג ביקשו חכמים לגנוז ספר קהלת וספר יחזקאל
- נד אזהרת רז"ל שהקפידו על כל מלתא שנפיק מינה להאמין בשתי רשויות ולא יועיל אמרו
- נז 'וכלא חד'

שם	לשון הרמב"ם במורה נבוכים פרק נ' לראשון
לח	דברי הרח"ו בע"ח שמצייר מהותו ית' ואיכותו ועשה בו שינויים רבים בכמה עולמות ועיגולים ויושר
שם	ונתן הרח"ו שיעורים וקצב לפרצופים
לט	גוף הספירות ומלבושן ונשמתן, הכול מעצם האין סוף, גם העיגולים גם היושר, וכ"כ שושן סודות
שם	האצילות כולו אורות וכלים ואפילו לבושיו כולם אלהות גמור
שם	אבל ב"ע מהרוח שלהם ולמטה אינם בכלל אלהות גמור
שם	לשון התלמוד מאלוהי העמים הקרובים או הרחוקים, מה לי קרובים וכו'
מ	הקבלה החדשה רבת האלוהות יותר מאמונת העכו"ם
שם	לשון מהרח"ו שכמה מיני אין סוף, וכל עבודתנו להמשיך השפע מא"ס הגנוז בכתר ולא מא"ס המקיף
מא	דברי כסא אליהו וספר הברית שאין כוונת הברכות והתפילה לעצמות אדון יחיד חלילה, כי הוא מרומם וכו'
מב	דברי הרא"ש במסכת חולין: כל תוספתא שלא נתפשטה רק אחר סידור הגמרא
שם	לשון ר' חטר מקדמוננו בפירוש העיקר השני, ושלוש אמונות חיצוניות
שם	לשון הזהר בפרשת ואתחנן כדעת החיצונים
מג	משנת הכול צפוי, שהשי"ת יודע מה שיהיה קודם שיהיה
מד	שגגת המקובלים שאמרו שאפשר לאדם לעשות היפך ידיעתו יתברך
שם	למעלה באצילות אין מקפידים על מעשה בני אדם כטוב כחוטא
מה	בענין הנזכר לעיל ודברי הרש"ב על לשון האדרא שהממשלה והעבודה לזעיר אנפין
מו	לשון זהר חדש שרשב"י לא חפץ לידון לפני זעיר אנפין כי אם לפני עתיקא קדישא שכל הנידון לפניו יצא זכאי בדינו כחפצו
מז	משנה באבות שהוא אל, הוא הבורא וכו'
שם	על האמונות הזרות הללו אמר ר"ת נ' יחיא שהמקובלים הורסים פינות התורה
שם	דברי מחברת הקדש וחמ"י שלא לומר יגדל אלהים חי
שם	לשון ספר הברית שאין אמונתנו כאמונת הישמעאלים בייחוד השי"ת ושזעיר אנפין הוא העילה המושגת והוא שנגלה בסיני
שם	האור המתפשט למטה כל מה שמתרחק ויורד מתעבה וקונה עביות וגשמות
שם	דברי עז לאלוהים שהעבודה אינה לתפארת שהוא זעיר אנפין אלא למלכא קדישא ד"ק
שם	דברי ספר הברית שהמאמין בייחוד השי"ת כדעת אנשי כנסת הגדולה ורז"ל והגאונים יצא מן הכלל ומחה ה' את שמו
מח	האר"י וחמ"י לא הקפידו אלא על ד' בתים הראשונים שביגדל שלא לאמרן

שם	האר"י היה אומר אדון עולם אשר מלך במקום יגדל
שם	דברי יושר לבב: דע את אלהי אביך כולל ה' פרצופין, ועבדה - לזעיר אנפין, אף שהוא
שם	נברא, ולשון האדרא, חייהו לזעיר אנפין
שם	אילו שמו אל לבם דברי רז"ל בב"ר כל שיש לו תולדות וכו' לא עבדו לנברא
מט	לשון מדרש הגדול וב"ר בענין אברהם אבינו
נ	דברי הרמב"ם להשוות סברת רבי יוחנן וריש לקיש
נא	על ידי ספר החיצון הזהר הבא לנו מיד עכו"ם נשתנית אמונתנו
נב	לשון הרוקח מסכים לדעת תורה
נג	מדברי הרוקח מוכח שהקבלה החדשה רחוקה מדרך האמת ומינות גמורה
נד	בימי הביניים האמינו בקבלה החדשה שהיא מרשב"י התנא ולא הרגישו בסתירה.
שם	סדר השתלשלות הפרצופים
נה	דברי המקובלים החדשים מתנגדים לרז"ל בב"ר ושמות רבה וילקוט וירושלמי שבת
שם	דברי הרוקח אלו הן המינים וכו'
שם	לשון סמ"ג לאוין שלא לעלות במחשבה שיש שם אלוה זולתי ה' אלוהינו
נו	לשון הרמב"ם בהלכות ע"ז
שם	אע"פ שקורא לאלילים בשם ה'
שם	אפילו להעלות על דעתו שיש אלוה אחר חוץ ממנו הרי זה מין
נז	אמונת הפילוסוף מחבר הזוהר ושאר מקובלים מכוונת מאד למחשבת דור אנוש
נח	לשון הגמרא בסנהדרין וסוכה: כל המשתף שם שמים ודבר אחר אפילו במחשבה
נט	דברי הגמרא במנחות: מצור ועד קרתגני וכו' ופירוש מהרש"א
שם	דברי הזוהר היא דעת העכו"ם אשר מצור כלפי מערב וכו'
ס	דברים הנאמרים בזוהר בענייני האלוהות לא מרשב"י התנא וחביריו נאמרו
שם	משנה וגמרא זבחים: לשם ששה דברים הזבח נזבח, ולא קחשיב לשם יחוד וכו'
סא	לשון הסמ"ג עשין סי' א'
סב	בענין הנזכר וביאורו
סג	לשון הר"מ בעל הגדרים והמפרש
סד	פליאה על הר"מ והר"א המפרש כי הדבר הפשוט במקרא ומפורסם לא דיברו בו חכמים כמו שכתב הרמב"ם בפירוש המשנה
שם	עוד שמתוך תשובתם שהשיבו למינים יש בהם די לברר אמיתית הייחוד
שם	אם נעמיק חקר בתרגום אונקלוס על התורה ותרגום יונתן בן עוזיאל בנביאים נראה אור
שם	בהיר באמיתית ייחוד השית
שם	המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי

- שם לשון מדרש הגדול בפירוש תוס' זו על ויראו את אלהי ישראל, ופירוש ר"ן והערוך
- שם הזוהר והמקובלים נמשכו אחר דעת השלישים כמובן מדברי עוז לאלוהים
- שם לשון הירושלמי ושמות רבה: חותמו של הקבה אמת, אני ראשון ואני אחרון שלא קיבלתי מלכותי מאחר וכו'
- שם רז"ל הרחיקו את אמונת השלוש כעבודה זרה אע"פ שאומרים השלושה אחד
- סה דברי בעל הגדרים בשורש אחד וביאור דבריו
- שם המקובלים משקרים לומר לנשמה הם עובדים, ועובדים גם הגוף
- שם הפילוסוף הרמאי מחבר הזוהר דבק בדעת השונים והשלישים וקבר ספרו בקרקע לישנו כדי לרמות בו
- שם כוונת המצוות לקשט הנשים שכינתא עלאה ושכינתא תתאה למצוא חן בעיני בעליהן
- סו דברי רז"ל המחבבין את המשנה וקורין לה מסתורין של הקבה ובכינויי שבח ותהלה בכמה מקומות בתלמוד ומדרש רבה ותנחומא וירושלמי וילקוט
- שם מדברי כולם למדנו שהזוהר איננו מרשב"י התנא כי אם מפילוסוף רמאי המאמין בדעות הכשדים והכלדיים הקדמונים
- סז דברי הפילוסוף מחבר הזוהר המבזה את המשנה והתלמוד ומשבח חיבורו וניחא ליה בהפקירא וקורא למשנה בכמה כינויים של זלזול ופחיתות, ושמשה רבינו התוודה את חטאתו שנתן לנו את המשנה ובעבורה נקבר בארץ טמאה
- שם כל כוונת מחבר הזוהר לשכח המשנה והתלמוד ומדמה הנושאים ונותנים בהם לכלבין דצווחין הב הב! חף חף
- ע בעניין הנזכר לעיל ודברי רז"ל משל לשתי נשים אחת קלקלה ואחת אכלה פגי שביעית וכו', ותלו פגי שביעים וכו'
- עא לשון מדרש הגדול וגם מעכה אם אסא אשר עשתה מפלצת, מפליא ליצנותא
- שם לשון הזוהר שקורא למפלצת שער השמים וכו'
- שם דברי הילקוט ומדרש הגדול יזבחו לשדים אלו עובדין לחמה וכו' אלא עובדים לדבר שאין אומות העולם מכירים וכו', ודברי רלב"ג שעובדים לדמיונות
- שם לדברי המקובלים שה' פרצופים הם אחד, למה נתפלל לחלק אחד מחמשה מאלוהים השלם
- שם גם הם חלוקים למי נתפלל, זה אומר לתפארת וזה אומר למלכא קדישא ד"ק
- עב כבר הוזכרנו בתורה שלא לשמוע אל נביא המתנבא לעבוד עבודה זרה אע"פ שאמר בשם ה' או בשם עתיקא קדישא
- שם לפי דבריו שכולא חד ולא מתפרשין איך נפרד עתיק ובא לבדו לבית מדרשו, ואיך נפרדה אימא מאבא כשחטא אדם הראשון
- שם טענת הראב"ע על מאמיני השלוש
- שם למה לא הגידו חז"ל שרשב"י היה נביא ואמר שהעבודה לבן האלוהים
- שם למה בכה רשב"י ואמר שפחה של בית אבא נזדמן לה ג' פעמים, אני אף לא פעם אחת

עג	לשון הירושלמי: שאלו המינים את רבי שמלאי כמה אלוהות בראו את העולם
עד	מאמר רז"ל בשבת: כשעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת, מה לילוד אשה בינינו, ותשובתו להם
שם	נבואתו בשם עתיק ואלהיו שקר, שלא יצווה השית לעבוד זולתו
עה	נקראת עבודה זרה אלהים אחרים שאין להם קיום מעצמם רק על ידי אחרים ולשון מדרש רבה והילקוט
שם	אילו נקראו בשמו של הקב"ה היה בהן צורך
שם	שאין מציאות אל אחר בעולם כלל
עו	בכל האחדים שבעולם אין אחד אמיתי אלא הוא יתברך
שם	אזהרת תורתנו הקדושה מלחשוב בו יתברך שום דמות וצורה, ונשמרתם מאד וכו'
עז	שגיאת המקובלים החדשים לפרש הכתובין כצורתן, נעשה אדם בצלמנו
עח	המקובלים החדשים שגגו לתת תבניי ותמונה לשית ועשו בו כמה שינויים
שם	פרצופים רבים בראו בדמיונם לשי"ת
עט	המקובלים חילקו האין סוף בכל פרצופי אבי"ע ומקבלים עליהם אלוהות כולם
שם	המקובלים מסתירים ומכסים אמונתם כדי להטעות רבים
שם	דברי ר"י אלבו בס' העיקרים
פ	העיקר הראשון והשני מי"ג עיקרים ולשון חידושי גאונים נגד המקובלים
פא	מערכת וסדר האלוהות של המקובלים
פב	לשון מדרש רבה פר' ואתחנן מי לי בשמים חוץ מכבודך שלא שיתפתי אלוה אחר
שם	כל מה שבראתי בראתי זוגות וכו' אבל כבודי אחד מיוחד וכו'
פג	לשון מדרש רבה ירא את בני ומלך עם שונים אל תתערב. עם האומרים שנים
שם	לשון הילקוט יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו וכו'
שם	המקובלים מאמינים במציאות אלהים קדושים ובמציאות אלהים אחרים טמאים, ולפעמים שולטים הטמאים בקדושים ומשתעבדים בהם
שם	תשלום דברי מהרש"ל וביאור דבריו ותמיה על הש"ך והדמש"א שנעלם מהם
שם	המקובלים מנסכים בליל פסח מכוסם לקליפה הנקראת ארור כדי לתקן המלכות
שם	המקפידים לחלוץ התפלין קודם מוסף ראש חדש
פד	דעת המקובלים שלא לומר בסדר קדושה איה מקום כבודו אלא במוסף שבת שאז נעתק זו"ן לעלות וכו' אבל בכל יום אין לאמרו כי משרתיו יודעים מקומו
שם	דברי הרב אהל יעקב על ענין הנזכר
פה	לא יפה עשו בימי הבינים ששינו כמה דברים בנוסח התפילות ועשיית המצוות על פי הקבלה החדשה ועזבו מנהג אבותם

- פו העיקר השלישי מי"ג עיקרים ולשון הרמב"ם בפרק א' מיסודי התורה
- פז לשון הרס"ג בפירוש דניאל בכ"ד גדול, ודברי המקובלים נגדם
- פח העיקר הרביעי הקדמות. ואל תשמע למטעה האומר שאין לעשות עיקרים לתורה שכל מצווה עיקר וכו' כי לא מחכמה אמר, ובאין מבין בעיקרים דיבר
- פט העיקר החמישי שאין לעבוד רק לאלוהינו הראשון לכל הנמצאים ולא לזעיר אנפין סיבה אחרונה
- צ המקובלים כינו לאליל שעובדים אותו בשם מגונה מאד זעיר אנפין שעניינו קצר אפים, ודברי הרמב"ם והרס"ג ושבילי אמונה
- שם התארים שהודיע הקב"ה למשה ולבני ישראל עלילותיו רחום וחנון ארך אפים וכו' וכן כינוהו כל הנביאים ופירושי המפרשים
- צא בענין הנזכר לעיל ושתאר קצר אפים הוא תאר איוולת וכסילות
- שם עליהם אמר אליהו בן ברכאל: האומר למלך בליעל וכו'
- צב יותר על זה יחסו ליראתם לזעיר אנפין החוש הפחות והמגונה שבחמשה חושים, ולשון הרמב"ם במורה נבוכים ודברי רבי יהודה הלוי
- שם לשון הרמב"ם במורה ודברי רז"ל בענין נבלות הפה ודברי הרס"ג
- צג בענין הנז"ל ודברי הילקוט
- שם דברי רז"ל אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו
- שם איך נעזוב מליצת ספרי הקדש בכינוי השפע בלשון נתניה או פתיחת יד וכיוצא ונשתמש במליצות מגונות זיווגים והטפת טיפי זרע ברחם הנקבה
- צד לשון הירושלמי ומדרש רבה תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיקו של עולם עתק המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעה"ב, בכבוד המקום עאכ"ו
- שם רז"ל כינו לעסקי התשמיש קלון
- שם הפייטן העיז פניו לשורר יחבק לה בעלה וכו'
- שם חלילה לרז"ל שיקראו לה' אלהינו בשם קצר אפים ויספרו עליו ענייני משגל
- שם לשון הילקוט ואספרה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש
- שם משכילי חכמינו המאמינים בדרכי הקבלה החדשה ועדות הר"י צאהרי
- שם לשון שם הגדולים איך יצא ספר הזהר
- צה בב"ר: ויראו בני האלהים את בנות האדם, בני דייניא, רשב"י הוה מקלל מאן דקרי להון בני אלהיא נגד הזהר
- צו דברי הרס"ג בענין הנזכר
- צז לשון מהר"י צאהרי בענין יחוד השי"ת והערה על דבריו
- צח חילופי דעות במציאות ספר הזהר והערות על דבריהם
- צט דברי ר"י עמדין בספר מטפחת ספרים

שם	לשון הירושלמי: כל תורה שאין לה בית אב אינה תורה
ק	דברי הרב נחלת יוסף שזעיר אנפין נגלה בהר סיני ואמר אנכי ה' אלהיך וכו'
קא	דברי רז"ל במדרש רבה עומדים נגד הקבלה החדשה, ודברי הקבלה גם כן סותרים זה את זה
שם	דברי סוד ישרים המכחיש מוכחשים
קב	לפי דברי סוד ישרים לא הרווחנו מאומה בידיעת הצמצום והשתלשלות העיגולים ופרצופי הישר
שם	ספר הברית מחזק את לבנו שלא נירא מהגשים את הבורא
קג	הבטחתו שלא נירא מהגשם לא הצילה מאמונת אלהים רבים - מעבודת אל נכר קצר אפים שהוא זעיר אנפין
קד	תוכחת הנביא ההמיר גוי אלהים והמה לא אלהים, ודברי רז"ל בתענית
שם	דעת המקובלים היא דעת העכו"ם שהזכירו חז"ל במסכת מנחות
קה	דעת השונים מאמיני פועל הטוב ופועל הרע
שם	עם ישראל לא יתערב באמונתו הטהורה בעכו"ם מאמיני דעות כוזבות
קו	הריב'ש ידע שרבי יוסף נ' שושן כיחש לו במשל שאמר לו ותמיהתו וכי יש אלהות לספירות, ומעשה ארך הלשון וערמתו
קז	בענין הנזכר, ומעשה דר"א שנתפש למינות
קח	על האמונות הזרות של הקבלה החדשה אמר ירמיה כחשו בה' ויאמרו לוא הוא בוי ואלף
קט	בענין הנזכר וביאורו
שם	על ידי ספר הזהר הוסרה סתימת העופרת דיצרא דעבודה זרה ויצא השטן ורקד בינינו להחטיאנו בעבודת אל נכר
שם	דברי רז"ל ביומא בענין ביטול יצרא דעבודה זרה
קי	על ידי מרמתו של מלך העכו"ם שהוציא ספר הזהר מן האדמה חשבו הנמנעות לנמצאות ותעו מדרך הקדש
קיא	הדעות הרעות האלו הן הנה דעות שהיו לאבותינו בימי השופטים אחר יהושע וזקנים ודברי הירושלמי בשבת, וע"ז הבעל ראש גויה היה לו ונאפון הוא
שם	דברי הירושלמי בשבת וריויה די רביעאה דמי לבר אלהין
קיב	ביאור מליצת דברי רז"ל בביטול יצרא דע"ז
קיג	נסיון זה נסה הקב"ה אותנו, והרבה מחכמי ישראל לא עמדו בניסיון והאמינו לנבואת מחבר הזהר בשם עתיקא קדישא
שם	החכמים התלמודיים והמון העם אשר לא ידעו דבר מהקבלה החדשה אמונתם שלימה נקייה רבים מהמשכילים בתורת ה' יודעים אחדותו ית' באמת אך יראים לנפשם להגיד האמת מפני הנפילים המתחסדים
קיד	
קטו	בזמנינו גברה החנופה

קטז	זעיר אנפין נברא כדמוכח מהזהר בכמה מקומות ודברי עז לאלוהים
שם	האלהים העליון מקשר ומחבר את האלהים התחתונים להיות אחד
קז	מחבר הזהר הפקיר איסור שאלת מה למעלה ומה למטה וכו'
שם	איך אפשר לקבל תורה חדשה מיד עכו"ם ואיך נקברה, ומי קברה, ולמה נתגלית בימי רשב"י וחזרה ונקברה
שם	לפי שיטת הקבלה החדשה שקורין לכל פרצוף בשמותיו של הקב"ה צריך השומע לשאל על איזה הקב"ה הוא אומר
קיח	דברי עז לאלהים שהנשמה ונשמת הנשמה יש לה ציור ובנין הגוף
שם	טענת המקובלים שעובדים לפרצופים מפני שהאלהים העליון ממלא אותם בפנים ובחוץ א"כ גם כל צבא השמים והארץ הוא ממלא שנאמר הלא את השמים ואת הארץ אני מלא וכו'
קיט	כל הנבראים אין להם דין אלהות כלל
קכ	לשון הרס"ג באמונה האמתית והשקרית
שם	דברי הרמב"ן כדעת אפלטון האומר כי שוא הוא שהבורא ימציא דבר מלא דבר
שם	וזה ראייה שהקבלה לקוחה מהפילוסופיא הקדומה וגם מהשונים
שם	דברי הגאון בתשובה לאומרים שקצת האל שב להיות גוף ורוח והכת האחרת
קכא	לשון הרמב"ם שמעמד הר סיני הוא הראיה לנבואת משה רבינו ע"ה שהיא אמת ולשון הסמ"ג
קכב	מדבריהם נלמד שאין להאמין לספר הזהר שקבלו חכמי טוליטולה מיד העכו"ם להמיר את אלהינו ארך אפים באל אחר קצר אפים שקיבל מלכותו מאחרים
שם	דברי רז"ל בכל אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה לפי שעה שמע לו חוץ מעבודה זרה
קכג	נסיון נסה הקב"ה בהמצאת הזהר ע"י העכו"ם ולא עמדנו בנסיון
קכד	הפילוסופים הראשונים אמרו שהאלוה הוא נשמת הגלגלים והכוכבים ומחבר הזוהר עשה אותו נשמת הפרצופים
שם	את הפרצופים קרא בשם מרכבה ועשה את המרכבה אלוהות
קכה	דבריו אלה קמו עמדו להאמין בהם בלי קולות וברקים ואפילו אות ומופת אפילו על מציאותם לא יש
שם	היעלה על לב איש ישראל לשאול מי האומר נעשה אדם, או מי האומר ראו עתה כי אני אני הוא חוץ ממנו ית' היחיד ומיוחד
קכו	על האמונות הכוזבות כאלו הוכיחם ישעיה הוי גוי חוטא
שם	כל המצוות תלו אותן באלו הצורות, וקראו לצורות גופא דמלכא, יש מצוות ביד וברגל ויש ביסוד ערוות מלכא דלא אריך למחזי
קכז	בכל מצוות התורה האריכו הפוסקים בחילוקי דיניהם, ובמצוות ייחוד השי"ת העלימו עין
שם	לשון אצהאר אלחק נגד השלישים
קכח-קכט	תלונת הרמד"ל על החסיד בעל חה"ל ותשובה על תלונתו

קל	שנאת החכמה והמדע שבהם הכיר אברהם אבינו את בוראו
שם	הסרת תמיהתם על בעל חובת הלבבות
קלא	היה ראוי לרבותינו האחרונים להאריך בביאור דיני יחוד השי"ת
	ידוע ומפורש בכתובים שהעכו"ם היו מקשטים אליהם בכסף וזהב ומרגליות, והמקובלים
	מקשטים פרצופיהם בתפלותיהם ועשיית מצוותיהם, ואומרים שהתפלה צורך גבוה
שם	דבריהם אלו נגד דברי רשב"י בירושלמי וגם בבבלי מבואר שהתפלה צורך חיי שעה,
שם	ומסקנא דגמרא שם
קלב	ק"ו שאין הקב"ה צריך לבריותיו אלא הם צריכים לו, מי פתי יאמין לדברי הר"מ גבאי
קלג	על כל האמונות והדעות הכוזבות הזהירה תורה כי יסיתך וכו'
שם	מלתיה דרבא מה לי קרובים מה לי רחוקים מטיבותן של קרובים וכו'
קלד	דברי הלמד מדברי רבא ושעל זה העירה אותנו התורה
קלה	דברי הזהר וכס"א ויושר לבב והרח"ו שהאלהים העליון עשה את א"ק ישר
שם	למה לא חפץ הקב"ה לזכותנו ע"י הנביאים והחכמים באמונה זו
קלו	גם בעלי המשנה והתלמוד לא גילו לנו אמונה זו שהיא נשמת התורה
	למה לא תקנו לכהנים לומר לשם יחוד קב"ה וכו' רק אמרו לשם ששה דברים הזבח נזבח,
שם	ולמה קראו להלכות 'כתרה של תורה'
קלז	לשון מדרש רבה ששים המה מלכות וכו'
שם	הזהר והמקובלים יחסו לאלהינו דברים אשר לא כן מה שלא יחסו הנביאים
	המשנה והתלמוד בעיניו כתבן וכקש והעוסקים בהם כבהמות יער וכעופות וכן חשב
קלח	מהרח"ו בשבחו
קלט	מי שלבו שלם לה' ולתורתו אל ישמע למסית ולתורתו החדשה
	השיל"ת הוא ראשון שאין לו ראשית הוא אלהינו והוא שהוציאנו מארץ מצרים והוא שנגלה
שם	בהר סיני ואמר אנכי ה' אלהיך וכו'
	אם נביא העושה אותות ומופתים אמרה תורה לא תשמע לו לעבוד מבלעדי ה' כל שכן זה
שם	שלא עשה שום אות רק סיפורים בדויים
	צריך לזהר ממנהגים ששינו אותם בימי הביניים ודברי מדרש רבה והתלמוד 'אל תמר בו'
קמ	- אל תמירני בו
קמא	מנהגים ודינים המחודשים על פי הקבלה החדשה עוקרים פינות התורה
שם	על ידי הקבלה החדשה נדמו לעמים וצריך לזהר ממאכלם ומשתיהם
שם	לשון הגמרא והילקוט וכמשפטי הגוים וכו'
קמב	דברי הרב ספורנו במזמור י"ו ודברי דוד המלך ע"ה במזמור כ"ו
קמג	סודות הקבלה החדשה קראום סתרי תורה מלשון סתירה

- שם הזהר מלעיג על י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם וקרא עליהם וימררו וכו' מחבר הזהר הוציא דבר רעה על מרע"ה שקיבל המשנה ממטטרון והיא מעורבת מטוב ורע, ובה עסקו בן עזאי ובן זומא ואלישע אחר
- שם הוא נותן יקר וגדולה לתורתו החדשה וחשב להמיר בה את המשנה וכו' קמד רז"ל האירו עינינו במשנה ובתלמוד ובמדרשים טרם בא חשכת הקבלה
- שם על האמונה התפלה הזהירה תורה כי יקום בקרבך נביא וכו' שם דברי רבי עובדיה ספורנו שלא בא מופת אפילו על מציאותם שם עליהם אמר שמואל כי אחרי התהו אשר לא יועילו וכו'